**
F
1789
.J4
C461
1943

LA ELEGANCIA
unida a
LO PRACTICO!

Al comprar sus calcetines o escarpines, seleccione **ONCE ONCE** la marca favorita de los que saben distinguir la calidad, por su impecable confección en legítimo hilo de Escocia, que le proporciona doble vida.

די קאמיסעטעס מארקע „פערראַ". איז די מאַרקע
פון קוואַליטעט!

די עלטסטע אידישע טעקסטיל פאַבריק אין קובאַ.
וואָס אַרבעט אויס די בעסטע און גאַראַנטירטסטע
אַרטיקולאָס דע פונטאַ!

העכסטע קוואַליטעט און נייעסטע מאַדעלן!!!

BENES y Cia.

Pepe Antonio 41 Tel. XO-1267
Guanabacoa

די האַרציקסטע באַגריסונגען צום 18־טן יובילייאום
פון אידישן צענטער, און פיל ערפאָלג אין דער ווייַ־
טערדיקער אַרבעט פאַרן וואויל פון גאַנצן ישוב!

LIBRO ANIVERSARIO

DEL

CENTRO ISRAELITA DE CUBA

EDICION EXTRAORDINARIA

CONMEMORATIVA DEL 18o. ANIVERSARIO

●

Director: J. STEINBERG

Administrador: L. SHTOKAMER

●

EDITADO POR LA

Directiva del Centro Israelita de Cuba

EGIDO 504

DICIEMBRE 1943 HABANA, CUBA

ALCALDIA MUNICIPAL
DE LA
HABANA
PARTICULAR

Al cumplirse el 18o. aniversario de la fundación del Centro Israelita de Cuba, entidad que agrupa una respetable colonia compuesta por elementos de trabajo y de iniciativas que contribuyen al desarrollo económico de la Ciudad de la Habana, me es grato extenderle mi más cordial salutación y desearle larga y próspera vida.

La Habana, Dic. 17, 1943.

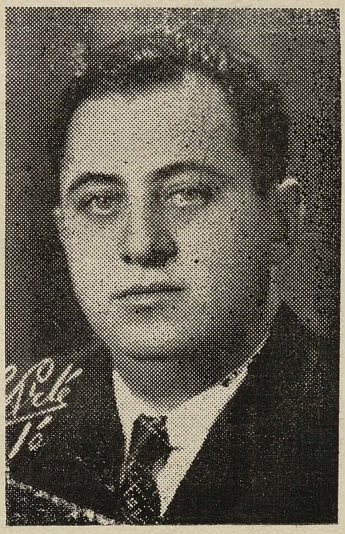
Raúl G. Menocal.

EL CENTRO ISRAELITA: HOGAR DE LOS HEBREOS

Por el Dr. Moisés Mitrani

Prestigioso médico, hebreo-cubano, cuyos trabajos en los Hospitales y Academias Científicas cubanos, le señala un sitio destacado en la Medicina y desde hace años tiene a su cargo la Higiene Escolar de Colegio del Centro.

El Dr. Mitrani, fundador del Colegio, fundador del Comité Protector de Tuberculosos, fundador del Círculo de Estudiantes Hebreos, fundador e iniciador de la Federación Israelita y del actual Comité Central de Sociedades Hebreas; ha intervenido directa e indirectamente, en múltiples iniciativas y trabajos del Centro Israelita, constituyendo su valioso aporte, un señalado honor para nuestro Centro, y positivos beneficios para la colectividad hebrea de Cuba.

Dr. Moisés Mitrani

Con motivo de su Décimo-octavo aniversario, el Centro Israelita publica su anuario, en una expresiva exposición de sus meritísimas labores, no solamente durante el año terminado, sino de su brillante y laboriosa historia, llena de momentos críticos y de páginas hermosas.

Ninguna sociedad hebrea más discutida, ni más halagada a veces, ni más vituperada otras que el Centro Israelita. Tan pronto es el antro en que es vergonzoso entrar —según sus detractores del momento—

como es el techo común para albergar a todos los hebreos —sin distinción de matices políticos— en los momentos de gran dolor o de gran alegría.

Es una gran característica de toda gran institución Nosotros hemos visto nacer, en 1929, el Centro con la llegada de los primeros inmigrantes mal vestidos hambrientos, a proteger los cuales fué destinada su organización. Y ya desde ese momento, hasta ahora, no ha variado la sistemática de la crítica. Los mismos beneficiados, eran sus propios detractores. La explicación de este fenómeno, es un complejo freudiano: en la subconciencia, todos deseamos un Centro superado mejorado, y ese complejo se escapa en forma de crítica, pero a la postre resulta constructiva y fructífera.

Del primitivo Centro, de Cuba y Sol, en donde las carcomidas escaleras constituían un inminente peligro para el que deseaba visitarlo, mucho se mejoró al llevarlo a la gran nave de Zulueta a pesar de su apariencia de almacén desocupado. Esa misma crítica, llevó a mejorarlo a su actual local de Egido, en el antiguo Palacio de Villalba; pero en el fondo late un anhelo: el Palacio Hebreo propio donde en amorosa comunidad, todas las sociedades hebreas, unan sus esfuerzos y trabajos bajo el palio de un Centro común.

A pesar de las vicisitudes, no puede encontrase en ninguna otra institución similar —hebrea o no hebrea—, historia tan brillante como la del Centro. Por que milagros o con que magias, a veces con una entrada misérrima que no llegaba al medio centenar de pesos, se sostenía una obra de millares, es un misterio que solamente en el Centro Israelita se puede dar. Que si el dinero venía de fuera, que si era producto de sus miembros, que si era de donaciones, que si era de campañas, que si era de recolectas; que si ya era llegado el momento de cerrarlo por falta de fondos o de cooperación, pero los Shnaider, los Jourick, los Stone los Kriger, —por no citar más que ejemplos— hacían el milagro de su resurección y ampliación de actividades.

No es posible olvidar, que toda la colonia asquenazita —la mayor y más rica, de la colectividad hebrea— se ha cobijado y se cobija en el Centro Israelita. A sus puertas tocaron en los momentos de necesidad, y de sus cajas salieron recursos para ampararlos en sus tristes momentos, y de sus funcionarios el apoyo moral para levantar su ánimo en la depresión. En ellos recibieron asistencia médica cuando no les era posible sufragarla. En sus salones y en sus actos, se recrearon cuando aun no podían pagar cotosos clubs. En sus aulas bebieron la instrucción y la educación, cuando no les era posible pagar costosos colegios.

Justo es consignar, que a pesar de tanta crítica, esa Institución, es un verdadero Centro para todos los hebreos de la Habana y aún de Cuba. Ese mérito, lo debe a su gran actividad, en el terreno social—representativo. Es curioso observar cómo tan pronto se lanza una idea por un grupo de hebreos, con algún objeto —una campaña de fondos, un homenaje, etc.— lo primero que se hace es pedir el local al Centro, reunirse en él, usar sus recursos, su organización; pero eso sí: hacer constar a los cuatro vientos, que el grupo es un organismo independiente, desconectado del Centro, autónomo, etc., etc. ese Centro, cual madre amorosa, olvida los agravios del hijo recien nacido, y los amamanta con todo cariño, hasta fortalecerlos y lanzarlos al mundo a luchar solos, cuando ya disponen de fuerzas para ello.

Del Centro Israelita, nacieron las hermosas iniciativas de protección a la infancia y a la mujer desvalida (hoy la muy loable Asociación Femenina Hebrea), de ayuda al enfermo (Comité Protector de Tuberculosos y Enfermos Mentales), de socorro al pequeño comerciante (las múltiples Cajas de Préstamos fundadas, quebradas y vueltas a fundar), dé ayuda al inmigrante (que si efectiva fué en los años 1923 a 1926, mucho también lo fué en los años de pre-guerra actual 1940-1941), de actividades juveniles (los Clubs y Secciones Juveniles fundados y reorganizados varias veces), de las estudiantiles (el Círculo de Es-

tudiantes Hebreos que fundó, cobijó y apoyó en los años 1926 a 1930), de las culturales (además del Grupo de Escritores y Periodistas, las múltiples series de conferencias pronunciadas por eminentes intelectuales nacionales y extranjeros, la espléndida Biblioteca que mantiene para solaz e instrucción de todos los que acuden a examinar los numerosos libros y publicaciones conseguidas con tanto esfuerzo y tesón; la representaciones teatrales llevadas a cabo en su escenario en idioma vidish tanto por compañías de paso en la Habana, como por grupos de aficionados, que en los primeros años de la inmigración constituía casi la única diversión de tantas familias que no conocían el español; la educacionales, haciéndose cargo del Colegio Teodoro Hertzel que nosotros fundamos, y que por circunstancias económicas estuvo a punto de cerrarse, para después convertirse en el actual Colegio Hebreo que, aunque de organización autónoma, debe toda su vida al Centro Israelita, escuelas en las que se educan todos los años, tres centenares de niños nativos que a la vez que aprenden a amar a Cuba, no olvidan las tradiciones religiosas, literarias e históricas hebreas, escuelas que por sí sólo bastarían a justificar y enorgullecer a cualquier institución; aun en la parte religiosa,de no ser por el Centro, donde se congregarían los días santos los hebreos para sus rogativas, si en sus salones no se intalaran, aunque con carácter provisional templos apropiados. En el orden social, donde si no hay las grandes fiestas para la juventud, el sitio de reunión para juegos lícitos, las reuniones familia-

Cortesía de la

Perfumería

L. T. PIVER

res que ponen en contacto a elementos distanciados por el espacio, pero unidos espiritualmente, el punto de contacto para hebreos del interior de la República con los de la Habana, y en fin, tantas aplicaciones de la vida social, que con tanta modestia cumple el Centro Israelita. Otros puntos: cualquier investigación, la primera solicitud de auxilio siempre la recibe el Centro, quien sino pone en contacto a los hebreos de Cuba con el extranjero, y viceversa, a donde van las cartas perdidas, a donde llama toda alma angustiada.

Donde sino, es la Casa Hebrea, donde se organizaron los brillantes homenajes a las Naciones Unidas, a Rusia, al Frente Antifascista; donde sino, se incubaron tan brillantes actos como los de la Cruz Roja, el Pro-Aliados(el de los Marinos Soviéticos; donde sino, cuando el desgraciados 2 de Diciembre de 1942, en febril actividad se organizó en unas horas el magno desfile y los actos de duelo por la salvaje masacre nazi de los hebreos de la Europa Ocupada; y a donde acudieron en demanda e información, a donde fueron a reunirse en grupos para mutuas consolaciones; demostrativos, de que en los momentos de alegría, como de dolor, hubo un techo que unió a todos los hebreos: el Centro Israelita.

Aun las mismas pugnas, por la árdua cuestión de la representación oficial de toda la Colectividad, que se disputa al Centro Israelita, primero por el Comité Hebreo, Comisiones Jurídicas o Intersociales, y últimamente con el Comité Central de Sociedades Hebreas, más o menos justificadas según el punto de vista estudiado, en el fondo no es más que apariencia. Si la inmensa mayoría de los hebreos que forman las otras sociedades, con fines caritativos o religiosas, son socialmente integrantes del Centro Israelita—paguen o no paguen sus cuotas, pues este es un punto de poco interés, ya que los morosos van cambiando constantemente, siendo el retrasado de hoy el cumplidor de mañana, y el ferviente miembro de hoy el indiferente de mañana, pero todos en el momento crítico son alma y

cuerpo del Centro—prácticamente, el Centro Israelita es un símbolo y materialización del cuerpo hebreo cubano.

Sin duda, pues, el Centro Israelita ha cumplido una función histórica, la cumple actualmente, e indudablemente deberá cumplirla en el futuro. Los hebreos ashquenazitas, deben convencerse de ello, y contribuir al cumplimiento de esta misión. Vengan siempre las críticas y las discusiones, vengan siempre la diversidad de criterios y de opiniones, vengan las divergencias políticas; pero únanse todos en un solo ideal y en una sola meta: el sostenimiento y engrandecimiento de un Centro, que sea la Casa amorosa para acoger a los hebreos en todo momento, que constituya honra y protección para la colectividad hebrea y un vigorozo lazo más, con la nación cubana en la que convivimos.

DERMOS

Un Tratamiento de Belleza, Hecho Jabón

Fórmula exclusiva de los Laboratorios GRAVI, a base de Manteca de Cacao Lanolina y Benjuí.

Cortesía de los Hilos

CADENA y ANCLA

LA MARCA DE GARANTIA

ACTO HUMANITARIO Y DE NOBLEZA SUECA

Nov. 3 de 1943.

Al Excelentísimo señor Encargado de Negocios de Suecia.

Sr. Erick Wisen,
Legación de Suecia.
Calle 17 No. 651, esq. B.
Vedado, La Habana

Excelentísimo señor Encargado de Negocios:

Hemos tenido conocimiento del gesto altruista y noble del Gobierno Sueco de Vuestra meritísima representación al acoger humanitariamente en su territorio nacional a numerosos hebreos nativos de Dinamarca, al desatar sobre ellos su bestial furia el gobierno totalitario alemán, con grave peligro para sus vidas.

El gesto altruista y democrático del Gobierno Sueco es una prueba evidente de la pureza de sentimientos, hidalguía y nobleza de carácter tan proverbial del pueblo sueco, cuyo hecho ha conmovido en el mundo entero a los hebreos, los cuales deben eterna gratitud a Vuestro Gobierno.

Sean, pues, estas modestas líneas portadoras de nuestro mensaje sincero y devoto de gratitud hacia Vuestro Gobierno, que en momentos tan trágicos para la civilización humana decadente, ha ofrecido la prueba más vigorosa de que aun subsiste el sentimiento de la piedad, gentileza y humanidad, contribuyendo con ello al fortalecimiento de nuestra fe en un mundo mejor del mañana y de la justicia universal por venir para rehabilitar el honor de un pueblo tan sufrido y ultrajado como al través de miles de años ha venido sufriendo nuestro pueblo.

La protección espontánea brindada a nuestros correligionarios por el noble pueblo sueco, jamás será olvidado por los hebreos. La historia del pueblo hebreo reseñará ese hecho como la página más gloriosa de un pueblo cristiano que fielmente supo interpretar las sagradas doctrinas de Cristo, ofreciéndole protección a los hermanos en desgracia.

Dios quiera que el pueblo sueco jamás se vea en trance tan horrible y que la felicidad y prosperidad reine en su territorio. Dios bendiga a Su Majestad el Rey de Suecia y su noble pueblo.

La expresión más sincera de nuestra gratitud en particular

vaya por este conducto y al través de Vuestra Excelencia a Vuestro Honorable Gobierno y Pueblo.

Muy respetuosamente,

Aron Yuken
Presidente.

* * *

La Habana, 10 de Nov., 1943.

Señor Aron Yuken,
Presidente del Centro Israelita
de Cuba,
Calle Egido No. 504, piso 2do.
La Habana.

Un honor ha sido para mí recibir su atenta carta del 5 del actual mes y me será de un gran placer notificar a mi Gobierno el contenido de la misma.

Ese gesto altruista y democrático de mi Gobierno, que ustedes tanto admiran, está en los naturales principios de mi país de ayudar a la humanidad que padece y en esta guerra que asola al mundo ha podido desenvolver sus caritativas calidades hacia los que sufren injustamente.

Con emoción leo sus líneas dedicadas a mi Augusto Soberano que seguramente ha de apreciar los buenos deseos de ustedes.

Aprovecho esta ocasión, Señor Presidente, para presentar a usted las expresiones de mi distinguida consideración,

Erik Wisen.
Encargado de Negocios

Cortesía de

La Orensana

ALMACEN DE PIELES

De SECUNDINO CASTRO y CIA.

Amargura 353. Telef. A-8598

Cortesía de

Cooperativa de Omnibus Aliados, S. A.

Padre Varela 362. Telf. U-4738

צו דער געלעגנהייט פון 18 יאָריקן יובילייאום, ווינטשן מיר דעם אידישן צענטער פיל ערפאָלג אין זיין וויטערדיקער אַרבעט פאַרן וואוילזיין פון דער אידישער קאָלאָניע אין קובא.

Fábrica de Ropa Interior y Camisas

BEN DIZIK

VILLEGAS NUM. 433. TELEFONO A-9534
entre Muralla y Tte. Rey. Habana, Cuba

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין
ווייטערדיקער נעזעלשאַפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

EL FRANCES

HNOS. BEREZDIVIN

Impotradores de Tejidos y fabricantes de Trajes

MURALLA y COMPOSTELA TELEF. M-3644

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאַנצן ישוב!

Isaac Yagodnik

OBRAPIA 460. TELF. M-8713

צום 18־טן יובילייאום פון דער עלטסטער און אנערקענטסטער אינס־
טיטוציע, דעם אידישן צענטער, שליס איך זיך אָן אינם יום־טוב,
און ווינטש דעם אידישן צענטער ווייטערדיקן דערפאָלג אויפן נעזעל־
שאפטלעכן און קולטורעלן געביט, פאַרן וואוילזיין פון גאַנצן קובאַנער
אידישן ישוב.

אייסאַק יאַגאַדניק, ערך־פרעזידענט.

ALASKA

COLCHONERIA

Colchones, Colchonetas, Frazadas. — Ropa de cama, Mantelería, Hules, Toallas, Muebles de Niños. etc.

Visítenos en

BELASCOAIN 358. TELEFONO U-2552
entre San Rafael y San José.

Fábrica de Tejidos

"El Triunfo"

Tapicería, Sobrecamas, Tapetes, Frazadas, Capas, Batas y Artículos de Chenille en general.

Oficina y Ventas:
AGUIAR 613-615
Teléf. M-2887, M-2837

Fábrica:
ADOLFO CASTILLO 277
Telf. X0-1455, Guanabacoa

דאנא איז די העכסטע מארקע צווישן פערפומען פון הויכער קוואליטעט!

דאנא איז די מארקע, וואס איז באקאנט אין דער גאנצער וועלט!

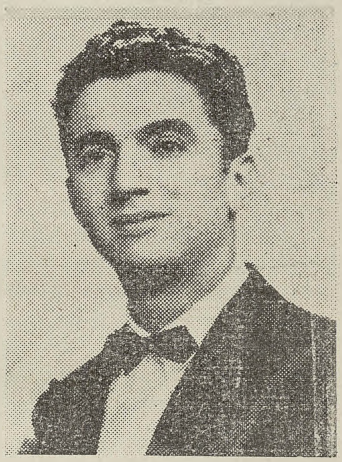
דאנא איז די מארקע, וואס פראדוצירט:

טאבו, עמיר, פלאטינא, 20 קי״אטעם אוו קאלאניא דאנא.

Agencia en Cuba

ANGEL GONZALEZ

Breves Apuntes con Motivo del 18o. Aniversario de la Fundación del Centro Israelita de Cuba

por el

Dr. Dionisio Castiel

Secretario del Comité Central de las Sociedades Hebreas en Cuba

El primero de Septiembre último cumplióse diez y ocho años de la fundación del "Centro Israelita de Cuba". Con este motivo, los dirigentes de la institución han tenido la feliz iniciativa de editar este álbum —llamémosle así— con el propósito, altamente plausible, de recoger en sus páginas lo más sobresaliente de su obra en el pasado y, desde luego, sus proyecciones para el futuro. Respondiendo nosotros a la amable invitación que se nos ha hecho para que colaborásemos en este empeño, vamos a exponer algunas indicaciones acerca de la significación del "Centro Israelita" en el desarrollo de la vida social hebrea en Cuba.

Para cumplimentar esta tarea, debemos necesariamente dirigir nuestra mirada hacia los años en que se inicia, ya de una manera apreciable, la inmigración de los hebreos en tierras cubanas. Ya lo hemos dicho en otras oportunidades: el desequilibrio que en lo so-

cial y económico sufrió Europa al terminarse la Gran Guerra del año 14, trajo como consecuencia la emigración de grandes masas de su población pobre, que se dirigían hacia América con la esperanza cierta de alcanzar estabilidad económica y sosiego espiritual. Los hebreos también formaron parte de esta caravana emigratoria, y allá por los años de 1923 a 1925, arribaron a Cuba algunos centenares de nuestros hermanos, procedentes en su mayoría de la parte central y oriental de Europa: Polonia, los países bálticos, Rusia, etc. También entonces, mejor dicho, a partir del año 1920, se intensifica el movimiento emigratorio de los hebreos sefaradíes, procedentes de Turquía y los paises balcánicos.

Muy pocos de estos hebreos contaban con algunos recursos económicos, y los más sólo llevaban consigo, como todos los que arriban a un mundo nuevo, una gran reserva de ilusiones y esperanzas. A los pocos días de estancia en el país, la realidad los despertaba de sus sueños. La falta de dinero, el desconocimiento del idioma, el mismo clima, que resultaba rigoroso al principio, por los calores del trópico, todo ello propendía a dificultar la situación y amparo. Muy pronto, en día a dificultar la situación del inmigrante hebreo de entonces, necesitado como nadie de protección y amparo. Muy pronto, en los primeros meses del año 1923, se constituye el "Jewish Comittee of Cuba" (Comité Judío de Cuba), filial entonces en este país de la organización mundial, con sede en la ciudad de New York, denominada **Hebrew Inmigrant Aid and Shelter Society of America** (Sociedad Hebrea Americana de Amparo y protección al inmigrante), más comúnmente conocida por las iniciales de su nombre, el HIAS. De acuerdo con los fines para los que fué constituído, el "Jewish Comittee of Cuba" desarrolló una labor altamente beneficiosa para el inmigrante, prestándole todo el apoyo moral y material que necesitaba hasta que pudiera acomodarse a sus nuevas condiciones de vida. Durante más de dos años desarrolla sus actividades este Comité, hasta que en el año de 1925,

El día 1 de Septiembre, se funda el "Centro Israelita de Cuba", que toma bajo su responsabilidad, con el respaldo económico del Hias, las labores que hasta entonces le fueron encomendadas a aquel organismo.

La fundación del Centro Israelita respondió a necesidades de un contenido social amplio. No se trataba ahora, solamente, de ayudar al inmigrante que llegaba a nuestras playas (propósito que, desde luego, debía atenderse con la misma solicitud de antes), sino que se veía también la necesidad de fundar una casa común de los hebreos, un verdadero centro de reunión donde todos, sin distingos de ninguna clase, pudieran desarrollar actividades sociales superadoras, cultivar el estudio, fomentar la beneficencia, recrearse lícitamente y, en general, propender a la formación de un ambiente superior de vida sobre las bases de la confraternidad y la cultura.

Para realizar estos fines, fundose el Centro Israelita, la más antigua de las instituciones del sector "asquenazim" de la población hebrea de la Habana, pudiendo ser calificada como la institución matriz de nuestra comunidad, de la cual se desprendieron, con el decursar de los años, muchas de las asociaciones que posteriormente se constituyeron en la capital de la República, especialmente las de carácter benéfico. Como prueba de lo que acabamos de exponer recordemos que en un principio se organizaron en el Centro las secciones de Protección a la Mujer y a la Niñez desvalida, y la de Protección a los Tuberculosos y Enfermos Mentales, secciones que más tarde se independizaron formando las dos instituciones de beneficencia más importantes de los hebreos de la Habana, las denominadas "Asociación Femenina Hebrea de Cuba" y el "Comité Protector a los Tuberculosos y Enfermos Mentales".

Los primeros alientos de superación social y cultural en la vida de nuestra comunidad, es justo reconocer que se manifestaron en el Centro Israelita. Ya desde el inicio de sus actividades, creáronse las secciones de Recreo, Arte Dramático, Literatura, Ins-

trucción Elemental, Instrucción Nocturna para Adultos, Medicina Mutualista, etc. También desde entonces se creó la Biblioteca, que muy pronto fué enriquecida con libros de los mejores escritores de la literatura universal, especialmente la "yidish" y la hebrea.

El Centro Israelita, a partir de su fudación hasta nuestros días, ha venido siendo la casa común, amplia y acogedora, de los hebreos de Cuba: en él nunca se ha excluido a un hebreo por razón de su fortuna o por el credo político o social que profese: en él han tenido lugar los actos sociales de más envergadura organizados dentro de nuestra comunidad, las conferencias culturales, las grandes asambleas, los mítines importantes, etc., y en nuestros días, con motivo de la guerra en que están empeñadas las naciones unidas, y Cuba entre ellas, contra las fuerzas regresivas del Nazi-fascismo, en el Centro Israelita se han venido organizando las campañas y los actos más importantes de los hebreos a favor de la causa democrática. Si apreciamos imparcialmente los dos aspectos que antes señalabamos, esto es, el carácter heterogéneo de su cuerpo social, integrado por hebreos de diversa posición económica, y la amplitud de sus proyecciones, ya sea en el orden político, social, o religioso, podemos afirmar con fundamento, sin temores de caer en la exageración, que el Centro Israelita ha sido, a través de toda su historia, la institución popular y democrática por excelencia de los hebreos radicados en esta República. A nuestro juicio, esta raíz popular y democrática constituye su característica esencial a la vez que la razón de la fuerza potencial de su desarrollo en el mañana.

Nos hemos adelantado en este juicio, porque antes debíamos haber explicado cómo en nuestro país, después de la fundación del Centro Israelita, se fueron organizando nuevas y diversas instituciones hebreas a consecuencia del crecimiento de nuestra comunidad y el desarrollo, cada vez más complejo, de sus necesidades. Así, con el decursar de los años, se constituyeron otras asociaciones: la Unión Sionista de Cuba, con

un programa definido de liberación nacional tendiente a establecer un Estado judío en Palestina; el Centro Popular Hebreo, que agrupa a las clases trabajadoras; instituciones benéficas, como las dos antes citadas, la "Asociación Femenina Hebrea" y el Comité Protector a los Tuberculosos y Enfermos Mentales"; agrupaciones de las clases económicas, como al "Cámara de Comerciantes Hebreos", Asociación de Fabricantes del Calzado, Talleristas Hebreos, etc.; asociaciones de fines religiosos, constituídas desde hace muchos años; y por último, (la enumeración de cada una de ellas extendería demasiado este trabajo), instituciones de fines culturales, asociaciones juveniles, comités de ayuda a las democracias, etc.. Por otra parte, el sector sefaradí está organizado en sus asociaciones, como la Unión Hebrea Chevet-Ahim, fundada en el año 1916, y la institución de beneficencia denominada "Bikur Holim". En los centros más populosos del interior de la República, se han constituído también algunas instituciones hebreas.

Ante este mosaico de asociaciones hebreas de diverso carácter, se organizó en el año de 1939, con motivo de ciertas manifestaciones anti-semitas en el país, que muy pronto desaparecieron, el Comité Central de las Sociedades Hebreas de Cuba, organismo cuya función es coordinar, bajo una misma representación, las actividades generales de la Colonia hebrea de Cuba, que no pueden ser atendidas aisladamente por cada una de las diversas asociaciones a que antes nos hemos referido. Es justo reconocer que el Comité Central ha realizado en estos últimos años labores de un alto interés para nuestra comunidad. Sin embargo, a estas horas no ha logrado todavía consolidarse de una manera definitiva, a pesar de que los dirigentes más responsables de las colectividades hebreas sienten la necesidad de un organismo representativo, capaz de afrontar los problemas generales que afectan a toda la Colonia, y que por ser generales no pueden ser resueltos, sin orden ni concierto, por cada una de las asociaciones en particular.

En esta hora de grave crisis que vive el mundo, los hebreos de Cuba no podemos eludir nuestras sagradas responsabilidades, unidos como estamos en convicciones y sentimientos con todos los pueblos que luchan por el mantenimiento del decoro y la libertad del hombre. Esta lucha requiere unidad de acción, y como consecuencia, unidad de mando. Urge, por tanto, que las intituciones hebreas de Cuba presten su cooperación a este empeño de coordinar nuestros esfuerzos, para cuyo fin deben de laborar sin tregua por consolidar el Comité Central, haciendo de éste un organismo estable, con una base económica permanente, identificado con todos los sectores de nuestra población.

Abrigamos la esperanza cierta de que en este propósito por alcanzar nuestra unidad, el Centro Israelita sabrá cumplir con su deber, entre otras razones porque es la institución hebrea que, como decíamos antes, de una raíz más popular y democrática, y que por ser la más antigua goza de más autoridad en el seno de nuestra Colonia. No podemos pensar de otro modo. Sus dirigentes actuales son hombres bien insrapidos a los que sólo anima el propósito de ser útiles a la colectividad que representan. Por otra parte, el Centro Israelita es una **institución social,** a la que corresponde realizar los fines específicos para que fué constituído; el Comité Central, en cambio, es una **institución de carácter político,** en todo lo concerniente a los problemas generales, tanto internos como externos, de la Colonia, debiendo desarrollar por tanto aquellas labores más amplias que no pueden ser de la competencia específica de cada una de las asociaciones que lo integran. Como los fines del Centro Israelita y los del Comité Central son forzosamente distintos, no puede existir por tanto rivalidad alguna, como han pensado ciertas personas, entre éste y aquel.

Esperamos que el Centro Israelita ha de seguir su ruta ascendente, leal a su pasado y atento a las responsabilidades del futuro.

יובל בוך
פון
אידישן צענטער

DICIEMBRE 1943 HABANA, CUBA

PRECIOS DESDE
$ 150 A $ 400

Halague su cariño con el mejor regalo

OBSÉQUIELE CON

REPORTER

Sello de Oro

LA CORBATA QUE LAS MUJERES ADMIRAN
Y LOS HOMBRES PREFIEREN

יובל = בוך

פון אידישן צענטער

ספעציעלע אויסגאבע צום 18־יאָריקן יוביליאום

ארויסגעגעבן פון דער צאריואלטונג פון אידישן צענטער.

רעדאקטאָר: י. שטיינבערג

אדמיניסטראדאָר: א. שטאָקהאַמער

דעצעמבער 1943 האַוואַנא, קובא.

UNIVERSITY OF FLORIDA LIBRARIES

אינהאלט:

זייט

18 יאָר אידישער צענטער — י. ש—ג 3
„האוואנער לעבן" וועגן יובילייאום פון אידישן צענטער — ס. ח. קאפלאן 5
די אמבאסאדע פון ישוב — א. י. דובעלמאן 7
דער אידישער צענטער אין זיין בליי־צעריאד — א. אראנאווסקי 9
א בנין פאר אידישן צענטער — א. ז. ווייגשטיין 13
אין אייגע א נאכט... — פ. ראָזאָר וואלבע 15
דער אדרעס פונם אידישן ישוב — י. ב. מאנדלקער 19
די אידישע ליטודים אין דער אויטאנאמער שולע ביים צענטער — א. עליאוויטש 22
אונזערע אויפגאבן צום אכצן יאריקן יובילייאום פון אידישן צענטער — י. סעלעצקי 29
צו דער געשיכטע פון אידישן צענטער אין קובא (פון די מאטעריאלן פון דער רעדאקציע ארויסגעגבן
די געשיכטע פון די אידן אין קובא) 35-111
א) הקדמה — ס. ח. קאפלאן — ב. סאפיר 36
ב) כראניק פון אידישן צענטער 38
ג) פאראוואלטונגס־מיטגלידער פון אידישן צענטער — ב. ס. 77
ד) עקזעקוטיוועם פון אידישן צענטער 88
ה) סטאסטיק וועגן די פאראוואלטונגס־מיטגלידער — ל. ל. 92
ו) סטאטיסטיק פון מיטגלידער פון איד. צענטער — ל. ל. און ק. ס. 102
ז) גראפיקן 106
ח) גרינדונג און ארבעט פון דער רעדאקציע 110
פרעזידענטן פון אידישן צענטער 118
פרעזידענטן פון דער אויטאנאמער שול־פאראוואלטונג 122
דירעקטיוועם פון דער אויטאנאמער שול ביים צענטער 123
באגריסונג פון דער אויטאנאמער שול — י. קאָזאלטשיק 124
יער־עכער טעטיקייטס־באריכט 127
אכצן יאריקער יובילייי־אונט 151
תיקון־טעות 158

שפאניש אפטיילונג

באגריסונג פון אלקאלדע II
אידישער צענטער — היים פון קובאנער אידן — דר. ח. מיטראני III
נאבעלער אקט פון שוועדן IX
פארצייכנונגען צום אכצן יאריקן יובילייאום — דר. קאסטיעל XV
שער־בלאט — נעצייכנט פון שמחה גלעזער.

18 יאָר אידישער צענטער

מיטן אַרויסגעבן אונזער יובל־בוך, קלייבן מיר זיך ניט צו שרייבן די געשיכטע פון אידישן צענטער אָדער פונם אָזוי יונגן אידישן ישוב אין קובאַ. אונזער וואונטש איז — אויף וויפל עם וועט אונז גע־לינגען — מאַכן אַ באַשיידענעם פֿראַגמענט־לעכן די צונויפ־געזאַמלטע מאַטעריאַלן פון די אַרכיוון פון אונזער אינסטיטוציע, אין דער־מעגלעכן דורך זיי אַן ערלעכע אָפּשפּיגלונג פון די וויכטיקסטע אָפּגע־טוענע אַקטיוויטעטן פון אידישן צענטער זייט זיין גרינדונג ביז היינט צו טאָג.

אין רואיקע צייטן, וואָלט אַן שום ספק אַזא יום־טוב, ווי עס איז דער יובילייאום פון דער עלטסטער און אַנערקענטסטער אינסטיטוציע אין ישוב — דער אידישער צענטער — געפיירט געוואָרן מיט מער רעש, טומל און פּרייד.

איצט אָבער, אין טעג פֿון בלוטיקע קאַמפֿן אויף דער וועלט, אוּן נאָך בלוטיקערע לײַדן פון אידישן פֿאָלק; וועו די מערסטע פון אונזערע נאָענטסטע אוּן אייגענע וועלן דורך די נאַצי־בעסטיעס, אין דער היט־לעריזירטער אייראָפּע, אויפן אכזריותדיקן אופן אומגעבראַכט; איצט, וועו דאָס גאַנצע אידישע לעבן אין דער גאָרער וועלט איז אין ווי־נעשרי־ — מוז אויך אונזער פרייד זיין אַן אײַנגעהאַלטענע, אונזערע יום־טובים שטיל אוּן באַשיידענע.

אוּן דערפֿאַר אָזוי ווייניק נזכּל, אָזוי ווייניק רעש, אַרום דער יובילייי־פּייערונג פון 18 יאָר אידישער צענטער אין קובאַ, וועמענס יום־טוב געהערט נישט נאָר זייער מיטגלידער אוּן טורי, נאָר דעם גאַנצן קובאַנער אידישן ישוב.

פּאַרשידענע עטאַפּן האָט דער אידישער צענטער דורכגעמאַכט אויף זיין וועג, בײַ ער האָט דערגרייכט דעם היינטיקן דאָטום פון אַלט וועלן 18 יאָר. עס זענען געווען צייטן פון דעהרויבונג אוּן ירידה. זיין אײַנציקער אוּן אויסשליסלעכער ציל איז אָבער בײַ אַלע אומשטענדן

געווען, דינען דעם קובאנער אידישן ישוב אין אלע זיינע נויטן אין פראבלעמען. און דערפאר, וועז עס זענען געקומען גרופן און פערזא־נען, וועמען דער גורל פון אידישן צענטער האט וויניק וואס אינטע־רעסירט, נאר זייער אינציקע עבודה איז געווען ארויפשלעפן דעם אידישן צענטער אין רייסערייען און ביליקע פארטיי־פאליטיק — איז עס זיי ניט געלונגען.

דער אידישער צענטער איז פון אלע שטרויכלונגען, מיט וועלכע מען האט אים געזוכט אראפפירן פון וועג, ארויס א געליטערטער אין געבליבן דאס, וואס ער איז געווען; און ווי זיין, דאס היסט, די אפאלי־טישע אינסטיטוציע פאר אלע שיכטן און ריכטונגען אין ישוב.

די טויער פון אידישן צענטער, וועמען די אינסטיטוציע איז טייער, האבן זיך ניט פארקויפט צו קיינעם, זיך ניט דערשראקן פאר די שרייער און טומל־מאכער; זיי האבן זיך אויפגעהויבן העכער איבער די ביליקע פאליטיק־טרייבער און ווייטער פארינזעצט זייער ארבעט, זייערע אקטיוי־טעטן, פארוואנדלענדיק דעם אידישן צענטער אין דער היים פון אלע פר־באנער אידן.

אויך צו ווייסן געווי, וואס עס מיינט אוועיזם דער אידישער צענטער אין קובא, איז אומכארינגט נויטיק אדורכצובלעטערן די פארשידענע פארעפנטלעכטע יערלעכע באריכטן, אין וועלכע מען געפינט נישט נאר פארצייכנט די אפגעטוענע ארבעט, נאר מען זעט אין זיי דעם לעבעדיקן אפקלאנג פונם געזעלשאפטלעכן, עקאנאמישן און קולטורעלן אויפשטיג פונם קובאנער אידישן קיבוץ, פון אלץ וואס רופט זיך אידיש לעבן אין קובא.

איצט, וועז מיר פראווען די 18־יאריקע יובילי־פייערונג פון אונזער אינסטיטוציע, און וועז מיר פירן צו דער געלעגנהייט ארויך אן אביעס־טיוון אנאליז און אפשאצונג פון דעם, וואס עס איז געטאן געווארן דורך דעם אידישן צענטער אין משך פון זיין עקזיסטענץ, קענען מיר מיט רעכט קומען צו דעם אויספיר, אז דער אידישער צענטער איז א נויטווענ־דיקייט. מיט רעכט קען אויך נעזאגט און אונטערשטראכן ווערן, אז די עלטסטע און וויכטיקסטע אינסטיטוציע, וואס רופט זיך אידישער צענטער אין קובא, האט אננעשריבן אייניע פון די שענסטע בלעטלעך נעשיכטע פון דעם אידישן ישוב אין קובא.

י. ש—ג

„האוואַנער לעבן" וועגן יובילייאום פון אידישן צענטער

פון רעדאַקציע:

אין „האוואַנער לעבן" פון 8־טן דעצעמבער, האָט דער רעדאַקטאָר, ס. מ. קאַפּלאַן, באַרעפּנט־לעכט דעם פּאַגנדן לייט־אַרטיקל, אין פֿאַרבינדונג מיט דעם יובי־לייאום פון אידישן צענטער, וועלכן מיר געפּינען פֿאַר זייער אינטע־רעסאַנט און וויכטיק איבערצי־דרוקן.

וועז עס וועט אמאָל געשריבן ווער־די געשיכטע פון אידישן ישוב, וועט מען דאָרט דעם הויפּט־ פּלאַץ ביזן אָפּגעבן דעם אידישן צענטער, ווי די אינסטיטוציע, וועלכע איז געגרינדעט געוואָרן און האָט זיך ענטוויקלט צו־זאַמען מיט דעם אידישן ישוב אין קובא.

דער אידישער צענטער האָט דורכ־געמאַכט פֿאַרשידענע פּאַזן אין זיין ענטוויקלונג. ער איז אָבער שטענדיק געווען און פֿאַרבליבן די אינסטיטו־ציע, וואָס האָט געזאָרגט פֿאַר די אַלגעמיינע אינטערעסן פון אידיש־ישוב, אפילו דאַן וועז געוויסע יחידים אוז גרופּן האָבן ניט געוואָלט וויסן פון צענטער און אים אָפּטמאָל ביטער באקעמפט.

דער אידישער צענטער האָט אָנגע־הויבן זייגע אקטיוויטעטן אויף דער אידישער גאַס ווי אַן אינסטיטוציע, וועלכע האָט געדאַרפט זאָרגן פֿאַר אַלע פֿראַבלעמען פון די אידישע אימיגראַנטן, וואָס פלעגן אָנקומען מיט יעדער שיף פון אייראָפּע. דער צענטער איז זייער שנעל געוואָרן די הויפּט פון אַלע „גרינע", ווייל דאָרט האָבן זיי ניט נאָר געפונען א הוימישע סביבה, נאָר אויך א פּלאַץ, וואו זיי האָבן זיך ווייטער אויסגעלעבט קולטורעל, און זיך קעגנזייטיק געהאָלפן.

די אימיגראַנטישע עפּאָכע פון אידישן צענטער איז א קורצע, הגם זייער אַן אינטערעסאַנטע און לעב־דיקע. שוין אין יאָר 1929 האָט זיך פאקטיש אָפּגעשטעלט די פרייע אימי־גראציע קיין קובא. עס האָבן זיך אָנ־געהויבן אַלץ מער די באַגרענעצונגען, ביז עס איז שוין געווען שווער אפילו אריבערצוברענגען קרובים. דער אי־דישער צענטער האָט אזוי ארום נע־דאַרפט גלייך זיינע אקטיוויטעטן צו־פאַסן צו די פֿראַבלעמען פון דעם נייעם ישוב, וועלכער האָט זיך אַנגע־הויבן פֿאַרפעסטיקן און איינוואַרצלען אין לאַנד. עס איז דערפאַר באַ־שטענדלעך, פֿאַרוואָס דער אידישער צענטער האָט זיך שוין ניט באַנוצט מיט סאָציאַלע הילף און קולטורעלע ארבעט, נאָר ער האָט אויך געפירט אן עקשנותדיקן קאַמף פֿאַר די רעכט פון די אידישער בארבער, אידישע פּערדלער, און אינטערוועניר אפיציעל ביי דער רעגירונג לטובת אַלגעמיינע אידישע אינטערעסן, און אפילו אין פאַלן וועז עס זענען בלויז אָנגעריכט געוואָרן יחידים.

עס איז ניט קיין צופאל, וואָס אין די אפיציעלע קרייזן האָט מען גלייך פון אָנפאַנג אָנגעהויבן קוקן אויף דעם אידישן צענטער ווי אויף א

רעפּרעזענטאַטיווער אינסטיטוציע פון אידישן ישוב, און זיך צוהערן מיט אויפמערקזאמקייט צו יעדן וואָרט פון אידישן צענטער און נעמען אין אכט יעדער גראַנטיע.

צום באַדויערן, האָט די בריטע אידישע עפנטלעכקייט ניט שטענדיק פאַרשטאַנען ריכטיק אָפּצושאַצן די באַדייטונג און דעם ווערט פון אידישן צענטער, און טאָקע דערפאַר האָט דער אידישער צענטער־גראַד אין די לעצטע יאָרן, ווען אונזער ישוב האָט א שפּאַן געטאָן אין פאַרויס, געבליבן הינטער־שטעליק און ניט געקענט ערפילן די נייע אויפגאבן, וואָס עס שטייען פאר אים אין דעם איצטיקן מאָמענט.

דער אידישער צענטער פייערט איצט זיין אכצן יאָריקן יובילייאום. צו דער גלעזענהייט וואָלט מען זיך געמעגט ערנסט פאַרטראַכטן, ווי אזוי די אינסטיטוציע זאָל זיך ווי געהעריק צופאַסן צו די באַדערפענישן פון דעם אידישן ישוב ביים איצטיקן מאָמענט. דער פּרעסטיזש פון אידישן צענטער פאר די 18 יאָר פון זיין עקזיסטענץ דאַרף אויף א פּראַקטישן אופן אויסגענוצט ווערן לטובת די אלגעמיינע אינטערעסן פון אידישן ישוב, וואָס דאַרף היינט מער ווי שטענדיק האָבן א געזונטע און שטאַרקע אינסטיטוציע, וואו אלע פּראָבלעמען זאָלן אויף א ריכטיקן אופן אויפגענומען און באַהאַנדלט ווערן.

דער אידישער צענטער, דאָס איז די הארץ פון אידישן ישוב. און נאָך 18 יאָר דאַרפן מיר זאָגן, אז אונזער הארץ זאָל זיין געזונט און שטאַרק, כדי אונזער גלעזלשאפטלעכער אָרגאַניזם זאָל קענען ערפילן אלע אויפגאבן און פונקציעס, וואָס עס לייגן אויף אים אין דער איצטיקער צייט.

די אמבאַסאַדע פון ישוב...

פון: א. י. דובעלמאן

אז מען נייט שרייבן פון צענטער און פאַרן צענטער, איז ווי שרייבט מען ניט אַן עטלעכע ליבטיקע ווערטער צו דער עלטסטער אינסטיטוציע פון אידישן ישוב, וואָס פיערט איצט איר אַכצן יאָריקן יובילייאום, מיט א ספּעציעלער אונטערנעמונג און א ספּעציעלע אויסגאבע?

איך גלויב, אז די אַלע, וואָס נעמען אנטייל אין דער היינטיקער אויסגאבע, וועלן געגוג שירה זינגען צו דעם אידישן צענטער; און איך וואָלט זייער ניט געוואָלט זיין צווישן די משוררים, וואָס העלפן ערוים דעם חזן אויסזינגען די תפילות...

אין א יובל־בוך איז אויך ניט מעגלעך צו גאבן א קריטישן אַנאַליז וועגן דעם עצם־ענין, ווייל אין דיעם פאַל קומט אויך אויס צו רעדן יוענז די אומגינסטיקע מאָמענטן, וועגן דעם וואָס עס וואָלט געדארפט זיין דער אידישער צענטער, און איז עס ניט... און מען קען ניט קומען אויף יענעמס א יום־טוב און קריטיקירן...

ווי אַזוי־זשע זע איך דאָך דעם אידישן צענטער? און ווי אַזוי זעט אים דאָס רוב מנין און בנין פון אידישן ישוב, וועו ער הויבט זיך אן ארויסטראכטן און שטעלן די בראַגע. די אייביקע פראַגע: וואָס טוט איצט דער אידישער צענטער? וואָס זענען זיינע אויפגאבן? זיינע פונקציעס? אין צי האָט ער אן עקזיסטענץ באַרעכטיקונג?

און טאקע דאָ קומען מיר צום אויספיר, אז וועו דער אידישער צענטער זאָל אפילו נאָרניט טאָן, האָט ער דאָך עקזיסטענץ בארעכטיקונג! ווייל מיט דעם נאָנץ קיילעכדיקן זעראָ איז ער דאָך אַלץ אין אידישן ישוב! ער איז דאָס, וואָס דער דרדקי־מלמד אין פארוואָרפענעם חעק. ער איז דער חזן, דער מסדר־קדושין, דער גבאי, דער שמש, דער בן־תורה, דער בעלי־יועץ... און וואָס איז דאָ ניט דער אידישער צענטער? אין דער אמתן דאָט ער בלויז אָנגענומען די שטעלע פון א דרדקי־מלמד; ער איז געשאפן געוואָרן צו אנטקעגנקומען די נייאָנגעקומענע אימיגראַנטן מיט א ראַט אין דעם נייעם לאַנד, געבנדיק איב א צענטער־פונקט, וואו ער זאָל זיך קענען טרעפן מיט נאָך א אידן, קענען גאבן א שלום־עליכם און זיך קענען אויסרעדן דאָס האַרץ און אויסמעטן דעם צוויטנס אידנם מענטאַליטעט אינם נייעם לאַנד, א מעכט טוענדיק אזוי ארום דאָס אייגענע, צי עס פאַכט זיך ארויס אין נייעם לאַנד...

הונדערטטוועגן, נאָך דעם ווי יעדער אייגער שטעלט פאר זיך די פראגע: וואָס טוט אויף דער אידישער צענטער? וועט איר דאָך ניט געפינען א אידן אין קיבא, ער זאָל מיט די אייגענע הענט זיך אונטערשרייבן, אז ער דארף ניט האָבן דעם אידישן צענטער און מען וואָלט אים געדארפט צומאכן... דאָס אַליין פאר זיך, איז

שוין א גרויסע מדרגה... דאס אליין באוויזט, אז עס איז דא א גרויסער סענטימענט צום אידישן צענטער! איך וואלט אפילו געוואגט, א ליבע און אכטונג צו דער עלטסטער אידישער אינסטיטוציע, פונקט ווי צו טאטע־ מאמע אויף די עלטערע יארן, וועמען מען גיט אף כבוד, וויל ס'איז איי־ נענע טאטע־מאמע און ניט פאר זיערע מעשים טובים אויף די עלטערע יארן, וועלכע זענען אפטמאל א לאסט...

הייסט עס, אז מען האט דאך יא ליב דעם אידישן צענטער! איז פון וואנען און פארוואס האט מען דעם דאזיקן סענטימענט צו דער דאזיקער אידישער אינסטיטוציע?

דער אידישער צענטער, אט די שוויגנדיקע וועגט זענען עדות אויף א סך געשעענישן אין דער אנטוויק־ לונג פון יונגן אידישן ישוב. דער צענטער איז געשטאנען ביים ווינעלע פון יעדן אידישן אימיגראציע, וועג־ ער איז אנגעקומען פון זיין וויטן וואנדער וועג, געפינענדיק דעם וועג פון אייגארדנען און זיך ארויפאר־ בעטן. איז פארגעקומען פרייד — אין אידישן צענטער! איז געווען טרויער — אין אידישן צענטער! אין קריטישע מאמענט ווי אין צרי־ דיקע שעהן — איז די האפנונג ge־ וועזן דער אידישן צענטער! און ווי וויניק דער צענטער זאל איצט אויס־ טאן, איז ער דאך דער סימבאל פון אונזער אידישער געזעלשאפטלעבקייט, אונזער רעגירונגס־וועזן, שיער ניט א גלות־רעגירונג פון היינטיקער צייט, צו וועלכער אלע איבערדיקע אידישע אינסטיטוציעס קומן ארויבער... ווי האנדלט אין דער פראגע דער אידי־ שער צענטער?... עס איז אפילו ניט וויכטיק, ווער עס זיצט ביים רודער!... דער צענטער אליין איז דער רודער!... ס'איז די טראדיציע! ס'איז די עלטס־ טע אידישע אינסטיטוציע אין ישוב, די קערפערשאפט, וועלכע איז אויך אנערקענט ביי דער רעגירונג, און איז אמגענומען בדרך כלל אלס די אי־ דישע אמבאסאדע...

שרייבנדיק וועגן אידישן צענטער. איז מיר אויפן נעדאנק געקומען דאס קליינע שטעטל אין דער אלטער heim. דער טונקעלער בית־המדרש האט שוין פאר מיר ניט געהאט די באדייטונג, נאר פון דעם האלב וואראמן אויבן האב איך זיך ניט געקענט באזרייען. און שטענדיק, ווען עס איז מיר נוט קאלט געווארן, בין איך ארייננגעלאפן אין אלט־איינגעפאלענעם בית המדרש זיך א וואראם צו טאן אין דעם לעב־ לעכן אויבן, וועמענס וואראמקייט איז מער נעקומען פון די שבעה בטלנים, וואס האבן אים אויפגעהאלטן, ווי פון די שיטלעך האלץ, וועמענס אש עם איז שוין אפילו נעווארן פארצוקט... אלע האבן זיך נעטוליעט צום אויבן, זיך נעקוויקט מיט דער לעבלעכקייט און נעפילט טעם גן עדן... אזוי די זיידעם, אזוי די טאטעם און אזוי די אייניקלעך. דאס וואס דער זיידע האט בלויז דערציילט פון דעם נחתדיקן אויבן האט מיר דעם אייניקל נעוואל־ רעמט... און אט דאס איז פאר מיר דער אידישער צענטער...

יארן וועלן פארגיין, קינדער אין אייניקלעך וועלן אויסוואקסן, שוין ניט הייסן בערל בלינדמאן, נאר סע־ ניאר בערנהארדא בלינד דע גוט, אין ביידע „מאנס" וועלן שוין זיין אפנע־

אליעזר אַראָנאָווסקי

דער אידישער צענטער אין זיין 25 יאָר - פעריאד

עם זענען געווען טעג פון שווערער פּראָצע. דער פּערלער מיט זיין קעמ־ טעלע, מיט זיין פּעקל קראָוואַטן, האָט זיך אַרומגעשלעפּט א גאַנצן טאָג אי־ בער די גאַסן פון האַוואַנא, צו פאר־ דינען זיין טענלעכן ברויט.

דער אַרבעטער, דער שניידער, דער שוסטער, האָט געשווויצט א גאַנצן טאָג ביים ניי־מאַשין, צו שטעפּן וואָס מער כאַלעווקעס, צו מאכן וואָס מער גאַטקעלעך, צו אויספּארטיקן וואָס מ־ רער פּאַרן שיך.

אַלעמען איז אָננעקומען שווער דאָס שטיקל ברויט. יעדער איינער האָט עס געמוזט אויסקנעטן מיט זיין אייגן שוויים און בלוט, און כשר איז געווען יעדער ביסן — כשר פּאַרדינטער, כשר פּאַר־חאַרעווטער.

אליעזר אַראָנאָווסקי

אן אייראָפּייאישע אידישע יוגנט האָט זיך ניט געקענט פּארגינען צו זיין צופריידן בלויז מיט אַנפילן דעם מאָגן; ער האָט געשטרעבט צו הע־ כערעם, ער האָט איינגעזוויגן אין זיין בלוט דעם דורשט נאָך קולטור, נאָך געזעלשאפטלעכן צוזאמענלעכן. האָט מען זיך געטולייט ביים אידישן צענטער, די לינקע — אין קולטור־ פּארײן, און די רעכטע: נאציאָנאלע

האקט, וועלן זיי נאָך אלץ האָבן צו דערציילן פּאר קינדם קינדער פון א אידישן צענטער... און עס וועט זיי נאָך ציען און ציען דער אַלטער ניגון פון אייביקן קוואל; פונקט ווי די „געיוועזענע", וועמען עס פלענט ציען צו קומען הערן כל־נדרי יום־כּפּור ביינאַכט...

דער אידישער צענטער איז אַפּ־ דעם אידישן ישוב די אייביקייט א־

לייך! און אויב דאָס אליין איז עס, איז עס שוין גענוג זיך צו פרייען, וועו דער אידישער צענטער פּראָווינץ זיין אַכצן יאָריקן יובילייאום... ס'איז דער סימבאל אליין! ס'איז דער יוס־ טיב פון אידישן ישוב! ס'איז דאָס איינגעוואָרצלטקייט! דער אידישער צענטער, איז די אידישע מאַלאָניע אין קובא.

אידן, אומפֿארטייאישע, אידישע סאָ־ציאָליסטישע אַרבעטער, בונדיסטן אין סתם אידן; קורץ, די גאַנצע אידישע קאָלאָניע, אויסער די קאָמוניסטן, האָבן געפונען זייער אָרט אין דעם אידישן צענטער.

און עס איז נענוג געווען אָרוימצו־גיין אַ קורצע צייט אין אידישן צענ־טער, צו ווערן באַגייסטערט פֿאַר זייַנע אַקטיוויטעטן.

אין דער הויך, אויפֿן דריטן שטאָק, פֿלעגן זיך געפינען צענדליקער יונגע־לייט, וואָס זענען געקומען לערנען די שפּאַנישע שפּראַך. אין די זאָלן האָט בייטאָג געקלונגען דאָס לערנען פון הונדערטער אידישע קינדער אין דער שולע ביים צענטער.

אין אַ צווייטער אָפּטיילונג פֿלעגן זיצן צענדליקער מענטשן, וועלכע פֿלעגן וואַרטן אויפֿן דאָקטאָר אָדער אויף די מעדיצין פון דער קליניק ביים אידישן צענטער.

אין אָוונט, אין אַ צימער, איז גע־זעסן די קולטור־קאָמיסיע, וועלכע פֿלעגט יעדן פֿרייטיק דורכפֿירן קול־טור־אָוונטן. דאָרטן איז געלייגט גע־ווארן דער גרונטשטיין פֿאַר דער אי־דישער פֿרעסע אין קובא, און אַ דאַנק דער קולטור־קאָמיסיע האָבן זיך אַ־רויסגעשיילט אַ גרופּע אידישע קובא־נער שרייבער, וואָס אַן דעם, וואָלטן זיי היינט נעוועז פֿאַרלאָרענע פֿאַר זיך, ווי פֿאַר דער אידישער ליטעראַטור.

אין אַ צווייטן צימער איז געזעסן אַן אונטערנעמונגס־קאָמיסיע, וועלכע האָט אָנגעפֿירט מיטן פֿאַרווייַלערישן טייל פון דעם צענטער. און אינמיטן זאָל זענען געזעסן אַ גרופּע מאַנדאַלין־שפּילער, וועלכע האָבן געלידעט דעם מאַנדאָלין־אָרקעסטער. און הינטערן פֿאָרהאַנג, אויף דער בינע, האָט זיך איינגערעפּעטירט די דראַמ־סעקציע ביים צענטער, אַ נייע פֿאַרשטעלונג האָבן קאָבאַנער אידישן פּובליקום.

און פֿאַרנאַכט, בין השמשות צייט, זענען אויפֿן דאַך פון אידישן צענטער געזעסן צענדליקער אידישע יונגעלעבע פון דעם יונגע־קלוב ביים צענטער, וואו אונטער דעם רויַן שיין פון דער פֿאַרבייגיענדיקער זון, האָבן זייערע צעפּלאַמטע פֿנימער געלויכטן מיט גליק, אויסהערנדיק לעקציעס וועגן אידישער געשיכטע, אידישער ליטע־ראַטור, אידישע לענגענדעס, צי מאָל־דיק לייכטע בילדער, אָדער צוגרייטן־דיק אַ וואַנט־צייטונג פון קלוב.

דאָס בילד וואָס גישט געזינט פֿאַרפולט, וועט איך זאָל ניט דערמא־נען די יונגע אטלעטן פון דער ספּארט סעקציע ביים צענטער, וועלכע פלעגן טורנירן זיך און ענטוזיקלען זייערע תיזוישע קרעפטן, און צוגרייטן זיך צו אנטיילנעמען אין פֿארשידענע פוט־באָל מעטשן.

אט דאָס איז געווען דער צענטער אין זיין בלי־פֿעריאָד, אַ גאָלדענער קאַפּיטל געשיכטע פון אידן אין קובא.

און איצט, בייַם 18־יאָריקן יובי־לייאום, ווילט זיך ווינטשן, דאָס דער קולטור־נייַסט זאָל ווידער אָנפֿילן די לופֿט פון אידישן צענטער, און זייַנע מיטגלידער זאָלן האָבן כאַטש א טייל פֿון דעם ווילן צו ארבעט פֿאר דער געזעלשאַפֿט, וועלן מיר דעם ציוניזם אין יאַריקן יובילייאום קענען פֿייערן אין אן אייגענער געבידע, וואו דער אַל־טער אינהאַלט וועט זיין דער פונדא־מענט פון דער אינסטיטוציע.

Encantadora y Encantada
CON
GOLD SEAL
Sello de Oro
Las medias que glorifican
LAS NUEVAS MEDIAS DE PIE FRANCES
EN
CHIFFON FINO, SEMI-DOBLE
FINA MALLA, MUSELINA
DE VENTA EN TIENDAS IMPORTANTES

PANTALON PANTERAS

DE

JOSE JUELLE e HIJOS

BERNAZA 237. HABANA, CUBA.

PEREZ Y SOLANA

Cortamos telas para vivos y hules — Fajas para pantalones
Fabricantes de Hombreras

INDIO NUM. 62 TELEFONO A-7388

H A B A N A

CORTESIA DE

MOISES EGOZI y HNO.

AMARGURA 307. TELEFONO A-3334

HABANA, CUBA.

Cortesía de

LABOURDETE y CIA.

Almacenistas de Pieles
Artículos de Zapatería y Talabartería

BRASIL No. 355. TELEFONO M-1174

FERRERO, FIORESE y Cía.

S. en C.

Fabricantes de sombreros de castor,
— pajillas y sombreros de señora —

REVILLAGIGEDO No. 57. HABANA, CUBA

א בנין פאַרן אידישן צענטער

פון: א. ז. ווײַנשטײַן

(פֿרעזידענט פון דער פֿראַפֿאַנאַדע־קאָמיסיע פֿון קאָמיטעט צו בויען אַן אייגענעם בנין פֿאַרן אידישן צענטער)

א. ז. ווײַנשטײַן

האַוואַנא, אונזער אידישע האַוואַנא, האָט שוין אַ טראַדיציע פון נישט־רעאַליזירטע פּלענער פון געדאַנקען און גוטע וואונטשן, וועלכע זענען אָנגעהויבן געווארן מיט אימפּעט, ברען און געהעריקן אינטערעס, זיי זענען אָבער פֿאַרבליבן פּעטאַם, אין דער ווירקלעכקייט זענען זיי ווייטער פון פֿראַטאַקאַלארן טיש־קעסטל ניט דערמאַנענען. אַזוי דערמאָנען מיר זיך מיט יאַרן צוריק אַ פּלאַן פון אַנטי־טובערקולאָז קאָמיטעט צו בויען אַן אייגענעם פֿאַוויליאָן פֿאַר טובערקולאָז קראַנקע. עס איז אָפּילו שוין נעווען אין נאַם אַן אויסגאַבע פון פֿאַרקויפֿטע ציגל; די ציגל פון דעם פּלאַנירטן פֿאַוויליאָן זענען אָבער געבליבן פֿאַפֿירענע, און מיט זיי קען מען אַ בנין נישט אויפֿשטעלן.

דאָ נישט לאַנג, טומלט זיך יונגן פֿאַרשידענע פֿראָיעקטן, ספּעציעל האָט דאָבט זיך ביי דעם בירגערלעכן טיילן פון אונזער קאָלאָניע געפונען אַן אָפּקלאַנג דער פֿראָיעקט פֿאַר אַ שוּל, אַ מקום־קודש. עס האָבן אפֿשר געפּלוגן טויזנטער — אויפֿריכטיקע און אויספֿיינערישע — עס איז אָבער אויך לעצטנס שטיל געווארן, אזוי ווי ס'ווייזט אוים, וועט אויך דער פֿראָיעקט אריבערגיין אין פֿאַרגעסנקייט אזן בלייבן נאָר אַלץ נישט מער ווי אַ טרוים.

ס'וואָלט אָבער געווען אַ פֿאַרברעכן, אז אויך דער פּלאַן פון אַן אייגענעם בנין פֿאַרן אידישן צענטער זאָל חאָבן דעם גורל פון די שוין פֿריער דערמאָנטע פּלענער. ס'וואָלט געווען אַ פֿאַרברעכן און אַ חרפה.

אַ פֿאַרברעכן דערפֿאַר, ווייל פֿאַר דער קאַנסאָליראַציע פון אונזער ישוב איז עס אַ נויטווענדיקייט, פֿשוט אַ לעבנס־פֿראַגע, מיט אַלע אונזערע פיינע זשעסטן לגבי חוץ, וועט מען פֿאַרט אונטערן גלאָז פון אונזערע שוימערירנדע מאַטלען דערזען אונזערע צעריסענע געזעלשאַפֿטלעכע טראַטעם. אַ ישוב קרוב 20 יאָר עקזיסטענץ, מיט פֿאַריינען און פֿאַריינדעלעך, אַן אַ פונדמאַנטאַלן באַזים פֿאַר

אונזער געזעלשאפטלעכן לעבן, ווי אייגלענע 4 וועלט איז אבסאלוט ניט קיין געזונטע דערשיינונג. אלע אונזערע עקאנאמישע אנשטרענגונגען זיין באצוג צו די נויטן פון אונזער קאלניע, ווערן אוועקגעטראגן ווי שטויב מיטן ווינט, ווען נאר א גרויסער פראצענט פון אונזערע איינוואוינער, וועלכע שטיצן זיך אויף סענטיקע מיטגלידער־אפצאלן, ווערן פארשווענדעט אויף לאקאלן און אדמיניסטראטיוון אויסגאבן, וועלכע ביי א געהעריקער פלאנירונג פון בודזשעטן זיין אן אייגענער געבוידע, וואלט עס געשפארט נעבעך אויף אמארטיזירן ניט נאר א בנין פארן צענטער, נאר אויך פאר בתי־מדרשים, לערן־שולן, כפארט־קלובן, אייגענע סאנאטאריומס און אנדערע נויטיקע געזעלשאפטלעכע אינסטיטוציעס מיט סאלידע פונדאמענטן.

א פארבערעכן! וויל דער צענטער, ווי ער זעט איצט אויס, איז ער נאך אלץ נישט אוועק וויטער — אין זיין אויסשטאטונג און צוגעפאסטקייט פארן בירגערלעבן טייל פון אונזער ישוב — פון אן אמאליקן סענטראלן העברעאָ, אין די ערשטע יארן פון אונזער אנקומען דא אין לאנד, וואו אלץ און אלע זענען געשטאנען אויף הינערשיש פיסלעך.

דער צענטער, ווי ער זעט איצט אויס, איז שותפות מיטן לאקאל מיט „סענטראַ אסטוריאנא", האט נאר נישט צוציענדעם, ניט פאר עלטערן און ניט פארן יונגטלעכן עלעמענט פון אונזער קאלניע. ס'איז ניטא דער שוואונג און זיכער נישט דער אינטערעס, וואס אן אייגענע געזעלשאפטלעכע געבוידע רופט ארויס. קלענערע אידישע ישובים ווי קובא האבן עס פארשטאנען, און דערפאר טאקע די ערשטע זאך צו וואס די געזעלשאפטלעכע פירער האבן זיך גענומען, איז געווען צו באזארגן אן אייגן הויז. פאר די אימיגראנטן, וועלכע בירגערן זיך איין אין לאנד און וועלכע האבן ביי זיך אפגעמאכט מער נישט צו וואנדערן און זוכן גליקן אין אנדערע מקומות.

א חבֿרה! וויל געלט איז דא. מען קען נישט זאגן, אז מען דארף שלאגן אין א שטיין צו ארויסבאקומען וואסער. אונזער ישוב איז רייך און האט עס באוויזן מיט מעשים. די אלע קאמפאניעס און אקציעס פאר ארץ ישראל, פארן סאוועטן־פארבאנד, פאר די אליאירטע, פארן „ארט" און אנדערע, זענען געקרוינט געווארן ניט נאר מיט א געהעריקן דערפאלג, נאר האבן אריבערגעשטיגן אלע קאלקולאציעס און הערוואַרטונגען. און וויל מיר ווינסן, אז נראדע אין עת־צרה, ווען אידישע הערצער האבן מיט ווייטאק געקלאפט פאר זייערע אייגענע אויף יענער זייט ים — אט אין אזעלכע פראבע־ציטן, ווען ס'עפנט זיך די קעשענע און די הארץ פון א אידן — דעמאלסט זענען אויפגעבויט געווארן די מערסטע געזעלשאפטלעכע בנינים און אינסטיטוציעס פון די אידן אין די פאריניקטע שטאטן. דארט אויפן פלאץ פאר זיך און פאר די קומענדיקע דורות.

וואס־זשע האבן מיר געטאן אין דעם הינזיכט? גארנישט! אנגעווארפן פלענער און געווויילט קאמיסיעס. ביי זשעסטן און גוטע וואונטשן איז עס געבליבן.

און וויל מיר דערנענטערן זיך צים גענאַרטן זיג פון אונזערע פארבינדעטע פעלקער, און וויל ס'וועלן שוין נעגריט גראַנדיעוזע פלענער און גוט־

פיאדאר וואלבע

אין אינער אַ נאַכט...

איך איינער אַ נאכט, אין יאר 1925, האבן זיך צוזאמענגעטראפן אַ גרופּע אידישע אימיגראנטן, אי־סנע־מאטערטע און מידע פון אַרומוואלאַנ־קען אַ גאנצן טאג איבער די גאס, פון זוכן חיונה, און מען האט זיך באראטן און דיסקוטירט וועגן דער וויכטיקייט פון שאפן אַ אידישע אינס־טיטוציע, וואו די ניי־געקומענע אי־דישע אימיגראנטן זאלן קענען געפי־נען אַ וואַרעם ווינקל, אין דעם נייעם לאנד, וואו זיי זענען געקומען אין אַ שפּראַך און אין געלט.

אז אזא אינסטיטוציע דארף גע־שאפן ווערן, זענען אלע מסכים גע־ווען. אבער ווי אזוי, האט קיינער ניט געוואוסט. פּרויער פאר אלעמען איז נויטיק געווען דאס עלעמענטארע -- אַ פּאסיקן לאקאל. און אויף דעם האט מען געהאַרפט אַ געלט־פּאנד, און קיי־נער פון אונז האט עס ניט פאַרמאַגט.

איז מען געבליבן ביים פּלאַן און גע־ווארט אויף אַ נס, אפשר וועט זיך פון הימל אראפלאזן צו אונז די נוי־טיקע פאַר דאלער, און מיר וועלן קענען וואַם טאַן.

און באמת איז אזא נס טאקע גע־קומען, נישט פון הימל, נאר פון אונזער „זיידע" פון דער אידישער קאלאָניע, דוד בלים ע"ה, וועלכער־, דערהויסנדיק זיך פון אונזער אפּהאלט פון נישט קענען דיננען אַ לאקאל, וויל מיר האבן ניט געהאט צו באַ־צאלן פאַר דירה־געלט, האט ער ge־זאגט: זאהגט אייך וויניקער וועגן געלט־פראגן! דאס לאזט איבער פאר מיר! איר נעמט אייך צו דער ארבעט! וועגן אלע פינאנציעלע פראבלעמען, זועל אייך שוין זאָרגן!

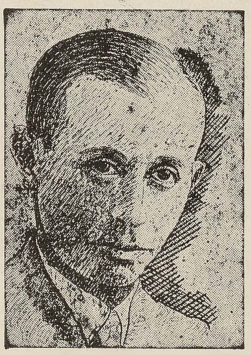
אונזער פרייד איז געווען אן א גרענעץ! מיר האבן גארניט געוואוסט, ווי אזוי דעם „זיידן" האנקבאר צו זיך די ערנסטע טוער פון צענטער מיט די בוי־קאמיסיעס פאראינטערע־סירן, און מיט פלענער פאקטישע — ניט הימל־שוועבנדיקע, נאר זאכלעך און מיט דער געהעריקער אחריות, פארבינדן אונזער היינט מיט דער פאראנטוואַרטלעכקייט פון מאָרגן, א־רויסנעמען פון „טופלאד די פּראיעקטן און זיי רעאליזירן. די צייט איז ראוי און מיר טארן נישט פארשלאפן קיין לעבנס - דרינגנדע פראבלעמען. אין זייערע געלעגנהייטן עס צו פאר־ווירקלעכן.

פלאַנירטע שטודיר - קאמיסיעס צו העלפן בויען אויף דער וועלט, וואס איז אזוי בלוטיק חרוב געווארן, וואלטן מיר זיך געדארפט פארטראכטן, אז אויב אונזער געזעלשאפטלעכקייט, וועט בלייבן ווי געווען, אן צוטרוי־פארדינטע פירער און אן איינגעזעסן בנין פאר דאס קלויבערגערטום פון די קובאנער אידן, וועט אונזער ארבעט און זיכער די גאר פארענטוואַרטלע־טע טעטיקייט אונזערע פון מאָרגן, זיין כאאטיש, דיסארגאניזירט און מיט א חלב־ליכט־פלעמלדיקן אינטערעס.

צו 18 יאר אידישן צענטער, דארפן

זיין!

לאנג האבן מיר ניט געטראכט, עס איז אויסגעזוכט געווארן א לאפאל, און אויף דער ערשטער גרינדונגס־פארזאמלונג איז אויסגעוויילט געווארן א פארוואלטונג, און עס איז געבויטן געווארן די אינסטיטוציע, צו וועלכער מיר האבן אזוי געשטרעבט — דאס איז דער אידישער צענטער.

פ י א ד א ר ו א ל ב ע באקאנטער געזעלשאפטלעכער טייער פון אונזער נשוב און אייגער פון די גרינדער פון אידישן צענטער אין לאנגיאריקער אהמיניסטראדאר פון דעם זעלבן.

די אקטיוויטעטן פון אידישן צענטער, אין משך פון זיין עקזיסטענץ. זייט דעם יאר 1925, זענען פון די וויכטיקסטע אין דער עקזיסטענץ פון אונזער יונגן קובאנער אידישן ישוב. וועגן דעם איז ניט מיין אויפגאבע איצט צו רעדן; די יערלעכע באריכטן, וואס ווערן פארעפנטלעכט דורך יעדער פארוואלטונג, באווייזן עס קלאר, און רעדן פאר זיך.

וואס איך ווייל אבער יא ספעציעל אונטערשטרייכן, אלס איינער פון די גרינדער און לאנג־יאריקער אדמיניסטראטאר פונם אידישן צענטער, אז נאך א גאנץ קורצער צייט, זייט דער אידישער צענטער איז געגרינדעט געווארן, איז ער געווארן נישט נאר די אינסטיטוציע פון אביסל ניי־אנגעקומענע אידן, נאר די היים פון יעדן אנגעקומענעם אימיגראנט, און שפּיטער פון גאנצן קובאנער אידישן ישוב.

אויב אבער דער אידישער צענטער איז ניט הערמאנגען צו ווערן די אפיציעלע העפרעזענטאנץ פונם קובאנער אידישן ישוב, און די רעפרעזענטאטיווע קערפערשאפט, וואס זי האט לויט איר פארנעם פון ארבעט און אקטיוויטעטן געדארפט זיין, איז זיכער נישט די שולד פונם צענטער און זיינע טויער, נאר פון דעם מיסטנטטייל פון אונזערע קובאנער אידן, וועלכע האבנדיק זיך עקאנאמיש אריפגעארבעט, האט מען גלייך פארגעסן אדער מען האט געוזוכט פארגעסן, ווייל עס האט ניט געפאסט זיך דערמאנען אין נאענטן אמאל, און מען האט זיך דערווייטערט פון אידישן צענטער, פון היימישער סביבה. מען איז אוועק דארט, וואו עס איז ליכטיק, אין די קאסינאס, אין די פרעמדע באקוועמערע פלעצער.

איצט, ווען מיר פייערן דעם 18־טן יובילייאום פון אונזער עלטסטער אינסטיטוציע, דעם אידישן צענטער, דארפן און מוזן פארריכט ווערן די באמאנגענע פעלערן. וויל ווי זאגט א שפריכוואָרט: בעסער שפּעטער, איידער קיינמאל ניט! און עס דארף אינגיכן אויפגעבויט ווערן אן אייגענע געבויידע פאר אידישן צענטער, וועלכע זאל ווערן די היים פון אלע קובאנער אידן.

Momentos
INOLVIDABLES!
Ron
Bacardi Superior
DE
BACARDI Y Cia
ESTABLECIDOS EN 1862
SANTIAGO DE CUBA
MARCA REGISTRADA
RECUERDELOS CON
BACARDI
MG-BG-40-1
GUASTELLA
BACARDI EXTRA AÑEJO
BACARDI SUPERIOR 1873
BACARDI CARTA DE ORO
BACARDI CARTA BLANCA
BACARDI ELIXIR CORDIAL
BACARDI ANIS

HOY en la guerra.... MAÑANA en la paz...
El nombre que hay que recordar en
RADIO — SONIDO — TELEVISION
ES:
RCA VICTOR
Distribuidores:
HUMARA Y LASTRA, S. en C.
MURALLA NUM. 405. HABANA

"LA GARDENIA"
Flores Finas
Premiado en la Exposición de Rancho Boyeros
BELASCOAIN y REINA. TELEF. M-2224.

JOSE RIBE y CIA.
Pieles y Fantasías
Creador de Estilos para Calzado
DESEAN A SUS CLIENTES
FELICES PASCUAS Y PROSPERO AÑO NUEVO

ROGELIO B. VARAS
Almacén Importador de Pieles
EFECTOS DE ZAPATERIA Y TALABARTERIA
BRASIL (Teniente Rey) 314. TELEFONO M-9166
HABANA

י. ב. מאַנדלקערן

דער אַדרעס פונם אידישן ישוב

ווי אַ אידישער שרייבער פון קובא, וואָס איז צוזאַמענגעוואָקסן מיטן ישוב, און וועמענס פליכט עס איז צו שטיין שטענדיק אויף דער וואַך פון אַלע געזעלשאַפטלעכע ערשיינונ־גען, וויל איך נישט אָפּשטיין פון בלי, און ארויסזאָגן מיין מיינונג וועגן דעם אידישן צענטער, וואָס איז די עלטס־

י. ב. מאַנדלקערן

טע אידישע אינסטיטוציע אין קובא.

עס איז אַ מאָנעג ערשיינונג מיט דעם אידישן צענטער; וועו איר זאָלט אָפּשטעלן וועלכן עס איז איר אינמיטן גאָס, און אים פרעגן:

— איר, מען דאַרף אַ אידישן צענטער?

וועט אייך דער איר בלייבן שטיין פאַרטראַכט, נישט וויסנדיק וואָס צו ענטפערן; און צום סוף וועט ער זאָגן:

— אייסער דאַרטן וואָס, צענטער־שמענטער, ווער דאַרף אים האָבן?

נאָר באַלד וועט ער זיך אַ כאַפּ טאָן און זאָגן:

— נו, מילא, זאָל ער שוין זיין, דער צענטער, וועמען מאַכט ער רען קאַליע?...

דאָס איז די כאַראַקטעריסטישע באַציאונג פון די האַוואַנער אידן צום אידישן צענטער. עס איז אַ ווייטאָק אַזאַ סאָרט באַציאונג פון אידן צו דער עלטסטער אידישער אינסטיטוציע, אָבער אַזוי איז דאָס שוין. דער צענ־טער איז אַלעמאָל געווען די אינסט־טיטוציע, וואָס האָט אַממערסטן גע־הערט, און אַמווייניקסטן געטומען בייַם אידישן ישוב. ער איז געווען צופרידן מיט דעם, וואָס ער האָט געקענט זיין דער שטענדיקער געבער. ס'קען זיין, אַז דערבייַ האָט זיך געשאַפן בייַ די האַוואַנער אידן די דאָזיקע גרינג־שעצונג און ביטול־באַציאונג צו אים. וויל עס איז דאָך באַוואוסט, אַז דאָס וואָס עס קאָסט נישט קיין סך, ווערט נישט ווי געהעריק אָפּגעשאַצט.

דער אידישער צענטער איז די מאַמע פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס. צווישן די פיר וועגט פון צענטער, זענען געגרינדעט געוואָרן אַלע שפּע־טערדיקע א י ד י ש ע ארגאַ־־זאַציעס. דורך דעם איז די באַ־ציאונג פון די האַוואַנער אידן צום צענטער, געווען שטענדיק ווי פון אַ דערוואַקסענעם זון צו אַ מאַמען, צו וועלכער מען האָט שטענדיק תרעומת, למאי זי גיט נישט אַזוי פיל, וויפל מען וואָלט געוואָלט נעמען. אָבער פונקט ווי יענער דערוואַקסענער זיך, בעת אים גייט שלעכט, לויפט ער צי

דער מאמען, און די מאמע נעמט אים אויף מיט אפענע ארעמס ווי א קינד, און אין אים מוחל אלע זיינע פריערדיקע זינד; אזוי לויפן אידן, טראץ אלע זייערע תרעומות, אין אי־עת־צרה, אין אידישן צענטער.

דער צענטער איז דער אדרעם פון אידישן ישוב אין קובא. קומט עפעס א איד פון דער פרעמד, איז דאס ערשטע דערפרעגט ער זיך צום צענטער. דאס איז דערפאר, ווייל אין אויסלאנד איז דער צענטער באוואוסט ווי די אינציקע אידישע אינסטיטוציע, וועלכע איז אויטאריזירט צו רעדן אין נאמען פון אידישן ישוב אין קובא. ווען א היגער אינגעזעסענער איד האט עפעס א צרה, א פאדרייענישׂ, וואוהין לויפט ער? -- אין צענטער. און דער צענטער ברוינזט זיך נישט; ער נעמט אויף יעדן איד, און העלפט אים לויט זיינע מעגלעכקייטן, נישט רעכענענדיק זיך, צי דער איד איז א מיטגליד אדער נישט קיין מיטגליד פון אידישן צענטער.

דער אידישער צענטער איז אויך דער אדרעם פון אידישן ישוב פאר אויסלאנד. טראץ דעם, וואס עס עקזיסטירט דער צענטראל־קאמיטעט, איז דאך דער אדרעם פאר אלע ענינים, מצד דער מלוכה און אלע קובאנער נעזעלשאפטלעכע אנשטאלטן, דער אידישער צענטער. עס האט זיך ארויסגעווייזן אז דער אידישער צענטער איז א מער סטאביל־ע אינסטיטוציע, ווי דער צענטראל־קאמיטעט. באארשידענע בייזע ווינטן האבן געבלאזן אויפן צענטער פון אלע זייטן. עס זענען שוין נעווען זייטן, ווען דעם צענטער האט נעדראט די נעפאר נעשלאסן צו ווערן, נאר ער האט שטענדיק נעפונען אן אויסוועג ווי זיך ארויסצודרייען פון דער קריטישער סיטואציע. אינערלעכע און אויסערלעכע רייסענישן, האבן קיינמאל נישט נעהאט קיין כוח אים צו צעברעכן.

כדי ריכטיק אפצושאצן די נויטוועניקייט פון אידישן צענטער, דארף מען שטעלן די פראגע: ווי וואלט אונזער נעזעלשאפטלעך לעבן אויסגעזען אן דעם צענטער?

איך בין זיכער, אז יעדער איד, וואס וועט ביי זיך אין הארצן שטעלן די בראגע, וועט לסוף קומען צום אויספיר, אז ווען מיר וואלטן נישט נעהאט דעם אידישן צענטער, וואלטן מיר נעפילט א פוסטקייט אינם ישוב. וויל דער אידישער צענטער, טראץ אלע זיינע חסרונות און טראץ די גלייכגילטיקע באציאונג מצד די האר־וואנער אידן, איבט אויס זיין השפעה נישט בלויז אין די ענגע וועגנט פון זיין לאקאל, נאר אויך אויף דער גאנצער באווירקט אלע אידן, פילט זיי אן כויח א מין אידישן שטאלץ. אידן פילן, אז ס'איז עפעס דא; ס'איז דא אזוינס, וואס איז אונזערס, וואס איז אזוינס, און וועלכן מיר קענען זיך נישט באגיין, אן וועלכן אונזער נעזעלשאפטלעך לעבן וואלט נעווען לייר־דיק און פוסט.

דער נרויסער דיכטער אהאם מיצקיעוויטש, דער זיכנער פון ברידער־לעכקייט צווישן אידן און פאלישן, דער פעלקסמעסיר פאר דער פוילישער באפרייאונג, וועלכע איז נעווען פאר־טריבן פון זיין הוימלאנד, ליטע, פאר זיין קאמף קעגן רוסישן צאריזם -- הויבט אן זיין פאעמע „פאן טאדע־

אוש", וואָס איז אַ מיסטער־וועלט אין דער וועלט־ליטעראַטור וועלבע איז שפּעטער אַריין אין אַלע בראַנטשעס פון לערנביכער פון די פּוילישע שולן, מיט די דאָזיקע יוערטער:

ליטוואַ אויטשוגא מאַיאַ;
טי יעסטעש יאַק זדראָווע;
אילע טשע טשעבאַ צעוויטש,
טען טילקאָ שע דאָוויע,
קטאָ טשע סטראַשטשיל...

די אידישע איבערזעצונג פון דעם איז: ליטע, היימלאַנד מיינע! דו ביסט פּונקט ווי דאָס גאַזונט; ווייפל מען דאַרף דיך שעצן, קען נאָר ווייסן דער, וואָס האָט דיך פאַרלוירן...

די דאָזיקע ווערטער פון אַדאַם מיצקיעוויטש קומען מיר אויפן זינען, בעת איך טראַכט וועגן צענטער, אין די גלייכגילטיקע באציאונג צו אים מצד די אירן פון האוואנא.

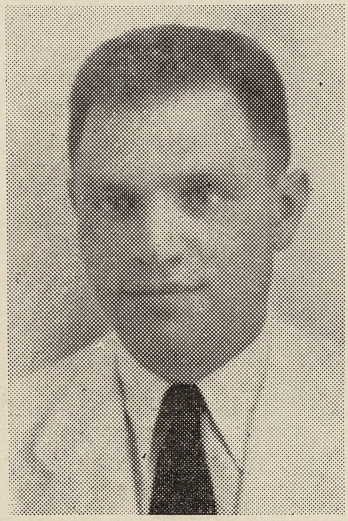
מיט דעם אידישן צענטער, איז פונקט ווי מיטן גאַזונט, וואָס בעה מען האָט דאָס, שאַצט מען עס נישט אפּ, עס דאַכט זיך, אז גאַזונט איז א נאטירלעכע זאַך; ערשט ווען מען פאַרלירט דאָס, זעט מען דעמאָלסט, ווי שלעכט עס איז אָן גאַזונט.

מיר האָבן, אז די קובאַנער אידן. ווילן אָנהויבן פאַרשטיין אָפּצושאַצן די אַרבעט און די פאַרדינסטן פין דער עלטסטער אידישער אינסטיטוציע אין קובא, ספּעציעל היינט, ווען דער היטלעריזם דראָט אונז מיט פאַרניכטונג און פון אַלע זייטן לויערן אויף אונז געפאַרן. אין אזא מאָמענט, דאַרפן מיר זיך צוטוליען צו אונזערע אינסטיטוציעס, זיי פאַרבעסערן, פאַרשענערן, און זיי אַוועקשטעלן אויף דער גשהעריקער הויך, אז זיי זאָלן זיין אונזער שטאָלץ, און זאָלן ענטשפרעכן די נויטן און באַדערפענישן פון אונזער ישוב.

א. עליאָוויטש, דירעקטאָר פון דער אידישער אָפּטיילונג.

די אידישע לימודים אין דער אויטאנאמער שולע בײם אידישן צענטער

א. עליאָוויטש

צו דער פּייערונג פון 18 יאָר אידישער צענטער, איז ניט איבעריק צו דערמאָנען דעם ווירדיקן און גרויסן אויפּטו מצד דער עלטסטער און חשובסטער אידישער אינסטיטוציע אין האוואנא, צו דערעפענען גלייך ביי איר אָרגאניזירונג כמעט, די אידישע שולע, וועלכע איז היינט באַקאנט אונטערן נאָמען: אויטאָנאָמע אידישע שול בײם צענטער, און וועלכע האָט שוין געשאָפּן טיפע וואָרצלען אינם לעבן פון דעם אָרטיקן אידישן ישוב און דערוועקט רעספּעקט ביי אַלע ערלעכע פאַלקס מענטשן, ווי אויך אויסלענדישע קולטור־טויער וואָס באזוכן אונז.

און ס'ווילט זיך זאָגן, אז וועגן אַפּילו די אָקטיוויטעטן פון צענטער וואָלטן זיך אויסגעדריקט בלויז אין דעם, וואָס זי האָט געשאפן אָט די נאציאָנאל־דערציערישע אינסטיטוציע אַליין, וואָלט שוין דער צענטער געמאַכט פאַרדעכטנט ווערן אַלם די וויכטיקסטע און שענסטע קערפּערשאפט, וואָס האוואנא פאַרמאָגט.

פאַרוואָס אזא מיינונג? לאָמיר אָן קוק טאָן אויף די ציפֿן פון דער אידישער שול, און ס'וועט אונז איבערצייגן די ריכטיקייט אָט פון דער אַנרוויסגעוואָגטער מיינונג.

אין דער אויטאָנאָמער אידישער שול בײם צענטער, ווערט קודם כּל־לערנט די אידישע שפּראַך: לייענען, שרייבן און רעדן. דורך דער באַקאַנטשאפט מיט דער שפּראַך, ווערן פאר די קינדער געעפנט די לעבעדיקע שפּרודלדיקע קוואלן פונם אידישן פאלקס־לעבן. זיי ווערן אריינגעצויגן אין פאראינטערעסירט מיטן גייסטרייכן אוצר פונם אידישן פאלקלאָר, וויל עס ווערט אין דער שול אפּגענעבן זייער א חשובן פלאץ די אידישע פאלקס־ווערטלעך, פאלקס־מעשות, לערנדעם, אנעקדאָטן, ווי־צן א. א. וועלכע זענען די געזונטסטע גייסטיקנאציאָנאלע שפּייז פאר יונגן אידישן קינד.

אזא פאעמע למשל, ווי „רבי עקיבא" פון לייסין, לאזט איבער אויפן קינד

אזא רושם, וואָס ווען עס וועט מיט יאָרן שפּעטער די איינצלחייטן פּאר־געסן, וועט עס אָבער פּאר די אויגן תמיד האָבן די שיינקייט פון דער שפּראַך, די בילדערישקייט און דער גרויסער העלדן־מוט, דער שטאַרקער־גייסט און מסירת־נפשדיקער פּלאָם פון אייניעם פון די שענסטע פיגורן אין דער אידישער געשיכטע. און אַ־שטאָט דעם, וואָס דאָס אידיש־קובאַניש שעם קינד זאָל שטילן זיין פּרימט פּאָעטישן דורשט פון פּרעמדע ברינ־גער, זאָל זיין קינדערשע פּאַנטאַזיע בעסער זיך אָנטרינקען פון דעם אי־דישן קוואַל. זאָל דער כאראקטער פון דעם אידיש־קובאניש קינד זיך אויס־בילדן אונטערן אייגענעם אידישן איינפלוס; זאָל זיין צארטע יוגנ נשמהלע גליען מיט באגייסטערונג ניט פּאר פּרעמדע, נאָר פּאר אונזערע איי־גענע העלדן.

און רעדנדיק וועגן די היסטאָרישע העלדן, וועט זיי ניט איבעריק צו באַ־טאָנען די ווירקונג, וואָס עס לאָזט איבער אויפן קינד דער לימוד: אַי־דישע געשיכטע און לעגענדעס, און ווי אזוי ס'וועט אינפלואירט דעם קינדס נשמה און ס'פילט אים אָן מיט אַ אידישן שטאָלץ. די דאָזיקע ווירקונג באַמערקט מען ניט נאָר אויף די שי־לער פון די העכערע קלאַסן, נאָר א־פילו אויף איינערע קינדער, וועלן דער לערער וויים נאָר דעם צוגאנג צום קינד און צו דער מאטעריע, און איז אלץ באוואָפנט מיט אידישן וויסן. אט נעמט, למשל, דעם אידישן צו־נאנג צו העלדן, וועלכער איז א נאַצי אנדערער פון אייביק אָן, ווי דער פּרעמד פעלקערישער. אונזער צוגאנג איז כסדר געשטיצט אויף דער באזע פון די נביאישע רייד, וועלכע זענען נעווארן דער מאטא פון דער אידישער עקזיסטענץ: לא בחיל ולא בכח כי אם ברוח, און אין רבי עקיבאן אדער אין די אנדערע מאָוטירער על קידוש השם זעט דאָס קינד און באַוואונדערט אָט די העלדישקייט.

נאטירלעך, וויים דאָס קינד פון דער געשיכטע, אז ס'איז ניט ריכטיק די מיינונג פון נעוויסע אנטיסעמיטן, אז אידן זענען פחדנים. עס וויים, אז וען די אידן האָבן געדארפט זיך שלאָגן, און נעמען דאָס נעווער אין די הענט, האָבן זיי געקעמפט מיט אזא העלדיש־קייט, אז זיי האָבן ארויפגעווואָרפן א שרעק אויף זייערע שונאים, אָן אונ־טערשייד, צי זיי האָבן געוואונען די מלחמה אדער פארשפּילט. די אידישע העלדישע קעמפער זענען נעבליבן קלאַסיש אפילו אין דער היינטיקער צייט פון די העלדן פון סטאַלינגראד א. א. און דאָס נעפיל פון קעמפן, אויב מ'מוז, מיט נעווער אין די הענט קעגן א שונא, פאר דער ערע פון דעם אידישן פאָלק, איז ניט געבליבן פּרעמד דעם אידן ביז היינט: מעשה „וואַרשעווער גטא" קען עס באַווייזן. דאָס אלין וועט דעם קינד אויפנע־קלערט, אבער ס'וועט — ווי פריער נעזאָגט — אנגעווייזן, אז דער עיקר זענען ביי אידן די העלדן פון נייסט. און זעט, ווי אזוי א יונג קינד וועט דערפון באווירקט: אלע וויין ארויס רעספעקט פאר העלדן, נאכמער ווייזן עס ארויס קינדער. ס'דערגייט אפילו דערצו, אז קינדער שאפן זיך זייערע ליבלינגס־העלדן. טא שטעלט זיך פאָר, ווי שטאָלץ איז א קינד, וועז דער העלד האָט מיט אים עפעס א קרובהיינט פאַרבינדונג? ס'פילט אים אָן מיט

זעלבסט־ווירדע. און ס׳דארף — דענק איך — זיין פאר אלעמען קלאר, אז ניט נאר אויפן אינדיווידועלן געביט איז דאָ די באציאונג צו העלפן, נאר אויך אויפן נאציאָנאלן. נעמען מיר, למשל, און דערציילן פארן אידישן קינד, וועגן דוד המלך. מיר שילדערן פאר אים זיין העלדישקייט, וויפל כבוד און שטאָלץ ער פארשאפט אונז ביז היינט. מיר טוען אָבער דערבייַ איין קלייניקייט: מיר ברענגן ארויס דולן פארן קינד אלס א צווייאיקן העלד: א „פוסט־העלד" און א „מענטשלעכער". און דערבייַ איבערצייגן מיר דאָס קינד, אז מער העלדישקייט האָט דוד המלך באַווייזן אין זיינע ליידן ווי אין זיינע נצחונות. אויב א שונא יאָגט א מענטשן, וויל אים טויטן, און וועט דעריבער פאָרהאָלטן, נעכטיקט ניט וואו ער טאָגט, רוט ניט בייטאָג און שלאָפט ניט בייַנאכט. און מיטאמאל פאלט אָט דער שונא אַריין אין זיינע הענט. ער קען מיט אין צי מיט זיין שארפער שווערד א סוף מאכן מיט אים, און ממילא באַפרייט וועלן פון זיינע כסדרדיקע ליידן אוו וואָגלענישן. ווי וואלט א פשוטער מענטש אין אזא פאל געהאנדלט? קלאָר: אן וואָלענישן וואלט ער זיין שונא אומגעבראכט, און מיט רעכט. אָבער ניין, דוד באהערשט זיך אין פרואווט אויף א דערציערישן וועג צו איבערציהן זיין שונא און באציט זיך צו אים מיט א העלדיש מענטשלעכן צוגאנג: מחילה. אזוי האָט דוד געהאנדלט מיט שאולן

אָדער דער פאל: אלע עלטערן האָבן ליב זייערע קינדער, און זענען גרייט זיך מוסר נפש זיין פאר זיי. אָבער ווען דאָס קינד, צוליב ענאָיאיסטישע אַמביציעס, זוכט אומצוברענגען דעם טאַטן, האָבנדיק שוין פון פריער א רעקאָרד אלס ברודער־מערדער. דער־טאַטע וועלט נעצוואונגען צו אנטלויפן כדי צו ראטעווען זיין לעבן. דאָס קינד אָבער יאָגט דעם טאַטן אן דער שפיץ פון זיינע האָהדעס, וויל דעם טאַטן טויטן. און אין דעם מאָמענט אפילו, וויל דער טאטע, אויס ליבע צו זיין קינד, ראטעוועט פרירע זיין קינדס לעבן פון געפאָר, דאָס לעבן פון דעם קינד, וואָס וויל אים אומברענגען. אזא פאַטער־ליבע האָט דוד ארויסגעוויזן. אזוי ליבן קען א גרויסער מענטשלעכער העלד, און דערצו א גרויסער איד.

און ווען דער לערער וויים עם, וויַ אזוי אָנציעדיק און שפאַנענדיק צו מאכן אָט דעם עפיזאָד, שאפט זיך ביים קינד א נייע באציאונג צו העלדן, און איבערשאצונג בכלל וועגן דעם באגריף העלד. און ס׳הייסט שוין דער־מאָלסט א העלד ביי אים די אידישע אויפפאסונג פון העלד, און ניט די פרעמדע. צי נעמט אָט דעם פאַקט: מיר לעבן היינט אין א וועלט פון דיקטאַטאָרן, וואו בלוטיקער טעראָר באמעכטיקט די אונטערטענער אין מ׳הערט ניט, אוים מורא, קיין פּראָ־טעסט פון קיינעם; ס׳פעלט די ינ־וואגטקייט ביי די גרעסטע אידעאליסטן אפילו, ניבן מיר אָבער א פיר צו דאָס קינד צו דער אלטער אידישער גע־שיכטע און לענענדעם. מיר שטעלן זאר אים אוועק דעם לענענדארן העלד אליהו הנביא, וועלכער האָט געלעבט אונטער דער בלוטיקער טיראניע פון איזבלן, וועלכע האָט אויף איר דיק־טאַטאָרישן און בלוטדורשטיקן אופן צעשטערט יעדן פרייען נעדאנק, און

א סיסטעם פון מאַרד און רויב איז אין לאנד איינגעפירט געוואָרן. וואָס פאר א מוט אלזא, געוואגטקייט און העלדישקייט האָט עס אוא אליהו הנביא געדארפט ארויסווייזן אין זיין אומדערהויבלעכן קאמף קעגן דער אחאב־איזבלשער ברוטאליטעט! קען וועלכער ס׳איז פאלק, אין דער היינטיקער צייט אפילו, זיך בארימען מיט אזעלכע העלדן? און צי דען בלויז אליהו הנביא האָט עס באוויזן? אלע נביאים, און באוונדערס דער מארטירער ירמיהו הנביא, האבן דאך אין זייער קאמף פאר סאציאלער גערעכטיקייט אלס באוע פאר דער נאציאנאלער עקזיסטענץ, זיך ארויסגעוויזן פאר אזעלכע העלדן, וואָס ס׳איז שווער צו געפינען עס ביי אנדערע פעלקער!

אט די ליניע ווערט געצויגן ווייטער, וואָס א קלאַס העכער, באַגענגן זיך די קינדער מיט אנדערע אידישע העלדן, און אין דעם סך הכל באקומט זיך, אז מיר שטעלן פאר מיט זיך א פאלק פון העלדן. וועלכעם פאלק, למשל, וואלט אוא העלדישקייט באויזן ווי די אידן אין שפאניע, אין 14־טן אן 15־טן יארהונדערט? ווער איז העלדיש אומגעקומען על קידוש השם אין אוא גרויסער צאל, ווי אידן?

אט דער נעדאנק ווערט אין קינד כסדר געפלעגט און עס מאכט אים שטאלץ. עס באקומט דעספעקט פאר זיך, פאר זיינע עלטערן, פאר זיין העלדיש פאלק, און עס ווערט מיטן ווארצל אויסגעריסן דער אינפעריאריטי־קאמפלעקס, מיט וועלכן עס זענען דורכגעדרונגען אידישע קינדער, וואָס האבן ניט באקומען קיין אידישע דערציאונג.

ניט דאָס אליין איז דער דערציערישער ווערט פון דעם לימוד געשיכטע. דאָס איז נאָר איין שטריך אויף דעם דערציערישן געביט. מיר באקענען אים מיטן אידישן שטייגער־לעבן פון אמאל און היינט, מיט דער באציאונג צום ארעמן און פרעמדן, יוי בכלל מיט שטריכן פון דער אידישער־געזעצנעבונג, עטיק אוך מאראל. אין אויך דאָ ווערט דאָס קינד אנגעפילט מיט ליבע צו זיין פאלק, זעענדיק אין דעם אלעם א שטייגער לעבן פון טויזנטער יארן צוריק, וואָס וואלטן נאָך היינט געווען אן אידעאל פאר פיל פעלקער.

מיר פארשוויגן ניט די גרויסע איבערערגנישן, וואָס די איטיגראציעס האבן אריינגעבראכט אין דעם אידישן לעבן. וויפל טראגעדיעס, דראמען, רואינען האבן זיך דערביי אפגעשפילט. זאלן אונזערע קינדער וויסן, וואָס עס הייסט זיין א נע־ונד פאלק, אין מיט רעספעקט קוקן אויף זייער עלטערן, ווי אויף טרעגער פון גרויסע יסורים אין קרבנות פון גרויזאמער אומגערעכטיקייט, און ווי אונזערע עלטערן, מיט העלדישן מוט אוז העלישן פייער, האבן באוויזן נאָך אלע קלעפ אויפצובויען אין נייע לענדער ברענגען פאר זייערע נייע היימען, פאר נייע היימען, און די נוצן וואָס זיי אלע אייגנוואוינער, פאר דעם נאציזם לאנד.

ווער רעדט נאָך היינט, מוזן מיר מער ווי תמיד, אפטער רעדן וועגן דער תוכחה, וואָס איז אויף אונז אויסגעגייסן געווארן, מער נאָך ווי אויף אנדערע פעלקער.

פאר אונזערע קינדער טאָר ניט זיין פרעמד דאָס גרויסע אומגליק, וואָס

איז געשען אונזער פאלק. זאלן אונזערע קינדער וויסן און באנעמען, וועלכע מוראדיקע און אומזיניקע קרבנות אונזער פאלק ברענגט, און ווי גרויזאם מיר ווערן באלוינט פאר די קרבנות, וואם מיר ברענגען לטובת דער מענטשהייט.

און דערביי לאזן מיר ניט ארויס פון אויג די גרויסע נאציאנאלע אר־בעט, וואם פארשידענע געזעלשאפטן, גרופעס, פארטייען טוען לטובת דער־עקאנסטרוקציע פון אונזער פאלק, און די שנעלע הילף, וואם איז טייל פון פאלק ווייזט ארויס צום אנדערן טייל.

קורץ, מיר קענען דא איצט ניט ארומנעמען אלץ, וואם מיר ברענגען ארויס אין שול. איינם אבער דארף קלאר ווערן, אז די נשמה פון דער אידישער שול ביים צענטער איז איר אידישער אינהאלט, איר אידישע דער־ציאונג, איר פארוואנדלען דאם אידי־שע קינד אין א שטאלצן באוואוסט־זיניקן איד. דאם פארבינדן דאם קינד מיטן נאנצן אידישן פאלק, דאם פא־אינטערעסירן אים מיט אלע אידישע פראבלעמען, דאם ארויסרופן אין אים די נאציאנאלע עמאציעס — צו זרייען זיך מיט דעם פאלקס־פרייד, אוו זי טרויערן אין זיינע צער און אומגליקס־טעג.

און מיר זאגן: ווען אפילו דאם קינד זאל שפעטער פארגעסן א סך פונם געלערנטן, וועלן אבער די דער־וואכענע נאציאנאלע סענטימענטן און עמאציעס בלייבן אייביק ביי אים. און דאם איז אונזער נעווינם.

Cortesía de

Canadian Bank of Commerce

OBRAPIA Y AGUIAR

HABANA

אַלע נוצן די שקאַרפּעטן אין עסקאַרפּינעס „קאָראָנאַ",
די מאַרקע פון העכסטער קוואַליטעט!

Galbán Lobo Company

IMPORTING AND EXPORTING ASSOCIATION

COMERCIANTES IMPORTADORES
y EXPORTADORES

(FUNDADA EN 1864)

Azúcar — Café — Droguería — Ferretería — Gomas — Lubricantes — Productos Químicos — Víveres de todas clases.

OBISPO 202 HABANA. TELF. M-8251

HUGO MAY

Representante de firmas extranjeras

Importador y distribuidor
Lámparas Fluorescentes MULTILUMEN
Radios: DE WALD
Capas de Agua: VENCEDOR-BARRAGAN
Utensilios para Laboratorios y Farmacias.

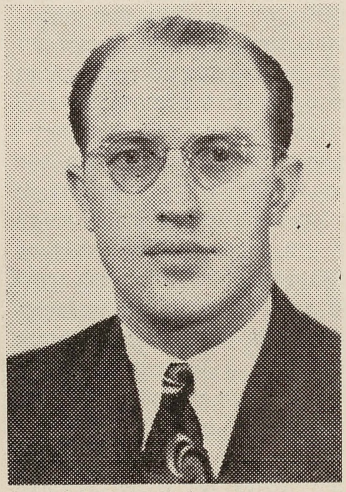
Exportador:
MIEL DE ABEJA, CERA, LICORES Y CARAMELOS

TENIENTE REY 359. — TELEF. A-8495.
HABANA, CUBA.

אונזערע אויפגאבן צום אכצן יאר־קן יובילייאום פון אידישן צענטער

פון: י. סעלעצקי
(סעקרעטאר פון דער אונטערנעמונג און קולטור־קאמיסיע ביים צענטער)

א יובילייאום איז א יום־הדין, א טאג פון משפט, א טאג פון חשבון. עס ווערט אונטערגעפירט א סך־הכל פון דאס אפגעלעבטע, אפגעטאנס־נע פאר די צוקונפטיגע יארן, און עס ווערן גלייכצייטיק אנגעצייכנט פלע־נער און פערספעקטיוון פאר דער צוקונפט.

י. סעלעצקי

איצט, ווען מיר פייערן 18 יאר אידישער צענטער אין קובא, דארפן ניט נאר געמשפט ווערן די טעטיקייטן פון אידישן צענטער, נאר יעדער נע־זעלשאפטלעכער טוער, וואס האט מער אדער ווייניקער געארבעט אין אידישן צענטער, געווען אין דער אנפירונג, דארף פאר זיך אליין מאכן א חשבון־הנפש, אונטערפירן א סך הכל, צי די צייט, ווען ער האט אוועקגענע־מען פון צענטער איז ניט געווען אומזיסט, צי איז בכלל א נויטוועניקייט דער אידישער צענטער פאר אידישן ישוב אין קובא?

דער אידישער צענטער איז ניט קיין אידייאישע אינסטיטוציע. די אינסטיטוציע אין אלגעמיין האט ניט קיין שום פאליטישן אידעאל. עס איז א בירגערלעכע, דעמאקראטישע, סא־ציאל־נעזעלשאפטלעכע אינסטיטוציע, צו ווען מען קען נעמען מיט־טשן פון פארשידענע ריכטונגען און קלאסן. דער צענטער איז די עלטסטע דעפרעזענטאטיווע אינסטיטוציע פון אידישן ישוב אין קובא. דערביבער, ווען עס איז געקומען א צייט, ווען דער צענטער איז געווען אין געפאר, און איך האב גפילט, אז איך קען העלפן צו באזייטיקן די געפאר, האב איך דאס געטאן. איך בין געווארן אקטיוו אין קאמף פאר א אומפארטיי־אישן אידישן צענטער, דאס איז ג־

וועז אין 1940, דאז וועז די גרופע פֿאַרטיי־מענער האָבן זיך פֿאַרמאַסטן צו באַהערשן דעם אידישן צענטער, און פֿאַרוואַנדלען אים אין א פֿאַרטיי־געצייג, אַנשטאָט אַן אומפֿאַרטייאי־שער, דעמאָקראַטישער אינסטיטוציע וווּ ער איז הייַנט, און וווּ ער דאַרף זיין.

נאָך יענע וואָלן אין יאָר 1940, וועז מער וווּ 11 הונדערט אידן זענען געגאַנגען צום שטים־קאַסטן, און אַזוי אַרום אויסגעקומפֿט א דעמאָקראַטישע דירעקטיווע פֿאַרן אידישן צענטער, האָב איך דאַז געלייגט גרויסע האָפֿ־נונגען אויף אָט דער דירעקטיווע, פֿון וועלכער איך בין געוואָרן א מיטגליד. עס האָט אויסגעזען, אז עס איז גע־קומען דער סוף צו דער אַלטער פֿאַר־שלאָפֿענער טעטיקייט, עס וועט זיך אָנהויבן א נייע עפּאָכע אין אידישן צענטער. ס'וועט זיין א סוף צו די דעפּיציטן; ס'וועט זיך אָנהויבן א נייע בריייטע טעטיקייט סיי אויפֿן קולטו־רעלן און סיי אויפֿן סאָציאַל־געזעל־שאַפֿטלעכן געביט. דער צענטער וועט זיין טייער יעדן באַוואוסטזיניקן איד.

אזוי האָב איך געטראַכט. אָבער זעט אויס, אז איך האָב בײַז דאַן נאָר ניט געקענט גוט דער בירגערלעכער וועלט. נאָך איידער עס האָט זיך ג־ענדיקט דער טערמין פון דער נייער דירעקטיווע, וועלכע איז אויסגעקליבן געוואָרן דורך אזא שטארקן קאָמפּ־מיטן צווייטן צד, האָט דער דעמאָקלאַס־דיקער פֿרעזידענט רעזיגנירט; דירעק־טאָרן זענען ניט געקומען צו די זי־צונגען, און עס האָט זיך אָנגעהויבן די אַלטע געשיכטע, וווּ דער ה' הימלשטיין האָט איבערגענומען די פֿרעזידענטשאפט פון ה' קעיץ, און עס איז געקומען צו וואַלן, האָט מען זיך נעדאַרפט בעטן ביי מענטשן, אז זיי זאָלן איינשטימען צו גיין אין דער דירעקטיווע. שפּעטער, וועז ה' יאַ־נאַדניק איז געוואָרן פֿרעזידענט, וועלכ־ער דערקלערט א מיטגליד־קאָמפּיין, און עס איז געלונגען דאז צו פֿאַרטאָפּלען די מיטגלידערשאפט און העכערן טיי־ווייז דעם מיטגלידס־אָפּצאָל, און דער דעפּיציט איז פֿאַרשוואונדן. אויך דאָס יאָר, אונטער דער פֿרעזידענטשאפט פון ה' יוקען, שטייט דער צענטער פינאַנציעל גוט. קיין דעפּיציטן זענען ניטאָ, אָבער דער אַלגעמיינער אינטע־רעס, די אַלגעמיינע טעטיקייטן, די קולטורעלע טעטיקייטן, די יוגנט־טעטיקייטן, זענען ניט קיין צופֿרידן־שטעלנדע פֿאַר דער גאַנצער צייט.

און עס פֿרעגט זיך די פֿראַגע: פֿאַר וואָס איז דאָס אזוי? פֿאַרוואָס האָט דער צענטער ניט געקענט אויסברי־טערן זיינע טעטיקייטן? פֿאַרוואָס וועלט ניט געפֿירט קיין סיסטעמאַטישע קולטורעלע טעטיקייט? פֿאַרוואָס שטיי־ען מענטשן — וואָס האָבן מיט יאָרן צוריק אוועקגענעבן א סך צייט אַרן צענטער — פון דערווייטנס, אין דער צייט, וועז זיי וואָלטן י ע געקענט העלפֿן אין די פֿאַרשידענע טעטיקייטן?

קיין פֿאַרענטפֿערונג איז פֿאַר די מענטשן ניטאָ! אָבער יעדער באַוונדער וועט זיך אָנגעבן אַן אנדער סיבה, און עס זענען אויך פֿאַראן אלגעמיינע סיבות. עס איז ביי אונז א גרויסער מאַנגל אין געזעלשאַפֿטלעכע און קי־טור־טוער, באַזונדערס אין דעם בי־גערלעכן טיי. דער אידישער צענטער איז ניט קיין פֿאָליטישע אידיאַלישע

ארגאניזאציע, וואס זאל האבן אידעא־
ליסטן, וועלכע זאלן זיין אריינגעטאָ־
אין דער צענטער־ארבעט מיט לייב
און לעבן. אין דער אלגעמיינער א־
פאטישקייט ווירקט אויך מיט דאס,
וואס אונזערע אביסל ארויפגעארבעטע
אידן גייען שוין אין אלע קאסיאס
און פרעמדע קלובן, לויידער ניכער ווי
אין אידישן צענטער.

דאך ביי די אלע שווערע אומ־
שטענדן, וואס עס קומט אוים צו ער־
בעטן אין צענטער און ביי דער נאנ־
צער גלייכגילטיקייט, איז דער צענטער
געגאנגען פארויס. מען קען זיך עס
גארנישט פארשטעלן דעם אידישן
ישוב אן אידישן צענטער. דער צענ־
טער איז ביי היינט צו טאג די וויכ־
טיקסטע אידישע אינסטיטוציע אין
קובא סיי פאר דער אויסערלעכער
וועלט, און סיי פאר די אידן אין קובא.
ביים צענטער עקזיסטירט א אידישע
שולע, די בעסטע און גרעסטע אידישע
שול אין קובא. ביים צענטער איז דא
א יוגנט, וואס האט זיך ניט לאנג
אנגעהויבן רעארגאניזירן. די יוגנט
דארף, פארשטייט זיך, האבן א קול־
טורעלע אנפירונג, די יוגנט דארף
אנהויבן א בריטע אידישע קולטור־
לע טעטיקייט. ביים צענטער איז פא־
ראן א שיינע ביבליאטעק און לייען־
זאל. ביי א גרעסערער אנשטרענגונג
קען דאס ווערן דער שענסטער קולטור
ווינקל פון אונזער ישוב. די ביבליא־
טעק דארף נייע ביכער, דער לייען־
זאל דארף אויך פארגרעסערט ווערן
און די פרעסע זאל זיין אין דער בעס־
טער ארדנונג.

און דער עיקר, דער צענטער, לויט
זיינע טעטיקייטן און האנדלונגען אין
געווייסע פראבלעמען, האט זיך פאר
דער לעצטער צייט אויסקריסטאלליזירט
זיין מער ווי־ניקער פאליטישן פנים.
דער צענטער איז א דעמאקראטישע,
אומפארטיאישע אינסטיטוציע, דאס
איז די דעמאקראטישע רעפרעזענטאנץ
פון אידישן ישוב אין קובא. א בריוו
פון אידישן צענטער איז ביי היינט צו
טאג א דעמאקראטישע מראלישע־
ניש פאר דער קובאנער רעגירונג.
דאס קענען באשטעטיקן צענדליקער
אידן, וואס האבן געהאט צו דערלייי־
דיקן אפיציעלע אנגעלעגנהייטן ביי
דער מאכט.

איצט, וועו מיר פייערן דעם 18־
יאריקן יובילייאום, איז דאס 18 יאר
אידישער ישוב אין קובא. עס דוכט
מיר, אז עס איז ניטא קיין אייי־
דישע פאמיליע, וואס זאל ניט זיין
רעגיסטרירט אין די ארכיוון פון דער
אינסטיטוציע, און א סך היינטיקע
ארויפגעארבעטע אידן, וואס עס פאסט
זיי ניט צו קומען אין אידישן צענטער,
זענען אויך אמאל מאטעריאל גע־
האלפן געווארן דורך אים.

דעריבער דארפן מיר אין היינטיקן
יום־טוב פון 18 יאר אידישער צענ־
טער, זיך גוט פארטראכטן וועגן דער
צוקונפט פון אונזער אינסטיטוציע.
מיר דארפן בויען אן אייגענעם אי־
דישן צענטער. שוין צייט, נאך 18
יאר זיין אין פרעמדע דירות און צאלן
אזוי פיל געלט, דערצו נאך זיין א
שלעכטער שכן. ס'איז שוין צייט, אז
אונזערע אידן, אונזערע ארויפגעאר־
בעטע אידן, זאלן זיך פארטראכטן, אז
עס איז שוין געקומען דער מאמענט
צו בויען אן אייגענעם בנין, אן אי־
גענע היים, ווי אין אנדערע אידישע

ישובים. באזונדערס איצט, ווען אונ־
זערע אייגענע בנינים אין דער אלטע־
היים, אונזערע אייגענע שול־בנינים,
וואס זענען אויסגעבויט געווארן מיט
אזוי פיל בלוט און שוויים, זענען
חרוב געווארן, דארפן מיר כאטש דא,
אין אונזער נייער היים, ווייזן, אז מיר
לעבן, אז מיר זענען א פאלק, וואס
קיין היטלערס ווילן אונז נית אומ־
ברענגען. דארטן צעבראכן אינזער־
היימען, אונזערע קלובן, אונזערע שולן
— דא בויען מיר נייע! און ווען
אונזער שונא וועט אינגיכן כאפן זיין
מפלה, ווילן מיר אויך דארפן העלפן
דארטן ווידער אויפבויען אונזערע

זעלשאפטלעכן לעבן אין דער אלטער
היים. איצט איז די צייט, ווען מיר
דארפן דא בויען, כדי שפעטער אויך
צו קענען העלפן אונזערע ברידער אין
שוועסטער אויף יענער זייט ים. דא
דארפן מיר און מוזן האבן אן אייגע־
נעם צענטער־בנין, וואס זאל זיין א
היים פאר אונז און אונזערע קינדער.
אן אייגענעם קולטורעלן געזעלשאפט־
לעבן ווינקלט פאר אונזער יוגנט, אין
אן אייגענע שיינע שול פאר אונזערע
קינדער. דאס דארף זיין אונזער לאזונ־
ביי דעם 18־יאריקן יובילייאום פון
אידישן צענטער.

Sun Life Assurance Company of Canada

פארזיכערונגען אין קראפט, דעם 31 דעצ. 1942 $3.043.909.108.00

נייע פארזיכערונגען אין 1942 — $201.237.599.14

אויסגעצאלט צו די פאליסע־האלטער — $77.684.997.91

נעמט אויך ארויס אייער לעבנס־פארזיכערונגס־פאליסע פון דער וועלט־בארימטער קאמפאניע

H. A. CHISHOLM
Director en Cuba
AGUIAR 367. TELEFONO M-9885
HABANA

RAMOS y CIA., S. L.
Fabricantes de Medias
Santiago de Cuba. Oriente.

DIEZ, RAMOS y CIA.
Distribuidores
Muralla No. 98 Teléfonos M-1696, A5-2262
Habana.

CORTESIA DE

Los perfumes de

MYRURGIA

PANDO LLANO Y CIA.
Máximo Gómez 984
Habana

פון די מאטעריאלן פון דער רעדאקציע ארויסגעגעבן
די געשיכטע פון די אידן אין קובא

צו דער געשיכטע פון אידישן צענטער אין קובא

הוואנא, קובא.
1943.

ה ק ד מ ה

מיר דרוקן ווייטער פאלגנדע מאטעריאלן:

א) כראניק פון אידישן צענטער.

ב) די פארוואלטונגען פון אידישן צענטער און זייערע מיטגלידער.

ג) סטאטיסטישע ידיעות וועגן די מיטגלידער פון אידישן צענטער.

א) די כ ר א נ י ק איז ניט קיין געשיכטע פון אידישן צענטער. זי ברענגט נאר די וויכטיקסטע מאמענטן אין לעבן פון דער אינסטיטוציע, און נאר אויף אזוי וויים, ווי ס'איז געלונגען זיי פעסטצושטעלן. זי פרעזענטירט ניט צו זיין פולקום. ס'איז ניט צו פארמיידן, אז אין דער כראניק וואס איז די ערשטע ארבעט פון דער ארט, זאל א סך פעלן. די כראניק רעגיסטרירט נאר פאקטן, אן קיין שום קאמענטארן.

אין דער כראניק זענען אויפגענומען אויך פאקטן, וועלכע זענען ביז איצט נאך ניט קאנטראלירט. די ידיעות וועגן די סומעס, וועלכע דער צענטער האט געקראגן פון אמעריקע, זענען אויך געדרוקט אזוי ווי עס ס'איז פאר־צייכנט אין די פראטאקאלן.

די ידיעות מוזן באטראכט ווערן נאר אלס מאטעריאל צו דער געשיכטע פון צענטער און צו דער פראגע פון דער פינאנצירונג פון קובאנער ישוב און פון אידישן צענטער אין קובא דורך אמעריקאנישע אינסטיטוציעס.

קוואלן פאר דער כראניק זענען געווען: די פראטאקאלן פון די זיצונגען פון דער דירעקטיווע פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 7־טן מאי 1937; פראטאקאלן פון די זיצונגען פון די קאמיסיעס, די צייטשריפט „אויפגאנג" (1927־1930), די צייטונג „האוואנער לעבן" און קארעספאנדענץ פון אידישן צענטער. די פראטאקאלן פאר דער צייט פון 1938 ביז 1941, זענען ליידער ניטא אין ארכיוו פון אידישן צענטער. די כראניק נעמט ארום די צייט פון דער גרינדונג פון דער אינסטיטוציע ביז צו די וואלן פון דער פארוואלטונג, דעם 12־טן מאי 1940. די צוזאמענשטעלונג פון די פארוואלטונגען ווערט ניט אנגענעבן אין דער כראניק, נאר אין דער אפטיילונג „ב". כדי ניט צו פארנעמען צוויל פלאץ, איז ניט אנגענעבן די צוזאמענשטעלונג פון די קאמיסיעס.

ב) די מאטעריאלן וועגן די פ א ר ־ ו א ל ט ו נ ג ע ן און זייערע מיטגלידער נעמען ארום: 1) די טאבעלע פון אלע עקזעקוטיוון פון אידישן צענטער; 2) רשימה לויט דעם אלפאבית פון אלע דירעקטארן פון אידישן צענטער מיט אנגאבן וועלכע פאקטן און וועלכער צייט יעדער דירעקטאר האט געהאט אין דער פארוואלטונג; 3) סטאטיסטישע שטודיע וועגן די פארוואלטונגען

און זייערע מיטגלידער פאר די 18 יאר. קוואלן פאר די מאטעריאלן זענען גע־ווען די פראָקאָלן פון די זיצונגען פון דער פארוואלטונג ביז 7־טן מאי 1937; פאר די שפעטערדיקע יארן — די צייטונג „האוואנער לעבן" אין אינפארמאציע פון אפיס פון אידישן צענטער.

ג) די סטאטיסטיק ווען די מ י ט ג ל י ד ע ר פון אידישן צענטער, נעמט ארום די ערשטע פארצייכנטע־כונג פון רעזולטאטן פון דער סטא־טיסטישער ארבעט פון דער רעדאקציע און איז אילוסטרירט דורך 4 גראפיקן. זי גיט ידיעות ווען דער צייט פון 1925 ביז סוף 1938. די קוואלן פאר דער סטאטיסטיק זענען אנגענעבן ווי־טער אונטן.

די כראָניק איז צוזאמענגעשטעלט פון ה' ב. סאפיר און איבערזעצט פון ה' ס. מ. קאפלאן.

די צוזאמענשטעלונג פון די עקזי־קוטיוון און פון דער רשימה פון די־רעקטארן, האט געמאכט ה' ב. סאפיר; די סטאטיסטישע שטודיע ה' ל. לאנדע.

די מיטגלידער בויגנס אין דער אפ־טיילונג „ג" זענען באארבעט אונטער דער אנפירונג פון ה' ל. לאנדע, דורך די ה"ה ג. היימער, ד. הערצ־בערג, ק. סוכאלאווסקי און י. שמע־רער.

די גראפיקן האט געמאכט ה' ק. סוכאלאווסקי און געצייכנט ה' ו. גליקסמאן.

די סטאטיסטישע שטודיע וועגן די מיטגלידער איז פארפאסט פון די ה"ה לאנדע און סוכאלאווסקי.

א דאנק דער דערלויבעניש פון דער פארוואלטונג פון אידישן צענטער, האט די רעדאקציע געהאט די מע־גלעכקייט אין פולן מאס צו באנוצן דעם ארכיוו פון דער באדייטנדסטער אידישער אינסטיטוציע אין האוואנא. מיט צופריהנהייט באנוצט זי די היס־טיקע געלעגנהייט צו דאנקען דער פארוואלטונג און די מיטארבעטער פון אפיס פון אידישן צענטער, פאר זייער הילף אין איר ארבעט.

רעדאקציע אַרויסצוגעבן די

געשיכטע פון אידן אין קובאַ

ס. מ. קאַפלאַן

ב. סאַפיר

כראָניק פון אידישן צענטער

1925

1־טן סעפטעמבער

— גרינדונגס־פּארזאמלונג פון א. צ.; עס זענען אָנוועזנד געווען די פֿאלגנדע 31 פּערזאָנען: אראָן מ.; באסין י.; בייגעלמאן מאקס; בלים דוד; בערעזדיווין מ.; בערניקער חיים; גאָלדוואטער אברהם; גאָלדוואטער פ.; גאָלדשטיין טשארלעס; גרין ג.; דיזיק בען; דיעזענהויז י.; הערצבערג איזאק; וואלבע פיאדאר; וואלפּע חיים; זאנער הערמאן; טשערוואני הערמאן; לאנדוי קלמן; סטאן מאקס; עדעלשטיין ענריקע; ענגלענדער דוד; פּאלאק; פּראשניק כאקאבא; פערלמאן ב.; קאטש פּ.; קאריטי כוליא; קראמער כוליא; קרינסקי גדליה; שאפּירא; שאפּירא טשארלעס; שווער לואיס.

— עס ווערט צוזאמענגעשטעלט די פּארוואלטונג און דער עקזעקוטיוו.

— די ערשטע זיצונג פון דער א. צ. טערנעמונגס־קאָמיסיע.

2־טן סעפטעמבער

— געדונגען דעם לאָקאל אויף זשלוועטא 37, פּראָוויזאָריש אויף איין מאָנאַט. דירה־געלט: $400.00.

— אלם עקזעקוטיוו ־ סעקרעטאר ווערט אָנגעשטעלט ה' ענריקע אבע.

— די שול־קאָמיסיע הויבט אָן די רעגיסטראציע פאר ענגלישע און שפּאניש אוונט־קורסן.

— באשטימט קאָמיסיע, וואָס זאל איינאָרדנען א מנין אויף די ימים־נוראים אין זאל פון א. צ.

8־טן סעפטעמבער

— עס ווערט אָרגאניזירט א פּרויען סעקציע ביים א. צ.

— די פּארוואלטונג באשטימט, אז אויפן בריוו־בוינן פון א. צ. זאל זיך געפינען דער מגן־דוד.

15־טן אָקטאָבער

— דער לאָקאל אויף זשלוועטא 37 איז דעפיניטיוו געדונגען. דירה־געלט: דעם ערשטן יאָר פּיר הונדערט דאָלער א מאָנאַט; דעם צווייטן יאָר זעקס הונדערט דאָלער א מאָנאַט.

— די פּארוואלטונג וויילט אלם ערן־פּרעזידענטן פון א. צ.: וואָרבורג פעליקס, ווייז סטיפּאן, מארשאל לוים און ראָזענוואלד (שיקאגא). און אלם ערן־מיטגלידער: בלים דוד, קעיין אדאלפּא, ראסיטש אלעאנדרא, שטיינבערג דושאָ און שעכטער מאָריס.

— דוד בלים שענקט דעם א. צ. זיין פּריוואטע ביבליאָטעק.

— פּארהאנדלונגען ווענן אויפנע־

באמערקונג:

אין דעם טעקסט פון דער כראָניק באַדייט א. צ. — א י ד י ש ע ר צ ע נ ט ע ר.

מען אין א. צ. די ספּארט־אָרגאַניזאַציע „מכבי".

— אויף דער איניציאַטיוו פון קלמן לאנדוי און משה אַראָן, ווערט אָפּגע־האַלטן א זיצונג פון א איניציאַטיוו־גרופּע, כדי צו גרינדן א דראַמאַטישע סעקציע.

22־טן אָקטאָבער

— די פּאַרוואַלטונג באשטימט א קאָמיסיע, וואָס זאָל אָרגאַניזירן מע־דיצינישע הילף פֿאַר די מיטגלידער.

— די שול־קאָמיסיע ווערט בא־אויפטראַגט מאַכן די צוגרייטונגען צו דער ערעפענונג פון א קינדער־שולע.

11־טן נאָוועמבער

— אונטערהאַנדלונגען ווענן פאַרי־ניקן די שולע טעאַטער הערצל מיט דער געפֿלאַנטער קינדער־שול פון א. צ.

28־טן נאָוועמבער

— אויף דער איניציאַטיוו פון א. צ. און אין פֿאַרשטענדיקונג מיט דזשואיש קאָמיטי פֿאַר קובא, ווערט אָפּגעהאַלטן א זיצונג פון פֿאַרטרעטער פון דער צענטער־פּאַרוואַלטונג, וועלכע טעד חיברו קאָנגרעגיישאָן און דעם דירעקטאָר פון דזשואיש קאָמיטע. עס האָט זיך געהאַנדלט ווענן געפינען א וועג, ווי אזוי צו פאַרווירקלעכן דעם אַרבעטס־פּלאַן פון צענטער (שאַפונג פון א מעדיצינישער אָפּטיילונג, יוריס־טישער אָפּטיילונג, ביבליאָטעק, אָוונט־קורסן, ספּארט און קולטור־סעקציע). די זיצונג האָט אויסגעדריקט צוטרוי צום דירעקטאָר פון דזשואיש קאָמיטע, ה' לוּאיס, און האָט אים באַאויפֿט־ראגט צו פאַריניקן דעם דזשואיש קאָמיטי מיט דעם א. צ.

25־טן דעצעמבער

— די פּאַרוואַלטונג פון א. צ. נעמט אָן די 12 באַדינגונגען פון דזשאיש קאָמיטי. אַר קובא, וועגן דער פאַרי־ניקונג פון בוידע אינסטיטוציעס. צווישן די צוועלף באַדינגונגען, בע־מינען זיך פאָלגנדע פונקטן: דער די־רעקטאָר פון דזשואיש קאָמיטי האָט דאָס רעכט, אין לעצטער אינסטאַנץ, צו באַשליסן איבער איינגאַמעס אין אויסגאבן און צו באַשטימען איבער

די ערשטע אָוונט־קורסן פון דער שפּאַניישער שפּראַך אין אידישן צענטער אין יאָר 1926, אונטער דע ר אָנפירונג פון ה' פיאַדאָר וואלבע.

דער ריכטונג פון די טעטיקייטן; אלע פערזאנען, וואס באנוצן זיך מיט די איינריכטונגען פון א. צ. און הושיאיש קאמיטי, מוזן זיין מיטגלידער פון א. צ. און צאלן א מיטגלידס־אפצאל. די אומפארמעגלעכע ווערן פון דעם אפצאל באפרייט; דער א. צ. דארף אננעמען די נויטיקע שריט אויפצונעמען אין זיין לאקאל די טעאדאר הערצל שולע, די ציוניסטישע פארייניקונג, קלוב מכבי און אנדערע אינסטיטוציעס, כדי אזוי ארום צו שפארן די אויסגאבן און אויסמיידן פארלוסטן אין דער ארבעט; דער צווק פון דער פארייניקונג צווישן א. צ. און דושואיש קאמיטי באשטייט אין דעם, צו שאפן אן ארבעטס־פייאיקע און געווינען ארגאניזאציע, וועלכע זאל אויף זיך איבערנעמען די פונקציעס פון דושואיש קאמיטי, וועו די לעצטע וועט אויפהערן ארבעטן דא אין לאנד.

1926

9־טן פעברואר

— עס ווערט אנגעשטעלט א דאקטאר פאר די מיטגלידער פון א. צ.

— עס ווערט אנגעשטעלט אן אדוואקאט, וועלכער זאל גיבן יורידישע הילף פאר די מיטגלידער.

23־טן פעברואר

— מארשאל לואיס ענטזאגט זיר אנצונעמען די ערן־פרעזידענטשאפט פון א. צ.

26־טן פעברואר

— די שול־קאמיסיע ווערט באאויפטראגט אפצוגעבן זיך מיט די אוונט־קורסן און דער קינדער־שולע.

— די מעדיצינישע אפטיילונג וועט דעם 1־טן מערץ ערעפנט ווערן.

— סטיפען ס. ווייז נעמט אן די ערן־פרעזידענטשאפט פון א. צ.; בעליקס וואהרבורג ראט דער פאהוואלטונג צוריקצוציען זיין נאמינאציע אלס ערן־פרעזידענט; ראזענוואלד נעמט ניט קיין אינטערעס אין דער זאך.

28־טן פעברואר

— מארים לואיס מעלדעט, אז די דושואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק, האט באשטעטיקט די פארייניקונג מיט דעם א. צ.

2־טן מערץ

— ספארט־ארגאניזאציע „מכבי" ווערט אויפגענומען אין א. צ.

4־טן מערץ

— אויסערארדנטלעכע מיטגלידער־פארזאמלונג, וועגן דער פארייניקונג מיט דעם דושואיש קאמיטי פאר קובא. די פארזאמלונג האט באשטעטיקט די אונטערהאנדלונגען און די פארייניקונג. די פארוואלטונג ווערט באאויפטראגט פון דער אלגעמיינער פארזאמלונג איבערצונעמען די ארבעט פין דושואיש קאמיטי. די פארזאמלונג דריקט אויס אנערקענונג דעם ה' לוי־אים פאר זיין ארבעט ביים דורכפיר־ן פון דער פארייניקונג.

9־טן מערץ

— די דושואיש קאמיטי פאר קובא האט זיך אריינגעקליבן אין לאקאל פון א. צ.

10־טן מערץ

— דוד בלים ווערט אויסגעשלאסן פון דער פארוואלטונג, אונטער דער באשולדיקונג, אז ער האט אנטיירט קעגן דער פארוואלטונג.

15־טן מערץ

— די פארוואלטונג באשטימט א־

רויסצוגעבן אן אויפרוף וועגן די אקטיוויטעטן פון א. צ.

16־טן מאַי

— וואלן פון דער צווייטער צאר־וואלטונג פון א. צ. פאר דעם יאר 1926־27.

18־טן מאַי

— קאנסטיטואירונג פון דער פאר־וואלטונג.

— עס וועלן באשטעטיקט א באדזשעט פון $3.604.00 מאנאטלעך. דערפון: $1.000 פאר דער ליי־קאסע; $1.010 פאר דער מעדיצינישער אפטיילונג; $50.00 פאר דער ביבליאטעק; $114.00 פאר דער שולע; $100.00 פאר דער דראמאטישער סעקציע; $30.00 פאר נאטורא־ליזאציע; $50.00 פאר אימיגראציע; $100.00 פאר דער יורידישער אפטיילונג; $100.00 פאר דער ספארט־אפטיילונג; $550.00 פאר אנגעשטעלטע; $400.00 דירה־געלט; $100.00 אדמיניסטראציע.

— די פארוואלטונג פארלאנגט אן חלואה פון $900.00 ביים דזשואיש קאמיטי, אויף איינצוקויפן מעבל, מיט דער פארפליכטונג צוריקצוצאלן 60 דאלער יעדן מאנאט.

25־טן מאַי

— ס'ווערן געוויילט קאמיסיעס.

22־טן יוני

— די ספארט־אפטיילונג האט אנגענומען דעם נאמען „ספארט־סעקציע מכבי ביים א. צ.".

27־טן יוני

— עס וועלן אפגעשלאסן א קאנטראקט אויף דריי מאנאטן, מיט דער „קינטע" פון דר. נאזאלעז אין לויא־נא. דער קאנטראקט גייט ארויס אין קראפטט דעם 15־ן אויגוסט.

— עס וועלט ארגאניזירט א קינדער־קלוב ביים א. צ.

— מ. ביינעלמאן וועלט אויסגע־שלאסן פון א. צ. פאר אומבאגרינדעטע באשולדיקונגען קעגן די מיטארבעטער פון א. צ.

— די פארוואלטונג שיקט א דעלע־גאציע צום פרעזידענט מאטשאדא, כדי אים איינצולאדן צו דעם יובי־לייאום פון א. צ.

3־טן אויגוסט

— צוליב זייער פאסיוויטעט, ווערן אלע קאמיסיעס רעארגאניזירט.

10־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשטימט, אז די קינדער פון די מיטגלידער ביז 14 יאר, קענען זיך באנוצן אומבא־שרענקט מיט אלע איינריכטונגען פון א. צ.; פון 14 ביז 18 קענען זיך בלויז באנוצן מיט דער מעדיצינישער אפטיילונג. די פרוען און עלטערן פון די מיטגלידער האבן קיין שים רעכט זיך צו באנוצן מיט די אייג־ריכטונגען פון א. צ.

24־טן אויגוסט

— לואים בעט דער פארוואלטונג צו באשטימען א געהילפס־אדמיניס־טראדאר, וועלכער זאל שפעטער קע־נען פארנעמען זיין פאסטן.

— 1 יאריקער יובילייאום פון א. צ.

21־טן סעפטעמבער

— דער אדמיניסטראדאר, לואים, האט אפגעשטעלט פראוויזאריש די אקטיוויטעטן פון דער ליי־קאסע, ווייל זי האט ארויסגענעבן הלואות אן צו קאנטראלירן פאר וועלכע צוועקן זיי ווערן באנוצט, און אויסער דעם ע־רויסנעמעז צו גרויסע סומעס.

28־טן סעפטעמבער

— אידישער צענטער פון מאטא־זאם וויל זיך אנשליסן אין א. צ. א־

בער דאָס ווערט אים אָפּגעזאָגט, ווייל ער קען ניט צאָלן קיין מיטגלידס־אָפּצאָל פאר זיינע מיטגלידער.

10־טן אָקטאָבער

— אויף דער איינלאָדונג פון „ראָטערי־קלוב", האָט דער ח. צ. זיך באַטייליקט אין דער דעמאָנסטראַציע פון 10־טן אָקטאָבער.

13־טן און 16־טן אָקטאָבער

— פֿאראַנדלונגען מיט דער צענטראַל־נישטישער פאַרייניקונג ווענן איר איינטריט אין א. צ.

23־טן אָקטאָבער

— די ציונסטישע פאַרייניקונג נעמט אָן די באַדינגונגען פאַר איר איינטריט אין א. צ.

26־טן אָקטאָבער

— „אוניאָן העברעא" שלאָגט באַצו פאַריינען אַלע געזעלשאַפטלעכע טעטיקייטן פון די אידישע אינסטיטוציעס.

צווישן 26־טן אָקטאָבער און 2־טן נאָוועמבער

— דער ח. צ. האָט דורכגעפֿירט אָן אָוונט לטובת די געליטענע פון ציקלאָן, און איבערגענעבן דעם קובאַנער רויטן קרייץ די איינגאָמע פון $176.13.

1927

18־טן יאַנואַר

— די פארוואַלטונג זאָגט אָפּ די ביטע פון א גרופּע אידישע שיך־באַבריקאַנטן, צו ארגאַניזירן א סעקציע פון שיך־פֿאַרבריקאַנטן ביים א. צ., ווייל די סטאַטוטן זענען ניט פאַראיינס קיין פֿראָפעסיאָנעלע סעקציעס.

— עם ווערט געווילט א דעלעגאַציע־קאָמיסיע, כדי צו דעלעגאַניירן די אקטיוויטעטן פון א. צ.

2־טן נאָוועמבער

— די פארוואַלטונג באַשטימט אויפצונעמען אין דעם לאָקאַל פון א. צ. די טעאַטער הערצל שולע.

9־טן און 14־טן נאָוועמבער

— א איניציאַטיוו־גרופּ אין קאַמאַגועי, בעט דעם א. צ. צו ארגאַניזירן א ביבליאָטעק און עפענען אן אפֿטיילונג פון א. צ. די פארוואַלטונג ענטפערט, אז די סטאַטוטן זענען ניט באַדויִם אזעלכע טעטיקייטן.

7־טן דעצעמבער

— לויט א באַשלוס פון דזשואיש קאַמיטי פאר קובא אין ניו־יאָרק, ווערט ח' לואים בלייבן אין האוואנא ביז נאָוועמבער 1927. די סובסידיעס פאַרן א. צ. ווערן פארקלענערט ווערן אויף צוויי טויזנט דאָלער מאָנאַטלעך.

7־טן און 14־טן דעצעמבער

— די פארוואַלטונג פון א. צ. לאָדט אין דעם עדתי־ישראל, כדי צו אונטערהאַנדלען ווענן דער פאַרייניקונג פון בוידע אינסטיטוציעס. (די אונטערהאנדלונגען האבן ניט געפֿירט צו קיין שום רעזולטאַט).

14־טן דעצעמבער

— דער בודזשעט פון א. צ. ווערט באַשטימט אויף $2.800 מאָנאַטלעך.

18־טן יאַנואַר

— די פארוואַלטונג זאָגט אָפּ די ביטע פון א גרופּע אידישע שיך־באַבריקאַנטן, צו ארגאַניזירן א סעקציע פון שיך־פֿאַרבריקאַנטן ביים א. צ., ווייל די סטאַטוטן זענען ניט פאַראיינס קיין פֿראָפעסיאָנעלע סעקציעס.

— עם ווערט געווילט א דעלעגאַציע־קאָמיסיע, כדי צו דעלעגאַניירן דעם קובאַנער רויטן קרייץ די איינגאָמע פון $176.13.

2־טן נאָוועמבער

— די פארוואַלטונג באַשטימט אויפצונעמען אין דעם לאָקאַל פון א. צ. די טעאַטער הערצל שולע.

9־טן און 14־טן נאָוועמבער

— א איניציאַטיוו־גרופּ אין קאַמאַגועי, בעט דעם א. צ. צו ארגאַניזירן א ביבליאָטעק און עפענען אן אפֿטיילונג פון א. צ. די פארוואַלטונג ענטפערט, אז די סטאַטוטן זענען ניט באַדויִם אזעלכע טעטיקייטן.

7־טן דעצעמבער

— לויט א באַשלוס פון דזשואיש קאַמיטי פאר קובא אין ניו־יאָרק, ווערט ח' לואים בלייבן אין האוואנא ביז נאָוועמבער 1927. די סובסידיעס פאַרן א. צ. ווערן פארקלענערט ווערן אויף צוויי טויזנט דאָלער מאָנאַטלעך.

7־טן דעצעמבער

— דער בודזשעט פון א. צ. ווערט באַשטימט אויף $2.800 מאָנאַטלעך.

1927

18־טן יאַנואַר

— די פארוואַלטונג זאָגט אָפּ די ביטע פון א גרופּע אידישע שיך־באַבריקאַנטן, צו ארגאַניזירן א סעקציע פון שיך־פֿאַרבריקאַנטן ביים א. צ., ווייל די סטאַטוטן זענען ניט פאַראיינס קיין פֿראָפעסיאָנעלע סעקציעס.

— עם ווערט געווילט א דעלעגאַציע־קאָמיסיע, כדי צו דעלעגאַניירן די אקטיוויטעטן פון א. צ.

— די שולע „טעאַטער הערצל", ווערט איבערגענומען. די פארוואַלטונג וויליט אויס א שול־קאָמיסיע.

— די פארוואַלטונג באַשטימט דורכצופירן א פראָטעסט־מיטינג קעגן די פֿאַראָמען אין רומעניע. די באַקאַנטמאכונג ווענן דעם זאָל נאָר באַשפֿרייט ווערן צווישן אידן. (דער מיטינג איז דורכגעפֿירט געוואָרן דעם 28־טן יאַנואַר).

8־טן פעברואַר

— אין א. צ. באַשטייט „קולטור־גרופּע פון די מיטגלידער פון א. צ.". די לייטער פון דער גרופּע זענען: גורפינקעל, זאקולניק און כאנאווסקי.

— די פארוואלטונג לייגט אויף דעם פּרעזידיום פון דער ציוניסטישער פאַרייניקונג און באשולדיקט די פאַרייניקונג, אז זי האָט ניט דערפילט דעם אָפּמאך מיט דעם א. צ.

— די „אוניאַן העברעע" שלאָגט באָר צו קאארדינירן די טעמיקייטן פון ביידע אָרגאניזאציעס. עס ווערט באַשטימט די זאַך צו באהאנדלען אויף א געמיינזאמער זיצונג דעם 11־טן פעברואר.

— ה' מאַרים לוּאים ווייל צוגדייטן דעם א. צ. צו זעלבסטשטענדיקייט, נאָך זייַן אָפּפאָר אין די שטאַטן. דערפאר פארלאָזט ער זיין פּאָסטן אלס אדמיניסטראדאָר, און רעזערווירט זיך די רעכט נאָר צו קאָנטראָלירן די לייקאָסע. די פארוואלטונג דריקט אים אויס אנערקענונג פאַר זיין אַרבעט, און באַשליסט פאַר אים צו אָרגאניזירן א באנקעט.

— ה' באאווסקי ווערט אויסגעשלאָסן פון א. צ. אונטער דער באַשולדיקונג פון אָנפירן אָקטיוויטעטן קעגן דער אינסטיטוציע.

22־טן פעברואַר

— די ציוניסטישע פאַרייניקונג ענטוואגט זיך אויסצופירן דעם באַשלוס פון דער צענטער־פארוואלטונג. די לעצטע באַשטייט אויף דעם באשלוס, און דראָט די גאנצע פאַרייניקונג אויפצולייגן אין צו ערגאַניזירן.

— די פארוואלטונג באשליסט צו שאפן א פאָנד, צוזאמען מיט אנדערע אָרגאניזאציעס, צו־הערנען אָרעמע אידן צו קבורת ישראל.

3־טן מערץ

— די קובאנער פוטבאָל־פעדעראציע האָט אויסגעשלאָסן דעם פוטבאָל קלוב „מכבי".

8־טן מערץ

— פיאָדאָר וואלבע ווערט אָנגעשטעלט אלס געהילפס־אדמיניסטראָר.

5־טן אַפּריל

— עס זענען אָנגעקומען ביכער פאַר דער ביבליאָטעק פון א. צ. צוגעשיקט פון „קאונסיל אף דזשיאיש וואומען".

— די פארוואלטונג אסיגנירט 120 דאָלער אויף אָנאָנסן פאַר דער אידישער צייטונג, וואָס דארף געדרוקט ווערן.

22־טן מאַי

— וואָלן פון דער דרויטער צאָר־וואלטונג פאַר דעם יאָר 1927-28.

26־טן מאַי

— די פארוואלטונג ערלויבט צי גרינדן א „נאציאָנאלע יוגנט אָרגאניזאציע", און באשטעטיקט דעם ערשטן אויפרוף פון דער אָרגאניזאציע.

27־טן מאַי

— די קולטור־קאָמיסיע וויילט דעם רעדאקציע־קאָלעגיום פון „אויפגאנג": א. אראנאוסקי, פּ. בערניקער און ט"ש. טענענבוים.

31־טן מאַי

— עס ווערט געוויילט דער עקזעקוטיוו פון דער דרויטער צענטער־פאָר־וואלטונג.

— די פארוואלטונג אסיגנירט 50 דאָלער א מאָנאַט, אויף ארויסצוגעבן א אידישע צייטונג אין האוואנא.

7־טן יוני

— די קולטור־קאָמיסיע באשטימט אלס פאראנטוואָרטלעכן רעדאקטאר פון „אויפגאנג", דעם ה' ס. בערנער,

פֿרעזידענט פון א. צ. און אלם אד־מיניסטראדאר דעם ה' פיאדאר וואלבע.

14־טן יוני

— די פארוואלטונג פארלאנגט פון דער ציוניסטישער פארייניקונג א פי־נאנס און ארבעטס־באריכט.

28־טן יוני

— די ציוניסטישע פארייניקונג ענטזאגט זיך צוצושטעלן דעם ארבעטס באריכט; דער פינאנס־באריכט ווערט צוגעשטעלט ווערן נאכן פארענדיקן די געלט־זאמלונג. די פארוואלטונג באשטייט אין איר פאדערונג און דראט צו אנולירן דעם אפמאך צווישן דעם א. צ. און דער ציוניסטישער פארי־ניקונג.

אנפאנג יולי

— עס דערשיינט דער ערשטער נו־מער „אויפגאנג".

7־טן יולי

— אין אנבליק פון דעם, וואס די ציוניסטישע פארייניקונג ערפילט ניט די פאדערונג פון דער פארוואלטונג, באשליסט די פארוואלטונג צו אנולירן דעם אפמאך מיט דער ציוניסט־ישער פארייניקונג, און ניט איר 14 טעג אויף זיך ארויסציען פון א. צ.

— די פארוואלטונג נעמט אויף זיך די איניציאטיוו צו שאפן אן אנטי־טובערקולאזן פאנד. צו דעם צוועק וועלן ארויסגעגעבן ווערן מארקעס צו פינף סענט, וועלכע זאלן געקויפט ווערן פון אלע מיטגלידער פון א. צ.

— עקזעקוטיוו־סעקרעטאר ענדיקע אבע, פארלאזט זיין פאסטן, וויל ער פארט אווק פון קובא.

19־טן יולי

— אלם עקזעקוטיוו - סעקרעטאר ווערט באשטימט ה' אבקעוויטש.

— די פארוואלטונג וויל אויס־די רעאָרגאניזיר־קאמיסיע, וועלכע זאל צוזאמען מיט ה' מ. לואיס צוגרייטן דעם פלאן פון אקטיוויטעטן פון א. צ. פאר דער צייט, ווען די דזשואיש קאמיטי פאר קובא וועט פארלאזן האוואנא.

27־טן יולי

— די קולטור־קאמיסיע וויל אין רעדאקציע־קאלעגיום פון „אויפגאנג", אויפן פלאץ פון ה' טענענבוים, דעם ה' צבי שאפירא.

2־טן אויגוסט

— ס'ווערט געווילט א נייע רעאר־גאניזאציע־קאמיסיע.

— ה' צבי שאפירא פארלאזט זיין פאסטן אין א. צ. און אימיגרירט אין די שטאטן.

— די פארוואלטונג באשליסט, אז יעדער קינד, וואס באנוצט זיך מיט די איינריכטונגען פון א. צ. מוז צאלן 50 סענט א מאנאט.

7־טן אויגוסט

— פייערונג לכבוד דעם 1־טן נו־מער פון „אויפגאנג".

16־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשטימט דעם ה' מ. לואיס אלם סופער־רעוויזאר.

30־טן אויגוסט

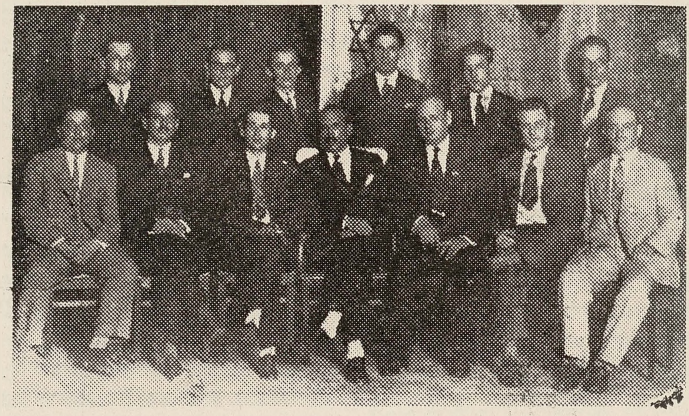
— די ליי־קאמע חויבט ווידער אן צו פונקציאנירן.

13־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג באשליסט אנט קעגנצוקומען די ביטע פון דער „עזרה סאסייעטי", צו באפרייען פון אפצאל יענע קינדער, פאר וועמענס עלטערן די „עזהה־סאסייעטי" צאל דעם מיט־גלידס־אפצאל.

21־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג פארלאנגט פון דזשואיש קאמיטי פאר קובא, אין

די פארוואלטונג פון אידישן צענטער באטאגראפירט צוזאמען מיט ה' ל. ליאים

ניו־יארק, צו באשטעטיקן אויף נאך א יאר די סובסידיע און לאזן דעם ה' מארים לואים אין קובא.

10־טן אקטאבער

— אין לאקאל פון א. צ. אין פארגעקומען א געמיינזאמע זיצונג פון ספהדים און אשכנזים, אונטער־דער לייטונג פון סערבישן גרויס רא־בינער דר. סאבאטאי דיענא.

די פארוואלטונג האט באשלאסן צו קאארדינירן די קולטורעלע אקטיויי־טעטן פון ביידע גרופן. בפרט האבן די ספרדים אויף זיך געזומען די אויפגאבע צו מאכן א שפאניש ביי־לאגע צום „אויפגאנג".

26־טן אקטאבער

— דער א. צ. באקומט פון די פארזיכטע שטאטן יערן חידש 1.250 דאלער. 600 דאלער פאר דער מערהיצינישער אפטיילונג, 400 דאלער פאר דער שולע און 250 דאלער פאר דער לייקאסע.

28־טן אקטאבער

— דושואיש קאמיטי פאר קובא איז ניו־יארק באשטימט נאך 15 טויזנט דאלער פארן א. צ. און זיעט די סוכע אין לויף פון דעם יאר א־ריינשיקן אין ראטעם פון $1.250 מאנאטלעך.

11־טן נאוועמבער

— די קולטור־קאמיסיע האט באשטימט אלס רעראקטאר פון „אויפ־גאנג", אויף דעם פלאץ פון ס. בערגער, דעם ה' פיאדאר וואלבע, און אויף דעם פלאץ פון וואלבע אלס אדמיניסטראדאר דעם ה' דוד בימאוויטש.

12־טן נאוועמבער

— אפשיידס־באנקעט פאר ה' מאדים לואים. די פארוואלטונג פון א. צ. גיט אים איבער א דאנקבארקייט־פערגאמין.

— ב. באטוויניק, מיטארבעטער פון ניו־יארקער „פארווערטס", און ה' פיאדאר וואלבע, אדמיניסטראדאר פון

א. צ. שטעלן דעם פרעזידענט מא־
טשאדא פראגן וועגן דער באציאונג
פון דער רעגירונג צו דער אידישער
אימיגראציע, און באקומען א פריינט־
לעכן ענטפער.

22־טן נאוועמבער

— די פארוואלטונג באשטימט צו
רופן א קאנפערענץ פון אלע אידישע
אינסטיטוציעס אויף דעם 25־טן נא־
וועמבער, כדי צו גרינדן א פאנד צו
באקעמפן טובערקולאזיס.

29־טן נאוועמבער

— אויף דער איניציאטיוו פון א.
צ. קומט פאר א קאנפערענץ מיט דער
באטיליקונג פון פאלגנדע ארגאניזא־
ציעס: אידישער צענטער, עדת ישראל,
קולטור פאריין, „קאנפעדעראציע
סעפארדי", ווילקאמירער הילפס־פא־
רײן. די זיצונג באשטימט צו שאפן
א פאנד פאר טובערקולאזע און מע־
טאלע קראנקע, און באטראכט די
איינגאמעס קומענדן. עס ווערט געוויילט
א פראוויזארישע קאמיסיע פון בינה
מיטגלידער: יצחק קאלטון, מיטראני,
בערנזאן, ז. וואלבע און פרוי בייר־
טשער.

29־טן דעצעמבער

— די קולטור־קאמיסיע באשטימט
צו דערגענען דעם רעדאקציע־קאלעגיום
מיט דעם פראנטוארטלעכן רעדאק־
טאר פיאדאר וואלבע און דעם ה'
שוסטער.

1928

21־טן פעברואר

— די פארוואלטונג באשליסט צו
אינפארמירן קיין ניו־יארק, אז זי וויל
מער ניט טראגן די פראנטוואָרט־
לעזקייט פאר דער ליי־קאסע.

13־טן מערץ

— די פאוואלטונג שטעלט פעסט,
אז אין איינקלאנג מיט די סטאטוטן
פון דער ליי־קאסע, קענען פרויען קיין
הלוואות ניט באקומען.

15־טן אפריל

— א באנקעט צו באערן ציווי־
ליש דעלעגאטן: וויצע־קאנסול
פון ניו־יארק, און דעם ה' ס. נאיר־
ראנסקי, מיטן צוועק צו איינשטעלן
פריינטשאפטלעכע באציאונגען מיט
דעם פוילישן קאנסול, וואס דארף אין
דער קורצסטער צייט ארום אנקומען
קיין האוואנא.

30־טן אפריל

— אין לאקאל פון א. צ. קומט
פאר א זיצונג פון „אנטי־טובערקולאזן
פאנד קאמיטעט". ס'איז געוויילט גע־
וואָרן א קאמיסיע פון קאמיטעט. דער
אדמיניסטראדאר פון א. צ. ווערט בא־
שטימט אלס אדמיניסטראדאר פון
„אנטי־טובערקולאזן פאנד־קאמיטעט".

27־טן מאי

— עס ווערט געוויילט די פערטע
פארוואלטונג פון א. צ. פארן יאר
1928-29.

19־טן יוני

— ס'ווערט געוויילט דער עקזעקו־
טיוו פון דער פערטער פארוואלטונג.

26־טן יוני

— קאנסטטואירונג פון די פאר־
שידענע קאמיסיעס.

6־טן יולי

— די „אידישע סאסיעדאד" פון
פינאר דעל ריא, ווייל זיך אנשליסן אין
א. צ.

8־טן יולי

— פייערונג צום 1 יאריקן יובי־
ליאום פון „אויפנאנג". מען האט

באשלאסן איבערצוגעבן דעם פרעזי־דענט מאטשאדא א געבונדענעם יאָר־גאנג „אויפגאנג".

17־טן יולי

— עס איז געגרינדעט געוואָרן און אין א. צ. אויפגענומען געוואָרן „קלוב עסטודיאנטיל".

2־טן אויגוסט

— די קולטור־קאָמיסיע וויילט אלס אדמיניסטראדאָר פון „אויפגאנג", אויפן פלאץ פון דוד כיימאָוויטש, דעם ה' אסקאר זורפינקל.

3־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג שטעלט פעסט, אז די ליי־קאסע דארף נאָר באריינען די מיטגלידער פון א. צ.

9־טן אָקטאָבער

— דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יאָרק, וועט געבן דעם א. צ. ביז נאָוועמבער 1929, א סובסידיע פון $13.800.

— די פארוואלטונג באשליסט צו שיקן א באגריסונגס־טעלעגראמע צו א. גרוזענבערג, צו דעם 50 יאָריקן יובילייאום פון זיין געזעלשאפטלעכער טעטיקייט.

23־טן אָקטאָבער

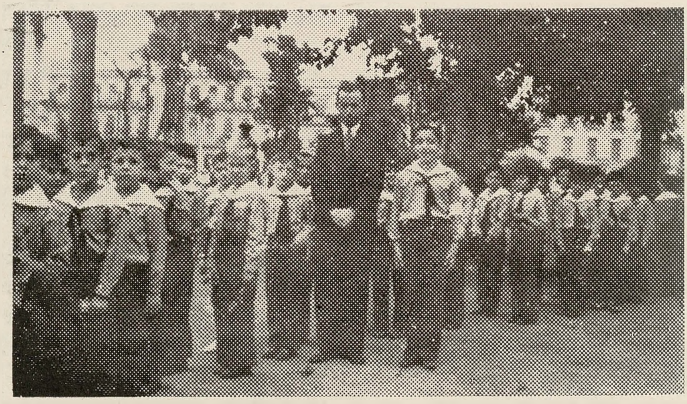
— דער דירעקטאָר פון דער שולע (גארסיא?) פארלאָזט זיין פאסטן.

30־טן אָקטאָבער

— די פארוואלטונג באשליסט צו גרינדן א קאמיטעט פון פארשטייער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו פארוואלטן דעם בית־עולם. יעדער פארשלאג וועלכע איבערגעגעבן צו דער באהאנדלונג פון אלע אידישע אינסטיטוציעס.

— אלס דירעקטאָר פון דער שולע וועלט באשטימט כוען דעל וואַיא אי מיראנדא.

— די פארוואלטונג גיט איבער די פאדערונגען פון דער ליי־קאסע צו אן אדוואָקאט, אויף אייגצומאכען די א־רויסגעגעבענע הלואות.

אידישע שולע ביים צענטער באטיליקט זיך אין אלגעמיינעם קובאנער פאראד אין יאר 1928.

1929

1־טן יאַנואַר

— אָרגאַניזירט א מיידל און פרויען הויס.

8־טן יאַנואַר

— אלס פארוואלטער פון מיידל אין פרויען־הויס ווערט באשטימט ה' פ. וואלבע.

— ה' פ. וואלבע האט געשאפן א איניציאטיוו־גרופע צו גרינדן א פערד־לער־פארויין.

— עקזעקוטיוו־סעקרעטאר אבקע־וויטש פארלאזט זיין פאסטן. אויף זיין פלאץ ווערט אנגענטעלט ה' אסקאר גורפינקל.

9־טן יאַנואַר

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. איז פארגעקומען די גרינדונגס־פארזאמלונג פון אידישן פערלער־פארויין.

26־טן פעברואַר

— א. צ. לאדט אײַן אלע אינס־טיטוציעס צו ארגאניזירן א אידישן קינסק אויף דער פערציג אין „לא פאלאר".

מערץ

— דער שעף פון אימיגראציע־דעפארטאמענט, דיאז בריטא, באזוכט די מיידל־הויס.

15־טן מערץ

— באנקעט ארגאניזירט דורך דער העדאקציע פון „אויפגאנג" לכבוד דער דערשיינונג פון בוך „קובאנער ליי־דער", פון א. אראנאווסקי.

2־טן אַפּריל

— די פארוואלטונג דעלעגירט אי־רע פארטרעטער אין דער קאמיסיע פון דער געזעלשאפט פון קובאנער אינ־דוסטריעלער, וועלבע גרייטן צו א מאניפעסטאציע צו באַרן פרעזידענט מאטשאדא.

מאַנאַט אַפּריל

— פון 1־טן מערץ 1928 ביז דעם 30־טן מערץ 1929, האט דער א. צ. באקומען פון דושואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק, די סומע פון $7.737.87, און פון „האיאס" די סו־מע פון $4.000.

— די שולדן צו דער ליי־קאסע ביז דעם 1־טן מאי 1928 באטרעפן 15.486.22 דאלער.

19־טן מאַי

— עס ווערט געוויילט די פינפטע פארוואלטונג פאר יאר 1929-30.

28־טן מאַי

— עס ווערט געוויילט דער עקזע־קוטיוו פון דער פינפטער פארוואלטונג.

4־טן יוני

— עס ווארן קאנסטיטואירט די קאמיסיעס.

18־טן יוני

— די פארוואלטונג באשטייערט זיך מיט פינף דאלער פאר דעם אידישן צענטער פון סאנטא־קלארא, אויף צו קויפן א בית־עולם.

— אלס פארוואלטער פון דער מיידל־הויס ווערט באשטימט דער ה' חיים וואלפע.

25־טן יוני

— פוטבאל סעקציע פון א. צ. האט געשפילט קעגן א קובאנישער פוטבאל גרופע, און געוואונען.

— פארוואלטונג באשליסט צו שא־פן א „ראט־קאמיסיע" וועלבע זאל מיט העלפן אנפירן מיט די אקטיוויטעטן פון א. צ.

10־טן יולי

— די פארוואלטונג באשליסט צו פארלאנגען פון די בעלי־חובות, אז זיי זאלן צוריקצאלן די הלואות אין דער ליר־קאסע.

30־טן יולי

— די פארוואלטונג באנייט די אנ־שטעלונג פון ה' פיאדאר וואלבע אלס אהמיניסטראדאר פון א. צ. ה' וואלבע ווערט באאויפטראגט צו פארטרעטן דעם א. צ. פארן האיאס און פארן דושואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק, צוזאמען מיט נאך א מיטגליד פון דער פארוואלטונג.

6־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשליסט, אז צו דעם נייעם שול־יאר דארפן אלע שילער נוצן אינהויזעלעבע היטלען.

20־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשליסט איינ צופירן אין דער שול עלעגיעוע לי־מודים. חכם גרשון מאיא איז נרייט אנצופירן מיט די דאזיקע לימודים.

27־טן אויגוסט

— ה' הערמאן טשערוואני ווערט באשטימט אלס דער צווייטער דעלע־גאט, וועלבע זאל צוזאמען מיט ה' ב. וואלבע פארטרעטן דעם א. צ. פארן האיאס און דושואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק.

— די פארוואלטונג באשליסט אנ־טיילצונעמען אין דער זיצונג פון אי־דישע אינסטיטוציעס, וועגן דעם אי־בערפאל פון ארבאער אויף אידן אין פאלעסטינע.

31־טן אויגוסט

— אויסערארדנטלעוע מיטגלידע־פארזאמלונג.

17־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג באשטעטיקט דעם ה' לואים דזשורוק, דעם דעלע־גאט פון א. צ. אין דעם „קאמיטעט צו העלפן די גענליטענע אידן אין פא־לעסטינע", אלס פרעזידענט פון דעם קאמיטעט.

— די פארוואלטונג באשליסט אנ־טיילצונעמען אין דער פייערונג צום געבורטס־טאג פון פרעזידענט מאטשא דא (24־טן סעפטעמבער).

26־טן סעפטעמבער

— סעלינא קארדאזא ווערט באש־טעטיקט אלס „ערן־ארוואקאט פון א. צ.".

28־טן אקטאבער

— די דראמאטישע סעקציע פונק־ציאנירט ווידער.

26־טן נאוועמבער

— דער רעזולטאט פון וואלבעם און טשערוואנים פארהאנדלונגען אין ניו־יארק: דער א. צ. וועט באקומען במשך פון נאך איין יאר פון האיאס „ווי אין פארגאנגענעם יאר" 650.00$ מאנאטלעך, און פון דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק „אזוי ווי פריער" 650.00$ מאנאטלעך, און פון נעשאנאל קאונסיל פון דזשואיש וואר־מען, אנשטאט 100.00$ מאנאטלעך — 150.00$.

10־טן דעצעמבער

—„סירקולא דע עסטודיאנטעס העב רעאס" פובליצירט „על עסטודיאנטע העברעא".

— מיידל־הויז קלייבט זיך איבער אויף אקאסטא 31, אויבן.

— די פארוואלטונג ערלויבט דעם ה' פיאדאר וואלבע צו פארן אין די אינטערעסן פון „האיאס" נאך גוא־טעמאלא.

1930

21־טן יאַנואַר

— אויף דער זיצונג פון דער פאר־וואלטונג נעמט אנטייל א דעלעגאציע פון „האיאם" און הזשואיש קאמיטי פאר קובא. דזשאן בערנשטיין זאגט זיך ארויס אין באגייסטערטע ווערטער וועגן דער שולע און דער קלויזיק, דריקט אויס די האפנונג, אז דער א. צ. וועט אין א קורצער צייט קענען ווערן זעלבסטשטענדיק, און מעלדעט, אז דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק איז שוין ליקווידירט, און דערפאר וועט זי אין קומענדן יאר ניט שיקן קיין שום סובסידיע. דער האיאם וועט אויך וויטער אונטערשטיצן דעם א. צ.

— די אידישע בארבער ווילן ווערן א סעקציע פון א. צ. די פארוואלטונג מאכט אויפמערקזאם, אז זיי מוזן זיין מיטגלידער פון א. צ. כדי צו קענען פארמירן א סעקציע.

11־טן פעברואר

— ערשטע אלגעמיינע פארזאמלונג פון דעם „בארבער פארײַן פאר קענ־זייטיקער הילף אין האוואנא", וואס איז געגרינדעט געווארן מיט דער הילף פון א. צ. די פארזאמלונג האט גע־ווילט א פארוואלטונג. דער אפיס פון פאריין וועט זיין אין לאקאל פון א. צ.

22־טן אפריל

— די פארוואלטונג באשטייערט זיך מיט פינף דאלער פאר דעם ער־ווערקשאפטן־קאמפיין, פאר די ארגא־ניזירטער ארבעטער אין פאלעסטינע.

אפריל

— פון 1־טן יוני 1929 ביז דעם 31־טן מערץ 1930, האט דער א. צ. דערהאלטן פון דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק, די סומע פון $6.500 און פון „האיאם" $7.500.

26־טן מאי

— עס ווערט געווילט די זעקסטע פארוואלטונג פון א. צ. פארן יאר 1930-31.

3־טן יוני

— עס ווערט געווילט דער עקזי־קוטיוו פון דער זעקסטער פארוואלטונג.

15־טן יוני

— קאנסטיטואירונג פון קאמיסיעס.

26־טן יולי

— פייערונג לכבוד דעם 3־יאריקן יובילייאום פון „אויפגאנג".

26־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג פירט אין איינהייטלעכן אוניפארם פאר די קינ־דער אין דער שולע.

סעפטעמבער

— ס'איז ערשינען דער לעצטער נומער פון „אויפגאנג" (נומ. 26).

10־טן אקטאבער

— אין דעם יאר 1930-31 וועט דער א. צ. באקומען מאנאטלעך פון „האיאם" $500.00, פון דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו יארק — $650.00, אויסער דעם איז דער צ־ע־שאנאל קאונסיל אויף דזשואיש וואר־מען גרייט צו געבן $100.00 מאנאט־לעך פאר קינדערהיים.

11־טן נאוועמבער

— אין זוזאמענהאנג מיט דער פארקלענערונג פון דער סובסידיע פון „האיאם", ווערן רעדוצירט די אויס־גאבן פון דער מעדיצינישער אפטיי־לונג.

25־טן נאוועמבער

— ס'ווערן איינגעפירט דריי קא־טעגאריעס פון מיטגלידער: א) מיט 1 דאלער אפצאל, האבן אלע רעכט; ב)

מיט 50 סענט אפצאל, האבן דאס רעכט נאר אויף מעדיצינישער הילף אן מעדיקאמענטן, און יוריסטישע באראטונג; ג) מיט 25 סענט אפצאל, האבן דאס רעכט נאר אויף יוריסטישער שער באראטונג.

— די פארוואלטונג באשלוסט אין מיידלחיים צו ארגאניזירן א קינדערהיים.

1931

10־טן פעברואר

— די דריטע קאטעגאריע מיטגלידער מיט 25 סענט, ווערט אפגעשאפט.

— אין פארבינדונג מיט די ביטעם פון געווייסע עלטערן, אז מ'אל באפריען זייערע קינדער פון לערנען העברייאיש, באשלוסט די פארוואלט נג דורכצופירן אן אנקעטע, כדי צו ווייסן, ווי־פל עלטערן עם וויעלן אנהאלטן העברייאיש.

21־טן אפריל

— די פארוואלטונג נעמט אן דעם פארשלאג פון אהוואקאט דר. פערעז ארטעטשע, אים צו באאויפטראגן איינמאנען די חובות פון דער ליי־קאסע.

11־טן מאי

— געגרינדעט „קלוב כואוועניל דעל סענטראל איזראעליטא".

25־טן מאי

— ס'ווערט געוויילט די זיבעטע פארוואלטונג פון א. צ. פארן יאר 1931-32.

4־טן יוני

— ס'ווערט געוויילט דער עקזעקו־טיוו פון דער זיבעטער פארוואלטונג.

— די פארוואלטונג באשלוסט אי־בערצוגעבן די ליטונג פון מיידלעך און קינדער־היים צום אידישן פרויען פארין, און ווען גלייכצייטיק געבן א מאנאטלעכע סובסידיע פון 75 דא־לער.

21־טן יולי

— דעלעגאציע פון פרויען פארין קומט צו דער זיצונג פון דער פאר־

— פון די פריערדיקע דירעקטאר־ווערט נעגרינדעט א באראטונגם־קא־מיסיע. די מיטגלידער פון דער קאמי־סיע האבן דאס רעכט זיך צו באטי־ליקן אין די פארוואלטונגם־זיצונגען מיט באראטנדע שטימען.

9־טן יוני

— ס'ווערן רעדוצירט די אויסגאבן פון א. צ. בפרט ווערט אפגעזאגט דער „געהילף־דעלעגירטער פאר אימיג־א־ציע", ה' חיים וואלפע, וועלכער פאר־וואלטעט אויך דעם מיידל און קינ־דער־היים.

30־טן יוני

— די פארוואלטונג באאויפטראגט דריי דירעקטארן פארצושלאגן דעם אידישן פרויען פארין איבערצונע־מען די ליטונג איבער די מיידל־היים און קינדער־היים, און צו פארוואלטן די חיים אין נאמען פון א. צ.

— די פארוואלטונג באשלוסט אנ־צונעמען ענערגישע שריט ביים צי־מאנען די חובות פון דער ליי־קאסע.

7־טן יולי

— די פארוואלטונג באשלוסט אי־

וואלטונג און דערקלערט, אז דער אי־
דישער פרויען פאריין נעמט אן די
באדינגונגען פון א. צ. ביים איבער־
נעמען די מיידלעך און קינדער־הייס;
פארלאנגט אבער א סובסידיע פון 100
דאלער א מאנאט. די פאדערונג פון
דער דעלעגאציע ווערט אנגענומען.

28־טן יולי

— ה' פיאדאר וואלבע גיט אויף
זיין פאסטן אלס אדמיניסטראדאר פון
1־טן אויגוסט. זיין דעמיסיע ווערט
אנגענומען.

— די פארוואלטונג וויילט אלס
„דעלעגירטן פון אימיגראציע פון א.
צ.", אויף דעם פלאץ פון ה' וואלבע,
דעם ה' מאקס סטאן, און אלס „דעלע־
גירטן ביים אמעריקאנער קאנסול",
דעם ה' פעלופע פארער. די לויפנדע
ארבעט אין אימיגראציע און קאנסו־
לאט, ווערט ערליידיקן ה' א. גורפינקל.

31־טן יולי

— ה' פיאדאר וואלבע, וועלבער
פארט אין די פאריניקטע שטאטן,
ווערט באאויפטראגט פון דער פארוואל־
טונג, צו פארהאנדלען מיט די אמע־
ריקאנער אידישע ארגאניזאציעס. וועגן
סובסידיעס פארן יאר 32־1931.

5־טן אויגוסט

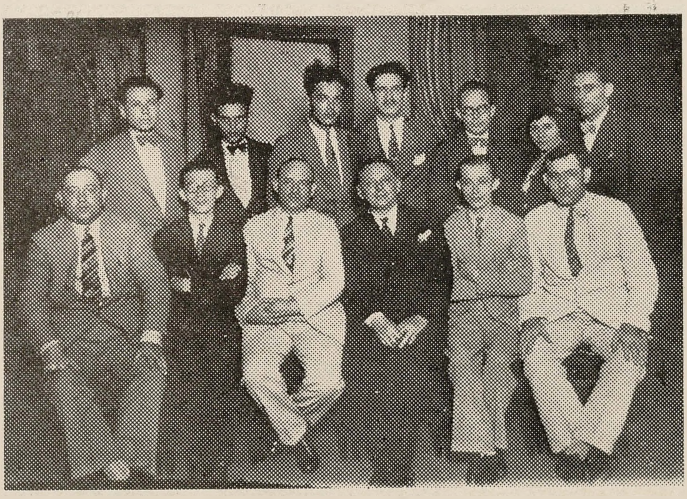
— די פארוואלטונג וויילט אלס
אדמיניסטראדאר דעם ה' ענריקע עדעל־
שטיין, וועלבער וויל די דאזיקע ארבעט
טאן דריי מאנאטן צייט אומזיסט. (ער
רעזיגנירט פון דעם אמט דעם 15־טן
סעפטעמבער 1931).

1־טן סעפטעמבער

— ס'ווערט געדונגען דער לאקאל
פארן א. צ. אויף עגידא 2.

8־טן סעפטעמבער

— אלס העכסטער ארגאן פאר דער
שולע, ווערט פון דער פארוואלטונג
באשטימט א שול־קאמיסיע, וועלבע
וועט באשטיין פון פארטרעטער פון
עלטערן־ראט און פון דער פארוואל־
טונג.

דער באזוך פון דר. א. קאראלניק אין אידישן צענטער, אין יאר 1930.

22־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג באשליסט, אז דער פלאן פון מ. ליסאוויטש וועגן פארייניקן אלע אידישע ארגאניזאציעס. איז ניט דורכפירבאר.

12־טן אקטאבער

— ס'קומט פאר „א באנקעט־קאנ־פערענץ", אויף וועלכער ס'ווערן גע־וויילט 12 פערזאן, כדי צו העלפן דער פארוואלטונג אין דער ארבעט.

20־טן אקטאבער

— אין צוזאמענהאנג מיט דער באשליסונג פון „קולטור פאריין", באשולדיקן געווייסע קובאנער צייטונגען די נאנצע אידישע קאלאניע אין קא־מוניזם, כדי ארומצורעדן די סיטוא־ציע באשליסט די פארוואלטונג צו רופן א קאנפערענץ פון פארשטייער פון אלע אינסטיטוציעס אויף דעם 21־טן אקטאבער.

25־טן אקטאבער

— די שולדן צו דער ליי־קאסע באטרעפן $15.001.53.

— די פארוואלטונג באשליסט צו ארגאניזירן א „גמילת חסדים קאסע", און איר אלם אקטיוו איבערצוגעבן די חובות צו דער ליי־קאסע.

21־טן און 22־טן אקטאבער

— די קאנפערענץ פון פארטרעטער פון אלע אינסטיטוציעס האט באשלאסן צו פארעפנטלעכן אין דער קו־באנער פרעסע א בריוו, כדי צו פרא־טעסטירן קעגן דער באשולדיקונג פון געווייסע צייטונגען, אז די נאנצע אי־דישע קאלאניע איז ראדיקאל. ס'ווערט געוויילט א קאמיסיע דעם בריוו צו רעדאקטירן.

28־טן אקטאבער

— אין אנבליק פון דעם, וואס די קאמיסיע האט דעם בריוו צו דער קובאנער פרעסע ניט געשריבן, בא־שטימט די פארוואלטונג צו רופן א נייע קאנפערענץ פון פרעזידענטן פון אידישע אינסטיטוציעס אויף דעם 2־טן נאוועמבער (די קאנפערענץ איז אפ־געליגט געווארן אויף דעם 5־טן נא־וועמבער).

17־טן נאוועמבער

— אויף א זיצונג צוזאמען מיט די 12 פערזאן, וואס זענען געוויילט געווארן אויף דער „באנקעט קאנפע־רענץ" פון 12־טן אקטאבער, האט די פארוואלטונג באשלאסן צו שאפן אכט קאמיסיעס.

24־טן נאוועמבער

— די פארוואלטונג דעלעגירט אי־רע פארטרעטער צו דער זיצונג פון אלע אידישע אינסטיטוציע, „כדי צו שאפן א קאמיסיע פאר דער פארטיי־דיקונג פון דער אידישער קאלאניע".

— די „נעהילפס־קלויניק" פון א. צ. ווערט געשלאסן.

29־טן נאוועמבער

— דער א. צ. האט זיך איבערגע־קליבן אין נייעם לאקאל, אויף עניד־א נומ. 2.

5־טן דעצעמבער

— אפשיידס־אוונט לכבוד פ. בער־ניקער, צו זיין אפפאר אין די פארייי־ניקטע שטאטן.

13־טן דעצעמבער

— ס'ווערט דורכגעפרירט „חניכת־הבית" פון נייעם לאקאל.

1 9 3 2

14־טן יאַנואַר

— די פּאַרוואַלטונג באַשליסט צו גרינדן אין לאָקאַל פון א. צ. א הכנסת אורחים.

27־טן יאַנואַר

— א קבלת־פּנים אָוונט פּאַר דוד בלים.

7־טן פעברואַר

— די פּאַרוואַלטונג באַשטימט צו ענדערן די סטאַטוטן, און באַזונדער צו פּאַרגרעסערן די צאָל פון פּאַרוואַלטונגס־מיטגלידער אויף 37. די ענדערונג פון די סטאַטוטן וועט באַהאַנדלט ווערן אויף דער אַלגעמיינער פּאַרזאַמלונג פון 23־טן פעברואַר.

16־טן פעברואַר

— ס'האָט זיך אָנגעהויבן דער סכסוך מיט דעם פּרויען פּאַריין, וועגן דער פּאַרוואַלטונג איבער דער מיידלעך־חיים און קינדער־חיים. די פּאַרוואַלטונג שלאָגט פּאָר דעם פּרויען פּאַריין זיך אָנצושלייסן אין א. צ.

23־טן פעברואַר

— די אַלגעמיינע פּאַרזאַמלונג האָט ניט אָנגענומען די ענדערונג פון די סטאַטוטן, פּאַרגעשלאָגן דורך דער פּאַרוואַלטונג; זי האָט געווייזט א קאָמיסיע פון פינף פּערזאָן, וועלכע דאַרף צוזאַמען מיט דער פּאַרוואַלטונג באַטראַכטן די ענדערונג פון די סטאַטוטן און פּאַרלייגן דעם נייעם פּראָיעקט צו א צווייטער אַלגעמיינער פּאַרזאַמלונג.

3־טן מערץ

— געמיינזאַמע זיצונג פון דער פּאַרוואַלטונג מיט דער סטאַטוטן־קאָמיסיע, וועלכע איז געווייזט געוואָרן אויף דער פּאַרזאַמלונג פון 23־טן פעברואַר.

9־טן מערץ

— פּאַרזעצונג פון די באַראַטונגען וועגן ענדערן די סטאַטוטן. מען אויסניקט זיך מיט הרב דוד ראַפּאַלין, מיטגליד פון דער סטאַטוטן־קאָמיסיע, אז די נייע סטאַטוטן האָבן אַיינגעשטעלן רעליגיעזע לימודים אין דער שולע, וועגן עלטערן פון ווייניקסטנס 40 קינדער וועלן דאָס פּאַרלאַנגען, און אז די פּאָן פון א. צ. דאַרף זיין די בלוי־ווייסע פּאָן. נאָך א פּאַרשלאָג פון הרב דוד ראַפּאַלין, אז די סטאַטוטן זאָלן האָבן א פונקט וועגן באַפרידיקן די רעליגיעזע באַדערפענישן פון די מיטגלידער, וועלכע אָפּגעווארפן. די נייע סטאַטוטן זענען פּאַר צוויי קאַטעגאָריעס פון מיטגלידער: 1) מיט אָפּצאָל פון 1 דאָלער, וועלכע האָבן אלע רעכט, און 2) מיט אן אָפּצאָל פון 50 סענט, וועלכע האָבן ניט קיין רעכט אויף מעדיצינישער הילף און באַנוצונג פון דער שולע.

16־טן מערץ

— דר. נאַנזאַלעז האָט ערעפנט זיין קאַבינעט אויף אַקאַסטא 42, פּאַר מיטגלידער פון א. צ.

— די פּאַרוואַלטונג פּאַרבאָט דער קולטור־קאָמיסיע דורכצופירן א דיסקוסיע־אָוונט איבער דער טעמע: „צי לייזט די פּרייע ליבע דאָס פּראָבלעם פון פּראָסטיטוציע".

20־טן מערץ

— פּאַרזעצונג פון די באַראַטונגען איבער די סטאַטוטן־ענדערונגען. עס ווערט באַשלאָסן איינצופירן דעם פּאָסטן פון ענעראַל־סעקרעטאַר.

29־טן מערץ

— מ'קומט צו א פּאַרשטענדיקונג מיט דר. נאַנזאַלעז, אז אויף אַקאַסטא

42 זאל אײנגעשטעלט ווערן א „גע־הילפס־קליניק" פאר די מיטגלידער פון א. צ.

אַפּריל

— דער מוניציפּיאַ אנולירט די לי־סענסיעס פון די אידישע גאסן־פאטאָ־גראפן. א דאנק דער אינטערווענץ פון א. צ. האָט דער אלקאלדע מבטל גע־מאכט די פארארדנונג.

5־טן אַפּריל

— אלגעמיינע פארזאמלונג, וועל־בע האָט ווערשיינלעך אנגענומען די סטאטוטן־ענדערונגען(?).

1־טן מאַי

— לויט א באפעל פון מיליטער־גובערנאטאָר זענען ארעסטירט געווארן 10 אידן אויף דער באשולדיקונג, אז זיי האבן אויסגעפארטיקט רעוואָלו־ציאנערע אפישן. מ'האָט זיי פארמישפט צו 30 טעג טורמע און 100 דאלער־שטראָף. עס געלינגט דעם א. צ. דורך א אינטערווענץ ביים פרעזידענט פון דער רעפובליק, צו פועלן, אז די פאר־משפטע זאלן באפרייט ווערן.

3־טן מאַי

— די פארוואלטונג באשליסט צו־ריקצונעמען פון אידישן פרויען באַ־ריין די מיידל און קינדער־הויז.

8־טן מאַי

— אלגעמיינע פארזאמלונג(?).

22־טן מאַי

— דער פרויען פאריין האָט זיך אפגעזאגט צוריקצוגעבן די מיידל אוז קינדער־הויז. (דעם 9־טן מאי האט דער פרויען פאריין געדויערט א קאמפ־ענע פון פּאַרשטייער פון אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו באטראכטן די פראגע. די קאמפערענץ האָט געווייזט א קאמיסיע, כדי צו ערלידיקן דעם סכסוך צווישן פרויען פאריין אוז א. צ. די קאמיסיע פארלאנגט פון א. צ. צו איבערגעבן דעם פרויען פאריין די סובסידיעס, וועלכע ער באקומט פון די פארייניקטע שטאטן פאר ־ער מיידל און קינדער־הויז. דער א. צ. וויל די סובסידיע איבערגעבן, נור דער פרויען פאריין וועט פריער צו־שטעלן א פינאנס־באריכט).

29־טן מאַי

— ס'ווערט געווייזט די אכטע פאר־וואלטונג פון א. צ. פאר דעם יאָר 1932־33.

1־טן יוני

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. זענען באפרייט געווארן זיבן אידן, וועלכע זענען אומשולדיק ארעסטירט געווארן דעם 1־טן מאי. די דעלעגאציע פון א. צ. וועלכע האָט די אינטערווענץ געמאכט, איז באגלייט געווארן פון אדוואָקאט דר. אָסקאר סאטאָ.

3־טן יוני

— געשלאָסן אן אפמאך מיט דעם פרויען פאריין: די לייטונג פון דער מיידל און קינדער־הויז איבער־נעגעבן וועלן צו א קאמיסיע פון א. צ. און פרויען פאריין; די הויז בלייבט אן אפטיילונג פון א. צ. און אונטער דער אדמיניסטראציע פון פרויען פאריין.

11־טן יוני

— באנקעט צו באַרן דעם ה' בען דיזיק, פרעזידענט פון א. צ.

14־טן יוני

— ס'ווערט געווייזט עקזעקוטיו פון דער אכטער פארוואלטונג.

— די פארוואלטונג באשליסט אויס־צוהענגן אין אפיס פון א. צ. די בילי־דער פון אלע פרעזידענטן אויף זייערע קאסטן.

21־טן יוני

— קאנסטיטואירונג פון די קאמי־סיעס.

— פארוואלטונג באטהאבט באַזונדערשלאג פון שאפן א „אינטערוועניר־קאמיסיע", כדי צו רעאגירן קעגן די אנטיסעמיטישע ארטיקלען אין נעזונדסע קובאנער צייטונגען.

7־טן יולי

— די פונקציעס פון דער „אינטערוועניר־קאמיסיע" ווערן איבערגענעבן צום פרעזידיום פון א. צ. דער פרעזידענט האט דאם רעכט צוציען יעדן דירעקטאר צו דער אזויקער ארבעט.

— פארטרעטער פון דער פארוואלטונג קאנטראלירן די מיידל און קינדערהיים, און האבן אלעס געפונען אין בעסטן אָרדנונג. די פארוואלטונג באשטעטיקט דעם אפמאך מיט דעם פרויען פארוין פון 3־טן יוני.

— במשך פון יאר 1932 באקומט דער א. צ. פון די פארייניקטע שטאטן א סובסידיע פון פיר הונדערט דאלער א חודש.

— צוליב דער שוועדער פינאנסיעלער לאגע פון א. צ. ווערט געזומען אין באטראכט די שליסונג פון דעמעדיצינישער אפטיילונג.

— די פארוואלטונג באטראכט א פלאן פון ווערבירן טויזנט מיטגלידער.

— זייער פעסימיסטישער באריכט פון לואיס דזשורוויק איבער דער לאגע פון א. צ.: „די אקטיוויטעטן פון אידישן צענטער ענטוויקלען זיך אן א סיסטעם; עס פעלט אייניקייט; עס פעלט פריינטשאפט" — זאגט ה' ל. דזשורוויק. „ער אונטערשטרייכט די באדייטונג פון א. צ.: „דער א. צ. איז די אינציקע פארטרעטונג פון דער קאלאניע, וואס איז אנערקענט פון דער רעגירונג; א. צ. נאראנטירט די זיכערקייט פון אידן; א. צ. אינטערווענירט און מיט ערפאלג, ווען עס האט גע־דראט גירוש אויף די אידן פון גוא־טעמאלא; א. צ. האט אינטערוועניר־ט בייס מוניסיפיא לטובת די נאכן־פאטאגראפיסטן".

2־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג נעמט אן דעם פארשלאג פון ה' דזשורוויק צו מאכן א קאמפיין באר טויזנט מיטגלידער.

— די פארוואלטונג וויילט א פארטרעטער, וואס זאל העלפן די פערלער צו דערגרייכן די פארקלענערונג פין אפצאל אויף ליסענסיעס.

11־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשליסט צו ווייזן „איטערוועניר־קאמיסיע". די קאמיסיע באקומט אויך דעם אויפטראג זיך צו פאראינטערעסירן מיט דער לאגע פון די אידישע פעדלער.

19־טן אויגוסט

— „האיאם" ווערט אין היינטיקן יאר שיקן די זעלבע סובסידיע ווי פריער. דאקענן די דזשואיש קאמיטי פאר קובא אין ניו־יארק ווערט מער קיין געלט ניט שיקן.

27־טן אויגוסט

— „פראפאגאנדע אוונט", בדי אנצוהויבן דעם מיטגלידער־קאמפיין.

7־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג דעלעגירט ביזן פארטרעטער צום מאסן־מיטינג, נע־רופן פון „ארגאניזיר־קאמיטעט פון דער אידישער פערערציע אין קובא".

— אלס „דעלעגירטער אין אימי־גראציע־רפאגן", ווערט באשטימט ה' ש. ארלוק.

11־טן סעפטעמבער

— די פארוואלטונג וויילט א זאמיסיע, כדי צו רעארגאניזירן די מעדי־צינישע אפטיילונג.

22־טן סעפטעמבער

— דער א. צ. האט געשיקט צו דער אמעריקאנער אידישער פרעסע א

דערקלערונג, אז ער נעמט ניט קיין אנטייל אין דער אידישער פעדעראציע און אז ער האָט זיך ניט באטייליקט אין דער אויסוויילונג פון מ. ליסאָוויטש אלס פֿרעזידענט פון דער פֿעדעראציע.

— אין דער פּאהוואלטונג זיערע ארויסגעוואָגט די מיינונג, אז די פּאָרגרעסרונג פון דער צאָל דירעקטאָרן אויף 37, האָט ניט געבראכט קיין רעזולטאטן.

6־טן אָקטאָבער

— די פּאהוואלטונג באשלוסן אפּצוזאגן דר. גאָנזאלעז; צוריקצונעמען אינווענטאר פון זיין קאבינעט, און צו רעאָרגאניזירן די מעדיצינישע אפּטיילונג.

18־טן אָקטאָבער

— אין צוזאמענהאנג מיט דער שוועדער סיטואציע פון א. צ. פּאָלאָנעט דוד בלים די רעזיגנאציע פון דער גאנצער פּאהוואלטונג; ער באָקלאָגט זיך, אז מען האָט אים געשטערט אין דער ארבעט צו דערנעטערן די קעגנער מיט דעם א. צ.

15־טן נאָוועמבער

— די פּאהוואלטונג באשטעטיקט דעם באשלוס פון דעם עקזעקוטיוו צו וויילן ל. דזשוריק אלס פֿרעזידענט פון א. צ. און אים צו געבן אומבאשרענקטע פולמאכטן.

27־טן נאָוועמבער

— אין צוזאמענהאנג מיט דער פּאָרשטייענדער זיצונג פון פּאָרשטייהפון אלע אידישע אינסטיטוציעס, צו באטראכטן א פּראָיעקט וועגן פּאָריניקונג פון אלע אידישע אָרגאניזאציעס, באָאויפטראגט די פּאהוואלטונג אירע פּאָרשטייער צו דער קאָנפערענץ צו שטיצן א פעדעראטיווע פּאָרם פון פּאָרייניקונג.

30־טן נאָוועמבער

— געגרינדעט א „הילפס־קאָמיטעט פון מיידלעך ביים א. צ.". אלס מיטגלידער קענען נאָר זיין אומפּאָרהייראטע פרויען. אָבער וועָן א מיטגליד האָט חתונה, קען ער וייטער דאָרט פּאָרבלייבן.

11־טן דעצעמבער

— ס'וועט געפֿירט א קאָמפּיין פאר דריי טויזנט דאָלער און טויזנט מיטגלידער.

— די פּאהוואלטונג באשלוסט צו אינטערוועניר פאר דער באָפּריואינג פון א. אראנאָוויסקי און חיים קאָהען, וועלכע זענען געווארן ארעסטירט.

28־טן דעצעמבער

— אין דער פּאהוואלטונגס־זיצונג באָטייליקט זיך דער פּריערדיקער דירעקטאָר פון „האיאם", דזשאן ל. בערנשטיין.

— פון 1־טן יאנואר 1933, וועט דער א. צ. באקומען פון „האיאם" $250.00 מאָנאטלעך, אָנשטאָט — $325.00.

1 9 3 3

4־טן יאָנואָר

— אנטי־טוב. קאָמיטעט ציט זיך אלוים פון א. צ. לאָקאל, וואו ער איז געווען ביז איצט.

— קאמפּיין באָר טויזנט מיטגלידער דער און 3000 דאָלער, איז אין גאנג. ס'איז געזאמלט פינף הונדערט דאָלער.

10־טן יאָנואָר

— א דעלעגאציע פון א. צ. בא־

געגנט דעם אטאשע פון פוילישן קאנ־סולאט אין ניו־יארק, ה' יאזעף בייש, וועלכער איז געקומען קיין האוואנא.

1־טן פעברואר

— אלס אדמיניסטראדאר פון א. צ. וועדט באשטימט ה' מאקס סטאן.

אינמיטן פעברואר

— „הילפס־קאמיטעט פון מיידלעך ביים א. צ." איז רעארגאניזירט אין „דאמען הילפס־קאמיטעט".

25־טן פעברואר

— פייערלעכע ערעפנונג פון „דאמען הילפס־קאמיטעט" ביים א. צ. די ארויצנדע פאדערט אויך די ספרדישע און אשכנזישע פרויען צו געמיינזאמער ארבעט.

13־טן מערץ

— קאמפיין: ס'זענען וועדיגדט געווארן 350 נייע מיטגלידער.

— די פארוואלטונג באשטימט אלס אדוואקאט און נאטאר פון א. צ. ד"ר. ווירטילוי סאנטשעז אסעבא.

6־טן אפריל

— „חאיאם" ווייל באזעצן אין קו־בא דרייי טויזנט דיטשע אידן. „איקא" איז גרייט דעם פלאן צו פינאנסירן, וועז אמווייניקסטנס 50 פאמיליעס וועלן בא ז ע צ ט וועדן אויף לאנד. די פארוואלטונג באשליסט צו שאפן א קאמיטעט איבער קאלאניזא־ציע־פראגן.

28־טן מאי

— די פארוואלטונג באשליסט צו שאפן א קאמיס־יע, צוזאמען מיט אנ־דערע אינסטיטוציעס, כדי צו קאאר־דינירן די אקטיוויטעטן פון אלע אי־דישע אינסטיטוציעס אין האוואנא.

— כדי צוצוגרייטן די ויאלן פון א נייער פארוואלטונג, וועדט באשלאסן צו רופן א מיטינג פון דער נאציער אידישער באפעלקערונג.

— דוד בלים טאדלט דעם פרעזי־דענט פון א. צ. און פון אינטערנא־ציאנאל־קאמיטעט, ה' ל. דזשוריק, אז ער האט גארניט געטאן, כדי ארגאניזי־נעמען דעם פארבאט פון דער רעזי־רונג, אפצוהאלטן דעם 16־טן מאי א פראטעסט־מיטינג קעגן די פאדפאלגונ־גען פון אידן אין דייטשלאנד. אויף דעם ענטפערט ל. דזשוריק, אז ער האט יא אינטערוועניירט. ער דעמאי־טארייזירט דוד בליסן צו אונטערהאנד־לען מיט דער רעגירונג אין נאמען פון אידישן ישוב. אויסער דעם וויל ער־ניט אנערקענען די רעארגאניזאציע פון אינטערנאציאנאל־קאמיטעט, וועלכע איז באשלאסן געווארן אויף א זיצונג פון 6־טן מאי, אין לאפאל פון עדת ישראל.

16־טן יוני

— די פארוואלטונג באשליסט זיך צו פארשטענדיקן מיט אלע אינסטיטו־ציעס פון האוואנא, וועגן זיך באמיי־ליקן אין דעם פראטעסט־מיטינג קעגן די פארפאלגונגען פון אידן אין דייטשלאנד.

2־טע העלפט פון מאנאט יוני

— פרויען פאריין, אנטי־טוב. קא־מיטעט, כנסת ישראל, חסד של אמת פון עדת ישראל רופן אין זייער אויפ־רוף די האוואנער אידן צו קומען צו דעם מאסן־מיטינג, געופן פון דער פארוואלטונג פון א. צ. כדי „צו באשטימען אין וועלכער פארם די אינם־טיטוציע דארף געפירט ווערן, אין באשטימען קאנדידאטן פאר א פארי־וואלטונג". דער אויפרוף זאגט, אז „איצט איז געקומען די צייט, וועז דער נעדאנק (פון) פארייניקונג פון אלע אינסטיטוציעס קען פארווירק־לעכט ווערן".

28־טן יוני

— ס׳איז אפגעהאלטן געוואָרן א „מאסן־מיטינג פון דער אידישער באפעלקערונג", אויף וועלכן די פאר־וואלטונג האָט באריכטעט וועגן אירע אקטיוויטעטן. דער מיטינג האָט אויס־געווייזלט א „פראָוויזאָרישע קאָמיסיע" פון די פאלגנדע פערזאָנען: יוסף נאר־בוט, לעאָן יארמום, ס. קאנא, א. ־א־פאפארט, ס. סאטראן, מ. פיטשאן, א. שניידער און קלמן שוואַרצאפל, וועל־כע דאַרף צוזאמען מיט דער פאריואל־טונג באשטימען דעם פלאן פון די וויטעהדיקע אקטיוויטעטן פון א. צ. אויסער דעם מוז די קאָמיסיע פירן אונטערהאנדלונגען מיט די פרעזי־דענטן פון אלע אידישע אינסטיטוציעס וועגן אנשלוסן זיך ביי דעם א. צ.

5־טן יולי

— זיצונג פון דער „פראָוויזאָרי־שער קאָמיסיע". די קאָמיסיע האָט קאָאפטירט די ה׳ה יוסף קליינער, י. א. פינים, דוד כיזמאָוויטש, ליבמאן, קעיץ און מאנטשאנס. די קאָמיסיע האָט אויך אויפגעפאָדערט אלע אי־דישע אינסטיטוציעס צו שיקן דעלע־גאטן אין דער קאָמיסיע.

26־טן יולי

— זיצונג פון דער „פראָוויזאָרי־שער קאָמיסיע", צוזאמען מיט די פאַרטרעטער פון ביקור חולים, אגודת טוב. קאָמיטעט, עדת ישראל, כנסת ישראל, חסד של אמת, פרויען פאַרײַן, תלמוד תורה, פערלער־פאַרײַן, אידי־שער צענטער און ציוניסטישע פאריי־ניקונג. די קאָמיסיע באריכטעט יוענן אירע אונטערהאנדלונגען מיט די אי־דישע אינסטיטוציעס, וועגן שאפן א שטענדיקע רעפרעזענטאנץ און אייפ־לעבן די טעטיקייטן פון א. צ.

טוף יולי

— די „פראָוויזאָרישע קאָמיסיע" האָט פארעפנטלעכט א ביולעטין, מיט א באריכט איבער די טעטיקייטע פלענער.

8־טן און 10־טן אויגוסט

— כדי צו העלפן נויטבאדערפ־טיקע אין צייט פון גענעראל־סטרייק, האָט זיך געשאפן, אויף דער איני־ציא־טיוו פון א. גורפינקל און אלגא שמידט, אונטער דעם אויפזיכט פון א. צ. א קאָמיטעט, צוזאמענגעשטעלט פון די פאלגנדע פערזאָנען: פרויען שמידט, קאנא און קרוגלאק און ה׳ה א. שניי־דער, ג. שנייידער, ק. שוואַרצאפל, ל. יארמום, ל. הושוריק, ב. דיזיק, מ. סטאן, א. גורפינקל, ד. בלים, ס. וואל־סאן, א. ווייגשטיין, טש. טענעבוים, ב. באום און ס. באלטיאנסקי.

23־טן אויגוסט

— אויף דער זיצונג פון דער פאר־וואלטונג וועלט פעסטגעשטעלט, אז דער מאסן־מיטינג האָט באשלאסן, אז אלם קאנדידאטן פאר דער פארוואל־טונג אין די פארשטיענדע וואלן קע־נען ארויסגעשטעלט ווערן מיטגלידע־ון ניט־מיטגלידער פון א. צ.

— אויף דעם ראט פין דר. זאנ־טשעז, האָט דער א. צ. געבעטן אי־ווידיענץ מיט פרעזידענט קארלאָם מאנועל דע סעספעדעס, כדי צו בי־ענ־גען צום אויסדרוק די לאיאליטעט פון דער אידישער קאָלאָניע, און צו בעטן די פארשנעלערונג ביים אינטערשרייב־בירנער־פאָפירן. כדי זיך פארצובריי־טן צו דער אוידיענץ, וועט אפגעהאלטן ווערן א זיצונג פון די פרעזידענטן פון אלע אידישע אינסטיטוציעס.

27־טן אויגוסט

— ס׳וועט געווייזלט די נייגטע

פארוואלטונג פון א. צ. פארן יאָר 1933-34.

11־טן סעפטעמבער

— ס'וועט געוויילט דער עקזעקוטיוו פון דער ניינטער פארוואלטונג.

— קאָנסטיטואירונג פון די קאָמיסיעס.

5־טן אָקטאָבער

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. קומט פאָר א זיצונג פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו באַהאנדלען די פראגע פון פארטיריקן דעם אידישן ישוב אין דער אומרואיקער צייט. עס איז געוויילט געוואָרן א „יורידישע קאָמיסיע".

9־טן אָקטאָבער

— די פארוואלטונג באהאנדלט די אנטיסעמיטישע ארויסטריטן אין דער קובאנער פרעסע („מאניאנא"), און די פאָרגעקומענע ארעסטן פון וויצע־פרעזידענט פון א. צ. ה' מ. הימלשטיין און ה' בערנארדא וויינטרויב. בריידע זענען באפרייט געוואָרן נאָך דער אינטערוועניע פון א. צ. געשטיצט פון דר. סאנטשעז.

— די „יורידישע קאָמיסיע" איז פריינטלעך אויפגענומען געוואָרן דורך פרעזידענט גראו סאן מארטין.

15־טן אָקטאָבער

— די פארוואלטונג באשליסט צו ארגאניזירן בייס א. צ. א ליי־קאָנפערענץ.

22־טן אָקטאָבער

— אַזוי ווי די „יורידישע קאָמיסיע" בלייבט פאָסיוו, באשליסט די פארוואלטונג צו רופן אויף דעם 25־טן אָקטאָבער א זיצונג פון דער „יורידישער קאָמיסיע" צוזאמען מיט די פארוואלטונגען פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו רעארגאניזירן די „יורידישע קאָמיסיע".

1־טן נאָוועמבער

— אויף דער ביטע פון קרן קימת, שיקט די פארוואלטונג פארטרעטער אין דער רעוויזיאָנס־קאָמיסיע פון קרן קימת.

— די ליי־קאָנפערענץ וועלט באאויפטראגט איינצומאָנען די אלטע חלוואת.

1934

יאַנואַר

— אין אָנהויב פון דעם יאָר, האָט זיך דער א. צ. דערוואוסט, אז ד' רעגירונג פון סאנטאָ־דאָמינגא האָט ארויסגעשיקט אַלע אידן פון לאָנ־דער א. צ. האָט זיך גלייך פאָרבונדן מיט פאָרשידענע אינסטאַנצן, און מיט מאָטעריעלער הילף פון „האיאס", געבראכט א געווויסע צאָל אידישע זאָמיליעס פון סאנטאָדאָמינגא קיין קובא. דער א. צ. האָט אויך אינטערוועניירט אין דער זעלבער אָנגלעגנהייט ביים דאָמיניקאָנישן אמבאסאדאָר אין האַוואנא.

24־טן יאַנואַר

— די פארוואלטונג באשליסט צו געבן דעם אָנטי־טובערקולאָז קאָמיטעט דעם לאָקאַל פון א. צ. פאָר אירע טערעמונגען איין מאָל אין מאָנאַט, אָן געלט.

22־טן פעברואַר

— די פארוואלטונג באשליסט צו פראָקלאָמירן א קאָמפיין לטובת דער ישולע. כדי דעם קאָמפיין צוצוגרייטן וועט פאָרקומען א זיצונג פון די צאָנ־וואלטונגען פון א. צ., אידישן פרויען פאריין און אָנטי־טוב. קאָמיטעט.

28־טן פעברואר

— אויסערהרנטלעכע זיצונג פון דער פארוואלטונג, צוזאמען מיט די פארטרעטער פון פרויען פארריין איז אנטי־טוב. קאמיטעט, וועגן קאמפיין לטובת דער שולע. דער קאמפיין דארף זיך אנהויבן דעם 8־טן מערץ (איז אפגעלייגט געווארן אויף דעם 18־טן מערץ).

3־טן מאי

— דעלעגאציע פון א. צ. ווערט אויפגענומען פון פוילישן אמבאסאדאר־סטאניסלאוא פאטעק. דער אמבאסאדאר האט געבעטן, אז די אידישע קאלאניע אין קובא זאל אונטערשטיצן די האנדלס־באציאונגען מיט פוילן.

11־טן יוני

— עס ווערט באשטימט דורכצופירן א מיטגלידער און געלט־קאמפיין לטובת דעם א. צ.

2־טן יולי

— קאמפיין וועט פראקלאמירט ווערן אויף א באנקעט צו באַרן לואיס דזשורוויק, אין צוזאמענהאנג מיט זיין 13 יאריקער געזעלשאפטלעכער טעטיקייט.

18־טן אויגוסט

— באנקעט לכבוד ל. דזשורוויק.

20־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג ווייזט א קאמפיין־קאמיסיע.

7־טן סעפטעמבער

— קאמפיין האט ניט געבראכט קיין ממשותדיקע רעזולטאטן.

— „האוואנער לעבן" נומ. 95 קריטיקירט שארף דעם א. צ.

1־טן אקטאבער

— וויידער־ארגאניזירונג פון אידישן סטודענטן־קרייז ביים א. צ.

9־טן אקטאבער

— אלגעמיינע מיטגלידער־פארזאמלונג, וועלכע האט צווישן אנדערעם באשלאסן ניט רופן מער קיין מאסן־מיטינג פון דער אידישער באפעלקערונג, כדי דורכצופירן די וואלן פון דער צענטער פארוואלטונג.

— די פארוואלטונג באשלוסט צו שטיצן מיט 12.00 דאלער יערלעך דעם „יוואַ".

4־טן נאוועמבער

— עס ווערט געווייזט די צענטע פארוואלטונג פארן יאר 36־1935.

19־טן נאוועמבער

— עס ווערט געווייזט דער עמוץ־קוטיוו פון דער צענטער פארוואלטונג.

— קאנסטיטואירונג פון קאמיסיעס.

— פארוואלטונג באשלוסט, אז אלע אנגעשטעלטע פון א. צ. דארפן זיין מיטגלידער.

28־טן נאוועמבער

— פארוואלטונג באשלוסט צו גרינדן א „לענאלע קאמיסיע" (די „יידישע קאמיסיע" פון אינטערסאציאל־קאמיטעט האט זיך אויפגעלייזט דעם 27־טן נאוועמבער).

— טשארלעס שאפירא ווערט ערקלערט אלס „פארדינסטפולער מיטגליד פון א. צ.".

5־טן דעצעמבער

— הכנסת־אורחים איז געשלאסן געווארן.

— דר. משה מיטראני ווערט באשטימט אלס דאקטאר פון דער צענטער־שולע.

26־טן דעצעמבער

— אין צוזאמענהאנג דערמיט, וואס דער פרויען פארריין האט פארלאנגט פון די אידישע ארגאניזאציעס אין אמעריקע, אז די סובסידיע פאר דער מיידל און קינדער־הויז זאל געשיקט

וועלן דירעקט צו איר, באשליסט די פארוואלטונג: „דאס די מיידל אין קינדערהיים, וואס האט געהערט צים א. צ. זאל צוואמען מיט דעם גאנצן אינוועלנטאר איבערגעגעבן ווערן צים פרויען פארויין".

— בארוטונג וועגן די סטאטיטן פון א ליי־קאסע ביים א. צ. דער פרא־יעקט פון סטאטוטן זעט פאר א פו״נ אויטאנאמיע פאר דער פארוואלטונג פון דער ישוב.

1935

8־טן יאנואר

— די קאמיסיע פאר דער ליי־קאסע שלאגט פאר פראיעקט פון סטאטוטן, וועלכע זועלן פארויס די שאפונג פון א פאלקס־באנק ביים א. צ. אין פולשטענדיקע אויטאנאמיע פאר דער פארוואלטונג פון דער באנק. ווייל די סטאטוטן זענען אנגענומען געווארן הויפטזעכלעך מיט די שטימען פון די מ־טגלידער פון דער ליי־קאסע קאמי־סיע, ציט די וועלבע צוריק דעם פראיעקט.

16־טן יאנואר

— עס ווערט געוויילט א נייע ליי־קאסע קאמיסיע.

25־טן פעברואר

— „נעשאנאל קאונסיל אף דושו־איש וואומען" האט באקומען א בריוו פון ראבאי לאסקער פון האוואנא, מיט דער ידיעה, אז אונטער זיין ליי־טונג איז געגרינדעט געווארן א דושו־איש קאמיטי אף קובא, כדי צו קאא־־דינירן די אקטיוויטעטן פון די וואיל־טעטיקע אידישע אינסטיטוציעס אין קובא. דער קאונסיל פארלאנגט אי־־פארמאציעס פון א. צ. וועגן דושואיש קאמיטי. די פארוואלטונג האט זיך באטיליקט אין א נעמיינזאמער זיצונג פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו פראעסטירן קעגן דער איניציא־טיוו פון ראבאי לאסקער, וואס איז, לויט דער מיינונג פון דער פארוואל־טונג, א פארלעצונג פון דער זעלבסט־שטענדיקייט פון די אידישע אינסטי־טוציעס אין האוואנא.

2־טן מאי

— ביי דער שולע ווערט דער־עפנט א קינדערגארטן.

29־טן מאי

— די פארוואלטונג וויילט דעלע־גאטן צו א קאנפערענץ, וועלכע איז געופן געווארן אויפן 30־טן מאי, פון דער „איניציאטיוו - גרופע פון דער פאלקס־קאנפערענץ פאר אידיש אין פאלעסטינע".

19־טן יוני

— ווייל דער אינטערסאציאל־קא־מיטעט האט גארניט געטאן, כדי אפ־צושטעלן די אנטיסעמיטישע ארטיקלען אין „דיאריא דע לא מארינא", באש־טימט די פארוואלטונג צו שאפן א קאמיסיע צו אינטערוועניר אין דער אנגעלעגנהייט.

20־טן יוני

— זיצונג פון דער קאמיסיע צי אינטערוועניר קעגן די אנטיסעמיטי־שע ארטיקלען אין „דיאריא דע לא מארינא". (א דאנק דער אינטערוועניץ פון א. הארטמאן, איז די העצע אין דער צייטונג אפגעשטעלט געווארן).

31־טן יולי

— א גרופע פון פערזאנען, אין נאמען פון „קאנפערענץ צו פראטעס־טירן קעגן די פאגראמען אויף אידן

אין פוילן און דייטשלאנד", פארלאנגט דעם זאל פון א. צ. די פארוואלטונג ענטזאגט זיך דעם זאל צו געבן, אינ־טער דער באגרינדונג, אז פרייוואטע פערזאנען קענען דעם זאל ניט באקו־מען.

— די פארוואלטונג וויילט פאר־טרעטער, וועלכע זאלן זיך באטייליקן אין דער קאנפערענץ צו „פראטעסטירן קעגן די פאגראמען אויף אידן אין פוילן און דייטשלאנד", וועלכע דא־ף פארקומען דעם 1־טן אויגוסט.

15־טן אויגוסט

— די פארוואלטונג באשטימט אי־רע פארטרעטער צו דער זיצונג פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו באטראכטן די פראגע פון דער פאר־שטייענדער קאנפערענץ פון פוילישע אידן אין לאנדאן.

— דעדאקציע פון „אוואנסע" זייל איינפירן א רובריק מיט אינפארמאציע וועגן דער אידישער קאלאניע, און בעט די קאפערציע פון דער פארוואלטונג.

— די פארוואלטונג נעמט אויף אן הלואה פון זעקס הונדערט דאלער, כדי צו באצאלן די לערער פון דער שולע.

— די פארוואלטונג באשליסט צו רופן אויף דעם 26־טן אויג. א זיצונג פון פארטרעטער פון אנטי־טוב. קאמי־טעט, פרויען פריין, און עדת־ישראל, כדי צו קאארדינירן די טשאריטי אק־טיוויטעטן פון די אינסטיטוציעס. (די זיצונג איז ניט פארגעקומען, ווייל די פארשטייער זענען ניט געקומען).

4־טן סעפטעמבער

— יוסף אבראמי פארלאזט זיין פאסטן אלס אידישער דירעקטאר פון דער שולע.

— ב. שאמעס און ס. מ. קאפלאן, בעטן אין נאמען פון א גרופע פער־זאנען, דעם זאל פון א. צ. פאר א פראטעסט־מיטינג קעגן די פארפאל־גונגען אויף אידן אין דייטשלאנד. צו דער זעלבער צייט לאדט איין די ציו־ניסטישע פארייניקונג צו א קאנפע־רענץ איבער דער פראגע פון פראטעסט־מיטינגס. די פארלטונג בא־שליסט צו דעלעגירן אירע פארטרעטע־צו דער קאנפערענץ, גערופן דורך דער ציוניסטישער פארייניקונג. וואס אנ־באלאנגט די ביטע וועגן זאל, וועט באשטימט די ביטע ניט אנטקעגנצוקו־מען, אזוי לאנג ווי עס וועט ניט זיין באאמט דער רעזולטאט פון דער קאנפערענץ.

16־טן אקטאבער

— די ענטזאגטע לערערין טאמא־רא ליפשיץ, האט זיך אפגעזאגט צ־ווועקצוגיין פון דער שולע. עס וועט געשטערט די ארדנונג אין דער שולע.

— די פארוואלטונג באשטימט ה' וואיץ דע מיראנדא אלס דירעקטאר פון דער אידישער אפטיילונג פון דער שולע.

13־טן נאוועמבער

— אויף דער זיצונג פון דער באר־וואלטונג, נעמען אנטייל די פארטרע־טער פון „ארט" און „אזע"־קאמיטעט פון האוואנא.

— א דעלעגאציע פון דזשואיש קאמיטי אף קובא, בעט דער פארוואל־טונג פון א. צ. צו קאאפערירן ביים דורכפירן א צענזוס פון דער אידישער באפעלקערונג (דער צענזוס איז ניט דורכגעפירט געווארן).

19־טן און 26־טן נאוועמבער און 2־טן דעצעמבער

— אלגעמיינע מיטגלידער פארזאמ־לונג. די סטאטוטן ווערן געענדערט.

די פארזאמלונג האט פאראורטיילט די פארפאסער פון פאמפלעטן קעגן דעם א. צ. דוד בלים און דוד קורלאנד אין זייערע געהילפן ב. סרעברעניק און ב. פישלעדער.

5־טן דעצעמבער

— די פארוואלטונג באשליסט אויס צושלייסן פון דער פארוואלטונג דוד בלייסן.

— די פארוואלטונג שליסט אויס פון א. צ. ב. סרעברעניק.

29־טן דעצעמבער

— עס ווערט געוויילט די עפּבטע פארוואלטונג פארן יאר 37־1936.

1 9 3 6

15־טן יאנואר

— עס ווערט געוויילט דער עקזעקוטיוו פון דער עלפטער פארוואלטונג.

— קאנסטיטואירונג פון די קאמיסיעס.

29־טן יאנואר

— די פארוואלטונג באשליסט אן רויסצוגעבן א צייטונג פון א. צ.

7־טן פעברואר

— וואיע דע מיראנדא פארלאזט זיין אמט אלס דירעקטאר פון דער אידישער אפטיילונג. אויף דעם פלאץ איז אנגעשטעלט געווארן פראוויזאריש ה' וואלף קרופניק.

4־טן מערץ

— טשארלעס שאפירא ווערט ערקלערט אלס ערן־מיטגליד פון א. צ.

— די פארוואלטונג דעלעגירט אירע באארטערטער צום קבלת־פנים פון ברוך צוקערמאן (8־טן מערץ).

1־טן אפריל

— אין איינקלאנג מיט דעם באשלוס ארויסצוגעבן א צייטונג, ווערט באהאנדלט מיט ה' ס. קאנא, או ער זאל זיין רעדאקטאר. די צייטונג דארף זיין א מאנאטלעכע, אבער זי ווערט ערשט דאן אנהויבן דערשיינען, ווען עס וועלן זיין נענוג אנאנסן צו דעקן די אויסגאבן.

— דער א. צ. ווערט אויפגעפארדערט צווישן ד בויער פון „ייוא", ווייל ער האט זיך באשטיידיגט מיט הונדערט דאלער פאר דער קולטור־אינסטיטוציע.

— אויף דער רעקאמענדאציע פון דער פעדעראציע פון פוילישע אידן אין ניו־יארק, באשטימט די פארוואלטונג דורכצופירן א פראטעסט־מיטינג קעגן די פארפאלגונגען אויף אידן אין פוילן. די פארוואלטונג האט אויסגעלאדן אלע אינסטיטוציעס זיך צו באטייליקן אין די צוגרייטונגען צו דעם מיטינג.

6־טן מאי

— זיצונג פון דער פארוואלטונג, אין אנווועזנהייט פון רעהאקטאר אן אדמיניסטראדאר פון „האוואנער לעבן". דער סכסוך צווישן דער צייטונג און א. צ. איז ערלידיקט געווארן. דער סכסוך איז ענטשטאנען, ווייל ס. ז. קאפלאן האט אפגעזאגט די פאדערונג פון פרעזידענט פון א. צ. ה' א. שניידער, אפצוזאגן ב. סרעבניק, אלס אינקאסענט פון דער צייטונג.

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. קומט פאר א זיצונג פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, מיט פארטרעטער פון אידישע סוחרים און אינדוסטריעלער. עס ווערט געוויילט א „לעגאלע קאמיסיע בייס א. צ.", וועלבע האט די אויפגאבע צו אינטערווענירן קעגן די אנטיסעמיטישע העצעס דורך געווסע רעדיא־שעהן.

— די פארוואלטונג דעלעגירט פאר טרעטער צו דער זיצונג פון פארשטייער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו שאפן א רעפרעזענטאטיווע קעמפערשאפט פון דער אידישער קאלאניע אין קובא („הושואיש קאמיטי אף קובא").

20־טן מאי

— א. צ. שיקט א באגריסונגס־טעלעגראמע צו מיגעל מאריאנא גאמעז, צו דער געלעגנהייט פון איבערנעמען דעם אמט אלס פרעזידענט פון דער רעפובליק.

18־טן יוני

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. איז פארגעקומען א זיצונג פון פאר־שטייער פון אידישע אינסטיטוציעס, כדי צו שאפן א פאנד לטובת די אידישע פליטים פון דייטשלאנד. געזעלשאפט פאר קונסט און קולטור איז ניט איינגעלאדן געווארן, כדי דערמעגלעכן, אז די ציוניסטישע פארייניקונג זאל זיך קענען באטייליקן. טראץ דעם האט די ציוניסטישע פארייניקונג זיך ניט באטייליקט אין דער זיצונג. די אנוועזנדע אויף דער זיצונג האבן זיך ערקלערט אלס „הילפס־קאמיטעט".

— נאך א לענגערן איבערריים, איז ווידער געלונגען צו אויפלעבן די קולטור־קאמיסיע, וועלכע האט איינגעפארנט א דיסקוסיע־ווונט איבער די געשעניש אין פאלעסטינע, און אייניגעלאדן צו דעם אוונט די ציוניסטישע פארייניקונג און די געזעלשאפט פאר קונסט און קולטור. די ציוניסטישע פארייניקונג האט ניט אנגענומען די איינלאדונג, און פארעפנטלעכט אן אויפרוף קעגן דער דאזיקער אונטערנעמונג.

8־טן יולי

— אויף דעם פארשלאג פון דער קולטור־קאמיסיע, האט די פארוואלטונג באשלאסן אראפצוברענגען ש. ניגערן קיין האוואנא אויף א ציקל רעפעראטן.

— א. צ. זאמלט געלט לטובת די אידישע פליטים פון דייטשלאנד. טראץ דעם האט דער וואהרשעווער לאנדסמאנשאפט פארריין אנגעהויבן א געלט־קאמפיין לטובת די פוילישע אידן. אלס ענטפער אויף דעם, באשליסט די פארוואלטונג צוריקצוציען אירע פאר־טרעטער פון הילפס־קאמיטעט פאר די פוילישע אידן.

20, 22 און 24־טן יולי

— לעקציעס פון ש. ניגער.

סעפטעמבער

— נייער דירעקטאר פון די אידישע לימודים אין דער שולע: י. גילפארב.

25־טן נאוועמבער

— אויף דער ביטע פון עדת ישראל אינטערוועניירט דער א. צ. ביים אי־נערן־מיניסטעריום לטובת דעם פרעזי־דענט פון דער אינסטיטוציע, קענן וועלכן ס'איז געמאכט געווארן א דע־נונסיע.

— די פארוואלטונג באשליסט „א־רויסצונעמען פון די ביכער די סומען, וואס מ'קומט צו דער ליי־קאסע, וועלכע ווערן יעדן יאר איבער־געשריבן אן קיין שום ענדערונגען".

21־טן דעצעמבער

— די פארוואלטונג באשליסט אייני־שטימיק אויסצושליסן דוד בלים פון א. צ.

1937

26־טן יאַנואַר

— אָפּגעמיינע פּארזאַמלונג.

17־טן פעברואַר

— די פּארוואַלטונג באשטימט אי־ן רע פּארטרעטער צו דער קאָנפערענ־ אין „האָטעל נאציאָנאל", געהאלטן דורך ווילהעלם ראָזענוואַלד, כדי צו באַ־ טראכטן די לאגע פון די אידישע פלי־ טים פון דייטשלאנד.

— די וואלן פון דער פארוואַלטונג ווערן אָפּגעלייגט אויף דעם מאָנאַט מערץ, כדי צו געבן א געלעגנהייט די קאָמיסיעס צו פארענדיקן זייערע אָפּ־ טיוויטעטן, אין אייניקלאנג מיט דעם באשלוס פון דער אָפּגעמיינער פאר־ זאַמלונג פון 26־טן יאנואר.

11־טן מערץ

— עקזעקוטיוו האָט צוזאַמענגע־ שטעלט א קאָמפּיין־קאָמיטעט צו שאפן פּינף טויזנט דאָלער און טויזנט מיט־ גלידער.

12־טן אַפּריל

— די פארוואַלטונג באשטעטיקט דעם קאָמפּיין־קאָמיטעט און באשליסט אים צו פארגרעסערן.

— די וואלן פון דער פארוואַלטונג ווערן אָפּגעלייגט אויף דעם 15־טן יוני.

21־טן אַפּריל

— די פארוואַלטונג ווערט איינגע־ לאדן צום דריי יאריקן יובילייאום פון דער „געזעלשאפט פאר קונסט אין קולטור".

— סכסוך צווישן ל. דושוריק, פּרעזידענט פון קאָמפּיין־קאָמיטעט, אין א. שניידער, פּרעזידענט פון א. צ. איבער דער פראגע, ווער וועט רעפּר־ זענטירן דעם א. צ. — די נייע פאר־ וואלטונג אדער דער קאָמפּיין־קאָמי־ טעט. דושוריק זאגט ארויס זיין מיי־ נונג, אז די יעניקע וואס האבן געגעבן דאס געלט, האבן דאס רעכט צו דורכ־ צופירן די רעפּרעזענטאציע.

26־טן אַפּריל

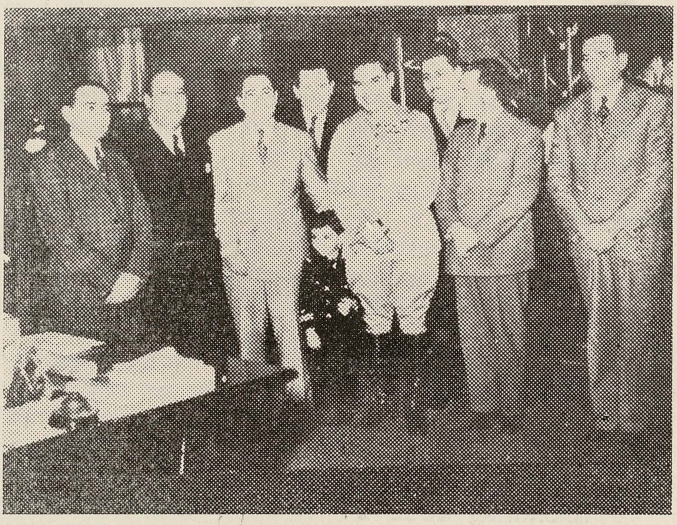
— א. שניידער רעזיגנירט אלס פּרע־ זידענט, צוליב דער האלטונג פון קאָמפּיין־קאָמיטעט אין דער פראגע, ווער עס מוז רעפּרעזענטירן דעם א. צ. די פארוואַלטונג באשליסט בעטן דעם ה' שניידער צוריקצונעמען זיין דימי־ סיע.

3־טן מאַי

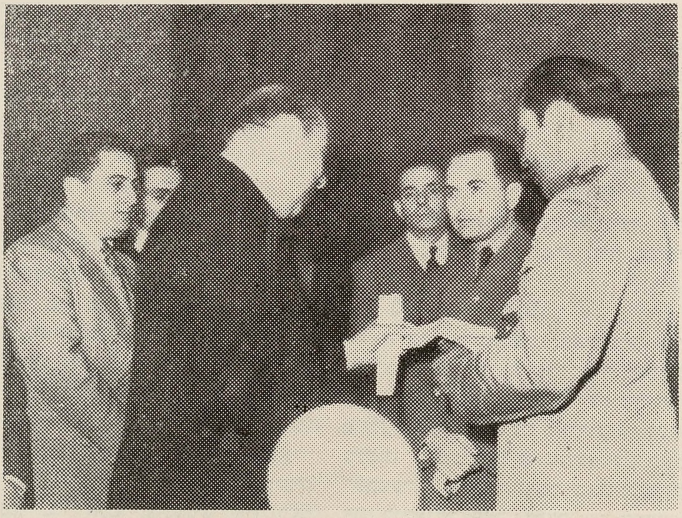
— א. שניידער ציט צוריק זיין רע־ זיגנאציע אונטער די פאָלגנדע באדיי־ גונגען: 1) קאָמפּיין־קאָמיטעט זאל שאפן פּינף טויזנט דאָלער און טויזנט מיטגלידער; 2) די רעפּרעזענטאציע פון א. צ. וועט דורכגעפירט ווערן דורך דער נייער פארוואַלטונג; 3) עק־ זעקוטיוו פון קאָמפּיין־קאָמיטעט איז פארפליכטעט יעדע וואָך צוצושטעלן א באריכט צו דער פארוואַלטונג ווען דער ארבעט; 4) די געשאפענע געלט פון דעם קאָמפּיין ־ קאָמיטעט ראָף אַיינגעלייגט ווערן ביים קאסיר פון א. צ. און שפעטער איבערגעגעבן ווערן צו דער נייער פארוואַלטונג, אן קיין שום באדינגונגען.

— די לערער פון דער שולע ער־ קלערן א זיך־סטרייק, און פּרעזענ־ אז מ'זאל זיי באצאלן די שכירות.

— א דעלעגאציע פון קאָמפּיין־ קאָמיטעט קומט צו דער זיצונג פון דער פארוואַלטונג, און פּרעזענטירט א ליסטע פון פּערזאָנען, וועלכע זענען גרייט צו ארבעטן אין דער פארוואַל־ טונג, כדי צו ערלידיקן אלע מאַטע־ ריעלע שווערקייטן. נאָך דעם רעזיג־

מיטגלידער פון „אידישן קאמיטעט פֿאר־מאַנומענטאַ פאר מאַרטי", פֿאַטאַ־
גראַפֿירט צוזאמען מיט דעם דעמאָקראַטישן מיליטערישן שעף, באַטיסטאַ:

„אידישער קאמיטעט פֿאר־מאַנומענטאַ פאר מאַרטי", גיט איבער בייטראג
אין נאַמען פון אידישן ישוב.

ניבט א. שניידער ענטגילטיק, מיט דער ערקלערונג, אז „ער בויגט זיך פאר קאפיטאליזם". די פאהנעשלאגענע פערזאנען פון דעם קאמפיין־קאמיטעט ווערן קאאפטירט אין דער פארוואלטונג.

7־טן מאי

— 14 פון די אלטע דירעקטארן רעזיגנירן פון דער פארוואלטונג.

— די פולקאם באנייטע פארוואלטונג וויילט א עקזעקוטיוו.

— די פארוואלטונג פארפליכטעט זיך צו באצאלן אלע חובות פון א. צ. און דורכפירן די וואלן.

8־טן מאי

— מ'האט באצאלט די חובות צו די לערער פון דער שולע און צו די אנגעשטעלטע אין אפיס.

12־טן מאי

— די פארוואלטונג רעקאמענדירט דער „לעגאלער קאמיסיע" זיך אויפצוליזן.

28־טן מאי

— האיאס" האט געגעבן דעם א. צ. אן הלואה פון פינף הונדערט דאלער, אויף דעם חשבון פון דער סובסידיע.

9־טן יוני

— די שוחטים ווענדן זיך צום פרעזידענט פון א. צ. נ. קויץ און בעטן אים צו אינטערוועניךן קעגן דער דראענדיגער שאפונג פון פארבאטן די שחיטה. די אינטערוועניע איז געמאכט געוואךן מיט דערפאלג.

21־טן יולי

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. קומט פאר א קאנפערענץ פון פארשטייער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי אנטוויקלצונעמען אין דער זאמלונג לטובת העם מאנומענט פאר כאסע מארטי. (אין פעברואר 1938 האט דער אידישער ישוב איבערגענומען טויזנט דאלער פאר דעם צוועק).

אויגוסט

— דירעקטאר פון דער אידישער אפטיילונג פון דער שולע, י. גילפארב, פארלאזט זיין פאסטן און פארט אפ נאך קאנאדע.

— א. צ. דערגרייכט אפצושטעלן אנטיסעמיטישע פראפאגאנדע אויף דער ראדיא־שעה „לא קאסא לאווין".

12־טן סעפטעמבער

— ס'ווערט געוויילט די 12־טע פארוואלטונג פון א. צ. פאר דעם יאר 1937-38.

טוף סעפטעמבער אנפאנג אקטאבער

—ס'ווערט געוויילט עקזעקוטיוו פון דער 12־טער פארוואלטונג.

3־טן אקטאבער

— קאנסטיטואירונג פון די קאמיסיעס.

7־טן אקטאבער

— אויף דער קאנפערענץ פון פארטרעטער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, צו באטראכטן די לאגע פון די אידן אין פוילן, ווערט צווישן אנדערעם באשלאסן דורכצופירן א פראטעסט־מיטינג. דער פארטרעטער פון א. צ. האט פארלאנגט, אז מען זאל זיך באנוגענען מיט א פראטעסט־רעזאלוציע אן א מיטינג.

13־טן אקטאבער

— די פארוואלטונג באשליסט אנטייל־צונעמען אין פראטעסט ־ מיטינג קעגן די פארפאלגונגען אויף אידן אין פוילן, אבער מיט דעם באדינג, אז דער מיטינג מוז טראגן א נאציאנאלן באראקטער, און אן דער באטייליקונג פון קובאנער פאליטיקער. די באדינגונג איז אקצעפטירט געוואךן אויף דער זיצונג פון „קובאנער הילפס־קאמיטעט

פאר די פּוילישע אידן", דעם 15־טן אָקטאָבער.

9־טן דעצעמבער

— גרימדונגס־פארזאמלונג פון דער „אסאסיאסיאן כוואועניל קולטוראל העברעע" (עסטודיאַנטעס העברעאס).

1938

אָנפאַנג פעברואַר

— באנעקט לכבוד דעם ערשטן פּרעזידענט פון א. צ. ה' ענריקע עדעלשטיין, צו דער גלעזענהייט פון זיין אָפּפּאָרן פון קובא.

מערץ

— א. שניידער, עקס־פּרעזידענט פון א. צ. פּארט אָפּ אין די פאַרייניגטע שטאַטן.

15־טן — 18־טן מערץ

— אָנגעקומען פון אַרגענטינע דער נייער דירעקטאָר פון דער אידישער שול, ה' א. עליאָוויטש.

טוף מאַי

— אויף דער איניציאַטיוו פון א. צ. איז פאַרגעקומען א קאָנפערענץ, כדי צו שאפן מיטלען פאר די פּילאַנטראָפּישע אינסטיטוציעס.

אינמיטן יוני

— עקזיסטירט „פאַרייניקטער קאָמיטעט פאר שול בייס א. צ." פון פארטרעטער פון א. צ., גלעזל־שאפט פאר קונסט און קולטור אין „איקוף".

21־טן יולי

— כדי צו געפינען אן אויסיוג פון קריזיס, איז וועלכן ס'האָט זיך געפונען דער א. צ., איז פאַרגעקומען א קאָנפערענץ פון פאַרשטייער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס. די קאָנפערענץ האָט באשטימט ארוסיצונעבן אן אויפרוף צו דער גאנצער אידישער באפעלקערונג, מיט דער אויפפאדערונג צו העלפן דעם א. צ. אין אויפרוף שטייט, אז „דער א. צ. איז די העכסטע רעפרעזענטאַנץ פון אידישן ישוב אין קובא, און א. צ. איז געווען דער יעניקער, וועלכער האָט אין צייט פון דער רעוואָלוציע געראַטעוועט ניט אין אידישן לעבן". דער אויפרוף איז אונטערגעשריבן פון: 1) א. צ.; 2) אידישער סוחרים פאַריין; 3) ציוניסטישע פאַרייניקונג; 4) עדת ישראל; 5) כנסת ישראל; 6) הפארת ישראל; 7) חסד של אמת; 8) גלזלשאפט פאר קונסט און קולטור; 9) שרייבער קריין; 10) איקוף; 11) אנטי־טוב. קאָמיטעט; 12) אידישער פרוען פאריין. אויף דער קאָנפערענץ ווערט אויך באטראַכט די פראגע וועגן פאַרייניקן די אידישע אינסטיטוציעס. אין פרינציפ זענען אלע געווען מיט דער מיינונג, אז מען מוז פאררופן א צווייטע קאָנפערענץ מיט דער אויפגאבע „צו באטראכטן די פראקטישע מעגלעכקייטן פון בריטער פאַרייניקונג צווישן א רייע אינסטיטוציעס". עס וועלט באשלאָסן דורכצופירן א „צענטער־וואָך", פון 25־טן ביז דעם 30־טן יולי, כדי צו שאפן דאָס נויטיקע גלעט פאר דעם א. צ. (די „צענטער־וואָך" איז ניט פאַרגעקומען).

2־טע וואָך פון סעפטעמבער

— די מיטגלידער פון דער גלזלשאפט פאר קונסט און קולטור, באַזולמעכטיקן דער פארוואלטונג צו פירן אונטערהאנדלונגען מיט דעם א. צ., וועגן דער פאַרייניקונג פון ביידע אינסטיטוציעס.

— אין מיאמי איז געשטאַרבן עקס־פּרעזידענט פון א. צ. לואיס דזשוריק.

20־טן סעפטעמבער

— געגרינדעט „אידישער יוגנט־פאַריין אין קובא בייס א. צ.". דער

בארויס איז ענטשטאנען פון דער צא־ באר קונסט און קולטור, און יונגט־ רייניקונג פון יונגט־סעקציע ביים א. קלוב „קדימה" פון דער יוניוטעד צ.; יונגט־קלוב ביי דער געזעלשאפט היברו קאנגרעגיישאן.

א רוף צו דער אידישער האוואנא!

אויף דער קאנפערענץ פון אלע ארטיקע אידישע אינסטיטוציעס, פארריכט פון דעם אידישן צענטער, דאנער־ שטיק דעם 12־טן ד. מ. וואס האבן מיט נרויס ערנסט און אחריות באטראכט די סיטואציע פונם אידישן צענטער. אין אנאליזירנדיק די וויכטיקע ארבעט וואס דער צענטער טוט, אוי אלגעמיין אידישע וי אינטיוויזעלע; אוי מען נעקומען צום שלוס: אר דער צענטער איז די העכסטע רעפרעזענטאנץ פון דער אידישער באפעלקערונג אין קובא.

אז דער צענטער איז די אינסטיטוציע, וועלכע איז נעשטאנען אין שטייט אויף דער וואך פון די אידישע אינטערעסן;

אז דער צענטער איז נעווען דער וועלכער האט אין די רעזולטירט צייטן ניט איין אידיש לעבן אנערקענט;

אז דער צענטער האט לעצטנס אפנעשטיגן אינניק נויות, וואס האבן נעזאלט באריכן די קאמפאניע און נאך מער מאבאלישע זיט פון די קובאנער אידן.

אז דער צענטער איז נעווען דער, וואס האט א דאנק זיין פרעסטיזש אפנעשטעלט די אנטיסעמיטישע פרעסא־ נאנדע אין נאך פיל וויכטיקע ארבעט. וואס דער צענטער האט נעפאלן אין טוט, וואס ניט דא איז דער פלאץ אלץ אויסצורעכענען.

וואס מערקט זיך אבער, אז אין דער צייט זיין דער צענטער נעניסט פון אוא נרויסן פרעסטיזש ביי דער אויפרעכטער וועלט צו אים, וסא מען א נלייכנילטיגע באציאונג ביי דער ארטיקער אידישער באפעלקערונג.

אין זאך דא נעזאגט ווערן, אז די סיבה פון אם דער נלייכנילטיקיט נעמט זיך ערשטנס פון דער אינדיפערענץ צו דעם צענטער אין. במילא פון ניט וויסן אן אפשאצן די וויכטיקע אויפנאבן פון דעם וועלכן.

אן דאס האט דערפירט צו דעם שוידער פינאנציעלן קריזיס אין וועלכן דער צענטער איז פארזינקט; אן איז צווייפלקנסלעם נעווארן פאר דער ד־לעמל: **זיין אדער ניט זיין?**

מיר די פארזאמלטע פארשטייער האבן מיטן נאנצן ערנסט נעזאגט: ניין. דער צענטער טאר ניט נעשלאסן ווערן!!

עס איז קעגן אונזערע פערזענלעכע אינטערעסן!
קעגן אונזערע אידישע אינטערעסן!
קעגן אונזער כבוד!

דאס היסט פארוואדען אן איבערייכן די באציהונג מיט דער רעגירונג. מיט די אויסלענדישע קאנסולן אין מיט דער נאנצער אויסלענדישער אידישער וועלט!

מיר פרעגן אבער ביי אייך, האוואנער אידן: וואס דערנקט אין, זאל דער צענטער נעשלאסן ווערן?

זאל ניט זיין מער די אינסטיטוציע, וועו טאג טעגלייך קומען צענטראלקער אידן וויך אינפארמירן און דערלעדיקן פארשידענע פערזענלעכע ענינים!

זאל ניט זיין מער דער אפאראט, וואס זאל שטיין אויף דער וואך פון די אלגעמיינע אידישע אינטערעסן אינצו. אין דער צייט ווען דער אינטרסטטוס לויערט אויף אונזרו פון אלע וויינקלעלך ארום אויפוזער צעשפליטערונג אין צקפאלונג?

מיר ווינען ויכער. אז קיינער פון אייך וועט קיין אין מינוט ניט קלערן אויף צו עטפעדיו: ניין. מיר טוון דעם צענטער האבן!!

אין אויב כען טוו. אין צום אלעם פרשטן נויטיק ארויסצוזיכן דעם צענטער פון זיין איצטיקן פינאנציעלן קריזיס. אן צוליב דעם צוזוק האבן מיר באשלאסן צו דעקלערן **א צענטער וואך** אין וועלכע פארשפייער פון אלע אידישע אינסטיטוציעס. וועלן באזוכן די האוואנער אידן אין נעמען ביי זיי די באשטיידונג פארן הילפס־קאמפיין.

נעדענקט: אויב איר ווילט האבן א אידישע היים!

אויב איר ווילט האבן מיט וועמען אן עצה זיך צו האלטן, אין וועד ס־זאל אייך פארשיידיקן ביי דער רעגירונג ארבר קאנסול!

אויב איר ווילט האבן, וועד ס־זאל אייך פארשיידיקן אלס איד:

אויב איר ווילט האבן אוא אינסטיטוציע וואס איז בכח אין א נויט פאל הילפ־ אפילו אידיש לעבנם צו רא־ טעווען טא העלפט איצט דעם אידישן צענטער!!

נעדענקט: אז דער צענטער איז די אינסטיטוציע צו וועלכער אלע קאנען אין דארפן אנקומען: פרעם אין רייך. אין דערפאר איז אייער חוב איצט אים ארויסצוהעלפן אין ארטרענגל אים מיט סימפאטיע אויף וווייטער. פאר־ שרייבנדיק זיך אלם זייער מיטגלידער!

זאל־נערד אידישע אינסטיטוציעס זיינען בי נעווען בי דער קאנפערענץ אין ענטוטפן דעם באשלוס:

אידישער צענטער. סוחרים פאריין. ציוניסטישע פאריניקונג. כנסת ישראל. עדת ישראל. טפארת ישראל. חסד של אמת. קונסט אין קולטור. שרייבער־פאריין. איקוף. אנטי־טובערקולאז קאמיטעט אזן פרויען פאריין.

באקסימיליע פון אויפרוף, ארויס־נעבן פון אלע אידישע אינסטיטוציעס, וועגן דער באדייטונג פון א ידישן צענטער פארן ישוב.

29־טן אָקטאָבער

— אָפיציעלע ערעפנונג פון יוגנט־בּאריין ביים א. צ.

נאָוועמבער

— א. צ. נעמט אנטייל אין דער קאָמבּינאַציע פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי צוצוגרייטן דעם אנטייל פון אידישן ישוב, אין קבלת־פּנים פּאַר דעם שבּוע פון דער נאַציאָנאַלער אַרמיי, קאָלאָנעל פּולבענסקי באטיסטאַ.

22־טן נאָוועמבער

— אויף דער איניציאטיוו פון א. צ. (די אידייע האָט נעגעבן דער „יוגנט פּאַריין"), איז אָפּגעהאַלטן געוואָרן א קאָנפערענץ פון פּאַרשטייער פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס, כדי דורכצוטיידן א פּראָטעסט־מיטינג קעגן די בּאַרפאַלגונגען אויף אידן אין דייטשלאַנד. די קאָנפערענץ האָט געווילט א אָרגאַניזיר־קאָמיטעט.

24־טן נאָוועמבער

— אַלגעמיינע מיטגלידער־פּאַרזאַמלונג, וועגן דער פּאַרייניקונג מיט דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור.

— עקזעקוטיוו־סעקרעטאַר א. גוטפינקל, פּאַרלאָזט זיין פּאָסטן.

1־טן דעצעמבער

— אַלם עקזעקוטיוו־סעקרעטאַר ווערט באַשטימט ה' עוכעניא מאַנראָא.

2־טן דעצעמבער

— פּאָרזיצונג פון דער אַלגעמיינער מיטגלידער־פּאַרזאַמלונג, וועגן דער פּאַרייניקונג מיט דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור.

2־טע וואָך פון דעצעמבער

— די פּאַרוואַלטונג באַשליסט צו שאַפן א פּאָנד לטובת די אידישע פליטים פון דייטשלאַנד.

12־טן דעצעמבער

— סוף פון דער אַלגעמיינער זאַמלונג, וועגן פּאַרייניקונג מיט דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור. די פּאַרוואַלטונג האָט אַרויסגעבראַכט א פּראָיעקט פון א רעזאָלוציע. דער פּראָיעקט ציטירט דעם ברייוו פון דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור מיט דער ביטע, די דאָזיקע געזעלשאַפט אויבצונעמען אַלס נאַנצע אין א. צ. ער אונטערשטרייכט די באַדייטונג פון דעם אַרייַנטריט אין א. צ. פון מיטגלידער פון דער געזעלשאַפט האָר קונסט און קולטור, אָבער ער וויזיט צוריק דעם באַרשלאָג וועגן אויפנעמען די געזעלשאַפט אַלס גאַנצע, ווייל דאָס וועט צעשטערן די אומפּאַרטייאישע יסודות פון א. צ. צו דער זעלבער צייט אונטערשטרייכט דער פּראָיעקט, אז די טויערן פון א. צ. שטייען אָפן פּאַר אַלע אידן. אויף דער ביטע פון פּאַרטרעטער פון דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור, וועלכע זענען אָנוועזנד געווען אויף דער פּאַזאַמלונג, וועט אַרויסגענומען ווערן פון דער רעזאָלויציע דער פּאַראַגראַף, אז „עס וועלן צוריקגעווינן די אויפנאמע פון דער געזעלשאַפט פּאַר קונסט און קולטור". אין דער פּאַרם וועלט דער פּראָיעקט פון דער פּאַזאַלטונג אָנגענומען פון דער אַלגעמיינער פּאַרזאַמלונג.

26־טן דעצעמבער

— דער פּרעזידענט, מאָקס סטאָן, האָט אויסגעלייגט די מאַסן־פּאַרזאַמלונג אין לאָקאַל פון א. צ., וועלכע האָט נעהאַט אַלס אויפגאבע צוצוגרייטן א פּראָטעסט־מיטינג קעגן די פּאַרפאַלגונגען אויף אידן אין דייטשלאַנד.

28־טן דעצעמבער

— שאַרפער ארטיקל פון א. ר. דובעלמאַן אין „האַוואַנער לעבן", קעגן דער אַנדלונג פון מאָקס סטאָן.

ענטשטיין סכסוך צווישן „האוואנער לעבן" און א. צ., וועלכער האט נע־דויערט ביז אינמיטן 1940.

29־טן דעצעמבער

— אויף דער זיצונג פון „קאמיטעט כעסטאר" פון דעם פראעסעס־מיטינג קענן די פארפאלגונגען אויף די אידן אין דייטשלאנד, דערקלערט ה' סטאן די סיבות פון זיין האנדלונג דעם 26־טן דעצעמבער: צופעליק איז ניט ארויס־געגאנגען קיין דערלויבעניש באך דער פארזאמלונג פון 26־טן דע־צעמבער, און לויט געוויסער אינפאר־מאציע, וועלכע ער האט באקומען, איז געווען די גרעפער פון א פאליציי־פון „האוואנער לעבן".

— אויף א קאנפערענץ אין דער ציוניסטישער פארוויניקונג, וועלכע בא־שלאסן צו פארלאנגען, אז דער פראע־טעסט־מיטינג קענן די רדיפות אויף אידן אין דייטשלאנד, דארף דורכגע־פירט ווערן אן דער באטיליקונג פון קובאנער ראדיקאלע פארטייען. א גע־ווייליקע קאמיסיע אויף דער קאנפערענץ וועלכע באשטראפט זיך צו פאר־שטענדיקן מיט דעם א. צ. און פאר־אנטוואָרטלעכע געזעלשאפטלעכע טוער, כדי „צו באשטימען א פלאן פון וויי־טיקער און גרויסער ארבעט, וואס עס שטייט פאר די אידן אין דעם מא־מענט".

2־טן יאנואר

— אויף א קאנפערענץ אין דער ציוניסטישער פארוויניקונג, וועלכע בא־שלאסן צו פארלאנגען, אז דער פראע־טעסט־מיטינג קענן די רדיפות אויף אידן אין דייטשלאנד, דארף דורכגע־פירט ווערן אן דער באטיליקונג פון קובאנער ראדיקאלע פארטייען. א גע־ווייליקע קאמיסיע אויף דער קאנפערענץ וועלכע באשטראפט זיך צו פאר־שטענדיקן מיט דעם א. צ. און פאר־אנטוואָרטלעכע געזעלשאפטלעכע טוער, כדי „צו באשטימען א פלאן פון וויי־טיקער און גרויסער ארבעט, וואס עס שטייט פאר די אידן אין דעם מא־מענט".

אינמיטן יאנואר

— די פארוואלטונג גיט ארויס א דערקלערונג צו אלע אידן פון האוואנא און פראווינץ, אין וועלכער עס וועלכע אויפגעקלערט די האנדלונג פון ה' סטאן דעם 26־טן דעצעמבער, אין נעענטפערט אויף דער באשולדיקונג אישער אינטערווענץ. כדי דאס צו פארמיידן, האט ער אויפגעלייזט די פארזאמלונג. די זיצונג האט באש־לאסן, אז דער „קאמיטע כעסטאר", די פארוואלטונג פון א. צ. און עלף נעווייליקע פערזענען, מוזן צוגרייטן דעם פראעסעס־מיטינג און דעם באש־קאט קענן דייטשע סחורות.

31־טן דעצעמבער

— פרעזידענט פון א. צ. מ. סטאן, גרייפט אן פערזענלעך א. י. דובעלמאן, בשעת דער לעצטער האט געוואלט א־ריינקומען אויף דעם נייִאר באל אין א. צ.

1 9 3 9

אויך פאראנטוואָרטלעכע טוער פון א. צ.

אָנפאַנג פעברואַר

— קאָנפֿערענץ איבער דער קריטישער סיטואַציע פון א. צ. עס זענען נית אָנגענומען געוואָרן קיין שום באַשלוסן.

8־טן פעברואַר

— דער אידישער סוחרים פאַריין שלאָגט פאָר דעם א. צ. געמיינזאם אָנצופירן דעם קאמף קעגן די אַנטישעמיטישע העצעס דורך האַדיאָ, אין שטעלט צו דער דיספאָזיציע פון דער אַרבעט זיין יורידישע אָפּטיילונג.

אינמיטן פעברואַר

— אַלגעמיינע פארזאַמלונג פון דעגעשאַפֿט פאַר קונסט און קולטור, פאַרלאַנגט פון א. צ. צו פארקלענערן דעם מיטגלידם־אָפּצאָל אויף 25 סענט א מאָנאַט, און פאַדערט אויף זיינע מיטגלידער זיך צו פארשרייבן אלס מיטגלידער אין א. צ.

2־טע העלפט פון פעברואַר

— אַלגעמיינע פארזאַמלונג. די וואַלן פון א נייער פארוואַלטונג וועלן באשטימט אויף דעם מאָנאַט מערץ. עס וועלט געוויילט א וואל־קאָמיסיע.

אָנפאַנג מערץ

— די וואַלן פון דער פארוואַלטונג זענען אָפּגעלייגט געוואָרן.

14־טן מערץ

— קאָנפֿערענץ אין סוחרים־פאַריין האָט געוויילט א קאָמיסיע, כדי אָנצופירן דעם קאמף קעגן דעם אַנטישעמיטיזם. די קאָמיסיע וועט זיין אומאָפּהענגיק; וועט אָבער אָפּטואירן אין נאָמען פון א. צ.

ענדע מערץ

— די וואל־קאָמיסיע האָט באַשטימט די אלגעמיינע וואַלן אויף דעם 9־טן אַפּריל.

1־טע וואַך פון אַפּריל

— די וואל־קאָמיסיע האָט אָפּגעלייגט די וואַלן אויף דעם 16־טן אַפּריל.

אינמיטן אַפּריל

— די וואל־קאָמיסיע האָט באַשלאָסן אָפּצולייגן די וואַלן און רופן אן אלגעמיינע פארזאַמלונג.

15־טן אַפּריל

— מיטגליד פון דער וואל־קאָמיסיע דוד אוטיאַנסקי, פארעפנטלעכט באַקאַנטמאכונג, אז די וואַלן וועלן דורכגעפירט ווערן דעם 16־טן אַפּריל.

— מיטגלידער פון דער וואל־קאָמיסיע, י. גאַרבוז, י. קאָזאָלטשיק און ה' לואים, גייען צו דער ציוניסטישער רעדיאָ־שעה, כדי אָפּצולייקענען די באַקאַנטמאכונג פון דוד אוטיאַנסקי. דאָרט לאָזן זיי זיך איבערצייגן פון ד. אוטיאַנסקי, פרעזידענט פון א. צ. מאָקס סטאָן, און סעקרעטאר פון א. צ. י. פרידמאן, צו דערלויבן דורכפירן די וואַלן דעם 16־טן אַפּריל.

16־טן אַפּריל

— די וואַלן האָבן זיך אָנגעהויבן און וועלן פאָרגעזעצט ווערן דעם קומענדן זונטיק דעם 23־טן אַפּריל. אונטער דעם אייַנדרוק פון פראָטעסטן פון איניקע מיטגלידער פון א. צ. וועלכע האָבן זיך דערוואוסט וועגן די וואַלן דעם לעצטן אָוונט, פארלאָזט דער פרעזידענט פון דער וואל־קאָמיסיע, ה' י. גאַרבוז, דעם וואל־לאָקאל.

18־טן אַפּריל

— פארזאַמלונג פון א גרופּע מיטגלידער פון א. צ. (לויט די באריכטן פון „האַוואַנער לעבן", ארום 100 פערזאָנען. די פארזאַמלונג דערקלערט די אָנגעפאַנגענע וואַלן ניט אין אייַנקלאַנג מיט די סטאַטוטן, פארלאַנגט פון דער וואל־קאָמיסיע די אונלירונג

פון די וואלן און צו באשטימען נייע וואלן אויף דעם 1־טן זונטיק פון חודש מאי.

18־טן — 22־טן אַפּריל

— ס'האָט זיך געשאפן „ארגאניזירטער בלאָק פון די מיטגלידער פון א. צ.", וועלכער פארלאנגט אנולירונג פון די וואלן פון 16־טן אפריל אין מעלדעט, אז פיל מיטגלידער וועלן ניט אנטיילנעמען אין דער פאָרשטעלונג פון די וואלן.

23־טן אַפּריל

— סוף פון די וואלן פון דער 13־טער פארוואלטונג פון א. צ. פארן יאָר 1939-40. אין דער פארוואלטונג זענען אויך געוויילט פרויערדיקע מיטגלידער פון דער געזעלשאפט פאר קונסט און קולטור.

26־טן אַפּריל

— דוד בלוים האָט אין א ראדיא־רעדע שארף באלידיקט דעם „יונגט־פאריין".

12־טן מאַי

— ס'וועלט געמאכט פארזוך צו ערלידיקן קאָנפליקט אין א. צ. א קאָנפערענץ נערופן אויף דער איניציאטיוו פון א. ווייגשטיין און ס. מ. קאפלאן, און אין וועלכער ס'האָבן זיך באטיליקט 37 מיטגלידער פון א. צ. שלאָגט פאָר דער פארוואלטונג צו קאָאָפּטירן מיט אלע רעכט זעקס פּערזאָן, וועלכע וועלן באשטימט אויף דער קאָנפערענץ.

16־טן מאַי

— פארוואלטונג דעבאטירט די פראָגע, צי זאל מען פריער ווילן דעם עזעקוטיוו, אדער צוקאָאָפּטירן די זעקס פערזאָן, וועלכע זענען באשטימט פון דער קאָנפערענץ פון 12־טן מאי. די זיצונג וועלט אָפּגעלייגט אויף דעם נעקסטן טאָג.

17־טן מאַי

— מען איז ניט געקומען צו קיין פאָרשטענדיקונג מיט דער אָפּאָזיציע וועלכע באטראכט די דורכגעפירטע וואלן ווי ניט לענאל, און פארלאנגט, אז מ'זאל צוקאָאָפּטירן זעקס נייע מיטגלידער אין דער פארוואלטונג.

— ס'וועלט געוויילט עזעקוטיוו פון דער 13־טער פארוואלטונג.

14־טן יוני

— „האוואנער לעבן" באשולדיקט דער פארוואלטונג, אז זי האָט באשלאָסן אויף דער זיצונג פון 13־טן יוני, אראָפּצונעמען 15 פראָצענט פון 8 טויזנט דאָלער, וועלכע דער א. צ. האָט באקומען אויף פערמיסן.

15־טן יוני

— קאָנפערענץ פון פאָלגנדע אינסטיטוציעס: עדת ישראל, כנסת ישראל, אנטי־טוב. קאָמיטעט, יונגט־פאריין, פאָלקס־קאָמיטעט, קונסט און קולטור, איקוף און א. צ. האָבן אָנגענומען א רעזאָלוציע, וועלכע באצייכנט די באשולדיקונג פון „האוואנער לעבן", וויטענדענציעז און בייזוויליק, פארלאנגט פון דער רעדאקציע צוריקצוציען די באשולדיקונגען און פאדערט אויף אלע אינסטיטוציעס צוריקנעמען אנאנסן און סובסידיעס, כל־זמן די רעדאקציע וועט ניט נאכקומען די פאדערונג פון דער רעזאָלוציע.

21־טן יוני

— אין א אפענעם בריוו צו דער אידישער באפעלקערונג און אלע אינטערעסירטע אינסטיטוציעס, ראטיפיצירט דער „האוואנער לעבן" די באשולדיקונג וועגן פערמיסן, און ברענגט א נייע באשולדיקונג, אז דער א. צ. האָט ניט אויפגעשיקט פינף הונדערט דאָלער, וועלכע זענען געזאמלט געוואָרן

לטובת די פּאָגראָמירטע אידן פֿון פּוילן.

24־טן יוני

— שרייבער ־ פּאַריז נעמט אָן א שטעלונג קעגן דער רעזאָלוציע פון א. צ., וועלכע איז געווענדעט קעגן דעם „זאַוואָנער לעבן"; טאָדלט דעם „זאַוואָנער לעבן" פאר דער באשולדיקונג: קעגן א. צ. און באָט אָן זיין דינסט צו פּארמיטלען אין דעם סכסוך.

סוף יוני

— א מיטינג אין א. צ. די פּאַרוואַלטונג קלערט אויף, אז זי האָט נעמען אָרום אָבט טויזנט דאָלער פּאר די פּערמיסן. דערפון זענען צוויי טויזנט דאָלער שוין צוריקגעשיקט געוואָרן און פיר טויזנט דאָלער וועלן אָפּגעשיקט ווערן אין דער נאָענטסטער צייט. די פּאַרוואַלטונג האָט געמוזט אַראָפּנעמען 15 פּראָצענט, כדי צו דעקן די אויסגאבן, וועלכע דער א. צ. האָט גענאָמען אין פּארבינדונג מיט די פּערמיסן.

1־טע וואָך פון יולי

— ס'ווערט ערשפּט ראַדיא ־ שעה פון א. צ.

אינמיטן אויגוסט

— שולע ווערט רעאָרגאַניזירט. עס איז געשאפן געוואָרן אוטאָנאָמע שול־פּאַרוואַלטונג.

2־טן אָקטאָבער

— י. קאָזאָלטשיק רעזיגנירט פון דער פּאַרוואַלטונג, ווייל ער ווייל ניט צוזאַמענארבעטן מיט די קאָמוניסטן; וועלכע זענען פּאר דעם דייטש־רוסישן אָפּמאַך.

31־טן אָקטאָבער

— אַלגעמיינע מיטגלידער פּאַרזאַמלונג. די פּאַרוואַלטונג גיט איבער א באריכט איבער דער שווערער סיטואַציע פון א. צ. זי ערקלערט דעם נייעם קריזיס ווי א רעזולטאט דערפון, וואָס די נייע מיטגלידער צאָלן ניט קיין מיטגלידס־אָפּצאָל, און די אלטע מיטגלידער ווילן דעם א. צ. ניט אונטערשטיצן, כל זמן אין א. צ. געפינען זיך די קאָמוניסטן. די פּאַרזאַמלונג ווערט אָפּגעלייגט.

סוף דעצעמבער

— פּאַרוואַלטער פון „האיאם", ה' אסאוויסקי, האָט באַזוכט האַוואַנא אין האָט געפּירט אונטערהאַנדלונגען מיט א גרופּע פּערזאָנען וועגן איבערנעמען די פּאַרטרעטונג פון „האיאם" אין האַוואנא, וואָס איז ביז איצט געווען אין א. צ.

1940

1־טע וואָך פון יאַנואַר

— ערך־געריכט צווישן בלים און פרידמאן.

24־טן יאַנואַר

— געריכטלעכע פאראהאנדלונג קעגן י. פרידמאן, וועגן דער באַליידיקונג קעגן דוד בלים.

25־טן יאַנואַר

— אַלגעמיינע מיטגלידער פּאַרזאַמלונג קען ניט פּאַרקומען, ווייל עס אי ניטא קיין קוואָרום.

15־טן פעברואַר

— אַלגעמיינע מיטגלידער פּאַרזאַמלונג. געוויילט קאָמיסיע, כדי צוצוגרייטן וואַלן. די מערהייט פון דער

קאָמיסיע באשטייט פון פרייערע מיט־גלידער פון דער „געזעלשאפט פאר קונסט און קולטור".

27־טן פעברואַר

— זיצונג פון דער פארוואלטונג, אין דער אָנוועזנהייט פון עקס־פרעזידענטן פון א. צ. די לעצטע צו־זאמען מיט דער מערהייט פון דער פארוואלטונג האָבן פאראַנגט, אז די וואל־קאָמיסיע זאָל אויפגעלייזט ווערן. צום סוף האָט מען זיך גענייקט, אז הונדערט צוואַנציק גוט־שטייענדע מיט גלידער וועלן האָבן דאָס רעכט צו דערגענצן די וואל־קאָמיסיע מיט פינף פערזאָן. די אונטערשריפטן פון די מיטגלידער, וועלכע אונטערשטיצן די דערגענצונג פון דער וואל־קאָמיסיע, מוזן אריינגעבראַכט ווערן ביז דעם 10־טן מערץ.

2־טע וואָך אין מערץ

— זיצונג פון דער פארוואלטונג. די עקס־פרעזידענטן האָבן געזאמלט 163 אונטערשריפטן פאר דער דער־גענצונג פון דער וואל־קאָמיסיע. די וואל־קאָמיסיע, וועלכע איז געוויילט געוואָרן אויף דער אלגעמיינער זאַמלונג פון 15־טן פעברואר, אין קעגנזאַץ צו דעם אָפּמאך, וואָס איז געשלאָסן געוואָרן דעם 27־טן פעב־רואר, און ניט אָפּגעוואַרטנדיק די דע־גענצונג פון דער קאָמיסיע האָט זיך דע־גיסטרירט אין דער פראָווינציעלער רעגירונג.

אינמיטן פעברואַר

— די נאנצע פארוואלטונג, מיטן אויסנאם פון צוויי קאָמוניסטן, האָט רעזיגנירט, אין פראָטעסט קעגן דעם ברוך פון אָפּמאך פון 27־טן פעברואַר.

20־טן מערץ

— אלגעמיינע מיטגלידער פארזאמ־לונג. מיט א מערהייט פון 165 שט־מען קענן 148, ווערט דאָטיפיצירט דער אָפּמאך פון 27־טן פעברואר, אין די וואל־קאָמיסיע ווערט דערגענצט מיט פינף פערזאָן.

2־טע העלפט פון מערץ

— פאַרמירונג פון „מערהייט־בלאָק".

מערץ־אַפּריל

— פאַרמירונג פון „קאָמיטעט פאר א אידישן צענטער".

12־טן מאַי

— ס'ווערט געוויילט די 14־טע פארוואלטונג פון א. צ. פאַרן יאָר 1940־41. אלע קאַנדידאַטן פון „מער־הייט־בלאָק" זענען געוויילט געוואָרן.

ב. ס.

פארוואלטונגס־מיטגלידער פון אידישן צענטער

אינדאווסקי ענריקע — וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

אלטמאן זכריה — וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934; וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

אלטשון סאמועל — וואקאל פון 4־טן מערץ 1936 ביז 14־טן אפּריל 1936 (קאנסטיטוציע); וויצע־סעקרעטאר פון 14־טן אפּריל 1936 ביז 7־טן מאי 1937 (קאנסטיטוציע).

אלענבערג לעאן — וואקאל פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

אראן מאיסעס — וויצע־סעקרעטאר פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; וויצע־סעקרעטאר פון 22־טן מאי 1927 ביז 22־טן נאוועמבער 1927.

ארלוק סאלאמאן — וואקאל פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

באום בערנארדא — וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 12־טן סעפטעמבער 1933; וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

באומגארט באסע — וואקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

באלאסנע ירמיה — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

באלטיאנסקי סימאן — וויצע־סעקרעטאר פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; קאסיר פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; קאסיר פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; קאסיר פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

באסין איסאק — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1626.

באקאלטשוק אייזיק — וואקאל פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

בארענשטיין נאטאן — וואקאל פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

ביגעלמאן מאקס — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

ביגעלמאן משה — וויצע־פ־ע־זידענט פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וויצע־קאסיר פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931.

ביזער מנחם — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

ביניאקאנסקי באקאבא — וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

ביק מענדל — וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

בלאך חיים — וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

בלאך טשארלעס — וואקאל פון 23־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאוועמבער 1942.

בלאנק פישל וואקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאאפטירט).

בלום בערנארדא — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

בלום מרדכי — וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואקאל פון 28־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937; וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941; וואקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאוועמבער 1942.

בלום דוד — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 10־טן מערץ 1926 (אויסגעשלאסן); וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואקאל פון 4־טן יאנואר 1934 ביז 16־טן יולי 1934 (קאאפטירט); 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 16־טן יולי 1934 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934 (קאאפטירט); געגנעראל־סעקרעטאר פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 16־טן אקטאבער 1935; וואקאל פון 16־טן אקטאבער 1935 ביז 5־טן דעצעמבער 1935 (אויסגעשלאסן).

בעלאטעצקי לייב — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

בענעס ברוך — וויצע־קאסיר פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

בעקער סאלאמאן — וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 7־טן מאי 1937.

בערגער כאטע — וואקאל פון 22־טן מאי 1927 ביז 27־טן מאי 1928.

בערגער סאמועל — פרעזידענט פון 22־טן מאי 1927 ביז 2־טן אויגוסט 1927; געגנ־סעקרעטאר פון 2־טן אויגוסט 1927 ביז 27־טן מאי 1298.

בערניקער חיים — וואקאל פון 1־ט סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926.

בערעזדיווין מאיסעס — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933. — 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

גאדלעס ישראל — וואקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־

טן מאי 1939; וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

גאלדשטיין העלענא — וואקאל פון 14־טן פעברואר 1934 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934 (קאפעטירט); וואקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאפעטירט).

גאלדוואטער פאול — ע״ש־טער וויצע־פרעזידענט פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927.

גאלדשטיין טשארלעס — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926.

גאלפאנד סאמועל — וויצע־קאסיר פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; קאסיר פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 10־טן יאנואר 1934; 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 7־טן מאי 1937.

גאמפעל סאלאמאן — וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

גאנאפאלסקי אברהם — וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

גארבוז יוסף — וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 11־טן סעפטעמבער 1933; וואקאל פון 29־טן דעצעמבער ביז 19־טן פעברואר 1936.

גוטמאן יוסף — קאסיר פון 21־טן אפריל 1937 ביז 7־טן מאי 1937 (קאפעטירט); וואקאל פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937.

גורוויץ מיגעל — וואקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאוועמבער 1942.

גורפינקעל אסקאר — וואקאל פון 19־טן יולי 1927 ביז 27־טן מאי 1928 (קאפעטירט); וואקאל פון 27־טן מאי 1928 ביז 22־טן יאנואר 1929.

גילפארב לעאן — וואקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

גרין קארלאס — וואקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאפעטירט).

גרינבערג סאמועל—וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

גרינשטיין סאמועל — וויצע־קאסיר פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; וויצע־פרעזידענט פון 22־טן מאי 1927 ביז 2־טן אויגוסט 1927; פרעזידענט פון 2־טן אויגוסט 1927 ביז 27־טן מאי 1928; וואקאל פון 27־טן מאי 1928 ביז 23־טן נאוועמבער 1928; וואקאל פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואקאל פון 4־טן יאנואר 1934 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934 (קאפעטירט); וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן 1940.

דזשורויק לואיס — וואקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וואקאל פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וואקאל פון 25־טן מאי 1931 ביז 15־טן סעפטעמבער 1931; געז.־סעקרעטאר פון 15־טן סעפטעמבער 1931 ביז 29־טן מאי 1932; געז.־סעקרעטאר פון 29־טן מאי 1932 ביז 3־טן נאוועמבער 1932; פרעזידענט פון

15־טן נאָוועמבער 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1932; פֿרעזידענט פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934; וואָקאל פון 5־טן נאָוועמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאָאָפּטירט); וואָקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937.

דובעלמאַן אברהם יוסף — גענ.־סעקרעטאַר פון 7־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

דיזיק בען — וויצע־פֿרעזידענט פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; וויצע־פֿרעזידענט פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; פֿרעזידענט פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; פֿרעזידענט פון 29־טן מאי 1932 ביז 3־טן נאָוועמבער 1932; וואָקאל פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָאָפּטירט); וואָקאל פון 12־טן סעפּטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

דמיטראָווסקי אפֿרים — וואָקאל פון 22־טן יאַנואַר 1929 ביז 19־טן מאי 1929 (קאָאָפּטירט); וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 22־טן סעפּטעמבער 1932.

דרויאן — וואָקאל פון 13־טן דעצעמבער 1927 ביז 27־טן מאי 1928 (קאָאָפּטירט).

דריימאַן אברהם יוסף — וואָקאל פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929.

האַנדלער הערמאַן — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 19־טן אויגוסט 1932.

האַרענשטיין חיים — וואָקאל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

האַרצמאַן דוד — וואָקאל פון 12־טן אַפּריל 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָאָפּטירט); וואָקאל פון 12־טן סעפּטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

הייבלום ראובן — וואָקאל פון 8־טן יאַנואַר 1935 ביז 17־טן יולי 1935 (קאָאָפּ.); 2־טער וויצע־קאַסיר 17־טן יולי 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאָאָפּטירט); קאַסיר פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 21־טן אַפּריל 1937; וואָקאל פון 21־טן אַפּריל 1937 ביז 7־טן מאי 1937.

הייזלער הערמאַן — 2־טער וויצע־פֿרעזידענט פון 7־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

הימלשטיין מאָרים — 2־טער וויצע־פֿרעזידענט פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 16־טן יולי 1934; 2־טער וויצע־פֿרעזידענט פון 4־טן סעפּטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואָקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 7־טן מאי 1937; 1־טער וויצע־פֿרעזידענט פון 12־טן מאי 1940 ביז 13־טן פֿעברואַר 1941; פֿרעזידענט פון 13־טן פֿעברואַר 1941 ביז 7־טן סעפּטעמבער 1941; וואָקאל פון 7־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

הערמאַן לואים — וואָקאל פון 26־טן דעצעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאָאָפּטירט).

הערצבערג איסאַק — וויצע־סעקרעטאַר פון 1־טן סעפּטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; גענ.־סעקרעטאַר פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927.

הערשמאַן בערנאַרדאָ — וואָ־

קאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

הערשמאן חיים — וויצע־קאסיר פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

וואגנער כאקאבא — וואקאל פון 22־טן מאי 1927 ביז 2־טן אויגוסט 1927; וויצע־קאסיר פון 2־טן אויגוסט 1927 ביז 27־טן מאי 1928.

וואדאנאם קלמן — וואקאל פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז היינט צו טאג.

וואלבע פיאדאר — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 16־טן מאי 1926 ביז 27־טן מערץ 1937.

וואלפסאן סענדער — וויצע־סעקרעטאר פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

(קאאפטירט).

וואר שאווסקי איסאק — וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

וויינשטיין אברהם — וויצע־סעקרעטאר פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וויצע־סעקרעטאר פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וויצע־סעקרעטאר פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; וואקאל פון 19־טן אויגוסט 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933 (קאאפטירט); וויצע־סעקרעטאר פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934; וואקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; וואקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאוועמבער 1942.

וויינטרויב — וואקאל פון 27־טן יולי 1926 ביז 22־טן מאי 1927 (קאאפטירט).

ווייס פאביאן — וואקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

ווינער איסאק — וואקאל פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

וולאדאווסקי כאסע — וואקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאאפטירט); וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

זאיאם סאמועל — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

זאכאריאם איזי — וואקאל (קאאפטירט) פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 21־טן אויגוסט 1935 (אויסגעשלאסן).

זאלל עליאס — וואקאל פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וואקאל פון 15־טן סעפטעמבער 1931 ביז 29־טן מאי 1932 (קאאפטירט); וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934; וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וואקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

זאנדבערג מאקס — וואקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; וויצע־סעקרעטאר פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 19־טן פעברואר 1936; געניראל־סעקרעטאר פון 19־טן פעברואר

1936 ביז 2־טן נאָוועמבער 1936; וואָקאל פון 2־טן נאָוועמבער 1936 ביז 7־טן מאי 1937; וויצע־קאסיר פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937; וואָקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

זילבער רפאל — וואָקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

טאובער יוסף — וואָקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930.

טוכמאן עליאס — געז.־סעקרעטאר פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

טענענבוים טשארלעס — וואָקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

טשערוואני הערמאן — קאסיר פון 22־טן מאי 1927 ביז 27־טן מאי 1928; וויצע־קאסיר פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; פרעזידענט פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; פרעזידענט פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וואָקאל פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932.

יאגאדניק איסאק — וואָקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940; פרעזידענט פון 3־טן אקטאבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

יאוויטש איסאק — וויצע־סעקרעטאר פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

יארמום לעאן — געז.־סעקרעטאר פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934; וויצע־סעקרעטאר פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937.

יוקעלסאן אראן — פרעזידענט פון 22 טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

כאוועט סאמועל — וואָקאל פון 21־טן אפריל 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937 (קאָאפטירט).

כאיעט מאטעס — וואָקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

כאניוועצקי אסקאר — וואָקאל פון 21־טן סעפטעמבער 1926 ביז 22־טן מאי 1927 (קאָאפטירט); וואָקאל פון 22־טן מאי ביז 30־טן אויגוסט 1927.

כיימאוויטש דוד — וואָקאל פון 19־טן יולי 1927 ביז 27־טן מאי 1928 (קאָאפטירט); געז.־סעקרעטאר פון 27־טן מאי 1928 ביז 3־טן אויגוסט 1928; וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 18־טן אקטאבער 1932; וואָקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

כערסאן ישראל — וואָקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

לאופער — וואָקאל געווינען צייט אין דער פאהוואלטונג פון 1932־1931.

לובין אייזיק — וויצע־קאסיר פון 22־טן מאי 1927 ביז 2־טן אויגוסט 1927; וויצע־פרעזידענט פון 2־טן אויגוסט 1927 ביז 27־טן מאי 1928; וואָקאל פון 27־טן מאי 1928 ביז 8־טן יאנואר 1929; וויצע־קאסיר פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וואָקאל פון

26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931.

לעווינסאָן איסאַק — וואָקאל פון 22־טן מאי 1927 ביז 27־טן מאי 1928.

מוקאַסעי פעליקס — וואָקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 7־טן מאי 1937; וואָקאל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

מילער עליאָם — וואָקאל פון 4־טן יאַנואַר 1934 ביז 4־טן טעפּטעמבער 1934 (קאָאָפּטירט).

נאָוואָמאָדני חיים — וויצע־סעקרעטאַר פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

נוטים מאָרים — וואָקאל פון 29־טן יאַנואַר 1936 ביז 7־טן מאי 1937 (קאָאָפּטירט).

סאַטראַן סימאָן — וואָקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934; וויצע־קאַסירער פון 4־טן סעפּטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

סטאַנע מאַקס — וויצע־קאַסירער פון 1־טן סעפּטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; קאַסירער פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; וואָקאל פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וויצע־פּרעזידענט פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; 1־טער וויצע־פּרעזידענט פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואָקאל פון 12־טן סעפּטעמבער 1933 ביז 10־טן יאַנואַר 1934 (קאָאָפּטירט); קאַסירער פון 10־טן יאַנואַר 1934 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934 (קאָאָפּטירט); 1־טער וויצע־פּרעזידענט פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָאָפּטירט); 1־טער וויצע־פּרעזידענט פון (?) ביז 13־טן נאָוועמבער 1937 (קאָאָפּטירט); פּרעזידענט פון 13־טן נאָוועמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939 (קאָאָפּטירט); פּרעזידענט פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

סטיגליץ אהרן — וואָקאל פון 26־טן דעצעמבער 1928 ביז 19־טן מאי 1929 (קאָאָפּטירט); וואָקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; געז.־סעקרעטאַר פון 25־טן מאי 1931 ביז 25־טן אויגוסט 1931.

סליפאַק אהרן — וואָקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930.

סמאָל נחום — וואָקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפּטעמבער 1941.

סמאָלאַרטשיק גרשון — וויצע־קאַסירער פון 21־טן אַפּריל 1937 ביז (7־טן מאי) 1937 (קאָאָפּטירט).

סעלעצקי כוליא — וויצע־סעקרעטאַר פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפּטעמבער 1941; וואָקאל פון 7־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942; וואָקאל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

סקלאַרעווסקי ירמיה — וואָקאל פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1932.

סרעבניק דוד — וויצע־סעקרעטאַר פון 12־טן סעפּטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

עדעלשטיין ענריקע — פּרעזידענט פון 1־טן סעפּטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; וואָקאל פון

21־טן סעפטעמבער 1926 ביז 22־טן מאי 1927 (קאָאָפּטירט); וואָקאַל פון 22־טן מאי 1927 ביז 27־טן מאי 1928; וואָקאַל פון 22־טן סעפטעמבער 1932 ביז 25־טן אָקטאָבער 1932.

עלבוים סאַמועל — וואָקאַל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

פֿאטענציער שלמה — וואָקאַל פון 12־טן אפּריל 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937 (קאָאָפּטירט); וואָקאַל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; וואָקאַל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

פֿאַרטנאי גרשון — וואָקאַל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואָקאַל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

פינקום מאקס — וואָקאַל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

פעלינאָווסקי אהרן — וואָקאַל פון 26־טן דעצעמבער 1928 ביז 19־טן מאי 1929 (קאָאָפּטירט); וואָקאַל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

פֿראַשניק יוסף — וויצע־קאסיר פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941; קאסיר פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

פֿראַשניק כאַקאָבאָ — וויצע־פרעזידענט פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; קאסיר פון 16־טן מאי 1926 ביז 3־טן אויגוסט 1926.

פֿראַשניק מאקס — וואָקאַל פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; וואָקאַל פון 26־טן דעצעמבער 1927 ביז 19־טן מאי 1929 (קאָאָפּטירט); קאסיר פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; וויצע־קאסיר פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932; וואָקאַל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואָקאַל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

פֿאַרער פּעליפּע — וואָקאַל פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; נאָענ.־סעקרעטאר פון 19־טן מאי 1929 ביז 1926 מאי 1930; נאָענ.־סעקרעטאר פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וואָקאַל פון 25־טן מאי 1931 ביז 29־טן מאי 1932.

פוקס מאקס — וואָקאַל פון 19־טן יולי 1927 ביז 27־טן מאי 1928 (קאָאָפּטירט); וואָקאַל פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; וואָקאַל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

פּעדער חיים — וואָקאַל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

פּעטערמאן מאיסעס — וואָקאַל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

פּרידמאן יודל — וואָקאַל פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 13־טן נאָוועמבער 1937; נאָענ.־סעקרעטאר פון 13־טן נאָוועמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; נאָענ.־סעקרעטאר פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

צימבלער מיגעל — וואָקאַל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

קאַהען ראַהאַמין — וואָקאַל פון

4־טן יאנואר 1934 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934 (קאָפּענהאגן).

קאָזאָלטשיק כאקאָבע — יואָקאל פון (7־טן מאי 1939) ביז 4־טן אקטאָבער 1939.

קאָזאָלטשיק עליאַס — וואָקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפּטעמבער 1941.

קאָלושין ענדריקע — פּרעזידענט פון 7־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 15־טן סעפּטעמבער 1941.

קאָלטון יצחק — וואָקאל פון 4־טן יאנואר 1934 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934 (קאָפּענהאגן); וואָקאל פון 4־טן סעפּטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאָפּענהאגן); וואָקאל פון 12־טן אפּריל 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָפּענהאגן); וואָקאל פון 12־טן סעפּטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; וואָקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

קאָלמאַנאָוויטש סאָלאָמאָן — וואָקאל פון 21־טן אפּריל 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָפּענהאגן).

קאַנא סעבאַסטיאַן — וואָקאל פון 12־טן סעפּטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

קאָפּלאָן אברהם — וואָקאל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

קאַץ אייזיק — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27טן אויגוסט 1933; וואָקאל פון 29־טן יאנואר 1936 ביז 7־טן מאי 1937 (קאָפּענהאגן).

קאַץ אלטער — וואָקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934; קאסיר פון 4־טן סעפּטעמבער 1934 ביז 6־טן פעברואר 1935; קאסיר פון 6־טן מאי 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

קאַץ האַרי — וואָקאל פון 18־טן אָקטאָבער 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933 (קאָפּענהאגן).

קאַץ הערמאַן — וואָקאל פון 14־טן פעברואר 1934 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934 (קאָפּענהאגן); וואָקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 19־טן פעברואר 1936; וויצע־סעקרעטאַר פון 19־טן פעברואר 1936 ביז 14־טן אָקטאָבער 1936.

קאָקיעל אשע — וואָקאל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

קאַריטי כוליאַ — וואָקאל פון 26־טן דעצעמבער 1928 ביז 19־טן מאי 1929 (קאָפּענהאגן); וויצע־קאסיר פון 14־טן סעפּטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

קאַריטי מאַריס — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

קוביליון נחמיה — קאסיר פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

קופּער האַרי — וואָקאל פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

קיער חיים — 2־טער וויצע־פּרעזידענט פון 22־טן נאָוועמבער 1942 ביז היינט צו טאָג.

קירשנפעלד אהרן — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

קליינמאן אברהם — וואָקאל פון 4־טן יאנואר 1934 ביז 4־טן סעפּטעמבער 1934 (קאָפּענהאגן); וואָקאל פון 4־טן סעפּטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

קעיץ גוסטאוו — פּרעזידענט פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפּטעמבער 1937 (קאָפּענהאגן); פּרע־

זידענט פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 13־טן נאָוועמבער 1937; פרעזידענט פון 12־טן מאי 1940 ביז 13־טן פעברואר 1941.

קראַמער בוליאָ — קאסיר פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; פרעזידענט פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927; געג.־סעקרעטאר פון 22־טן מאי 1927 ביז 2־טן אויגוסט 1927; וואָקאל פון 13־טן דעצעמבער 1927 ביז 27־טן מאי 1928 (קאָאָפטירט); פרעזידענט פון 27־טן מאי 1928 ביז 19־טן מאי 1929; וואָקאל פון 19־טן מאי 1929 ביז 26־טן מאי 1930; געג.־סעקרעטאר פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941; 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

קראָנפעלד מאַרקוס — קאסיר פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941; וואָקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

קריגער גרשון — קאסיר פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937 (קאָאָפטירט); קאסיר פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; קאסיר פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

קריגער מאַקס — וואָקאל פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

ראַבינאָוויטש יוסף וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937.

ראָזענפעלד מאָרים — 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939.

ראַפאָפּאָרט כאַקאָבאָ — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

רימסקי אהרן — וואָקאל פון 8־טן יאנואר 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935 (קאָאָפטירט); וואָקאל פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937.

שאָפּירא טשארלעס — געג.־סעקרעטאר פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; וואָקאל פון 17־טן אויגוסט 1926 ביז 21־טן סעפטעמבער 1926 (קאָאָפטירט); קאסיר פון 21טן סעפטעמבער 1926 ביז 22־טן מאי 1927 (קאָאָפטירט); וואָקאל פון 27־טן מאי 1928 ביז (אויגוסט־אָקטאָבער) 1928; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 29־טן מאי 1932 ביז 3־טן נאָוועמבער 1932; 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 15־טן נאָוועמבער 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וואָקאל פון 29 טן דעצעמבער 1935 ביז 4־טן מערץ 1936.

שאַפּטאַל וואַלף — וואָקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933; וויצע־סעקרעטאר פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 9־טן אָקטאָבער 1935; געג.־סעקרעטאר פון 9־טן אָקטאָבער 1935 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; געג.־סעקרעטאר פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 19־טן פעברואר 1936; וואָקאל פון 19־טן פעברואר 1936 ביז 7־טן מאי 1937; וואָקאל פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאָוועמבער 1942.

שאַפּטאַל זישע — וואָקאל פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935.

שוכמאכער בן־ציון — וואקאל פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941.

שומאן לאזאר — וואקאל פון 29־טן מאי 1932 ביז 27־טן אויגוסט 1933.

שוואַרץ טשארלעס — 2־טער וויצע־פרעזידענט פון 12־טן מאי 1940 ביז 7־טן סעפטעמבער 1941; וויצע־סעקרעטאר פון 7־טן סעפטעמבער 1941 ביז 22־טן נאוועמבער 1942.

שוואַרצאפל קארלאס — וואקאל פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 16־טן מאי 1926; וואקאל פון 22־טן מאי 1927 ביז 27־טן מאי 1928; וואקאל פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 13־טן אויגוסט 1934.

שוועד — וואקאל פון 16־טן מאי 1926 ביז 22־טן מאי 1927.

שטאקהאמער לואיס — וואקאל פון 22־טן נאוועמבער 1942 ביז הייַנט צו טאג.

שטשוטשינסקי אשר — וואקאל פון 7־טן מאי 1937 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937 (קאפאפטירט).

שלעזינגער אברהם־משה — וואקאל פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931; וויצע־קאסיר פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 2־טן נאוועמבער 1936; געז.־סעקרעטאר פון 2־טן נאוועמבער 1936 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937; געז.־סעקרעטאר פון 12־טן סעפטעמבער 1937 ביז 13־טן נאוועמבער 1937; 1־טער וויצע־פרעזידענט פון 13־טן נאוועמבער 1937 ביז 7־טן מאי 1939; וויצע־קאסיר פון 7־טן מאי 1939 ביז 12־טן מאי 1940.

שניידער אברהם — 1־טער וויצע פרעזידענט פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 16־טן יולי 1934; פרעזידענט פון 4־טן סעפטעמבער 1934 ביז 29־טן דעצעמבער 1935; פרעזידענט פון 29־טן דעצעמבער 1935 ביז 7־טן מאי 1937.

שניידער גרישא — וואקאל פון 26־טן מאי 1930 ביז 25־טן מאי 1931.

שער סאלאמאן — וואקאל פון 29טן מאי 1932 ביז 28־טן אויגוסט 1933; וויצע־קאסיר פון 27־טן אויגוסט 1933 ביז 4־טן סעפטעמבער 1934.

EJECUTIVOS DEL CENTRO ISRAELITA

CARGO	1925-26	1926-27		1927-28		1928-29	1929-30
Presidente	Edelstein, Enrique	Kramer, Julio		Berger, Samuel Hasta 2 de Agosto, 1927	Grinstein, Samuel Desde 2 de Agosto, 1927	Kramer, Julio	Chervony, Herman
Vice-Presidente	Praschnik, Jacobo	Goldvater, Paul		Grinstein, Samuel Hasta 2 de Agosto, 1927	Lubin, Aizik Desde 2 de Agosto, 1927	Dizik, Ben	Baigelman, Moishe
Vice-Presidente		Valbe, Fiodor					
Secretario General	Shapiro, Charles	Herzberg, Isaac		Kramer, Julio Hasta 2 de Agosto, 1927	Berger, Samuel Desde 2 de Agosto, 1927	Chajmovich, David Hasta 3 de Agosto, 1928	Fahrer, Felipe
Vice-Secretario	Herzberg, Isaac	Aron, Moisés		Aron, Moisés Hasta 22 de Septbr., 1927		Boltiansky Simon	Wainstein, Abraham
Tesorero	Kramer Julio	Praschnik, Jacobo Hasta 3 de Agosto, 1926	Shapiro, Charles Desde 21 de Septbr., 1926	Chervony, Herman		Stone, Max	Praschnik Max
Vice-Tesorero	Stone, Max	Grinstein, Samuel		Lubin, Aizik Hasta 2 de Agosto, 1927	Wagner, Jacobo Desde 2 de Agosto, 1927	Chervony, Herman	Lubin, Aizik

CARGO	1930-31	1931-32		1932-33		1933-34	
Presidente	Chervony, Herman	Dizik, Ben		Dizik, Ben Hasta 3 de Novbr., 1932	Jurick, Luis Desde 15 de Novbr., 1932	Jurick, Luis	
Vice-Presidente	Dizik, Ben	Stone, Max		Stone, Max		Schnaider, Abraham Hasta 16 de Julio, 1934	Blis, David Desde 16 de Julio, 1934
Vice-Presidente				Shapiro, Charles		Himelstein, Morris Hasta 16 de Julio, 1934	
Secretario General	Fahrer, Felipe	Stiglitz, Aron Hasta 25 de agosto, 1931	Jurick, Luis Desde 15 de Septb., 1931	Jurick, Luis Hasta 15 de Novbr., 1932		Jarmus, Leon	
Vice-Secretario	Wainstein, Abraham	Wainstein Abraham		Wolfson, Sender		Wainstein, Abraham	
Tesorero	Boltiansky, Simon	Boltiansky, Simon		Boltiansky, Simon		Galfond, Samuel Hasta 10 de Enero, 1934	Stone, Max Desde 10 de Enero, 1934
Vice-Tesorero	Baigelman, Moishe	Praschnik, Max		Galfond, Samuel		Sher Salomon	

CARGO	1934-35		1936-37				1937-39	
Presidente	Schnaider, Abraham		Schnaider, Abraham Hasta 7 de Mayo, 1937	Kates, Gustavo Desde 7 de Mayo, 1937			Kates, Gustavo Hasta 13 de Novbr., 1937	Stone, Max Desde 13 de Novbr., 1937
Vice-Presidente	Galfond, Samuel		Galfond, Samuel Hasta 7 de Mayo, 1937	Stone, Max Desde 7 de Mayo, 1937			Stone, Max Hasta 13 de Novbr., 1937	Schlesinger, Moisés Desde 13 de Novbr., 1937
Vice-Presidente	Himelstein, Morris		Rabinovich, José				Rosenfeld, Morris	
Secretario General	Blis, David Hasta 16 de Octbr., 1935	Shaftel, Wolf Desde 9 de Octbr., 1935	Shaftel, Wolf Hasta 19 de Febr., 1936	Sandberg, Max Desde 19 de Febr. hasta 2 Nov., 1936	Schlesinger, Moisés Desde 2 de Novbr., 1936		Schlesinger, Moisés Hasta 13 de Novbr., 1937	Fridman, Yudl Desde 13 de Novbr., 1937
Vice-Secretario	Shaftel, Wolf Hasta 9 de Octbr., 1935		Sandberg, Max Hasta 19 de Febr., 1936	Katz, Herman Desde 19 de Febr. 1936 a 14 Oct., 1936	Altchun, Samuel Desde 14 de Oct. 1936 a 7 Mayo, 1937	Yarmus, León Desde 7 de Mayo, 1937	Srebnik, David	
Tesorero	Katz, Alter Hasta 17 de Julio, 1935	Heiblum, Ruben Desde 17 de Julio, 1935	Heiblum, Ruben Hasta 21 de Abril, 1937	Gutman, José Desde 21 de Abril hasta 7 Mayo, 1937	Kriger, Gershon Desde 7 de Mayo, 1937		Kriger, Gershon	
Vice-Tesorero	Satran, Simon		Schlesinger, Moisés Hasta 2 de Novbr., 1936	Smolarchik, Gerchon Desde 21 de Abril hasta 7 Mayo, 1937	Sandberg, Max Desde 7 de Mayo, 1937		Hershman, Jaime	

CARGO	1939-40	1940-41		1941-42		1942-43
Presidente	Stone, Max	Kates, Gustavo Hasta 13 de Febr., 1941	Himelstein, Morris Desde 13 de Febr., 1941	Kolushin, Enrique Hasta 3 de Octbr., 1941	Yagodnik, Isaac Desde 3 de Octbr., 1941	Yuken, Aron
Vice-Presidente	Yagodnik, Isaac	Himelstein, Morris Hasta 13 de Febr., 1941		Kramer, Julio		Berezdivin, Morris
Vice-Presidente	Altman, Zacarías	Shwar z, Charles		Heisler, Herman		Kier, Jaime
Secretario General	Fridman, Yudl	Kramer, Julio		Dubelman, Abraham J.		Tuchman, Elías
Vice-Secretario	Novomodny, Jaime	Selecky Julio		Shwar z, Charles		Yavich Isaac
Tesorero	Kriger, Gershon	Kronfeld, Marcus		Praschnik, José		Kubiliun, Nejemie
Vice-Tesorero	Schlesinger, Moisés	Praschnik, José		Carity, Julio		Benes, Boruch

סטאַטיסטיק וועגן די פאַרוואַלטונגס - מיטגלידער

זייט דעם ערשטן סעפטעמבער 1925 ביז איצט (נאָוועמבער 1943), זענען 16 מאָל פאָרגעקומען וואַלן פון דער פאַרוואַלטונג פון אידישן צענטער אין האָוואַנא.

איין וואַל־פעריאָד האָט געדויערט 7 מאָנאַטן, 9 אין ערך 12 מאָנאַטן, 4 אין ערך 15 מאָנאַטן און 2 אין ערך 20 מאָנאַטן.

דער דורכשניטלעכער דויער פון א פאַרוואַלטונג איז געווען 14 מאָנאַטן.

164 מענטשן זענען ביז איצט געווען דירעקטאָרן (מיטגלידער פון דער פאַרוואַלטונג) פון צענטער. 65 צווישן זיי זענען געווען מיטגלידער פון עקזעקוטיוו: פרעזידענטן, סעקרעטאַרן, קאַסירן און זייערע שטעלפאַרטרעטער. א סך דירעקטאָרן האָבן געאַרבעט אין עטלעכע פאַריוואַלטונגען און איבערגענומען פאַרשידענע פונקציעס.

אונטער א ב ו נ ק צ י ע פאַרשטייען מיר אין אַמט אַלס מיטגליד פון עקזעקוטיוו אָדער אַלס וואַקאַל, דאָס מיינט אַלס א מיטגליד פון דער פאַרוואַלטונג, וועלכער איז נית אין עקזעקוטיוו.

א דירעקטאָר, וועלכער איז נעווען א וואַקאַל אין צווויי פאַרוואַלטונגען, האָט אין דעם זין געהאַט צווויי פונקציעס. א דירעקטאָר, וועלכער איז גלייך ביי דער קאָנסטיטואירונג פון דער פאַרוואַלטונג געוויילט געוואָרן אין עקזעקוטיוו (צום ביישפּיל אַלס וויצע־סעקרעטאָר), האָט אין דער פאַרוואַלטונג געהאַט נאָר אַזן פונקציע פון וויצע־סעקרעטאָר, אָבער נית פון וואַקאַל. אויב ער איז אָבער נעוויילט געוואָרן אַלס וויצע־סעקרעטאָר אינמיטן פון דער וואַל־פעריאָדע, האָבן מיר געמוזט רעכענען, אַז ער האָט געהאַט צווויי פונקציעס: וואַקאַל און וויצע־סעקרעטאָר. דאָס זעלבע ווען א מיטגליד פון עקזעקוטיוו האָט אינמיטן פון א וואַל־פעריאָד אָנגענומען אן אנדער אמט. צום ביישפּיל, איין דירעקטאָר איז אין דעם וואַל־פעריאָד 28-1927 געווען פריי־ פרעזידענט און שפּעטער נענערַאַלסעקרעטאָר; מיר רעכענען, אַז ער האָט געהאַט צווויי פונקציעס.

דאָס רעכענען אין פונקציעס איז באַקוועמער און עס גיט אונז א גאַנץ געניעם בילד, וויבל דער דורכשניטלעכער דויער פון א פונקציע איז מער ווי 11 מאָנאַטן, אַלזאָ נית גיל וויניקער ווי פון א וואַל־פעריאָד.

אין די מיסטע טאַבעלן זענען די דירעקטאָרן פון צענטער צעטיילט אין דרייַ גרופּן.

אונטער א ג ר ו פ ע פון דירעקטאָרן פארשטייען מיר דירעקטאָרן מיט א גלייבער קאמבינאציע פון פונקציעס אין דער פארוואלטונג: דירעקטאָרן, וועלכע זענען נעווען: נ א ר אין עקזעקוטיוו, א ו י ך אין עקזעקוטיוו, אדער נ י ט אין עקזעקוטיוו.

צו דער ע ר ש ט ע ר גרופע געהערן 28 דירעקטאָרן, וועלכע זענען נעווען נאר אין עקזעקוטיוו, אלזו קיין מאל ניט געהאט קיין פונקציע אלס וואקאלן. פאר זיי געברויכן מיר די אפקירצונג נ א ר ע ק ז. (נאר עקזעקוטיוו).

צו דער צ ו ו י י ט ע ר גרופע געהערן 37 דירעקטאָרן, וועלכע האבן געארבעט סיי אלס מיטגלידער פון עקזעקוטיוו, סיי אלס וואקאלן. אפקירצונג ע ק ז. ו א ק. (עקזעקוטיוו־וואקאל).

צו דער ד ר י ט ע ר גרופע געהערן 99 דירעקטאָרן, וועלכע זענען קיין מאל ניט נעווען מיטגלידער פון עקזעקוטיוו. אפקירונג נ. ע ק ז. (נאר וואקאלן).

די 18 יאר, פון 1925 ביז 1943, זענען פארטיילט געוואָרן אין דרי צ ו י ־ ט ־ א פ ש נ י ט ן, פון אן ערך 6 יאר יעדער:

1) פון 1־טן סעפטעמבער 1925 ביז 29־טן מאי 1932.
2) פון 29־טן מאי 1932 ביז 12־טן סעפטעמבער 1937.
3) פון 12־טן סעפטעמבער 1937 בארעכנט ביז 30־טן נאוועמבער 1943.

טאבעלע נום. 1
דירעקטאָרן פאַרטיילט לויט אייגצלנע צייט־ אָפשניטן

דירעקטאָרן אין:	1925־32	1932־37	1937־43	טאָטאַל
נאר אין צייט־אפשניט	26	50	51	127
נאר ערשטן און צווייטן	15	15	—	15
נאר ערשטן און דריטן	2	—	2	2
נאר צווייטן און דריטן	—	13	13	13
אלע דריי צייט־אפשניטן	7	7	7	7
טאָטאַל	50	85	73	164
צאל פון פארוואלטונגען	7	4	5	16
צאל פון פונקציעס	105	146	97	348
אין דירעקטאר האט געהאט דורכשניטלעך פונקציעס	2.1	1.7	1.3	2.1

אין טאבעלע נום. 1 זענען די דירעקטאָרן פארטיילט לויט דעם, צי זיי האבן געארבעט אין איין אדער אין עטלעכע צייט־אפשניטן. ס'איז

אויך פארצייכנט, אין וועלכע צייט־אָפּשניטן זיי וועגען געווען אין דער פארוואלטונג.

אין אונטערשטן טייל פון דער טאבעלע איז באצייכנט, וויפל פונקציעס זענען געווען אין אלע פאריוואלטונגען פון יעדן צייט־אָפּשניט.

1) אין די ערשטע זעקס יאר האבן געארבעט אין דער פארוואלטונג 50 פערזאן, אין די צווייטע 85, און אין די לעצטע 73 פערזאן. אינצאנצן האט דער צענטער געהאט ניט 208 דירעקטארן, ווי עס וואלט אויסגעקומען ביים צוזאמענציילן פון 50, 85 און 73, נאר 164 דירעקטארן, וויל פיל דירעקטארן האבן געארבעט אין עטלעכע צייט־אָפּשניטן.

2) אין צווייטן צייט־אָפּשניט האבן געארבעט 30, און אין אלע דריי צייט־אָפּשניטן 7 דירעקטארן. מער ווי דריי־פערטל פון די דירעקטארן האבן געארבעט נאר אין אַיין צייט־אָפּשניט.

3) עס איז דעם צענטער געלונגען צו אינטערעסירן פאר דער ארבעט אין דער פארוואלטונג אין יעדן צייט־אָפּשניט וויניקסטנס 50 נייע בעאמטער. פּנים־חדשות אין דער פאריוואלטונג זענען אין די ערשטע 6 יאר 50 מענטשן, אין די צווייטע 63 און אין די דריטע 51.

4) דער גרעסטער טייל פון די דירעקטארן סיי אין צווייטן, סיי אין דריטן צייט־אָפּשניט, זענען געווען ניט מענטשן, וועלכע זענען ערשט אין דעם צייט־אָפּשניט גופא אריין אין דער פארוואלטונג.

5) כמעט די הלפט פון די טויער פון ערשטן צייט־אָפּשניט (22 פון 50) האט געארבעט אויך אין צווייטן צייט־אָפּשניט. נאר א פערטל פון די טויער פון צווייטן צייט־אָפּשניט (20 פון 85) האט געארבעט אין דריטן צייט־אָפּשניט.

6) אין 7 פארוואלטונגען פון די ערשטע זעקס יאר, זענען געווען 105 פונקציעס. דורכשניטלעך קומט אויף אַיין פארוואלטונג 15 פונקציעס. א פארוואלטונג פון צווייטן צייט־אָפּשניט האט געהאט דורכשניטלעך 37 פונקציעס, און פון דריטן ווידער נאר 19. דער צענטער האט אנגעהויבן מיט קליינע פארוואלטונגען, דאן פראָבירט מיט זייער גרויסע, און האט צום סוף ווידער פארקלענערט די צאל פון דירעקטארן.

7) 50 דירעקטארן פון ערשטן צייט־אָפּשניט האבן געהאט 105 פונקציעס. יעדער דירעקטאר דורכשניטלעך — מער ווי 2 פונקציעס. אין צווייטן צייט־אָפּשניט איז דער דורכשניט פון א דירעקטאר 1.7 פונקציע, און אין דריטן — נאר 1.3 פונקציעס.

8) אין די ערשטע 7 פארוואלטונגען האבן געארבעט 50 פארשידענע דירעקטארן. אין דורכשניט קומט אויף אַיין פארוואלטונג נאר 7 מענטשן. אין די לעצטע 5 פאריוואלטונגען האבן געארבעט 73 מענטשן, אין דורכשניט 15 אין אַיין פאריוואלטונג. די צאל פונקציעס איז געווען ניט קיין סך א גרעסערע (15 אין ערשטן און 19 אין דריטן צייט־אָפּשניט). די צאל דירעקטארן איז געשטיגן אויף דאפלט. פאר דער זעלבער צאל פונקציעס מוז מען האבן אלץ מער מענטשן.

טאבעלע נומ. 2

דירעקטאָרן פאַרטיילט לויט גרופן און צייט־אָפשניטן

א) דירעקטאָרן וועלכע זענען געווען נאָר אין עקזעקוטיוו

דירעקטאָרן אין	1925-32	1932-37	1937-43	טאָטאַל
נאָר אין צייט־אָפשניט	6	4	15	25
נאָר ערשטן און צווייטן	1	1	—	1
נאָר צווייטן און דריטן	—	2	2	2
טאָטאַל	7	7	17	28

ב) „עקזעקוטיוו־וואָקאַלן" דירעקטאָרן

נאָר אין צייט־אָפשניט	6	9	5	20
נאָר ערשטן און צווייטן	5	5	—	5
נאָר ערשטן און דריטן	2	—	2	2
נאָר צווייטן און דריטן	—	4	4	4
אלע דריי צייט־אָפשניטן	6	6	6	6
טאָטאַל	19	24	17	37

ג) דירעקטאָרן, וועלכע זענען געווען נאָר וואָקאַלן

נאָר אין צייט־אָפשניט	14	37	31	82
נאָר ערשטן און צווייטן	9	9	—	9
נאָר צווייטן און דריטן	—	7	7	7
אלע דריי צייט־אָפשניטן	1	1	1	1
טאָטאַל	24	54	39	99

טאבעלע נומ. 1 צייגט די פאַרטיילונג פון די דירעקטאָרן, לויט זייער ארבעט אין די אויבנצלנע צייט־אָפשניטן. טאבעלע נומ. 2 צייגט די דאָזיקע פאַרטיילונג באזונדערם וואָס יעדע גרופע פון דירעקטאָרן.

1) כמעט אלע „נאָר עקזעקוטיוו" דירעקטאָרן האבן געארבעט נאָר אין איין צייט־אָפשניט (25 פון 23). דער משך צייט צווישן אנהויב אין סוף פון דער ארבעט אין דער פאַרוואַלטונג, איז ביי דער גרופע קלענער ווי ביי די צווויי אנדערע גרופן.

2) פון די 28 „נאָר עקזעקוטיוו" דירעקטאָרן, זענען אין די ערשטע זעקס יאָר אריין אין דער פאַרוואַלטונג 7, אין די צווייטע זעקס יאָר 6, און אין די לעצטע זעקס יאָר 15 דירעקטאָרן. זייער באַדייטונג איז אין די לעצטע יאָרן, ווייניקסטנס לויט זייער צאָל, געוואָרן פיל גרעסער.

די „נאָר עקזעקוטיוו" דירעקטאָרן האבן איבערגענומען מער ווי א דריט־חלק פון די פונקציעס אין עקזעקוטיוו. צו דער גרופע געהערן 5

פֿרעזידענטן, 5 געגנערשאֶפֿט־סעקרעטאַרן און 6 קאַסירן. לעגגער ווי 9 יאָר זענען דירעקטאָרן פון דער גרופּע געווען קאַסירן פון צענטער. זיי האָבן אָבער נשארבעט מיסטנם אין אין אָדער אין צווי מאַרוואַלטונגען כסדר און שפּעטער ניט צוריקגעקומען אין דער פארוואַלטונג.

3) ס'איז אפֿיר נוצלעך צו אינטערשטרייכן, אז דער סטאַטיסטישער באַגריף „גרופּע", באציט זיך ניט אויף מענטשן, נוועלכע טרעטן אריף געשלאָסן אָדער איבערהויפּט צוזאַמען. פֿיל דירעקטאָרן פון דער גרופּע זענען איבערהויפּט ניט געוועסן ביי אין פארוואַלטונגס־טיש, ווייל זיי זענען געווען אין עקזעקוטיוו אין נאָנץ פֿארשידענע צייטן. גרופּע באדייט נאָר, אז די דירעקטאָרן האָבן די גלייסע קאָמבינאַציע פון פונקציעס אין דער פארוואַלטונג. די גרופּע נעמט ארום איינפאַך אַלע דירעקטאָרן, נוועלבע זענען קיינמאָל ניט נעווען קיין וואַקאַנטן.

4) כמעט די העלפֿט פון די „עקזעקוטיוו וואַקאַנטן" (17 פון 37), האָט נעארבעט אין צווי אָדער אין אַלע דרי צייט־אָפּשניטן. דער בישך צייט צווישן אָנהויב און סוף פון דער ארבעט אין דער פארוואַלטונג, איז ביי דער גרופּע א סך גרעסער זיי ביי די צווי אנדערע גרופּן. אויב ס'איז נאָך ניט צו פרי צו רעדן וועגן א טראַדיציע אין צענטער, מוזן הויפּטזעכלעך די מיטגלידער פון דער גרופּע זיין די טרעגער פון אזא טראַדיציע.

5) פון די 37 „עקזעקוטיוו וואַקאַנטן", זענען אין די ערשטע זעקס יאָר אריין אין די פארוואַלטונגען 19, אין די צווייטע זעקס יאָר 13, און אין די לעצטע זעקס יאָר נאָר 5 דירעקטאָרן. זייער באַדייטונג אין דער פארוואַלטונג איז, ווייניקסטנס לויט זייער צאָל, שטאַרק נעפֿאַלן.

6) אויך דאָ רעדן מיר, פֿארשטייט זיך, נאָר פון א סטאַטיסטישער גרופּע. דאָס איז ניט א הייפּל מענטשן, נוועלכער באהערשט כלומרשט דעם צענטער. פון די 17 דירעקטאָרן פון דער גרופּע, נוועלכע זענען איז די לעצטע זעקס יאָר נעווען אין דער פארוואַלטונג, זענען 6 ניט געווען אין עקזעקוטיוו, און נאָר 4 געווען אין עקזעקוטיוו אין צוויטן און אין דריטן צייט־אָפּשניט.

7) די צאָל פון מענטשן, נוועלבע האָבן נעארבעט אין מער ווי אין צייט־אָפּשניט, איז צווישן די „נאָר־וואַקאַנטן" גרעסער ווי צווישן די „נאָר־עקזעקוטיוו"־דירעקטאָרן. אפשר ערקלערט זיך דאָס דערמיט, וואָס א וואַקאַנט נעמט אויף זיך ווייניקער ארבעט און פארנאַטוואַרטונג ווי א מיט־גליד פון עקזעקוטיוו, און עס איז דערפאר נעווען לויכטער לעגגער צו בלייבן א וואַקאַנט.

8) די טאַבעלע צייגט אונז ערשטנס, אז פון די 3 גרופּעס, האָט די גרופּע פון „עקזעקוטיוו־וואַקאַנטן" דעם לענגסטן משך צייט פון ארבעט אין צענטער, די „נאָר־עקזעקוטיוו" — דעם קורצסטן; און צווייטנס, אז די באַדייטונג פון דער ערשטער גרופּע ווערט אַלץ קלענער, און פון דער צווייטער — אַלץ גרעסער.

טאבעלע נומ. 3

I) דירעקטאָרן פאַרטיילט לויט דויער פון דער אַרבעט

צייט פון אַרבעט	אַלע דירעק.	נאָר־עקז.	עקז. זו.	נאָר. זו.
א) פערזאָנען				
ביז 1 יאָר	21	3	1	17
פון 1 ביז 2 יאָר	85	18	6	61
פון 2 ביז 3 יאָר	27	3	10	14
פון 3 ביז 5 יאָר	16	4	8	4
מער ווי 5 יאָר	15	—	12	3
טאָטאַל	164	28	37	99
ב) מאַנאַטן				
ביז 1 יאָר	132	11	5	116
פון 1 ביז 5 יאָר	2661	523	745	1393
מער ווי 5 יאָר	1133	—	923	210
טאָטאַל	3926	534	1673	1709

II) לויט דער צאָל פונקציעס

א) פערזאָנען				
מיט 1 פונקציע	86	15	—	71
מיט 2 פונקציעס	41	8	12	21
מיט 3 פונקציעס	12	3	5	4
מיט 4 פונקציעס	8	2	5	1
5 און מער פונקציעס	17	—	15	2
טאָטאַל	164	28	37	99
ב) פונקציעס				
פונקציעס אין עקזעקוטיוו	133	48	85	—
פונקציעס אלס וואקאנץ	215	—	75	140
טאָטאַל	348	48	160	140
1 דירעקטאָר דורכשניטלעך	2.1	1.7	4.3	1.4

1) א ביישפיל וועט קלאָר מאכן דעם אונטערשייד צווישן טאבעלע נומ. 1 און נומ. 3: צווויי דירעקטאָרן האָבן אָנגעהויבן צו אַרבעטן אין דער פאַרוואַלטונג אין 1927. איינער איז אין 5 פארוואלטונגען - כסדר נשוען צוויי מאָל פרעזידענט אוז צו איין מאָל קאסיר, וויצע־קאסיר אוך וואקאנץ. דעם לעצטן מאָל איז ער געווען אין דער פארוואלטונג אין 1932.

זיין קאָלעגע איז א האלבן וואל־פעריאָד געווען וואקאל און איז דאן אין 1941 געווען וויצע־קאסיר. אין משך פון 14 יאָר האָט ער צוויי יאָר געארבעט אין דער פארוואלטונג; די צוויי יאָר אָבער אין צוויי פארשידענע צייט־אָפשניטן. דער ערשטער האָט געארבעט 5 יאָר, אָבער אין אייט־אָפשניט. טאבעלע נומ. 1 צייגט דעם משך צווישן דעם אָנהויב און דעם סוף פון דער ארבעט; טאבעלע נומ. 2 די צאָל מאָל, וואָס די דירעקטאָרן האָבן געארבעט אין דער פארוואלטונג און דעם דויער פון זייער ארבעט.

2) פון די 164 דירעקטאָרן, זענען נאָר 21 געווען אין דער פארוואלטונג וויניציקער ווי איין יאָר. א זייער באדייטנדער טייל (58 מענטשן) האָבן אפילו געארבעט אין צענטער מער ווי צוויי יאָר. אלס דורכשניטלעבער דויער פאר די גאנצע 18 יאָר, איז דאָס א זייער ניגסטיקע דערשיינונג.

3) די צאָל דירעקטאָרן מיט נאָר 1 פונקציע (86), איז 4 מאָל גרעסער, ווי די צאָל דירעקטאָרן מיט וויניציקער ווי 1 יאָר ארבעט אין דער פארוואלטונג. דאָס באווייזט, אז די רעזיגנירונגען און קאָאפטירונגען פון נייע מענטשן אינמיטן א וואל־פעריאָד, זענען אין פארהעלטנים ניט געווען אזוי אפט.

4) דער פראָצענט דירעקטאָרן מיט מער ווי איין פונקציע, איז צווישידן ביי די איינצלנע גרופן. פון די „נאָר וואקאלן" זענען דאָס 28 פראָצ.; פון די „נאָר עקזעקוטיוו 46 פראָצ.; פון די „עקזעקוטיוו־וואקאלן" פארשטייט זיך אלע 100 פראָצענט.

5) געניו אזוי איז נאטירלעך אויך די פארטיילונג פון די דירעקטאָרן לויט דער דויער פון זייער ארבעט צווישידן אין די איינצלנע גרופן. דייטלעך אויבן אן שטייט די גרופע „עקזעקוטיוו וואקאלן". דער גרעסטער טייל פון זיי (30 פון 37) האָט געארבעט מער ווי 2 יאָר. 12 האָבן געארבעט מער ווי 5 יאָר, מיט אנדערע ווערטער, א גרויסער טייל פון דער צייט, וואָס זיי זענען אין האוואנא. איינצלנע זענען נעווען אין דער פארוואלטונג 7, 8 און אפילו 9 יאָר.

6) צווישן די „נאר־עקזעקוטיוו"־דירעקטאָרן זענען איבערהויפט ניטא קיין „פינף־יאריגע". פון די וואקאלן זענען 3 געווען מער ווי 5 יאָר אין פארוואלטונג. די זעלבע דערשיינונג האָבן מיר געזען אין באמערקונג 7 צו טאבעלע 2.

7) די 37 „עקזעקוטיוו־וואקאלן" האָבן געזומען אויף זיך כמעט ווי די העלפט פון אלע פונקציעס (160 פון 348). אין דורכשניט האָט א „עקזעקוטיוו וואקאל" געהאט מער ווי 4 פונקציעס, דאָס איז מער ווי א דורכשניטלעבער „נאר עקזעקוטיוו" צוזאמען מיט א דורכשניטלעכן „נאר וואקאל".

8) דורכשניטלעך, האָט אן „עקזעקוטיוו־וואקאל" געארבעט 4 5

ח ד ש י ם , א „נאר־עקזעקוטיוו"־רירעקטאר 19, און א „נאר־וואקאל" 17 חדשים.

9) אלע דירעקטארן צוזאמען, זענען געווען אין דער פארוואלטונג 3.926 חדשים, אדער 327 יאר. ביי איין דירעקטאר נאר עטלעכע אוונטן, ביי אן אנדערן וואכן און מעגלעך חדשים פון אנגעשטרענגטער ארבעט און פאראנטוואָרטונג. די 21 דירעקטארן מיט וויצעיקער וויי א יאר ארבעט, וואס מ'קען זיי אין א געווייסן זין באטראכטן אלס „צופעליקע" מענטשן אין דער פארוואלטונג, זענען צוזאמען געווען אין דער פארוואלטונג נאר 11 יאר, אדער וויניציקער ווי 3 פראָצענט פון דער אלגעמיינער צייט. די איבעריקע 143 דירעקטארן זענען געווען אין דער פארוואלטונג 3794 מאנאטן. אויפן ערשטן פלאץ שטייען 36 „עקזעקוטיוו־וואקאלן" מיט 1.688 מאנאטן; דאן 82 „נאר וואקאלן" מיט 1.593 מאנאטן, און צום שלוס מיט א גרויסן דיסטאנץ 25 „נאר עקזעקוטיוו" דירעקטארן מיט 523 חדשים. ד ע ם ג ר ע ס ט ן ח ל ק אין דער ארבעט פון דער פארוואלטונג, האט בלי שום ספק געטראגן די גרופע „עקזעקוטיוו וואקאלן".

10) אין משך פון די יארן, איז די באדייטונג פון דער גרופע געווארן אלץ קלענער. אויב זי האט אזא גרויסן חלק אין דער ארבעט פאר די נאנצע 18 יאר, מוז איר חלק אין די ערשטע יאר זיין געווען נאך א סך גרעסער. פארקערט, די באדייטונג פון דער גרופע „נאר עקזעקוטיוו", מוז אין די לעצטע יארן זיין גרעסער, ווי ער קומט אויס אין דורכשניט פון די נאנצע 18 יאר.

טאבעלע נום. 4

פונקציעס לויט גרופן פון דירעקטארן און צייט־אפשניטן

	1925־32	1932־37	1937־43
א) וואקאלן־פונקציעס			
איבערגענומען דורך „עקז. וואקאלן"	27	34	14
איבערגענומען דורך „נאר וואקאלן"	29	68	43
ב) פונקציעס אין עקזעקוטיוו			
איבערגענומען דורך „עקז. וואקאלן"	35	31	19
איבערגענומען דורך „נאר עקזעקוטיוו"	14	13	21

1) טאבעלע נום. 4 צייגט די אנדערע זייט פון דער גלייכער ענטוויקלונג ווי טאבעלע נום. 2. צווישן די וואקאלן ווערן אלץ וועלטענערפריערע מיטגלידער פון עקזעקוטיוו און צווישן די מיטגלידער פון עקזעקוטיוו פריערע וואקאלן.

2) אין די ערשטע זעקס יאר האבן די „עקזעקוטיוו וואקאלן" אין די „נאר וואקאלן" אן ערך גלייך פיל וואקאלן־פונקציעס. אין די צוויי־טע

זעקס יאָר זענען שוין דאָפּלט אַזוי פיל „נאָר וואָקאַלן" ווי „עקזעקוטיוו וואָקאַלן". אין די לעצטע 6 יאָר האָבן דירעקטאָרן, וועלכע זענען קיינמאָל ניט געווען אין עקזעקוטיוו, איבערגענומען 3 מאָל אַזוי פיל וואָקאַלן־פונקציעס ווי די דירעקטאָרן, וועלכע זענען ווען ניט איז געווען אין עקזעקוטיוו.

3) דאָס גלייכן בייַ די פונקציעס אין עקזעקוטיוו. מער ווי די העלפט פון די פונקציעס, זענען אין די לעצטע 6 יאָר איבערהענדיגען געוואָרן דורך מענטשן, וועלכע זענען קיינמאָל ניט געווען וואָקאַלן.

4) פריער האָבן פיל דירעקטאָרן אָנגעהויבן זייער אַרבעט אין דער פאַרוואַלטונג אלס וואָקאַלן. פיל מיטגלידער פון עקזעקוטיוו זענען שפּעטער געוואָרן וואָקאַלן. קומענדיק אין עקזעקוטיוו, זענען זיי שוין געווען באַאַמט מיט דער אַרבעט פון דער פאַרוואַלטונג. בלייבנדיק שפּעטער וואָקאַלן, האָבן זיי געקענט נוצן מיט זייער דערפאַרונג די נייע מיטגלידער פון עקזעקוטיוו. אין משך פון די יאָרן, באַמערקן מיר אַ שיידונג צווישן די פונקציעס אין עקזעקוטיוו און אלס וואָקאַלן. דער פריערדיקער מנהג, אַז אפילו פּרעזידענטן פון צענטער ווערן שפּעטער וואָקאַלן, איז אינגאַנצן פאַרשוואונדן.

5) אין ערשטן צייט־אָפּשניט זענען געווען 7 „נאָר עקזעקוטיוו" דירעקטאָרן (זע טאַבעלע נומ. 3) מיט 14 פונקציעס; אין לעצטן צייט־אָפּשניט 17, אָבער מיט נאָר 21 פונקציעס.

אין ערשטן צייט־אָפּשניט זענען געווען 19 „עקזעקוטיוו וואָקאַלן" מיט 35 פונקציעס; אין לעצטן צייט־אָפּשניט 17, זיי האָבן אָבער איבערגענומען נאָר 19 פונקציעס.

אין די ערשטע 7 פאַרוואַלטונגען האָבן סך הכל געאַרבעט נאָר 50 מענטשן; אין די פינף לעצטע פאַרוואַלטונגען 73 מענטשן. די 50 מענטשן האָבן געהאַט איבערגענומען 105 פונקציעס, די 73 מענטשן נאָר 97 פונקציעס.

דער דורכשניטלעכער דויער פון אַרבעט אין צענטער ווערט קלענער. עס גלינגט דעם צענטער צו אינטערעסירן פאַר דער אַרבעט יעדעס יאָר נייע מענטשן; עס גלינגט אים אָבער לעצטנס ווייניקער צו פאַרהאַלטן זיי אַ לענגערע צייט בייַ דער אַרבעט אין דער פאַרוואַלטונג.

6) אויב די ערשטע פאַרוואַלטונגען צייגן אַ בילד, וועלכעם האָט זיך געקענט עטוויקלען אין דער ריכטונג פון אַ קאָנצענטרירונג פון דער אַרבעט בייַ אַ מער אָדער ווייניקער געשלאָסענער גרופּע אקטיוויסטן, צייגן די לעצטע יאָרן אַ שטאַרקע פלוקטואירונג צווישן די מענטשן, וועלכע האָבן צו באַשטימען דעם כאַראַקטער און די אַרבעט פון צענטער.

די לעצטע דירעקטיווע מיט 17 דירעקטאָרן, וועלכע זענען צום ערשטן מאָל אין דער פאַרוואַלטונג, אונטערשטרייכט נאָר זייער בולט אַן אַנטוויקלונג, וועלכע דויערט שוין יאָרן.

—0—

סטאטיסטיק איז אין תוך אנאנים. זי ארבעט מיט צאלן, און שאצט ניט אף די ארבעט פון איינצלנע פערזאנען. א וואקאל, וועלכער איז קוים איין מאל אין א וואל־פעריאד נעקומען צו א זיצונג, און זיינער א קאלעגע, וועלכער האט מיט לייב און לעבן געארבעט אין דער פארוואל־טונג, האבן ביידע די גלייכע צאל מאנאטן פון ארבעט אין צענטער.

נאך ווייניקער קען ד י סטאטיסטיק אויפווייזן, וועלכן טוערס ארבעט איז געווען מער און וועלכנס ווינציקער נוצלעך פאר דעם צענטער.

די סטאטיסטיק פון די דירעקטארן וויזט אונז אפילו ניט, ווי־פל מענטשן האבן אין לויף פון וועלכער צייט געארבעט אין דער אינסטי־טוציע, שוין אינפאך דערפאר, ווייל אויסער די דירעקטארן, האבן גע־ארבעט די טוער פון פארשידענע זייער וויכטיקע קאמיסיעס (צ. ב. שול־קאמיסיע, אונטערנעמונגס־קאמיסיע א. א.), ניט רעדנדיק פון די אדמי־ניסטראדארס און טעכנישע עקזעקוטיוו־סעקרעטארן.

פארשידענע דירעקטארן וואלטן דערשינען מיט גאר אן אנדער צאל פונקציעס, אויב מיר וואלטן צוגערעכנט זייער ארבעט אין די קאמיסיעס.

דאס איז ניט געווען מעגלעך. אלע אונזערע טאבעלעס באציען זיך נאר אויף די דירעקטארן און נאר אויף זייער ארבעט אין דער פארוואל־טונג. צופעליקע סיבות זענען מן הסתם פארשוואונדן און האבן זיך אויסגענלכן אין דער מאסע. מיר גלויבן, אז עס איז אונז געלונגען אויפצוווייזן א באשטימטע ליניע פון ענטוויקלונג אין דער צוזאמענ־שטעלונג פון די פארוואלטונגען. קאנטראלירן די רעזולטאטן און אנ־פילן די טאבעלן מיט א לעבעריקן אינהאלט, קען נאר א מאטעריעלע געשיכטע פון אידישן צענטער.

ל. ל.

●

באמערקונג:

ביים צווויפשטעלן פון די טאבעלן, איז פארגעקומען א טעות: איין „נאר וואקאל" דירעקטאר פון צווייטן צייטאפשניט, וועלכער איז געווען 15 חדשים אין דער פארוואלטונג, איז אידענטיש מיט א „נאר עזעקוטיוו" דירעקטאר פון דריטן צייטאפשניט מיט 12 מאנאטן אין דער פארוואלטונג. די צאל דירעקטארן אז במילא ניט 164, נאר 163.

סטאטיסטיק פון מיטגלידער פון אידישן צענטער

ביי דער אינשרייבונג פון מיטגלידער, פלענט דער אפיס פון אידישן צענטער ביז סוף פון יאר 1938, אויספילן מיטגלידער־בויגנס מיט פארשידענע זייער וויכטיקע ידיעות וועגן דעם מיטגליד. אויסער דעם נאמען, דעם אדרעס און דאטום פון דער אייכשרייבונג, זענען אין דעם בויגן דא פאלגנדע פראגן: 1) געשלעכט; 2) פאמיליען־שטאנד; 3) בירגערשאפט; 4) געבורטס־יאר; 5) געבורטס־אר־ט; 6) פאך; 7) באשעפטיקונג; 8) יאר פון איינוואנדערונג; 9) נאמען פון שיף; 10) קינדער. אלע בויגנס זענען כסדר נומערירט.

מיר האבן געפונען אין ארכיוו פון אידישן צענטער 5189 בויגנס פאר די יארן פון 1925 ביז 1938. אינגאנצן זענען ביז סוף 1938 געווארן אויסגעפילט 5930 בויגנס, במילא פעלן נאך 741 בויגנס פאר 14 יאר צייט(*

ניט אלע פראגן זענען אין אלע בויגנס פול אויסגעפילט. עס קומען אויך פאר אין זיי טעותן. כלי שים ספק זענען אבער די 5189 בויגנס אייגע פון די וויכטיקסטע מאטעריאלן וועגן דעם אנטשטיין און דעם צונויפשטעל פון דעם מזרח־אייראפייאישן אידישן קבוץ אין קובא.

עס איז אפט געלונגען צו דערגענצן די ידיעות, וועלכע האבן געפעלט אין אייגצלנע בויגנס, אויפן גרונט פון ארכיוו פון „דזשואיש קאמיטי פאר קובא" און פון דעם אלגעמיינעם ארכיוו פון צענטער.

מיר האבן קאנטראלירט די בויגנס און פעסטגעשטעלט, וועלכע פון זיי זענען אויסגעפילט פאר א פערזאן, וועלכע איז שוין אין פריערע יארן געווען א מיטגליד פון צענטער. מיר האבן געפונען 812 אזוינע דאפלטע רעגיסטראציעס. במילא האבן מיר ידיעות וועגן 4377 פארשידענע מיטגלידער פון צענטער, פון זיי 2983 מענער (68 פראצ.) און 1394 פרויען (32 פראצ.).

מיר פארעפנטלעכן איצט די ערשטע רעזולטאטן פון דער באארבעטונג פון די מיטגלידער־בויגנס.

רעגיסטראציע פון מיטגלידער

די פארטיילונג פון די מיטגלידער אנמעלדונגען אויף מענער און פרויען, איז אין פארשידענע יארן פארשידן. מיר האבן אנגענומען, אז די בויגנס, וועלכע מיר האבן ניט געפונען, פארטיילן זיך אין דעם זעלבן פארהעלטנים אויף מענער און פרויען ווי די איבעריקע אנמעלדונגען פון זעלבן יאר.

אויף דעם אופן, קומען מיר צו דער פאלגנדער פארטיילונג פון די מיט־

(* אין באריכט פון דער פאר־וואלטונג פון צענטער פאר דעם ערשטן האלב־יאר 1939, איז אנגענעבן, אז דער צענטער האט ביז סוף 1938 רעגיסטרירט 6330 מיטגלידער. די צאל איז אבער דער רעזולטאט פון א טעות, געשען אין יאר 1937. מען האט דעמאלסט אנשטאט דעם נומער 5600, געשריבן 6000, און וויטער פארגעזעצט מיט 6001, 6002 א. א. וו.

גלידער־אנמעלדונגען, לויט יאָרן און לויט געשלעכט:

יאָר	מענער	פרויען	צוזאַמען
1925	199	59	258
1926	774	363	1137
1927	498	242	740
1928	393	235	628
1929	464	279	743
1930	305	180	485
1931	183	69	252
1932	109	31	140
1933	436	124	560
1934	243	27	270
1935	114	16	130
1936	87	6	93
1937	239	20	259
1938	186	49	235
טאָטאל	4230	1700	5930

אין דער טאָבעלע זענען אויפגענומען 5 ע אנמעלדונגען, אלזאָ אויך אנמעלדונגען צום צווייטן און אין עטלעכע פאלן צום דריטן מאל.

די גרעסטע צאל אנמעלדונגען איז געווען אין יאָר 1926. זייט דעמאָלסט ווערט זי אלץ קלענער. נאָר אין די יאָרן 1927, 1933 און 1937 ווערט די טענדענץ אונטערבראָכן. א גרעסערען פארנעם צייגט די שטיינונג נאָר אין יאָר 1933.

דער אונטערשייד אין דער צאל אנמעלדונגען אין די אינצלנע יאָרן האט פארשידענע דערקלערונגען. אויסער גרעסערער אָדער קלענערער אקטיוויטעט פון דער פארוואלטונג האבן געשפילט א ראלע אויך די באשטימונגען ווען שכר־לימוד פאר די קינדער פון דער שולע, די פארענדערונגען אין דער ווירטשאַפטלעכער לאגע פון דער קאָלאָניע, פון די געזעצן, און ספעציעל אייניגאַנדערונגס־געזעצן, אין אַנדערע, צום טייל זאָגאר נאָכן פארמעלע סיבות, ווי אייגפירונג פון נייע פאָרמולארן.

יאָר פון איינוואַנדערונג

ביי דער פארטיילונג פון מיטגלידער לויט דעם יאָר פון איינוואַנדערונג, איז יעדער מיטגליד גערעכנט נאָר איין מאל, אפילו אויב ער איז רעגיסטרירט עטלעכע מאל. פאָר 77.7 פראָצענט פון די מיטגלידער, פון וועלכע מיר האָבן בויגענם, האָבן מיר געקענט פעסטשטעלן, ווען זיי זענען געקומען קיין קובא. די ענויע צאָלן זענען:

יאָר	מענער	פרויען
נאָר 1915	5	—
1921-1915	25	5
1922	17	6
1923	384	141
1924	516	157
1925	170	158
1926	185	100
1927	210	77
1928	220	155
1929	325	217
1930	109	116
1938-1931	56	49
טאָטאל	2222	1181

די טאבעלע גיט מסתמא א גאנץ ריכטיקע פארשטעלונג, ווי דער היכטיקער מזרח־אייראָפּיאישער ישוב אין קובא פארטיילט זיך לויט די איינצלנע יאָרן פון איינוואַנדערונג ביז 1930. פאָר די יאָרן פון 1931 ביז 1938 זענען די צאלן צו קליין, ווייל נישט אין די יאָרן איז די מינסטע בויגנם ניט פארצייכנט דער יאָר פון איינוואַנדערונג.

באזונדערס פון מ ע נ ש ן זענען געקומען אין יאָר 1924, כמעט א פ ע ר ט ל פון אלע מענטשן, וואָמענס יאָר פון אייניגואנדערונג מיר האָבן געקענט פעסטשטעלן. מ'קען אָננעמען, אז דאָס איז געווען דער סוף פון אייניגואנדערונגס־שטראָם קיין קובא אלס טהאזוזיט לאנד.

אין 1925 זענען געקומען דריי מאל וויניקער מיטגלידער פון צענטער, וויי אין 1924. די אייניגואנדערונג שטייגט דאן ביסלעכווייז ביז 1928 און ווערט גרעסער נאָר אין יאָר 1929.

פון יעדערע 10 מענטשן, וואָמענס יאָר פון אייניגואנדערונג מיר האָבן פעסטגעשטעלט, זענען כמעט זיי פ י ר ג ע ק ו מ ע ן נ א ר א י ן ד י צ ו ו י י י א ָ ר : 1924 אין 1929.

אין די יאָרן 1925 און 1926 זענען אין באַהעלטנים געקומען וויניקיק מענטשן, די אייניגואנדערונג פון פרויען האָט אָבער אָנגעהאלטן כמעט וויי אין דעם זעלבן טעמפּאָ וויי פריער.

פון די מיטגלידער, וועלכע זענען געקומען אין די יאָרן 1923-1924, זענען 25 פּראָצענט פרויען, אין די יאָרן 1925-1928 38.4 פּראָצענט פרויען און אין די יאָרן 1929-1930 43.4 פּראָצענט.

מ'קען אָננעמען, אז פרויען פלעגן באזונדערס אין די שפעטערע יאָרן, זעלטענער ווערן מיטגלידער פון צענטער ווי מענטשן.

אין די יאָרן 1923 און 1924 זענען געקומען מער מענטשן ווי פרויען. אָבער נאָר מ ע ר מענטשן, און ניט ווי מ'הערט אפט זאָגן — אויפשלים־עד מענטשן.

מען קען כמעט ווי זיכער אָננעמען, אז אין די יאָרן 1929 און 1930 איז מסתמא אויך אין די ערשטע יאָרן פון פערטן יאָרצענדליק, זענען געקומען מער פרויען ווי מענטשן.

לויט דער אָפיציעלער סטאַטיסטיק פון פינאַנץ־מיניסטעריום אין דער יערלעכער פובליקאַציע „אימיגראַנטעם און מאַווימיענטע דע פּאַסאַכעראָס" (אימיגראַנטן און פּאַרקער פון דייטשדע) הויבט זיך אָן א מער באַדייטנדיקע שטראָם פון אייניגואנדערער פון פוילן און רוסלאַנד אין יאָר 1921 און דערגרייכט דעם מאַקסימום אין יאָר 1924. אָנהויבנדיק מיט 1925 ווערט די אייניגואנדערונג א סך קלענער, שטייגט ווידער אין 1929, אָבער דערגרייכט עווין ניט דעם פריערדיקן באַרגעם.

דאָס באַשטעטיקט אונזער השערה, אז די צאָלן, וועלכע זענען באַרעכנט פאַר די מיטגלידער פון צענטער זענען טיפיש פאַר אלע מזרח־אייראָפּייאישע אידישע אייניואנדערער אין קובא.

אין די יאָרן 1923 און 1924, זענען נאָר 9 פּראָצענט פון די 4135 פוילישע אייניואנדערער געווען פרויען. פאַר די שפעטערדיקע יאָרן האָבן מיר לידער ניט געקענט געפינען אין דער אָפיציעלער סטאַטיסטיק קיין פאַרטיילונג לויט דעם געשלעכט פון די אייניואנדערער.

מיר באַמערקן נאָך, אז די טאַבעלע איז טיפיש נאָר פאַר דער צייט צין 1923 ביז 1930. זי גיט ניט קיין אלגעמיינע בילד פון דער אידישער אימיגראַציע פון מזרח־אייראָפּע, וויל די מיינסטע אימיגראַנטן, וועלכע זענען געקומען פאַר 1923 זענען בשעת דער צענטער איז געוואָרן גענרינדעט שוין געווען אוועקגעפאָרן אין די שטאַטן, און וויל די אימיגראַנטן, וועלכע זענען געקומען אין די לעצטע יאָרן, זענען רעגיסטרירט מיינסטנס ניט אין

צענטער, נאָר אין „דושאינט", ווואו עס געפינען זיך מער ווי 8000 אויס־געפילטע רעגיסטרירט־פּארמולארן פאַר די יאָרן 1938 ביז 1942.

פּריערדיקע בירגערשאפט

איינע פון די פראגן אין מיטגלידער־בויגן הייסט „נאַס־אַנאַלידאַד" (בירגערשאפט). אין דער רובריק איז מיסטנס אָננעגעבן ָא ד ע ר דאָס קאנד אין וועלכער דער אימיגראַנט איז געבאָרן, ָא ד ע ר אין וועלכער ער האָט געלעבט ָא לענגערע צייט נאָר דער אויסוואַנדערונג, ָא ד ע ר די מלוכה מיט וועמענס פּאס ער איז אָננעקומען אין קובא.

די פארטיילונג לויט דער „בירגערשאפט" איז אויך דוכנעפירט לויט פּערזאָנען, דאָס מיינט אַן די דאָקטער רעגיסטראַציעס. ס'איז געלונגען פעסטצושטעלן די „בירגערשאפט" פון 3843 מיטגלידער, דאָס זענען 88 פּראָצענט פון די מיטגלידער, נאָר וועלכע עס זענען דאָ מיטגלידער־בויגנס.

די געגנויע צאָלן זענען:

2304	פּויליש	(60 פּראָצ.)
883	רוסיש	(23 פּראָצ.)
243	ליטוויש	(6.3 פּראָצ.)
114	רומענישע	(2.9 פּראָצ.)
43	טערקישע	(1.1 פּראָצ.)
256	אַנדערע	(6.7 פּראָצ.)

די גרופּע „אַנדערע" נעמט אָרום די פארשידנסטע מלוכות פון איראָפּע. נאָענטן אָריענט און אמעריקע, אָלע מיט וויניקער ווי 1 פּראָצענט פון דער מיטגלידערשאפט. ס'איז אפשר אינטערעסאַנט צו באמערקן, אז צווישן די מיטגלידער זענען כמעט ווי ניטא קיין לעטישע בירגער (נאָר 2 מענטשן אין 2 ברויגן).

גראָפיקן

די פארטיילונג פון די מיטגלידער אנמעלדונגען לויט די איינצלנע יאָרן און די פארטיילונג פון די מיטגלידער לויט די יאָרן פון זייער איינוואַנדערונג איז אויבן געגעבן אין די ערשטע 2 טאַבעלן. צום סוף ברענגען מיר די דאָזיקע רעזולטאַטן אין דער פאָרם פון גראָפיקן.

די פיגורן פון מענער און פרויען, שטעלן פאָר יעדע ָא גרופּע פון 40 מענטשן. די ניט־פארענדיקט פיגורן באַדייטן ווינציקער ווי 40 מענטשן. אין דער גראָפיק נומ. 1 זעען מיר צ. ב. אין יאָר 1928 9 גאנצע אין איין ניט־פארענדיקטע מענער ־ פיגור. דאָס באַדייט, אז אין דעם יאָר האָבן זיך פארשריבן אין צענטער מער ווי 360 און ווינציקער ווי 400 מענער־מיטגלידער (די גענויע צאָל — 393 מענער — איז אָננעגעבן אויבן אין דער טאַבעלע).

אין דער גראָפיק נומ. 1 זעען מיר וויפל מענער, און אין דער גראָפיק נומ. 2 וויפל פרויען האָבן זיך איינגעשריבן אין צענטער אין יעדן פון די ערשטע 14 יאָר פון דער עקזיסטענץ פון דער אינסטיטוציע.

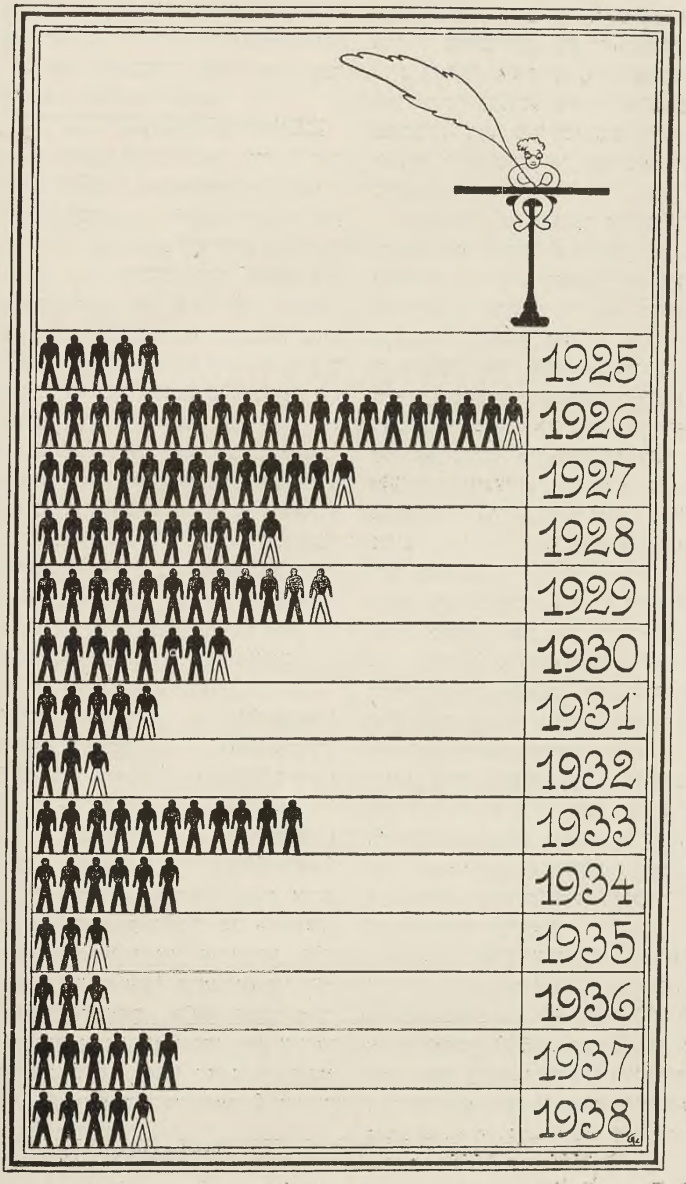
אין דער גראָפיק נומ. 3 זעען מיר אין וועלכע יאָרן די מענלעכע מיטגלידער פון צענטער זענען אָננעקומען קיין קובא. אין דער גראָפיק נומ. 4, אין וועלכע יאָרן ס'זענען געקומען די וויבלעכע מיטגלידער.

אויב די צאָלן זענען טיפיש, דאַרף מען זיך בלויז באַרשטעלן, אז ָא פיגור שטעלט פאָר ניט 40, נאָר 60, 80 אָדער אפשר 100 מענטשן, כדי צו האָבן פאָר זיך ָא בילד פון דער איד־שער איינוואַנדערונג פון מזרח־אייראָפּייאישע אידן קיין קובא אין די 8 יאָר פון 1923 ביז 1930.

ל. ל. אוו ק ט.

גראפיק נום. 1

רעגיסטראציע פון מענער־מיטגלידער פון אידישן צענטער

(א קאמפלעטע פיגור שטעלט פאר 40 פערזאן)

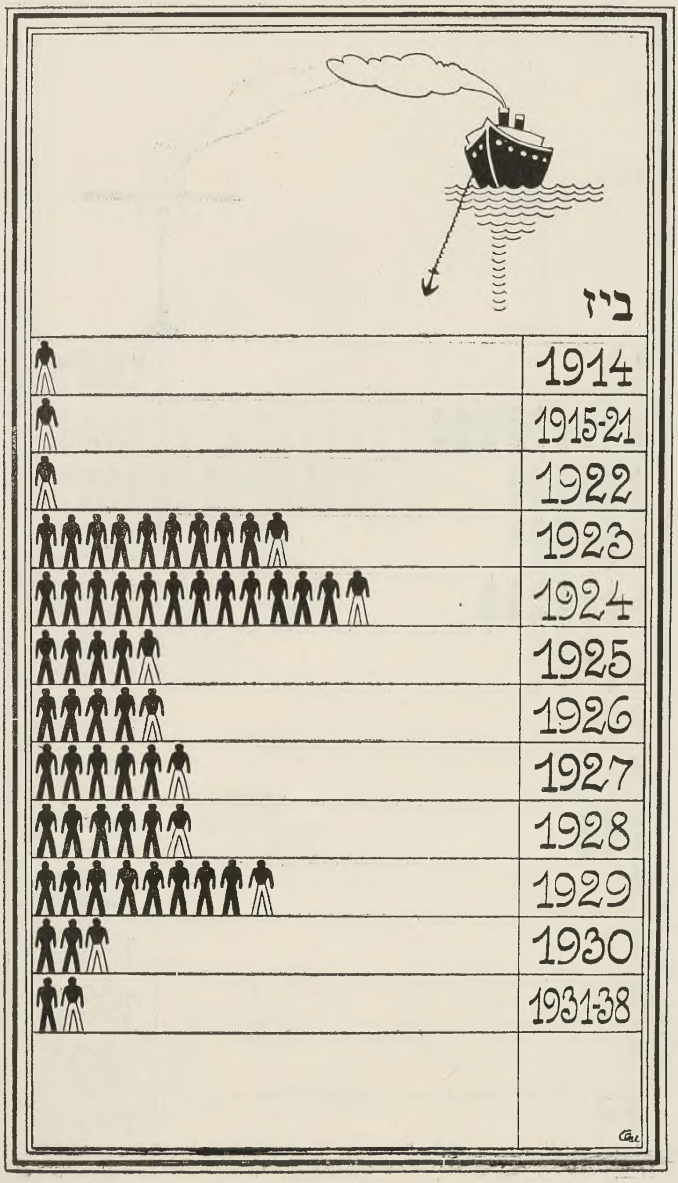
גראפיק נומ. 2

רעגיסטראציע פון פרויען־מיטגלידער פון אידישן צענטער

(אַ קאָמפּלעטע פיגור שטעלט פאָר 40 פערזאָן)

גראפיק נומ. 3

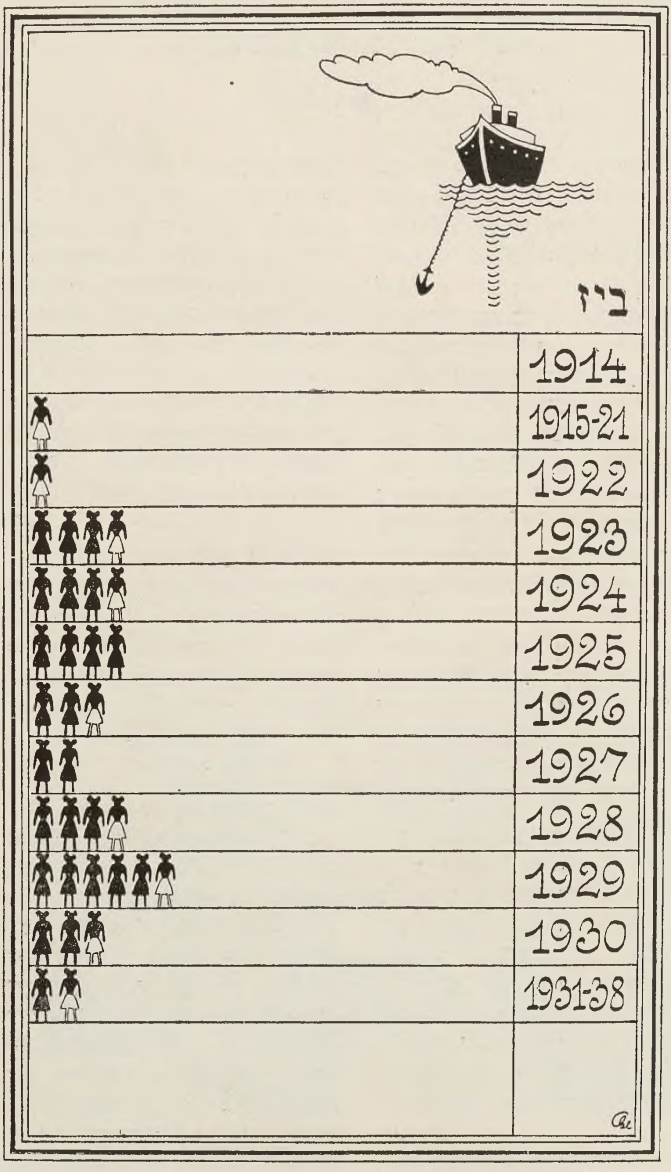
מענלעכע מיטגלידער לויט די יאָרן פון זייער אָנקום

(א קאָמפּלעטע פּיגור שטעלט פאָר 40 פערזאָן)

גראפיק נומ. 4

וועיבלעכע מיטגלידער לויט די יאָרן פון זייער אָנקום

(א קאָמפּלעטע פיגור שטעלט פאָר 40 פערזאָן)

גרינדונג און אַרבעט פון דער רעדאַקציע אַרויסצוגעבן די געשיכטע פון אידן אין קובא

●

אין אַפּריל 1943 האָט זיך אויף דער אייניאַטיוו פון דעם „דזשאָינט" אין האַוואַנא, געגרינדעט די רעדאַקציע אַרויסצוגעבן די געשיכטע פון אידן אין קובא, אין באשטאַנד פון די ה׳ה ב. סאפיר און ס. מ. קאפלאן. דער „דזשאָינט" האָט פאַרזיכערט דעם מאַטעריעלן באזיס פון דער ארבעט און געשטעלט צו דיספּאָזיציע פון דער רעדאַקציע א גרופּע מיטאַרבעטער פון אידישע אינטעלעקטועלע פליכט־לינגען, וועלכע געפינען זיך אין האַוואַנא.

אויף דעם אופן האָבן 9 פערזאָן, וועלכע האָבן ביז דאַן ניט געהאַט קיין שום באַשעפטיקונג, געקראָגן א מעג־לעכקייט אינטערעסאַנט און נוצלעך אָנצוואוונדן זייער צייט און זייערע פיאיקיטן. דאָס איז אויך געווען דער הויפּט־גרונט צוליב וואָס דער „דזשאָי־נט" האָט געמוטן דעם באשלוס.

די רעדאַקציע האָט אָנגעהויבן מיט זאַמלען מאַטעריאַלן, וועלכע האָבן א געשיכטלעכן ווערט. זי האָט געשאפן א זאַמלונג פון אפישן, פלוגבלעטער, פעריאָדישע און ניט־פעריאָדישע אויס־גאבן. פאַרשידענע פּערזאָנען (צווישן זיי די ה׳ה א. אראָנאָווסקי, ד. בייטא־וויטש, ס. מ. קאפלאן און ב. שאמעס) און אינסטיטוציעס (אין ערשטער רייַ דער אידישער צענטער אין קובא), האָבן געשטעלט זייערע קאַלעקציעס צו דער דיספּאָזיציע פון דער רעדאַק־ציע, וועלכע האָט ענגומען אויף זיך דאָס קאָנסערווירן און סיסטעמאַטיזירן פון די מאַטעריאַלן. די מאַטעריאַלן גופא בלייבן דאָס אייגנטום פון די פערזאָנען און אינסטיטוציעס, וועלכע האָבן זיי איבערגעגעבן דער רעדאַק־ציע.

אויף דעם אופן איז געשאפן געווארן דער מוזעאום פון דער אידישער קאָלאָניע. דער מוזאום געפינט זיך אין דעם לאָקאל פון דער רעדאַקציע (אויפ־565 אפּארט. 32 און 33) און איז צוגענגלעך פאַר יעדן, וועלכער אינ־טערעסירט זיך מיט די פראגן.

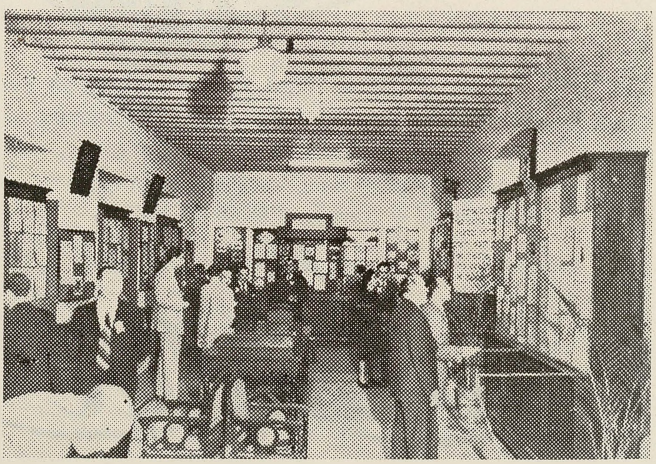
די רעדאַקציע האָט דורכגעפירט א פאַרשוטנגארבעט אין די ארכיוון פון אידישע אינסטיטוציעס אין האַוואַנא. אירע מיטארבעטער האָבן געארבעט אין די אלגעמיינע ביבליאָטעקן, כדי צו פיקסירן דעם מאַטעריאַל, וועלכער איז נוגע אידן און איז פאַרשפּרייט אין די קובאנער צייטונגען און אנ־דערע פעריאָדישע אויסגאבן.

די רעדאַקציע האָט זיך געשטעלט די אויפגאבע צוצוגרייטן א זאַמל־בוך מיט אונטערזוכונגען אויף דעם נעביט פון אידישער געשיכטע אין קובא. די טעמעס פון די פארשידענע ארטיקלען זענען שוין פאַרטיילט אין די נויטיקע מאַטעריאַלן פאַר זיי זענען געזאַמלט און צוגעגרייט. די רעדאַקציע האָפט, אז אין איניקע מאָנאַטן וועט די ארבעט צום גרויסן טייל זיין צאַרטיק.

די רעדאַקציע האָט געהאַט א גרי־סע סאַטיספאַקציע, וואָס זי האָט

שוין אין משך פון דער ציים געהאט די מעגלעכקייט צו העלפן ביי פאר־שידענע געלעגנהייטן. זי האט ארגא־ניזירט א היסטארישע אויסשטעלונג (פון 11־טן ביזן 18־טן דעצעמבער 1943) ביי דער געלעגנהייט פון אי־יאָריקן יובילייאום פון אידישן צענטער אין קובא. זי פארעפנטלעכט פון אירע מאטעריאלן פארשידענע ארטיקלען אין „יובל־בוך פון אידישן צענטער"; זי האט זיך באטייליקט אין אלמאנאך פון „חאוואנער לעבן"; זי האט גע־פונען און פעסטגעשטעלט דעם טעקסט פון דער רעזאָלוציע, וועלכע דער פי־נאנסר סענאט האט אין יאר 1919 אננעגומען וועגן דער באלפור־דעקלא־ראציע, א. א. וו.

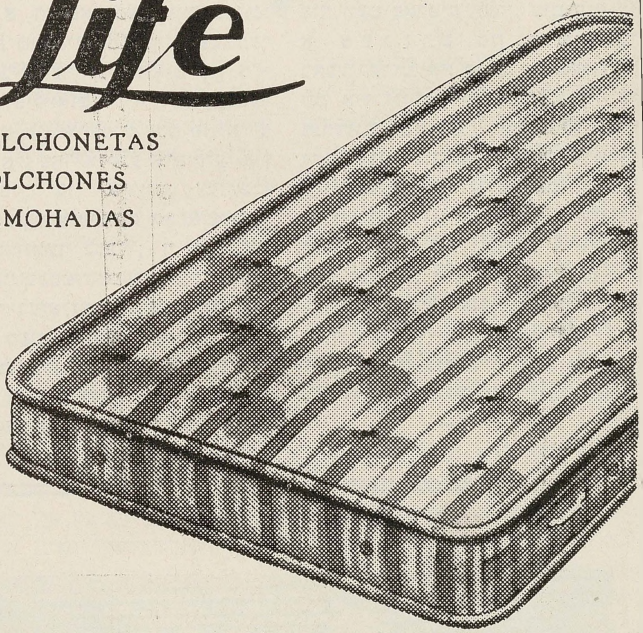
די רעדאקציע זעט אין דעם זאמל־בוך, וועלכן זי גרויס איצט צו, נאר דעם אנהויב פון איר ארבעט. זי האט דעם פלאן, באלד נאך דעם ווי דאס בוך וועט פארטיק ווערן, צוטרעטן צו א צ ע נ ז ו ם פון דער אידישער באפעלקערונג אין קובא. אז אזא צענ־זום איז נויטיק, ווערט אלגעמיין א־נערקענט. שוין אין יאר 1935 האט דער דושואיש קאמיטי אוו קובא פרא־בירט ארגאניזירן א צענזום, לויטער אן דערפאלג. אויך אין די שפעטע־ע יארן האבן ניט געפעלט פראיעקטן און פארזוכן אין דער הינזיכט. די רעדאקציע ווייל האפן, אז מיט דער הילף פון דער גאנצער אידישער קא־לאניע, וועט איר אין 1944 געלינגען צו לייזן די דאזיקע שווערע אויפגאבע.

אן אלגעמיינע בילד פון דער היסטארישער אויסשטעלונג אין ביבליאָטעק־זאל פון אידישן צענטער, פון 11־טן ביזן 18־טן דעצעמבער 1943.

"Life"

COLCHONETAS
COLCHONES
ALMOHADAS

צום 25־טן יובילייאום פון אונזער גרינדונג, שיקן מיר איבער די
אויפריכטיקסטע באגריסונגען צו אלע אונזערע קליענטן,
מאיאריסטן און דעטאליסטן!

Teniente Rey y Habana. — Teléfono A-6724
San Rafael y Rayo. — Teléfono M-7063

MARCA REGISTRADA

La Casa Life

Suc. Santa Clara: LUIS ESTEVEZ No. 20
PARA PEDIDOS DEL INTERIOR: ESCRIBAN AL APARTADO No. 1997

Cortesía de

Perfumería ACANTYS

AYESTARAN No. 655. TELEF. I-5140

De A L O N S O y C I A.

Almacén de Sedería, Quincalla y Artículos de Punto

" EL TANQUE "

DE

S. BIGELMAN y CIA.

MURALLA 455. TELEF. M-7738

מיר שלייסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —

וואָס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

Almacén de Tejidos "ATLANTIC"

De FEDER y RIPS

Fábrica de Trajecitos y Ensembles de Niños

Camisas de Sport y Artículos de Punto

MURALLA 422 TELEF. A-9546

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין

ווייטערדיקער געזעלשאפטלעבער און קוטורעלער ארבעט!

ALMACEN "LA REINA"

De NOVIGROD y MILLER

Importadores de Tejidos, Fantasías y Novedades

Retazos de Seda y Encajes Finos de todas clases

MURALLA NUM. 312. TELEF. A-7595

מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18־יאָריקן יובילייאום!

ROBERTO BEHAR

Importador de Tejidos

Gran surtido en telas de fantasías y sábanas.

MURALLA 424 TELEF. M-7598

Fábrica de las sábanas "Noche de Amor".

א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער ארבעט!

FABRICA DE EMBUTIDOS

M. Lejman y Cía.

JESUS MARIA 103. TELEF. A-4094

Habana. — Cuba.

א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער ארבעט!

Aguas Minerales naturales de San Miguel de los Baños.
די וואסער, וואס נאַרמאַליזירט די פונקציאָנירונג פון מאָגן, לעבער,
ניר־ן א. א. וו. אין באַטיאָנעס, ליטערס און האַלבע פלעשער!
דאָס בעסטע קעגן צוקער ־ קראַנקהייטן!
פעדידעס דורך די טעלעפאָנען.
Teléfonos A-7627 y A-7622.
פאַרשפּריטער:
CAMBO Y GABRIEL, S. A.
MONTE Y CARDENAS. HABANA.

OCTAVIO AVILA
Almacén de Pieles
Artículos para Zapateros
BRASIL No. 511 (antes Teniente Rey). LA HABANA
TELEFONO M-3459

CORTESIA DE
JOSE MATOS y CIA.
COMPOSTELA 562. HABANA.

"LA CASA DON"
ALMACEN DE PIELES
TENIENTE REY 366. TELEFONO A5-3261
H A B A N A
מיר באַגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18-טן יובילייי.

ABRAHAM KAPLAN
MURALLA 308. HABANA.
א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

Cortesía de los
TIRANTES APOLO
De ABRAHAM NIEZVADOVICH

S. SATRAN
MURALLA 306. HABANA
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובל!

ZELIG GRIBOW
VILLEGAS 445 HABANA.
א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

KREMEN y CIA.
CUBA 665. HABANA.
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

I. ABRAMOWICH
MURALLA 162. HABANA.
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובל!

RESTAURAN ALTMAN
EGIDO 560. HABANA.
מיר שליסן זיך אן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער — וואס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

"LA BODEGA CUBANA"
De KATZ y RAAB
CUBA NUM. 705. TELEFONO M-5208
מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאריקן יובילייאום.

LEON KATZ
BERNAZA 223. HABANA.
א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

SALOMON FINKELSHTEIN
MURALLA 413 HABANA
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובל!

Kriger y Hno.

ALMACEN DE PIELES
Y ARTICULOS DE ZAPATERIA y TALABARTERIA
TENIENTE REY 354. — HABANA, CUBA.

מיר שליסן זיך אן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואס איז דער יום־טוב פון נאציאן ישוב!

S. ATRAN

Fábrica de Telas de Punto, Camisetas y Bloomers
CALABAZAR No. 16 TELEFS. A-9789 y M-7738
CALABAZAR — HABANA

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין
וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

Express REPARADOR

Fernández, Hno. y Cía.

S. en C.

SERVICIO PUBLICO DE CARGA

טעגלעכע רייזעס פון האוואנא און פינאר דעל ריא!
די סחורות זענען געשיצט פון אונזער שטענדיקער פאליסע נומ. 472
פון דער „יוניטער מיין עאנד דושענעראל אינזשורנס - קאמפאניע
לימיטעד. (ליווערפול).

Servicio especial en Facturas C. A. E.

Oficina Principal:
Apartado No. 1 Teléfono 496.
Telégrafo: *Reparador* TELFS.: U-1117, U-1114
Pinar del Río. AYESTARAN 56. — HABANA.

CORTESIA DE LOS ALMACENES

LA BORLA

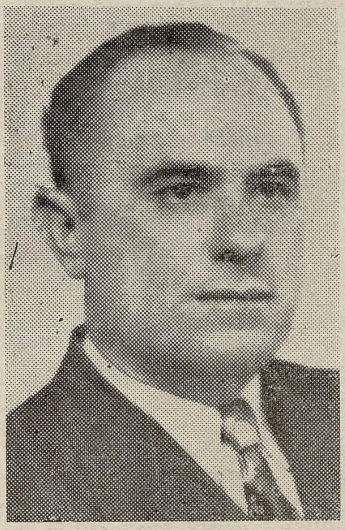
Importadores de toda clase de géneros para la confección de trajes.
Casimires y muselinas "CLUBMAN", la mejor de las telas Inglesas.

Unicos importadores y distribuidores:
GALIANO 562. HABANA.

אימפארטירער פון אלע סארטן שטאפן פאר דער קאנפעקציע פון
א נ צ ו ג ע ר !
קאסימירן און מוסולינאס „קלובמאן", די בעסטע פון ענגלישע שטאפן.
אייניקע אימפארטירער און פארשפרייטער!

פרעזידענטן פון אידישן צענטער

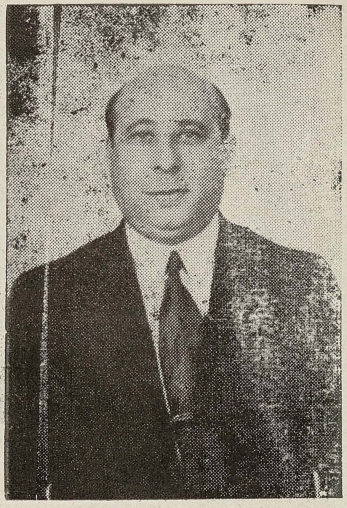
1925—1943

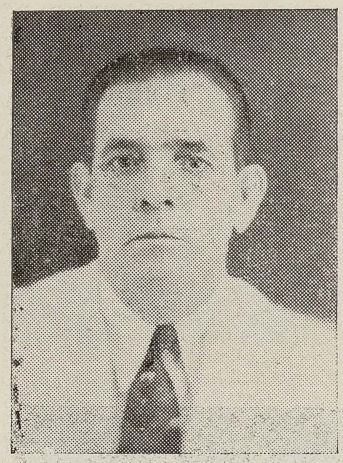
ה׳ אַראָן יוקעלן

איצטיקער פרעזידענט פון אידישן צענטער, וועלכער פֿאַרנעמט דעם אָרט פון ד״ר פֿאַרנשטוואָרטלעכן אָמט פון דעצעמבער 1942.

ה׳ אַראָן יוקעלן האָט מיט דער הילף פון קאָאָפּעראַציע פון דער גאַנצער פֿאַרוואַלטונג, וייער פיל געלייסטעט פֿאַר דעם וואוילזיין און פּראָגרעס פון אידישן צענטער אין דעם לעצטן יאָר. לויט זיין איניציאַטיוו איז געוואָרן די ערשטע קאָנפערענץ פֿאַר אַן אייגענעם בוין פֿאַרן אידישן צענטער, און אײַצט איז ער דערווייַלט גענוג אַלס פּרעז. פונם בוי־קאָמיטעט.

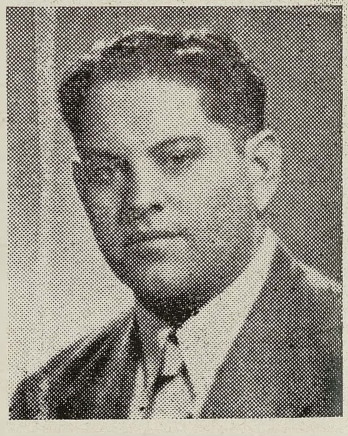
גוסטאַוואָ קעניג
פון 7-טן מאי 1937, ביז דעם
8-טן דעצעמבער 1937.
אין פון 12-טן מאי 1940, ביז
דעם 13-טן פעברואר 1941.

מאַקס סטיאַן
פון 8-טן דעצעמבער 1937, ביז דעם
12-טן מאי 1940.

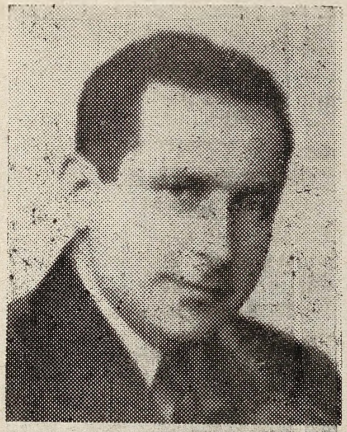

מאָריס הימלשטיין
פון 13-טן פעברואר 1941, ביז דעם
25-טן סעפטעמבער 1941.

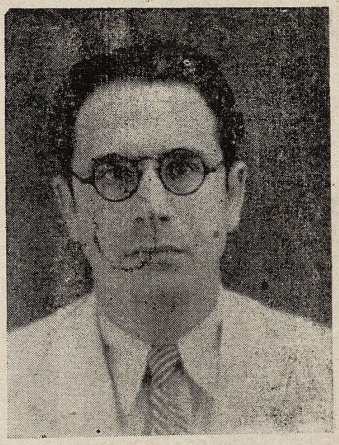

איסאַק יאַגאַדניק
פון 3-טן אָקטאָבער 1941, ביז דעם
7-טן דעצעמבער 1942.

פֿרעזידענטן פון דער אויטאָנאָמער שול־פֿאַרוואַלטונג ביים אידישן צענטער

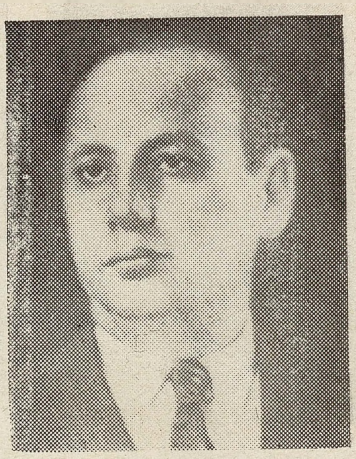
גרשון קריגער
פון 13־טן סעפּטעמבער 1940, ביז דעם 5־טן מאי 1942.

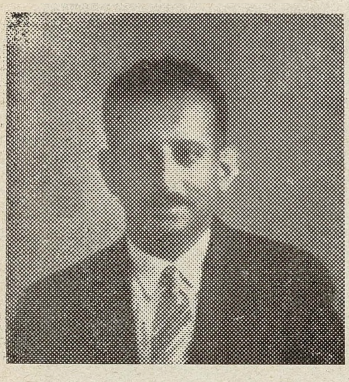
אָסקאַר גורפינקל
פון 27־טן יולי 1939, ביז דעם 13־טן סעפּטעמבער 1940.

כאַקאָבאָ קאָזאַלטשיק
פון 4־טן אויגוסט 1942 ביז היינט.

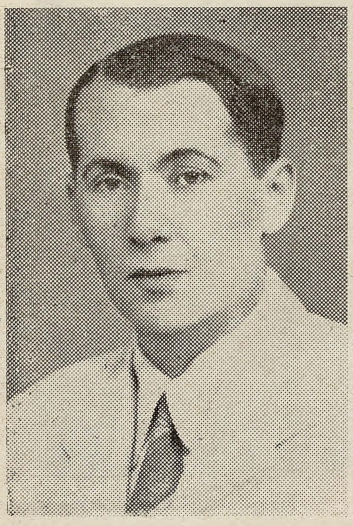
ענר־קע עדעלשטיין
פון 1־טן סעפטעמבער 1925,
ביז דעם 18־טן מאי 1926.

סאַמועל בערגער
פון 31־טן מאי 1927, ביז דעם
2־טן אויגוסט 1927.

כוליאָ קראַמער
פון 18־טן מאי 1926, ביז דעם
31־טן מאי 1927.
און פון 19־טן יוני 1928,
ביז דעם 28־טן מאי 1929.

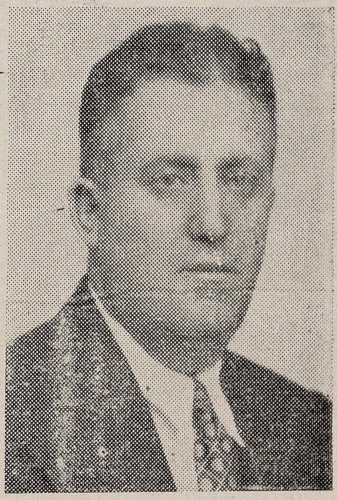
סאַמועל גרינשטיין
פון 2־טן אויגוסט 1927, ביז
דעם 19־טן יוני 1928.

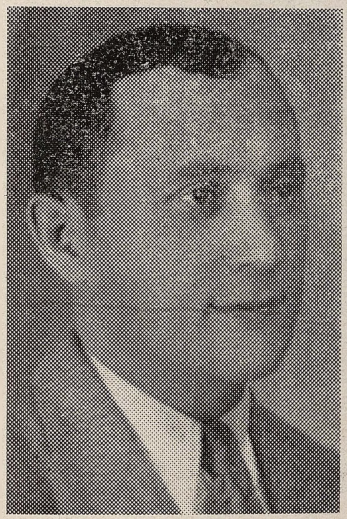
הערמאַן טשערוואַני
פון 28־טן מאי 1929, ביז דעם
4־טן יוני 1931.

לואיס דזשוריק
פון 15־טן נאָוועמבער 1932, ביז דעם
19־טן נאָוועמבער 1934.

בען דיזיק
פון 4־טן יוני 1931, ביז דעם
3־טן נאָוועמבער 1932.

אברהם שניידער
פון 19־טן נאָוועמבער 1934, ביז
דעם 7־טן מאי 1937.

דירעקטיווע פון דער אויטאָנאָמער שול ביים אידישן צענטער פאַרן יאָר 1939־1940

(27־טן יולי 1939 ביז 13־טן סעפטעמבער 1940)

א. גורפינקעל — פֿרעזידענט.
א. ווינישטיין — סעקרעטאַר.
י. מוקאַסעי — קאַסיר.

וואָקאַלן — אינדאָוסקי; ביניאַקאַנסקי; פֿרוי ברעסלער; גרינשטיין; גאדלעם און פֿרוי; נאנאפֿאלסקי; גרינבערג; גאמפעל; ווייס; פֿרוי וואלפֿע; ווייץ; ווינער און פֿרוי; זאנדבערג; כאיעט; כאָווער; לובין; לעסטנארטן; פֿאסענציער; פֿרידמאן; פֿרוי פֿיגלער; ג. קריגער; מ. קריגער; עליע קאָזאָלטשיק; קרוגליאק; רובינשטיין; רייד; שוכמאכער;

די שול־פֿאַרוואַלטונג פון 13־טן סעפטעמבער 1940 ביז 5־טן מאי 1942

ג. קריגער — פֿרעזידענט.
א. ווינישטיין — סעקרעטאַר.
מ. קריגער — קאַסיר.

אלם וואָקאַלן צו דער צלטער פֿאַרוואַלטונג זענען צוגעקאָפּטירט געוואָרן: קלמן לאנדוי; הימלשטיין; וואנגמאן; פֿרוי יוסטינא ראָפּאָפּארט.

צוגעקאָפּטירט דעם 6־טן מאי אין יאָר 1940: פּלאָטניק; באָנדאר; לעווין; לאָלטון; בראָסלאָווסקי; נאבעמאן; ווייטש; דובעלמאן; פריילין כ. לויפער.

צוגעקאָפּטירט דעם 9־טן דעצעמבער דעם זעלבן יאָר: טשערטשעס; פֿרוי פּאָלאָווסקי; סאָמבערג; קובילין; בוושניצקי.

די שול־פֿאַרוואַלטונג פון 5־טן מאי 1942 ביז היינט

נאָך דער רעזיגנאציע פון ה' ג. קריגער, ווערט געשאפן א פֿרעזידיום פון די פֿאָלגנדע ה'ה: י. קאָזאָלטשיק; בראָסלאָווסקי; גאדלעם.

דעם 4־טן אויגוסט 1942, איז צוזויפגעשטעלט געוואָרן די פֿאָלגנדע דירעקטיווע:

י. קאָזאָלטשיק — פֿרעזידענט.
י. ביניאַקאַנסקי — געז.־סעקרעטאַר.
פּטאַשעוויטש — וויצע־סעקרעטאַר.
טשערטשעס — קאַסיר.
בראָסלאָווסקי — פֿראָטאָקאָלאַראט.
פּלאָטניק — אַדמיניסטראַטאָר.

אויטאָנאָמע שול־פֿאַרוואַלטונג באַגרענעצט דעם אידישן צענטער צו זיין אַבצוי יערקן יובילֿיאום

דער 18־יאָריקער יובילֿיאום פון אידישן צענטער, איז ניט נאָר דער יום־טוב פון אידישן צענטער, נאָר ס'איז אויך דער יום־טוב פון גאַנצן אידישן ישוב, פון אַלע זיינע געזעלשאפטלעכע, קולטורעלע און פילאַנטראָפישע אינסטיטוציעס, וועלכע זענען געקומען צום לעבן, א דאַנק דער עקזיסטענץ פון אידישן צענטער, און אין וועלכן זיי האָבן שטענדיק גפונען א גייסטיקן און פּיזישן אָנשפאר.

אָבער אויך די אַנדערע אינסטיטוציעס אויף דער אידישער גאַס, וועלן קומען צום 18־יאָריקן יובילֿיאום ווי בריידערלעכע אָבער זייטיקע באַגריסער, קומט די אויטאָנאָמע שול־בּיים אידישן צענטער צו אייער יום־טוב ווי א גליד פון אייער קערפּער, ווי א צווייג פון אייער בוים, וועלכע איז מיט טויזנטער פּעדים געבונדן און געקניפּט מיט אייער גורל, מיט אייערע ליידן און פֿריידן, מיט אייער פּראָגרעס און רעגרעס.

און ניט מיט פּוסטן קומען מיר צו אייער יום־טוב; מיר ברענגען אייך א גרוס פון דעם שענסטן און העכסטן קולטור־ אוצר, וואָס דער אידישער ישוב פּארמאָגט. מיר ברענגען אייך א לעבעריקן און האַרציקן גרוס פּון צוויי הונדערט אידישע ציאָנאַל־אידישע דערציאונג אין דער אויטאָנאָמער שול בּיים אידישן צענטער. צוויי הונדערט אידישע נשמות, וועלכע ענען ארויפגעראטעוועט געוואָרן פון גייסטיקן טויט, פון גייסטיקער אָסימילאַציע, א דאַנק דער עקזיסטענץ פון אידישן צענטער.

אין טאָג פון אייער יום־טוב, נעמט צו אונזערע בריידערלעכע גרוסן און וואונטשן, אז דעם צוואַנציק יאָריקן יובילֿיאום פון אידישן צענטער זאָלן מיר פייערן אין א איינענער געבוידע, סיי פּאָר דעם אידישן צענטער און סיי פּאָר אונזער שול.

זאָל לעבן דער אידישער צענטער!

זאָל לעבן די אויטאָנאָמע שול בּיים אידישן צענטער!

י. קאָזאַלטשיק, פּרעזידענט.

Cortesía de

LA SORTIJA

Monte 63 - 65 Teléf. M-9549

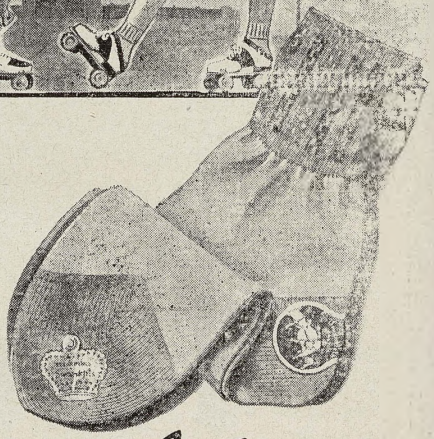
¿CHICA, TUS ESCARPINES NUNCA SE AFLOJAN?

– NO! PORQUE YO USO SWANKLETS

LOS ESCARPINES SWANKLETS VISTEN MEJOR POR IGUAL PRECIO.

• La extensa variedad de diseños y atrayente surtido de colores hacen que los SWANKLETS sean los escarpines preferidos de toda señorita elegante

ESCARPINES Swanklets

Una creación de CORONA

La Marca Suprema en Calcetería de Calidad

Distribuidores: STANDARD MILLS OF CUBA, San Ignacio 22 altos, La Habana

CRISTAL

La Cerveza Nacional

CLARA - LIGERA - SABROSA

★

MALTINA

La Fórmula de la Salud

LA BEBIDA DEL HOGAR

Cortesía de

"Telva"

La Toalla de Calidad

יערלעכער טעטיקייטס־בעריכט פון אידישן צענטער

(פון 7־טן דעצעמבער 1942 ביז 31־טן אקטאבער 1943)

פארוואלטונגס־מיטגלידער פאר יאר 1942־1943

פארוואלטונג

ווי יעדער נעשריבענער בעריכט פון די טעטיקייטן פון אידישן צענטער, איז אויך דער היינטיקער ניט מער ווי א טיילווייזער. עס איז אוממעגלעך דורכצוגיין און באארבעטן די גאנצע אריינגעקומענע פאסט, ווייל קומט אן אין פארלויף פון א יאר, ווי אויך פארציבענען די אלע אפגעטענע אקטיוויטעטן, ווייל ווילטן נעקענט נעבן אן ערלעכע אפשפיגלונג פון אלץ, ווייל ווערט נעמאן ציווישן די ווענט פון אידישן צענטער אין די טאג־טעגלעכע ארבעט אין משך פון א יאר צייט.

דער היינטיקער בעריכט ווענט אפשר זיין נאך א קלענערער ווי יעדעס יאר, ווייל מיטן ארויסנעבן א ספעציעלע יובילי־אויסגאבע, ווען עס ווערן פארעפנטלעכט פארשידענע ארטיקלען אין אפשאצונגען ווענן דער ארבעט, ווייל איז נעמאן נעווארן דורך דעם אידישן צענטער אין משך פון די 18 יאר פון זיין עקזיסטענץ, און דערי־בער ווילן מיר זיך באנוגנען מיט פארצייכענען בלויז די הויפט־שטריכן פון די וויכטיקסטע אקטיוויטעטן, ווייל זענען נעמאן נעווארן דורכן אידישן צענטער אין משך פונם פארנאנגענעם יאר.

די איצטיקע פארוואלטונג פון אידישן צענטער אין קובא, איז אויסגעוויילט נעווארן דעם 21־טן נאוועמבער 1942. די קאנסטיטואירונגס־זיצונג איז פארנעקומען דעם 7־טן דעצעמבער דעם זעלבן יאר. די אמטן פון עקזעקוטיוו און וואקאלן, זענען צוזאמענגעשטעלט אין פאלגנדן פארם:

פרעזידענט — יוקען.

מיטגלידער בערעזדיווין — וויצע־פרעזידענטן.

חיים קיער — 2־טער וויצע־פרעזידענט.

עליאס טובמאן — נענ.־סעקרעטאר.

אויסאק יאוויטש — וויצע־סעקרעטאר.

נחימה קוביליון — קאסיר.

ברוך בענעס — וויצע־קאסיר.

חיים האראנשטיין — אהמויכט־דאקטאר.

וואקאלן:

אשע קאציעל.

קלמן וואדאנאם.

כוליא סעלעצקי.

נאטאן בארענשטיין.

לואיס שטאקהאמער.

מאריס פעטערמאן.

אברהם קאפלאן.

לעאן אלענבערג.
אייזיק באקאלטשוק.
האדי קופער.

גלייך אויף דער ערשטער פארוואלטונגס־זיצונג פון דער ניי־דערוויילטער דירעקטיוועט, זענען צוקאמפעטירט געוואָרן צו דער ארבעט דער ה' א. י. דובעלמאן, וועלכער איז געווען געווארן פון דער אוועקגיינדער פארוואלטונג, און דער ה' איסאק יאנאהניק, געווען פרעזידענט פון דער זעלבער, וועלכער איז אויך אויף דער דערמאנטער זיצונג דערקלערט געוואָרן אלס ערן־פרעזידענט פון אידישן צענטער.

טעטיקייטן פאַרן לעצטן יאָר

מיטגלידער קאמפיין — ווי ביי די פריערדיקע פארוואלטונגען, איז אויך ביי דער ניי־דערוויילטער דירעקטיוועט פריער פאר אלעמען אנדערע ארבעט געווען צו פארגרעסערן די מיטגלידערשאפט פון דעם צענטער. אין דעם צוזאמענהאנג איז אויך אויפגעשטעלט געוואָרן אן ארדנונג אלס די ערשטע ארבעט, וועלכע דעם בודושעט. צו דעם צוועק איז אדורכגעפירט געוואָרן א מיטגלידער־קאמפיין, וועלכער האט געהאט דעם גרעסטן דערפאלג, העלפנדיק אזוי ארום אויסגלייכן דעם שטענדיקן דעפיציט פון אידישן צענטער. נישט נאר זענען נעדעקט געוואָרן די פארשידענע חובות, נאָר זענען געמאכט געוואָרן דורך די אנדערע פארוואלטונגען, נאָר עס איז אויך אפגעצאלט געוואָרן דעם „היאס" פון ניו־יאָרק די סומע פון פינף הונדערט און פונציק דאלער ($550.00), וועלכע דער אידישער צענטער איז שולדיק געווען פון אן הלואה פון טויזנט דאלער, וואס איז געמאכט געוואָרן ביים „היאס" דורך דער דירעקטיוועט פון 1941.

נאכן פארענדיקן דעם מיטגלידער־קאמפיין, אין וועלכן די פארוואלטונגס מיטגלידער האבן זיך אקטיוו באטייליקט, האט די צאל מיטגלידער דערגרייכט אריבער 500. ביים היינטיקן טאג ציילט דער אידישער צענטער 490 אקטיוע און גוטשטייענדע מיטגלידער.

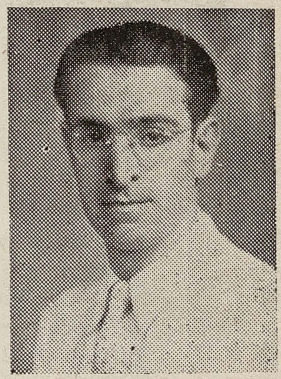
„היאס"־אפטיילונג — ווי עס איז אלעמען באקאנט, איז דער אידישער צענטער דער פארטרעטער פון „היאס" ניו־יאָרק, וועלכע איז איינע פון די ווייטיקסטע היספס־ארגניזאציעס אויפן געביט פון אימיגראציע אין דער גאָרער וועלט.

אין משך פונם לעצטן יאָר זענען אין אפיס פון אידישן צענטער אריינגענעקומען 635 בריוו פון פארשידענע לענדער. ארויסגעשיקט געוואָרן זענען 1963 בריוו. קיבל זענען דערהאלטן געוואָרן 17, און ארויסגעשיקט געוואָרן 3. אויף אריינצופאָרן אין די פארייניקטע שטאטן, זענען דערלויבדיקט געוואָרן 118 פראגע־בויגן פון דער פאָרם „בי" פאר די מיטגלידיקן פון אידישן צענטער. אין אימיגראציע־אמט זענען דערלויבדיקט געוואָרן 7 ענינים פון אפנעמען די דעפאזיטן צו $500.00, צוואמען אויף דער סומע פון $3.500.00.

אין די פארשידענע מיניסטעריומס זענען דערלויבדיקט געוואָרן פאלגנדע צאל ענינים: אין יוסטיץ־מיניסטעריום 162; אין פינאנץ־מיניסטעריום 34; אין אויסלאנדס־מיניסטעריום 28; אין נאבערנאסיאן 23; אין פארטיידיקונגס 4; אין סאניטעט 2; אין בילדונגס־מיניסטעריום 2; אין פארשידענע אפיסעס פון דער רעגירונג זענען דערלויבדיקט געוואָרן 237 ענינים, צוזאמען

פּאַרוואַלטונג פֿון אידישן צענטער. — פֿון לינקס צו רעכטס, זיצנדיק: מ. בעמערמאַן, א. יאוויטש, א. יאַנאַדניק, א. יוקען — פֿרעזידענט; ע. טוכמאַן — סעקרעטאַר; ב. בענעם, ח. קיער, ח. האַרנשטיין, כ. בארנשטיין; שטייענדיק: י. סעלזניק, י. שטיינבערג, א. קאַפּלאַן, ל. אָלעמבערג, א. באקאַלטשוק, ע. מאַנדאָע, ק. וואַדאַנאַם, ח. קופער און א. שטאַקהאמער. (אָפּוועזנדע: מ. בערעזדיווין און נ. קוביליון).

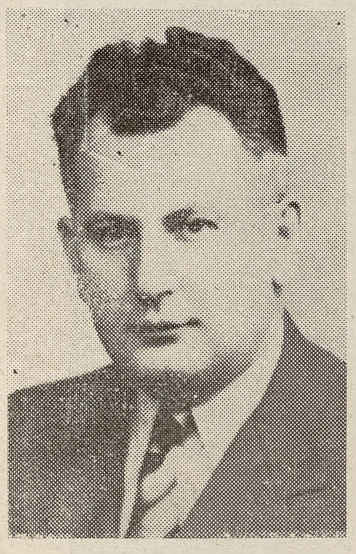

מאָריס בערעזדיווין

עקשטער וויצע־פרעזידענט (אָפּוועזנד אויף דעם אַלגעמיינעם בילד).

וועלכע עס זענען געווען 122 אין שטאָטישן וויוואָק; 62 אין אימיגראַציע־דעפּארטאַמענט; 27 אין מוניציפּאַלע גערילטן; 8 אין די רעקרוטן קאָמיסיעס; 6 אין פּאָליציי־סטאַנציעס; 4 אין די קאָפּיטאַניא דעל פּוערטאָ; 3 אין זאָנע פיסקאל דע אָריענט; אין פּארשידענע אַנדערע גערילטן 5.

אין אָפּיס פון אידישן צענטער זענען דערלויבּיקט געוואָרן ענינים פּאַרן אָבליגאַטאָרישן מיליטער־דינסט 214; פּאַרן אינטערוועטנאָר דע לאָס פּראָפּיעדאדעס ענעמיגאס 375; רעגיסטראַציע פּאר אויסלענדער אין פּאָליציי־סטאַנציעס 198; ביטעס פון אויסזוכן קרובים און פרייַנט אין קאנאדע, צפון, צענטראַל און דרום אַמעריקע 128, אין פּארשידענע טיילן פון אייראָפּע 84, אין די פּאָסט־אָפּיסעס 102; אויסלענדישע קארענטן 51; אין לערן־אנשטאלטן 72.

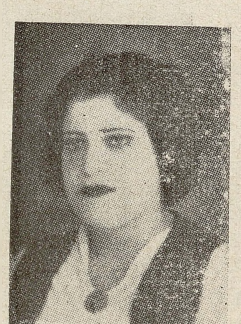
נחמיה קוביליון

קאַסיר (אָפּוועזנד אויף דעם אַלגעמיינעם בילד).

די שולע ביים צענטער. —

די שולע ביים צענטער איז זייט דעם יאָר 1939 אויטאָנאָם, און ווערט פּאָרוואָלטעט דורך א דירעקטוויוע, ווועלכע ווערט דערוויילט אויף א על־טערן־פּאָזאָמלונג. דעם לעצטן יאָר איז ה' יעקב קאָזאָלטשיק, פּרעזידענט פון דער שול־פּארוואָלטונג, און ה' יעקב ביניאַקאָנסקי סעקרעטאַר. עם ווערט זיכער ניט זיין איבערטריבן, ווען מיר ווילן זאָגן, אז די שול־פּארוואָל־טונג איז אייגע פון די אקטיוויסטע, און גיט אוועק פיל צייט אויף צו לייזן אַלע נויטיקע פּראָבלעמען אין צוזאַמענהאנג מיט דער שולע, און א דאנק אט די ענערגישע אנשטרענגונגן, ווערט די אויטאָנאָמע שול ביים צענ־

טער פֿאַרעכנט אַלס דער וויכטיקסטער דערציערישער, קולטורעלער אינשטאַלט ביי אונז אין ישוב. די קינדער, וואָס ענדיקן די אויטאָנאָמע שולע האָבן ניט נאָר באקומען רוטין בילדונג, וואָס עס לערנט זיי אוים א לערער, נאָר זייער מענטאַליטעט און אַרט דענקען איז א אידישע, דורכגעדרונגען מיט נאציאָנאַלער פֿראָנטוואַרטלעכקייט פֿאר זיין שטאָט.

דרא. אמאליא מאראלעס
אי גאנזאלעס

דירעקטאָרין פון דער שפּאניש־אָפּטיילונג פון דער אויטאָנאָמער צענטער־שול.

זאכן, שטייענדיק שטענדיק צו דינסטן מיטהעלפנדיק אזוי ארום ליזיק די פינאנציעלע שוועריקייטן.

ביים היינטיקן טאָג לערנען אין דער אויטאָנאָמער שול ביים אידישן צענטער 185 קינדער — 93 אינגלעך און 92 מיידלעך. פון זיי צאָלן די פולע קוואָטע 112 שילער; 41 צאָלן א פּריוויליגירטע קוואָטע, און 32 לערנען אינגאנצן אומזיסט, צוליב דעם שלעכטן פינאנציעלן צושטאנד פון זייערע עלטערן.

מיט דער שפּאניש־אָפּטיילונג פירט אָן די דאָקטאָרע אמאליא מאראלעס אלאנסא דע גאנזאלעס. מיט דער אידישער, דער ה' אליהו עליאשוויטש, איינער פון די פּייאיקסטע פּערזענלעכקייטן און מיט פּאָר־מענטשנישן אויפן דערציִעריש־לעבן. אויך דער לערער־פערסאָנאל, דער שפּאניש־ און דער אידישער, איז אַן ערשטקלאסיקער און באשטייט פון קאָמפּעטענטע לערער.

די שולע ביים צענטער האָט 6 גראדן און א קינדערגארטן, ווי אויך ספּעציעלע פּראָפּעסאָרן פאר דער ענגלישער שפּראָך, פיזישע איבונגען און האַנט־ארבעט.

אויך צו קאָפּערירן מיט דער אַרבעט פון דער אויטאָנאָמער שול־פאַרוואלטונג, איז אויך באשטימט זעקרעטאר דער דירעקטיוע פון אידישן צענטער צווישן פון אירע באַשטייער, די ה"ה לואיס שטאָקהאמער און אברהם קאפלאן, וועלכע זענען אנגעוויזן ביי די זיצונגען, העלפנדיק ליזיק די נעשאַפענע פּראָבלעמען.

יורידישע אָפּטיילונג — די יורידישע אָפּטיילונג ביים אידישן צענטער, וועלכע אָנגעפירט דורך דעם קינד וואָקסט אויס נאָכן פאַרענדיקן די אויטאָנאָמיע שול א גוטער קובאַנער און אן עכטער, שטאָלצער איד.

ווי פריער געזאָגט, איז די שילע אויטאָנאָם, זי ווערט אָנגעפירט דורך אן איגענער פאַרוואַלטונג, זי יועצט אָבער ברייט אונטערשטיצט דורך דער פאַרוואַלטונג פון אידיש צענטער מיט אלץ נאָר וואָס איז מעגלעך, געבנדיק איר אומזיסט דעם לאָקאל, ליכט, אפּיס, ארבעט און אלע אנדערע נויטיקע

באקאנטן קובאנער אדוואקאט, דר. ווילפרעד לאפעז פאָרטא, ווי אויך דורך דעם באקאנטן אידישן פּראקי־ראדאר ה' מיגעל גורוויטש, וועלכער באדינט מיט לענאלע עצות די מיט־גלידער פון אידישן צענטער, ניט נעמענדיק דערפאר קיין שום האנא־ראר. יעדער מיטגליד פון אידישן צענטער, וועלכער באווייזט זיין רעפּי־וט פון לעצטן מאנאט, האט די רעכט צו באקומען אלע לענאלע עצות און יורידישע הילף פרי אן שום אפּצאל.

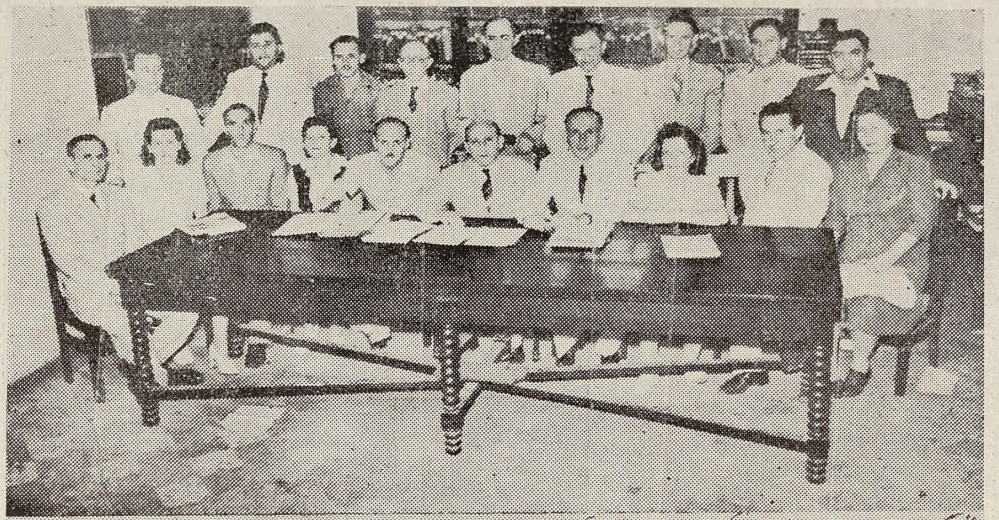
יוגנט־סעקציע ביים אידישן צענטער. — צווישן די פארשידענע סעקציעס, וואס עקזיסטירן ביים אי־דישן צענטער, איז די יוגנט־סעקציע איינע פון די אקטיוסטע און וויכ־טיקסטע. די פארוואלטונג פון אידישן צענטער האט באשלאסן צו דעלעגירן צווייי פארשטייער אירע, די ה"ה נאטאן בארנשטיין און חיים הארנשטיין, אז זיי זאלן מיטהעלפן אין די אק־טיוויטעטן פון דער זעלבער. פארן לעצטן יאר איז די פארוואלטונג פון דער יוגנט־סעקציע צוואמענגעשטעלט געווארן אין דער פאלגנדער פארם: כוליא כאוע, פרעזידענט; פרל' בער־טא אייבעשיץ, וויצע־פרעזידענטן; כוליא כאוע־באזילער, סעקרעטאר; פרל' אסתר שאפּירא, וויצע־סעקרעטא־רין; באקאבא מאובענפעלד, קאסיר־ן; סאלאמאן וואלפּע, וויצע־קאסיר; קאר־לאם פוקס, אדמיניסטראדאר; וואקאלי־: פרל' אסתר פּוין, פּערלא נאו און אבהם מאנקארוש.

צווישן די פארשידענע אונטערנע־מונגען, וואס זענען אדורכגעפירט געווארן דורך דער יוגנט־סעקציע פאר דעם לעצטן יאר, זענען געווען: אן ארטיסטיש־קולטורעלער אוונט, מיט דער באטייליקונג פון דעם פאטע־דראטיקע פון האוואנער אינסטיטוט, דר. פראנציסקא דאמענעטש, וועלכער האט נערעדט אויף דער טעמע: „די מראגעדיע פון פעלקער פאר דער צו־קונפט פון דער היסטאריע", פארנע־קומען דעם 13־טן נאוועמבער 1942, דעם 22־טן פעברואר 1943 איז דורך דער יוגנט־סעקציע אייגענאראדנט נע־ווארן א טאנץ־אוונט, וועמענס אייג־קונפט איז געגאנגען אויף איינקויפן א ביזל־באל עקיפּא. פאר דעם זעלבן צוועק איז אויך אדורכגעפירט גע־ווארן א קליינער קאמפּיין צווישן דער אידישער קאמערץ, וועלכע האט זיך אפּגערופן זייער ווארעם, נעבנדיק זייערע באשטייערונגען, און עס איז געווארן גע־זאמלט דורך די סומע פון $216.50. די דערמאנטע זאמלונג איז אדורכגעפירט געווארן דורך די מיט־גלידער פון דער יוגנט־סעקציע מיט דער באטייליקונג פון פארשטייער פון דער דירעקטיוו פון אידישן צענטער, ה"ה נאטאן בארנשטיין און חיים הארנשטיין.

דעם 14־טן אפּריל איז אדורכגע־פירט געווארן א קאנפערענץ מיט דער באטייליקונג פון דער באקאנטער קובאנער שרייבערין מערסעדעס פינ־טא, אויף דער טעמע: „די יוגנט און די איטטיקע צייט. דעם 28־טן אפּריל, א קאנפערענץ פון דעם דירעקטאר פון דער אויטאנאמער שול ביים אי־דישן צענטער, ה' אליהו עליאוויטש, אויף דער טעמע: „י. ל. פּרץ, דער קלאסיקער". דעם 18־טן סעפּטעמבער, אן ארטסטיש־ליטעראריש אוונט, אונטער נאמען: „קאראוואנא דע אר־טע". די יוגנט־סעקציע ביים אידישן צענטער ציילט 104 מיטגלידער.

פּאַרוואַלטונג פון יונגט־קלוב בײם אידישן צענטער. — פון רעכטס צו לינקס זיצנדיק: כאָקאָבאָ טאובענפעלד — קאַסיר; כוליאָ כאַיוע באזיליער — סעקרעטאר; כוליאָ כאַוועז — פּרעזידענט; בערטאַ אייבעשיץ — וויצע־פּרעזידענטין; סאַלאָמאָן יואַפּע — וויצע־קאַסיר; פון לינקס צו רעכטס, שטייענדיק: קאַרלאָס פּוקס — אַדמיניסטראַטאָר; וואָקאָלן: פּרץ, אסתר פיין, אסתר שאַפּידאָ און אברהם מאַנקאַרוש.

COLEGIO HEBREO AUTONOMO DEL CENTRO ISRAELITA DE CUBA
1943

אויטאָמע שול־פּאַרוואַלטונג בים צענטער — פון לינקס צו רעכטס, זיצנדיק: א. שטאָקהאמער, פרוי פּאַלעווסקי, פּטאשעוויטש, פרוי ווינער, י. ביניאקאנסקי — סעקרעטאר; נ. קאוואַלטשיק — פּרעזידענט; ח. טשערטשעס — קאסיר; פרוי טשערטשעס, ג. קריגער, פרוי בראסלאווסקי; שטיינדיק: י. גאדלעס, כ. מוקאסיי, ווינער, ספּומבערג, א. קאפּלאן, א. עליאוויטש — דירעקטאר; א. קאפּלאן, ק. לאנדוי און בראסלאווסקי.

VILLAMIL ORTIZ y CIA., S. en C.

Sucesores de FERNANDEZ y CIA.

Casa Fundada en el año 1889
Importadores de Tejidos

MURALLA 204 y CUBA 520 TELEF. M-1290

Fabricantes de las afamadas sábanas TROYA

CORTESIA DE

"LA CASA VARAS"

VARAS HNO. y CIA.

Almacén de Pieles

TENIENTE REY 371-373 Esq. a Villegas Teléf. A-7652
H A B A N A

HAVANA HEEL COMPANY, S. A.

Contrafuertes, Cambreras, Tacones, Hormas

Fábrica: PALATINO 63, Cerro Teléf. I-4872. Apart. 267.

Oficina: AMARGURA 316, Habana Teléf. A-8128, Apart. 267

Habana. — Cuba.

CORTESIA DE

ROBERTO RODRIGUEZ S.

AMARGURA 319. TELEFONO M-1455

Apartado 951. — Habana.

"BRA • SLIP"

El perfecto ajustador-refajo.

Una nueva creación de

Lady Louise

Esta creación de LADY LOUISE es completamente distinta de todas las tentativas de refajos-ajustadores ideados hasta el presente Al crear esta prenda, LADY LOUISE presenta el verdadero **ajustador-refajo:**—un ajustador perfecto y completo—sin suprimir ninguna de sus características propias. De la parte inferior del mismo ajustador nace, enteramente libre de su faja, la falda del refajo, con un corte moderno e irreprochable, como todas las prendas LADY LOUISE, lo cual proporciona la máxima comodidad y las líneas esculturales de una venus, haciendo lucir la ropa exterior más elegante y atractiva.

BRA • SLIP **Lady Louise**

Examine esta creación en su tienda favorita

ביבליאָטעק און לייענזאל

— די ביבליאָטעק בײם אידישן צענטער ווערט אָנגעפירט פון פרל' אסתר פערסינער, וועלכע גיט אַוועק פיל צײט פֿאַרן וואויל־זײַן פון דער ביבליאָטעק, ניט נעעמנדיק דערפאר קיין שום האָנאָראר. דער לייענזאל ווערט יעדן טאָג באזוכט פון א גרעסערער צאָל לייענער, וועלכע קומען פֿאַר־ברענגען א פֿאַר שעה, האָבנדיק א גייסטיקן פֿאַהנעניגן, אונטערהאַלטנדיק זיך בײַ פארשידענע זשורנאלן און צײַטונגען פון דער גאַרער וועלט.

אונטערנעמונג און קולטור קאָמיסיע בײַם אידישן צענטער. — די אונטערנעמונג און קולטור־קאָמיסיע בײַם אידישן צענטער, האָט אין משך פונם לעצטן יאָר א־דורכגעפירט פארשידענע וויכטיקע אונטערנעמונגען און אַקטיוויטעטן. דער פֿרעזידענט פון דער אונטערנעמונג און קולטור־קאָמיסיע, איז ה' מאָריס פעטערמאַן; ה' כוליא סעלזטצקי סעקרעטאר. די ערשטע אונטערנעמונג איז איינגעפֿאַהרטע געוואָרן דעם 23־טן יאַנואַר, וועלכע איז באשטאַנען פון א באנקעט פאר דעם אַוועקגייענדיקן פרעזידענט פון אידישן צענטער, ה' איסאק יאַנאָבניק. דעם 27־טן בעב־רואר איז אַדורכגעפירט געוואָרן א פאַמיליע און קאָנצערט־אָוונט, ווע־כער האָט געהאַט דעם גרעסטן ער־פאָלג. דעם 20־טן מערץ — א פּוריס־אָוונט. אויך האָט די אונטערנעמונג און קולטור־קאָמיסיע בײַם אידישן צענטער זיך באַטייליקט און קאָנפע־רירט בײַ אַלע אַקטיוויטעטן, וואָס זענען אַדורכגעפירט געוואָרן אין פֿאַר־לויף פון לעצטן יאָר.

שאַך־קלוב. — אויף צו פֿאַר־ברייטערן די אַקטיוויטעטן פון אידישן צענטער, איז דורך דער פֿאַרוואַלטונג נעגרינדעט געוואָרן א שאַך־קלוב בײַם צענטער. עס זענען איינגעקויפט נע־וואָרן נײַע שאכן און עס איז איינ־גע׳פֿאַהרטע געוואָרן גלײַך בײַ דער גרינ־דונג א סימולטאַן שאַך־שפּיל פון 40 פֿערזאָן, אין וועלכן עס האָט אָנגענייל־גענומען דער וועלט־משאמפיאָן, און קובאנער שאַך־מייאָטער, ה' פראָאַניצ־קא פלאנאס. דער רעזולטאט פון די אידישע אנטיילנעמער איז געווען זייער א צופֿרידנשטעלנדער און גו־טער. יעדן אָוונט קען מען זען א גרויסע צאָל אידישע שאַך־שפּילער, וועלכע קומען אין לאָקאל פון אידישן צענטער פאַרברענגען בײַם שאַך־שפּילן. דער פֿרעזידענט פונם שאַך־קלוב איז דר. יאָאכים מיק. דער שאַך־קלוב בײַם אידישן צענטער, איז גע־גרינדעט געוואָרן אויף דער איניציא־טיוו פון ה' גרשון מאַיאַ.

דער אידישער צענטער — הײַם פון אַלע אידן פון קובא

דער אידישער צענטער, וועלכער איז אַפֿאָליטיש, נעהערט אַלעמען אין דער אידישער קאָלאָניע, און עס ווערט ניט זיין איבערטריבן, ווען מיר ווילן זאָגן, אַז ער איז די הײַם פון אַלע אידן אין קובא, און שטייט אויך צו דינסט פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס, וועלכע פירן אַרויך זייערע וויכטיקע אונטערנעמונגען אין די זאַלן פון אידישער צענטער. אויך די מערסטע ניי־אָנגעקומענע אידישע אינסטיטו־ציעס ווערן געבוירן צווישן די ווענט פון אידישן צענטער. דאָרט קומען פאַר די גרינדונגס־זיצונגען, דאָרט קאָנסטיטואירן זיך זייערע פאַרוואַל־טונגען און מען פירט אַדורך די וויכ־

טיקסטע ארבעטן, ביז מען גייט אי־ בער שפעטער אין אייגענע לאקאלן.

אזוי, למשל, זענען דעם לעצטן יאר געגרינדעט געוואָרן 8 רייע נייע אינסטיטוציעס, וועלכע טוען וויכטיקע און נוצלעכע ארבעטן ביי אונז אין ישוב. צווישן זיי די געזעלשאפט „ארט" פאר קאנסטרוקטיוואר הילף, וועלכע האט זיך געגרינדעט אין אי־ דישן צענטער, באקומענדיק די זאלן זיי אויך דעם אפיס פאר יעדער נוי־ טיקער ארבעט. דער אידישער צענטער האט מיטגעהאלפן מיט אלע מעגלעכ־ קייטן אין דעם דערפאלג ביים ארגא־ ניזירן זיך פון דער אזוי וויכטיקער אינסטיטוציע ביי אונז אין קובאנער אידישן ישוב.

אויך דער אידיש־קובאנער היל־פס־ קאמיטעט פאר די אליאירטע, האט זיך געגרינדעט אין אידישן צענטער, און פירט אלע זיינע אקטיוויטעטן אינם זעלבן, זיך באנוצנדיק מיט די זאלן פאר זיצונגען און פאר אנדערע ארבעטן, ניט צאלנדיק דערפאר.

עס דארף אויך דערמאנט ווערן, אז די היסטארישע געזעלשאפט אין די רעהאקציע פאר אידישער געשיכטע אין קובא, האט באקומען פון אידישן צענטער יעדע נויטיקע קאאפעראציע, ווי אויך די לאקאלן פאר זיצונגען.

דער צענטראל־קאמיטעט פון אלע אידישע אינסטיטוציעס פירט אויך אלע זיינע אקטיוויטעטן, זיצונגען אין אלגעמיינע פראזאמלונגען אין די לא־ קאלן פון אידישן צענטער, באקומע־ דיק דאס אלעס פרי, או קיין שום אפצאל.

אויך דער אידישער שרויבער אין זשורנאליסטן־קרייז האט זייער אפיס אין לאקאל פון אידישן צעוועזר. אין אלע זיצונגען און אקטיוויטעטן פירט ער דורך אין אידישן צענטער, פרי פון יעדן אפצאל.

פארן וואוילזיין פון אידישן ישוב

עס וועט ניט זיין איבערטריבן, ווען מיר ווילן זאגן, אז ביי יעדער וויכטיקער אונטערנעמונג, וואס ווערט אדורכגעפירט אין ישוב, באטייליקט זיך דער אידישער צענטער דירעקט אדער אומדירעקט, און קאאפעריירט פארן דערפאלג און וואוילזיין פון דער זעלבער. אזוי למשל איז אדורכגעפירט געוואָרן א קאמפיין צו העלפן דאטע־ וועז 22 אידן, קובאנער בירגער, וועל־ כע געפינען זיך אין בארסעלאנא, שפאניע, און דער אידישער צענטער האט מיטגעהאלפן דעם צענטראל־ קאמיטעט אין דער דערמאנטער אזוי וויכטיקער ארבעט. צוליב ניט פארוי־ געזעענע סיבות, האבן די דערמאנטע אידן ניט געקענט קומען קיין קובא, און די געזאמלטע סומע איז מיט דער צושטימונג פון די באשטייערער, אי־ בערגעגעבן געוואָרן דעם היזן דושאינט רעליף־קאמיטעט, אלס צושטייער פון אידישער קאלניע אויף אויסצוהאלטן די דערמאנטע פערזאנען, וועלכע גע־ פינען זיך אין שפאניע.

ווי יעדן יאר, איז אויך היינטיקס יאר, אויף דער איניציאטיוו פון אי־ דישן צענטער, אדורכגעפירט געוואָרן איינע פון די אימפאזאנטסטע מאנ־ פעסטאציע פון דער אידישער קאלא־ ניע, אין ציזאמענהאנג מיטן 4־טן יולי פייערייר. מארגירדיק צענטער דער אידישער און קובאנער פאן צו־ זאמען מיטן קובאנער פייעל איז דעם טאג פון טאוזנדיקם אלטאהענקייט.

אויך דעם 2־טן דעצעמבער 1942, וועו עס איז אָנגעקומען די טרויעריקע און שוידערלעכע נייעס פון היטלערס פלאַן פון אויסראָטן אלע אידן, וואָס געפינען זיך אין דער נאַצי־אָקופירטער איראָפּע, האָבן זיך אין די זאלן פון אידישן צענטער פֿאַרזאַמלט בערך 5 טויזנט אידן, און שפּעטער זיך אָרגאַניזירט אין אייניקע פון די גרעסטע בתּי־קנסיות פֿאַר דעמאַנסטראַציעס, אין וועלכער עס איז אויסגעשריגן געוואָרן אונזער צער און פּראָטעסט קעגן דער גרויזאַמער אַצי־גזירה פון אויסראָטן אונזערע ברידער און שוועסטער אויף יענער זייט ים. אין יענעם טרויעריקן טאָג פון 2־טן דעצעמבער, האָבן די טויזן פון אידישן צענטער זיך נית פֿאַרמאַכט טאָג און נאַכט. יונג און אַלט, גרויס און קליין, פון נאָענט און ווייט, האָט מען פֿאַרטרויערט, מית צעוויי־שטֿקטע הערצער, נעשטראָמט צום אידישן צענטער, זוכנדיק דאָרט אַ טרייסט און אפשר אויך וועלכע ס'איז היליף.

וועגן אַן אייגענע געבּיידע

די אלע אויבנדערמאַנטע אויסגעדעכנטע אקטיוויטעטן און אַדורכגעפירטע ארבעט, באַווייזן קלאָר, אַז דער אידישער צענטער איז נית נאָר די עלטסטע אינסטיטוציע אין ישוב, נאָר איז דער נעהו פון אלע זויכטיקסטע אקטיוויטעטן אינם קובאַנער אידישן קיבוץ. אויף צו קענען אבער פֿאַרבריטערן זייַנע אקטיוויטעטן און נאָך מער אנטקעגנקומען די פֿאַדערונגען און פֿראָבלעמען, וואָס שאפן זיך טאָג־טעגלעך אין ישוב, איז אומבאַדינגט נויטיק אַן אייגענע געבּיידע, וועלכע זאל אין זיך קענען אַרייננעמען די ווייכטיקסטע אינסטיטוציעס ביי אונז אין ישוב, און מיט דער פולסטער קאַפּאַציטעט פונם אידישן צענטער מיטהעלפן זיי אין זייער אַזוי ווייכטיקער אַרבעט פֿאַרן וואויל־זיין פון אלע קובאַנער אידן.

נעמענדיק אין אָנבאַטראַכט די ווייכטיקייט פון האָבן אַן אייגענע געבּיידע, איז אויף דער איניציאַטיוו פון דער פאַרוואלטונג פון אידישן צענטער, צוזאַמענגערופן וועוואָרן א קאָנפערענץ אין דעם „האָטעל פּלאַזא", וועלכע איז פֿאַרגעקומען דעם 19־טן סעפּטעמבער 1943, אין וועלכער עס האָבן זיך באַטייליקט די ווייכטיקסטע אָנגעזעענסטע געזעלשאַפּטלעכע טויער, ווי אויך אייניגלאַדענע פערזענלעכקייטן, צווישן וועלכע עס איז נעצייכנט געוואָרן די סומע פון $13.125.00 אויף צו בויען אַן אייגענע געבּיידע. עס איז אויך שפּעטער קאָנסטיטואירט געוואָרן אַן עקזעקוטיוו פון דעם בוי־קאָמיטעט אויף אָנצוגיין מיט דער אזוי ווייכטיקער ארבעט. צום באַדויערן איז ביז היינטיקן טאָג קיין קאָנקרעטע ארבעט נית נעטאָן געוואָרן. דער ענין איז אביסל פֿאַרשלאָפן געוואָרן, עס איז אָבער צו האָפן, אז דער בוי־קאָמיטעט וועט נאָר אינגיכן זיך נעמען נאָר ענערגיש אויף פֿאַרצוועגן די אָנגעהויבענע ארבעט פון אויפבויען אַן אייגענע געבּיידע פֿאַרן אידישן צענטער, וועלכע וועט זיין די היים פון אלע קובאַנער אידן.

18 יאָר אידישער צענטער

אין צוזאַמענהאַנג, וואָס דער אידישער צענטער ווערט היינטיקס יאָר 18 יאָר אלט, איז דורך דער פֿאַר־

וואלטונג באשלאסן געווארן צו פיי־ערן די אזוי וויכטיקע דאטע מיט אינארדנען א גרויסע, אימפאזאנטע יובילי־פייערונג, שבת דעם 11־טן דע־צעמבער.

בכדי צו קענען אויך אפשניצלען די ווייטיקסטע אקטיוויטעטן פון אי־דישן צענטער אין משך פון זיין 18־יאריקער עקזיסטענץ, איז אויך בא־שלאסן געווארן ארויסצוגעבן א ספע־ציעלע יובילי־אויסגאבע, וועלכע זאל אנטהאלטן ווייטיקע מאטעריאלן, גע־זאמלט פון די ארכיוון פון אידישז צענטער. א דאנק דער קאאפעראציע און ענגער מיטארבעטערשאפט פון דער רעדאקציע פאר אידישער גע־שיכטע אין קובא, איז וועמענס אכ־פירערשאפט עס שטייען דער רעדאק־טאר פון „האוואנער לעבן", ה' ס. מ. קאפלאן, און דער טאלאנטפולער הים־טאריקער דר. בארים סאפיר, וועלכער וויילט אלם פליכטלינג - נאסט איז קובא, ווי אויך אנדערע מיטארבעטער, איז געלונגען די דערמאנטע ארבעט אדורכצופירן און פארשפנטלעכן פאר־שידענע סטאטיסטישע מאטעריאלן בנוגע די ווייטיקסטע אקטיוויטעטן פון דער עלטסטער און ווייטיקסטער אינסטיטוציע, וועלכע איז — דער אידישער צענטער.

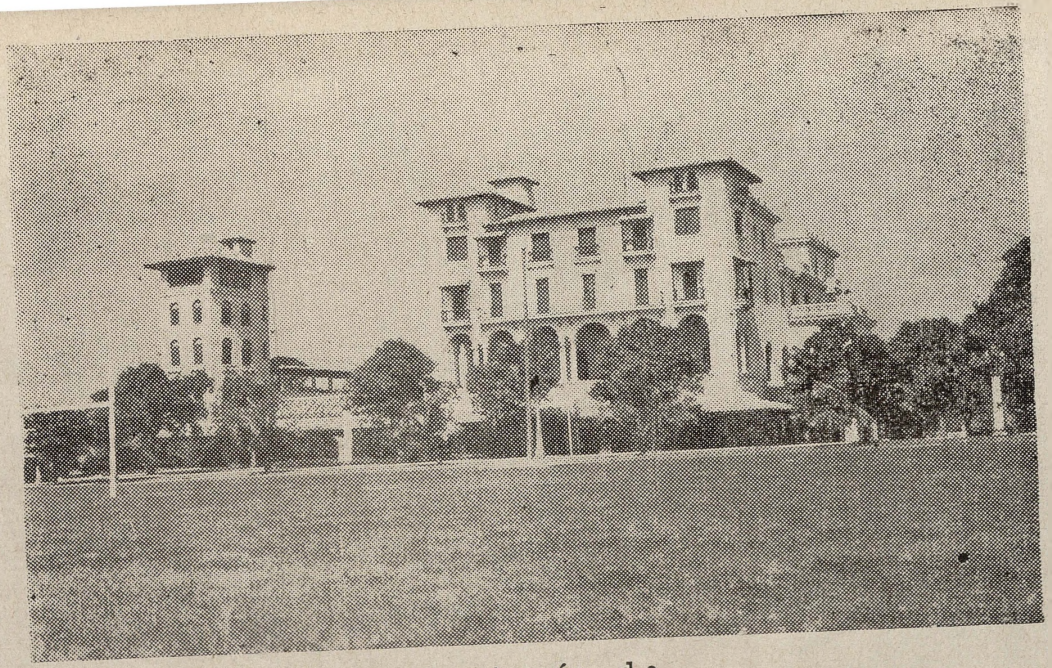
עס דארף אויך אומבאדינגט דער־מאנט ווערן, אז אויף צו קענען א־דורכפירן די אזוי ווייטיקע ארבעט, איז נויטיק געווען אוועקצוגעבן א סך ציים און געזונט, און די פארוואלטונג פון היינטיקן זאל האט געטאן אלץ וואס איז געווען מעגלעך, פארן דער־פאלג פון דער ארבעט.

ספעציעל אבער דארפן דערמאנט ווערן די פארוואלטונגם - מיטגלידער, וועלכע האבן אומערמידלעך געזוכט פארן מאטעריעלן דערפאלג פון דער יובילי־אויסגאבע, דאס זענען: דער־פרעזידענט, ה' אראן יוקעלן; דער־סעקרעטאר, ה' עליאס טוכמאן, און די דירעקטיוון - מיטגלידער: ה'ה לואים שמאקהאמער, נאטאן בארענשטיין, לעאן אלענבערג, ברוך בענעם, חיים הארענשטיין, איסאק יאנאדניק, אב־רהם קאפלאן, קלמן וואדאנאם, חיים קיזער, איזיק באקאלטשוק, איסאק יאוויטש און מארים פעטערמאן.

עס איז צו האפן, דאס די נייי־קומענדע פארוואלטונג, אין וועלכער עס ווערן זיכער אויסגעוויילט ווערן פאסיקע פערזאנען, וואס האבן אן אינטערעס פאר גורל פון אידישן צענטער, ווערט ווייטער פארוועצן מיט דעם פולסטן אינטערעס די ארבעט פארן וואוילזיין פון אונזער עלטסטער אינסטיטוציע, אוועקשטעלנדיק אויפן טאג־ארדנונג אלם זייער ערשטע ער־בעט, אן איינענע געבוידע פארן אי־דישן צענטער — א היים פאר אלע קובאנער אידן.

קארטעסיע פון „לא דיאנא"

Apple Blossom
PINAUD
Distribuidores: M. y E. Herrera, S. en C.

Cortesía de

Casino Deportivo de la Habana

"LUXOR"

Neptuno 212 Teléf. A-4157
entre Amistad e Industria Habana.

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

MAX PRASCHNIK y HNO.

Artículos Especiales para Farmacias, Vidrieras y Bodegas
Bernaza No. 238. Teléfono M-6762

מיר שליסן זיך אן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער — וואס איז דער יום־טוב פון נאנצן ישוב!

JAIME SCHUCHINSKY

Almacén de Pieles y Artículos de Talabartería
Ventas de Hules y Lonas
Cristo No. 29, entre Muralla y Tte. Rey. Telf. A5-7141

באנריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילי!

PULIDERIA DE DIAMANTES

Bluth, Margulies y Hermanos Susskind
Salud No. 305. Teléfono A-2385, Habana

מיר באנריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18־יאריקן יובילייאום!

FELIX GOLCHVAREZ

Viajante de las casas:
Cuervo y Cía. — Mariano Ferrero, S. en C.
Telf. I-5221-39 Reparto "Los Pinos" Habana.

א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

SHAFTAL - TERNER y Co.

Fabricantes de Carteras
Compostela 528. Teléfono M-6639

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

CHERCHES y KANNER

Fabricantes de Camisas y Ropa Interior
Sol. No. 414, entre Villegas y Aguacate. Teléf. A5-3162

מיר באנריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18־יאריקן יובילייאום!

CHAJMOWICH y SHWARTZ
MURALLA NUM. 306. TELEFONO A-9789
H A B A N A
מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

Cortesía de la
OPTICA ORBE
De ISAAC YAVITZ
REINA 115. — TELEF. A-7973. — HABANA.
מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

CINTURONES UNIVERSAL
De CHARLES BLOCH
BERNAZA 241-243 Teléf. A-9500, Habana.
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין ווייטער־
דיקער געזעלשאפטלעבער און קולטורעלער אַרבעט.

NIEMAN y COLODNER, S. L.
Fabicantes de Ropa para Caballeros y Niños
e Importadores de Tejidos
BERNAZA No. 218. TELEF. A-4651
מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

ISAAC BEREZDIVIN y CIA.
Almacenistas Impotradores de Paños y Tejidos
MURALLA 409. TELEF. M-6379
H A B A N A
א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער אַרבעט!

Cortesía de
HERI KUPER
REINA 155. HABANA.
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאָריקן יובל!

JOSE SINGER
Almacenes y Oficinas: BERNAZA No. 49, Habana.
Teléfono A5-2161.
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין ווייטער־
דיקער געזעלשאפטלעבער און קולטורעלער אַרבעט.

Cuban Hosiery Mills

— DE —

HEISLER Y PERCAL

Placencia Núm. 264. Teléfono U-3739

HABANA

מיר שליכן זיך אן אין דעם יום טוב פון אד. צענטער זאל דער יובילייאום סטימולירן אויפצובויען א איינענע געבוידע וועלכע זאל זיין די היים פון די קובאנער אידן.

באנקא דעל קאמערסיא

אגיאר און אבראפיא — האוואנא.

„באנקא דעל קאמערסיא"
איז איינע פון די וויכטיקסטע באנק־
אינסטיטוציעס פון לאנד, וואס שטייט
אין נאענטן קאנטאקט מיט די אידישע
ביזנעסלייט פאר פיל יארן, און וויזט
ארויס די גרעסטע אויפמערקזאמקייט
ביי דורכפירן זייערע באנק־אפעראציעס

די דירעקטארן פון דער באנק נוצן אויס די געלעגנ־
היט צו באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין אכצן
יאריקן יובילייאום, וווי אויך אלע אידישע פרייונט.

אלס עקס־פּרעזידענט פון אידישן צענטער, באגרים איך די אינסטיטוציע צום 18־יאָריקן יובילייאום, און ביי דער געלעגנהייט וויל איך אונטערשטרייכן, אז אויב דער ייִשוב האָט אָנגעוואוינען אויף א סך פֿאָזיטיוועס, האָבן מיר עס צי בארדאנקען דעם אידישן צענטער!

מאָריס הינמלשטיין

פּאַרוויקטע אידישע בעקערייען אין האוואַנא

אינגטימער:

מאַקס סאָסנער
שעפּסל טשעכנאָוויצקי
משה בייגעלמאַן
שעפּסל קראַץ
חיים־הערש מאלער
בערטאָ רובינשטיין
ברוך אָפּאָטאָווסקי

באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין אכצן יאריקן יובילייאום און וויגטשן אים פיל ערפאלג אין דער וויטערדיקער אַרבעט!

La Casa José

De José Rabinovich

MURALLA Esq. Habana. Teléfono M-7478

Importadores de todas clases de Fantasías y Sedas Damascos para tapizar y cortina. — Gran surtido en warandol.

א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט'

5ta. Avenida

Trajes hechos y a medida — Artículos para caballeros y niños

GALIANO 554, esq. a SALUD. TELEFONO A-9417
HABANA

מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18-טן יובילי.

"ELLAS"

MODAS

Vestidos — Sombreros — Carteras — Artículos de Playa — Abrigos y Pieles Importadas

SAN RAFAEL 257 casi esq. a AGUILA HABANA
TELEFONO A-3311

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין וויטערדיקער געזעלשאפטרעכער און קולטורעלער ארבעט.

YARMUS y VINOGRAD
MURALLA 256 HABANA.
מיר שלישן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון נאַנצן ישוב!

ELIAS GURIAN
MURALLA 414. HABANA.
באַגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאָריקן יובל!

HERMANOS SEGAL
MURALLA 364. HABANA.
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין ווייטער־
דיקער נעזעלשאַפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

JULIO KRAMER
MURALLA 472. HABANA.
א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער ארבעט!

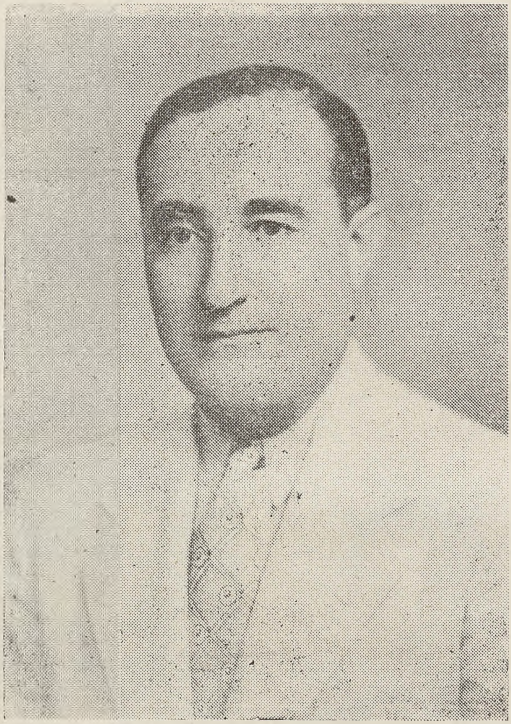
NEW YORK TEXTILE
Almacenistas e importadores de Tejidos, Sedería y Retázos
De GINZBURG BERMAN y Cía.
MURALLA No. 454 TELEF. M-7661
מיר באַגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

Cortesía de **UN AMIGO**

CASA METRIC
MURALLA 413 HABANA.
מיר באַגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

G. SMOLARCHIK
MURALLA 366. Habana
א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער ארבעט!

Almacén de Sedería y Quincalla
LUSKI y LITVAK
BERNAZA NUM. 233. TELEF. M-1210
מיר באַגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

Dositeo Fernández

כערעסטע פון דער באַרימטער פּאַרזיכערונגס־געזעלשאַפט

ראַמאָן לאַדרעא און קאָמפּ.

באַגריסט דעם אידישן צײַטונגער צו זײַן יוביליאום און ווינטשט אים

פֿיל ערפאָלג אין דער ווייטערדיקער אַרבעט !

CASA ZILBER

Habana 659 entre Muralla y Sol. Telef. A5-2832

מיר באַגריסן דעם אידישן צײַטונגער צו זײַן 18־יאָריקן יובילייאום!

LEON KOSICHER

Compostela 558. Habana.

א סך ערפאָלג דעם אידישן צײַטונגער אין זײַן ווייטערדיקער אַרבעט!

Rodríguez y Vega

Oficinas: Edificio Prieto Muralla 474. Dpto. 509

Teléfonos A-4255 - I-6605 - U-4313

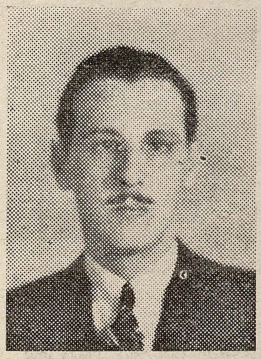
Habana.

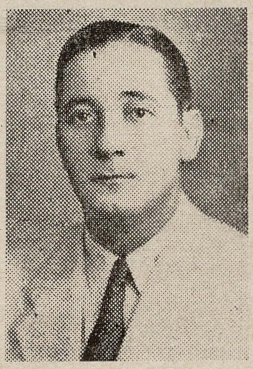
SEGUROS EN GENERAL — RECLAMACIONES

En conexión con todas las Compañías de Seguros Nacionales y Extranjeras

Referencias Bancarias y Comerciales

SOLVENCIA — SERIEDAD — GARANTIA

פֿארזיכערונגען אין אלע־עמיין — רעקלאמאציעס!

אין פֿארבינדונג מיט אלע נאציאנאלע א ו ן אויסלענדישע פֿארזיכערונגס־געזעלשאפטן!

—(באַנק און קאָמערציעלע רעפערענצן!)—

אַבצן יאריקער יובילי־אוונט פון אידישן צענטער דורכגעפירט מיט גרויס דערפאלג

קרוב 1.500 פערזאן אָנוועזנד אויף דער פייערונג

שוין לאַנגע יאָרן, ווי אויף אַן אונטערנעמונג פון אידישן צענטער, האָט מען ניט געזען אזא גרויסן עולם, ווי אויף דער פייערונג אין צוזאַמענהאנג מיט דעם 18 יאָריקן יובילייאום פון דער אינסטיטוציע, וואָס איז פאָרגעקומען שבת דעם 11־טן דעצעמבער 1943.

די אידישע אויטאָריטעט האָט אפשר שאַצט די באַרייטונג פון דעם יום־טוב, און איז געקומען אין מאַסן זיך באַטיליקן אין דעם יובילי־אוונט. ביידע זייטן פון זאַל זענען געווען פול באַזעצט. וואו עס איז געווען א ווינקל — אפילו אויף דער בינע — זענען געשטאַנען מענטשן. פון די פאָדערן זאַלן און אויף די טרעפ, האָבן הונדערטער מענטשן אויסגעהערט די רעדנער און זיך צוגעקוקט צום קינסטלעריש פראָגראַם. און עס איז בדאי צו פאַרצייכענען, אז צענדליקער מענטשן האָבן געמוזט צוריקקיין, ווייל זיי האָבן שוין פשוט ניט געהאט קיין פלאַץ וואו צו שטיין. עס ווערט געשאַצט, אז 1.500 מענטשן זענען אַנוועזנד געווען אויף דעם יובילייאום פון אידישן צענטער, אויף דעם יום־טוב פון גאַנצן אידישן ישוב.

דער פּרעזידיום

דער פּרעזידיום פון דעם יובילי־אוונט, האָט זיך געפונען אויף דער דריי־עקיקער טריבונע, פונוואַנען מען האָט א קאָנטראָל אויף ביידע פלינלען פון זאַל. די וואנט אַרום דער טריבונע זענען געווען זייער שיין דעקאָרירט. עס זענען געהאַנגען די זויים־בלויע און די קובאנער פאָן און פּאַרשידענע גרויסע אויפשריפטן, וואָס האָבן נעכטן דעם וועלט דער ראָל און באַדײַטונג פון אידישן צענטער פאַרן אידישן ישוב.

ביים פּרעזידיום־טיש האָבן פאַרנומען פּלעצער דער עקזעקוטיוו פון אידישן צענטער; די עקס־פּרעזידענטן פון אידישן צענטער; פאַרשטייער פון אַלע אידישע אינסטיטוציעס; די פעטע רעדנער פון דעם אוונט, ס. מ. קאַפּלאַן, רעדאַקטאָר פון „האוואַנער לעבן", אין א. עליאַוויטש, דירעקטאָר פון דער אויטאָנאָמער שול ביים צענטער; די אייגנעלאַדענע קובאַנער נעסט, בײַן ווּאים מאַרטין, באַקאַנטער קובאַנער זשורנאַליסט און אינטעלעקטואַל, און דר. סאַטא, ערשטער אַדיוטאַנט פון אידישן צענטער, און הייבט אַדמיניסטראַדאָר פון אינטאַמיצענטא פון האַוואַנא; און דער חשובער גאַסט פון אידישן ישוב, דער פּאָעט און דראַמאַטורג, פאַרשטייער פון ארץ ישראלדיקן ישוב, נתן ביסטריצקי.

אלם טאַסט־מיסטער האָט אַקטוירט דושאו ווינער.

די ערעפנונג

פונקט צען אין אוונט, האָט דער אַרקעסטער געשפילט דעם קובאַנער הימן און דעם אידישן הימן התקוה,

און גלייך האָט דער פרעזידענט פון אידישן צענטער, ה׳ אַראָן יוקעז, ער־עפנט דעם יובילייַ־אָוונט.

אין קורצע ווערטער האָט זיך ה׳ אַראָן יוקעז אָפּגעשטעלט אויף דער וויכטיקער באַדייטונג פון דעם 18־טן יובילייאום פון אידישן צענטער, ווָאס איז די עלטסטע און וויכטיקסטע אינסטיטוציע פון אידישן ישוב. ביי דער געלעגנהייט האָט ער געדאַנקט אַלע דיריגענטן, וועלכע האָבן מיט־געארבעט מיט אים דעם לעצטן יאר אין דער באַוואַלטונג, און באַוונדערט די מענטשן, וועלכע האָבן מיטגעהאָלפן ביים אַרַאַנזירן די שייַנע פייַרונג.

די הויפּט־רעדע פון ה׳ מ. קאַפּלאַן

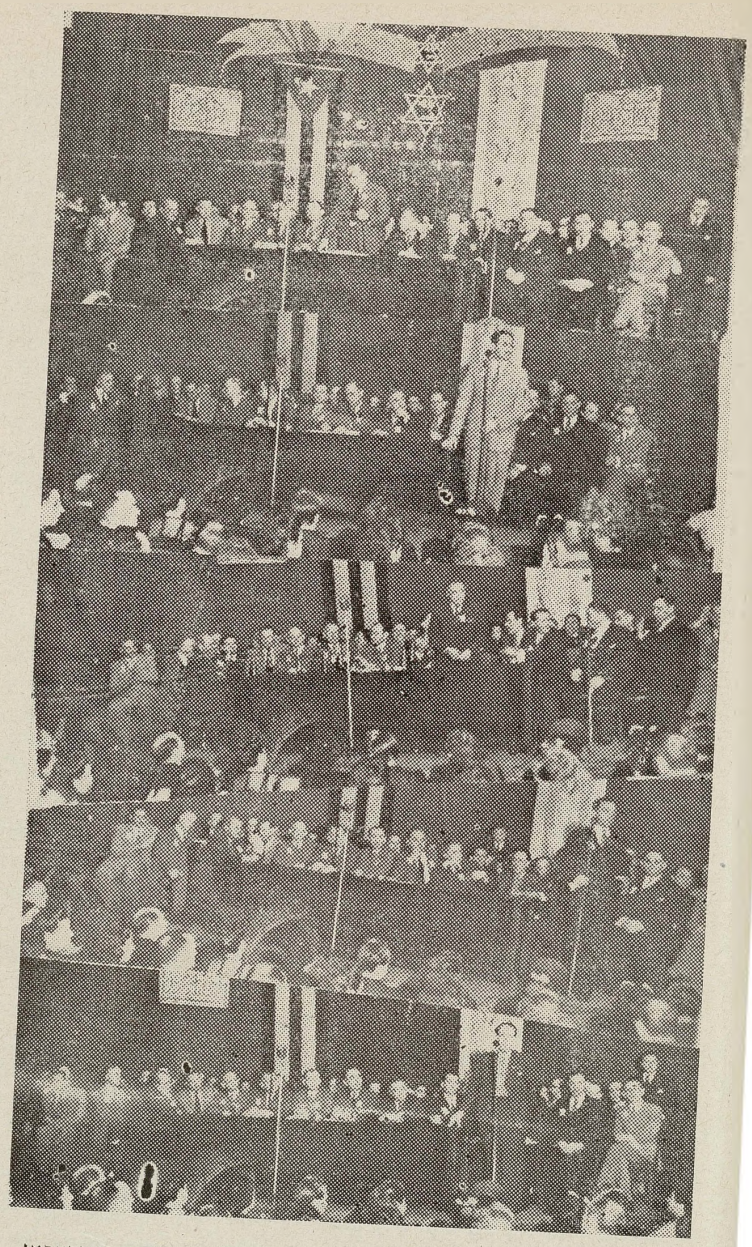
גלייך נאָך דער ערעפנונג פון ה׳ אַראָן יוקעז, האָט געהאַלטן די הויפּט־רעדע פון אָונט, דער רעדאַקטאָר פון „האַוואַנער לעבן", ה׳ ס. מ. קאַפּלאַן. אין זיין פאַרטראג האָט דער רעדנער געוווּנדערט אַרויסצוברענגען, ווי אזוי דער אידישער צענטער האָט זיך ענטוויקלט באַר די 18 יאָר פון זיין עקזיסטענץ, און די ראָלע ווָאס ער האָט געשפּילט און דאַרף שפּילן אין דער צוקונפט.

ס. מ. קאַפּלאַן האָט אויסגעטיילט די 18 יאָר פון צענטער אין צוויי עפּאָכעס: 1) די אימיגראַנטישע עפּאָכע, ווען דער אידישער צענטער האָט געדאַרפט פאַרנעמען די פּראָבלעמען פון די נייַ־אָנגעקומענע אימיגראַנטן, און ער האָט דערצו באַקומען די גרויסע פינאַנסיעלע שוויצע פון די אמעריקאַנער אידישע אָהאַניזאַציעס דזשואיש קאָמיטי און „האיאס", און 2) די זעלבסטשטענדיקע עפּאָכע. ייעז די פּריַיע אימיגראַציע איז אָפּגע־שטעלט געוואָרן, א.ן דער אידישער צענטער האָט געדאַרפט אָנהויבן שטיין אויף דער וואָך פון די אינטערעסן פון דעם זיך אַיינוואַרצלענדיקן אידישן ישוב.

דער רעדנער קומט וויייטער צום אויספיר, אז דער 18 יאָריקער יובי־ליאום דאַרף מיט זיך באַצייכענען א דרייטע עפּאָכע אין לעבן פון אידישן צענטער; די עפּאָכע פון אויפשוואונג, וועלכע זאָל די אינסטיטוציע פאַר־וואַנדלען אין דער היים פון די קור־באַנער אידן, צוגעפּאַסט צו זייער אי־צטיקער מענטאַליטעט און עקאָנאָ־מישע מעגלעכקייטן. ער רופט ציוזי־טדעטן בויען א בנין פאַרן אידישן צענטער, וואו עס זאָלן זיין אַלע באַ־קוועמלעכקייטן פאַר דעם עלטערן דיר, פאַר דער יוגנט, באַר דער שולע א. א. וו. די רעדע פון ס. מ. קאַפּלאַן איז אויפגענומען געוואָרן מיט ע־ציר־וואַסטיש אַפּלאָדיסמענטן.

רעדע פון א. עליאַווימש

די צווייטע רעדע איז געהאַלטן געוואָרן פון א. עליאַווימש, דירעקטאָר פון דער אויטאָנאָמער שול ביים צענ־טער. נאָבדעם וווי ער האָט אונטער־שטרייכן די ראָלע פון אידישן צענטער אלס די אינסטיטוציע פון ישוב, האָט ער אויף אָנגעוויזן, אז דער יובילייאום זוי־טוב איז ניט בלויז פון דער פאַר־וואַלטונג און די מיטגלידער, נאָר פון דעם גאַנצן אידישן ישוב. זיין רעדע איז הויפּטזעכלעך געווען קאָנצענט־רירט אויף צו באַווייזן דעם אַטוועזדן עולם, די נויטוועדיקייט צו האָבן אן אייגענע געבויידע פאַר דער אויטאָנא־מער אידישער שול, וואו דער יונגער אידישער דור וועט דערציונגן. ה׳ א.

א קאָמבינאַציע פון בילדער, וואָס ייצט זאָלט מאַר די רעדנער ביים מיקראָפאָן.

עליאוויטש האָט אויסגערופן מיט פּאטאָס, אז 18 יאָר זיין אַ שכן ביי יענעם, איז געווען! איצט דאַרף די שולע און דער צענטער אַן אייגענע געבויידע, אַן אייגענע חיים! ער האָט פּאַרענדיקט מיט דעם רוף צו אַלעמען, אז די יובילייאום־פייערונג זאָל סטי־מולירן צו ממשותדיקער ארבעט, אין ש׳זאָל זיך נית רעבענען מיט די, ווָאס זענען שטענדיק גרייט צו נעבן דעם דאָך פּין אַ געבידע; מ׳זאָל אָנהויבן די ארבעט מיט די, ווָאס ווילן לייגן דעם פּ נדאָמענט, און דאָן וועט די איניציאַטיוו האָבן דעם געהערטן דערפּאָלג.

אַ באַגריסונג פון די שול־קינדער

אין נאָמען פון די תלמידים און תלמידות פון דער אויטאָנאָמער צענ־טער־שול, האָט געהאַלטן אַ באַגריי־סונג־ווארט די שילערין ראָזאַ. זי האָט געדאַנקט דער פּארוואַלטונג, פון אידישן צענטער, פּאַר מיטהעלפן דער אויטאָנאָמער שול־פּארוואַלטונג אויפצוהאַלטן אַ נאציאָנאַלע באַלקס־שולע פאַר די אידישע קינדער. צו דער ועלבער צייט האָט זי פּארלאַנגט פון די עלטערן און פון אַלע קינדער, אז מ׳זאָל ציסרעטן בויען אַן אייגענעם שול־בנין, ווואו די אידישע קינדער זאָלן האָבן אַלע באַקוועמלעכקייטן און זיין זיכער, אז קיינער וועט זיי נית באַלידיקן אדער אָנגריפן. זי ווינטשט דעם 19־יאָריקן יובילייאום צו פייערן אין אַן אייגענער נעבידע.

וואָרט פון כּואַן לואיס מאַרטין

דער באַקאַנטער קובאַנער זשורנא־ליסט און אינטעלעקטואַל, כּואַן לואיס מאַרטין, האָט געהאַלטן אַ קורצע באַ־גריסונגס־רעדע אין שפּאַניש. ער האָט זיך אָבער אָפּגעשטעלט אין אַלגעמיין אויף דער ראָלע פון דעם אידישן ישוב אין קובאַ. כּואַן לואיס מאַרטין האָט אונטערשטרעכן, אז די אידישע אימי־גראַנטן זענען געווען אַ פאַזיטיווער עלעמענט, און האָבן מיט זייער איני־ציאַטיוו געשאפן די לייכטע אינדופּט־ריע, וואָס האָט געפּעלט אין לאַנד, און וועלכע האָט געגעבן באַשעפטי־קונג צו אַ סך קובאַנער אַרבעטער. ער דערמאָנט, אז אויב אין אַנפאַנג האָט מען געקוקט אויף די אירן ווי אויסטערלישע מענטשן, וויים הייבט יעדער דעמאָקראַטיש דענקענדער קו־באַנער, אז די אידן זענען נוצלעכע און לאָיאַלע בירגער פון לאַנד.

דר. אַסקאַר סאַטאַ

אַ פּאָר קורצע און פריינטלעכע ווערטער, האָט געהאַלטן דר. סאַטאַ, אַדמיניסטראַטאָר פון האוואַנער אייני־טאַמיענטאָ. ער דערמאָנט, אז נאָך אין יאָר 1926 האָט ער געהאָט אַ נעלעגנהייט זיך צו באַקענען מיט די אַקטיוויטעטן פון אידישן צענטער, זייענדיק זיין לענאַלער ראַט־געבער. זייט דאַן האָט ער געפילט, אז די אידן שטעלן מיט זיך פּאָר זייער אַ נוצלעכן און וויכטיקן עלעמענט, וואָס איז פין זרוים ווערט פּאַר דער פּארמירונג פון דער קובאַנער נאַציאָנאַליטעט. ער באַ־גריסט אַלע מענטשן, וואָס האָבן אַ־וועקגענעבן זייער ציים פּאַרן צענטער; ער באַגריסט די פּארוואַלטונג און פּארזיכערט, אז ער האָט גרויסע סימ־פּאַטיעס צו די קובאַנער אידן, אין איז שטענדיק גרייט שטיין צו דינסט מיט אַלע וואָס איז אין זיינע מעגלעכ־קייטן פּאַר דעם צענטער, דעם אידישן

דאָס פובליקום אויף דעם יובילייאום פון אידישן צענטער, פאָטאָגראָפירט אין בייזע זייטן פון זאל.

ישוב און דער אידישער זאָך אין אלגעמיין.

נתן ביסטריצקים באָגריסונגם רעדע

דאָס לעצטע וואָרט אויף דער ייע־ רונג פון 18 יאָר אידישער צענטער, האָט געהאַלטן דער פּאָרשטייער פון ארץ ישראלדיקן ישוב נתן ביסטריצקי. דער חשובער גאָסט האָט אויסגעדיקט די געלעגנהייט צו באָגריסן אין דער שפּאָנישער שפּראָך די צווויי קובאָנער גענסט, כּוּאן לואיס מארטין אוּן ד־ר. סאָטא, פּאָר זייערע פרוינטלעכע ווער־ טער. דורך זיי שיקט ער איבער א באָגריסונג אין נאָמען פון דער אידי־ שער קאָלאָקטיוויטעט, צום קובאָנער פּאָלק, פּאָר דער גאָסטפרוינטלעכער אויפנאָמע פון די אידן אין קובאָ. (שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטן).

נתן ביסטריצקי רעדט דאָן אין אידיש, וועגן דער באַדייטונג פון דער יובילייי־פייערונג, וואָס ער באַצייכנט

אלס דעם יום־טוב פון אידישן ישוב. ער דערציילט אביסל וועגן זיין ערפאָ־רונג אין די לענדער פון לאטיין־אמעריקע, וועלכע ער האָט אין די לעצטע יאָרן באזוכט אין די אינטע־רעסן פון קרן קימת לישראל. ער ווייזט אָן, אז נאָר דאָן וועט די אידישע ישובים פון אמעריקאנער קאָנטינענט וועלן זיין פארפעסטיקט און שטאַרק, וועלן זיי ריכטיק קענען ערפילן די אחריות, וואָס עס ליגט אויף זיי אין דעם איצטיקן מאָמענט. נתן בימט־יצ־קי באגריסט די איניציאַטיוו צו בייזן אן אייגענעם בנין פאַרן ישוב. אין ער וואָלט צו זיין גוטע קאָאָפּעראַציע צו דער אונטערנעמונג.

קאָנצערט־טייל

נאָך דעם אָפּיציעלן טייל, אין אויך דורכגעפירט געווארן זייער א רייכע קאָנצערט־פּראָגראַם, מיט דער באטי־ליקונג פון די בעסטע ארטיסטישע קרעפטן.

די באַלאַנדע ארטיסטן זענען אויפ־געטראָטן:

הערמאַנאס לאַנא, באקאנטע קובא־נער זינגערינס.

ראָסיטא וויינבערג, די באאַבטע יונגע זינגערין, האָט אינטערפרעטירט דרייי אידישע פאָלקס־ לידער, וואָס האבן שטאַרק אויסגענומען בייס עולם.

לאָליטא רובינשטיין האָט נעגעבן צווויי שפאניש רעציטאציעס, ייאס זענען שטארק אפּלאָדירט געווארן.

אורסולא הירשפעלד האָט אויסגע־פירט צווויי נומערן קלאסישע טענץ.

סאַריטא רובינשטיין האָט אויף א וואונדערלעכן אופן אינטערפרעטירט צווויי נומערן וויאָלין.

מיגעל אנכעל פענאבאד און נידא עספינאסא, זינגער פון דער ראַדיאָ־סטאנציע 1010, האבן געזונגען פאר־שידענע לידער, אין באגלייטונג פון די גיטאַריסטן לאנדא, אירענע און פאבראנעס.

טשארלעס וויידא, דער באריטער אידישאונגארישער זינגער, האָט אי־טערפרעטירט דריי נומערן, וועלכע האבן באַייסטערט אלע אניוועזנדע.

דער באַנקעטישע אויסשטעלונג

צו דער גרעסטן חייט פון דעם 25 יאָריקן יובילייאום פון אידישן צענ־טער, איז דערעפנט געווארן א היס־טאָרישע אויסשטעלונג, אין דעם כיבליאָטעק־זאל, אחאניזירט פון דער רעדאקציע ארויסצוגעבן די געשיכטע פון די אידן אין קובא.

די עקספּאנאנטן צעטיילן זיך אין די פאלגנדע גרופּן:

1) מעדיצינישע אפּטיילונג.
2) רעליגיעזע אונטערנעמונגען (מג־ניים צום דאוונען).
3) יוגנט און סטודענטן באוועגונג.
4) קולטורעלע אקטיוויטעטן פון אידישן צענטער.
5) דראַמאטישע סעקציע בייס אי־דישן צענטער.
6) מיטינגען.
7) פּארשידענע אקטיוויטעטן.
8) ארגאניזאציעס, וואָס ווער אידי־שער צענטער האָט געשאפן.
9) יוגנט־קלוב און שולע.
10) די אינערלעכע ענטוויקלונג פון אידישן צענטער.
11) ציוניסטישע סעקציע בייס אי־דישן צענטער.
12) גראפיקן (סטאטיסטיק).

13) פרעמע פון אידישן צענטער.
14) פאטאגראפיעס.

די היסטאריע פון אידישע קאמיטעטן איז אינטערעסאנט פון גרויסן עולם, ווארום איז אזוי וויכטיג אויף דעם יובילי־אוונט. די אויפשטעלונג איז נעבליבן אפן א נאנצע וואך צייט, און יעדן אוונט איז זי באזוכט געווארן פון גרעסערע צאלן מענטשן פון אלע קרייזן פון אידישן ישוב.

באגריסונגען צום יובילייאום פון אידישן צענטער

צו דער פייערונג פון 18־יאריקן יובילייאום, האט דער אידישער צענטער באקומען טעלעגראפישע און שריפטלעכע באגריסונגען פון פאלגנדע אינסטיטוציעס:

צענטראל־קאמיטעט פון אלע אידישע אינסטיטוציעס; ציוניסטישע פארייניקונג; אויטאנאמע שול ביים צענטער; אידישע האנדלס־קאמער; אידישער פאלקס־צענטער; אידישער פרויען פארבין; אנטי־טובע־קולאן קאמיטעט; דזשאינט רעליף קאמיטעט; אידישער שרייבער און זשורנאליסטן־קריזן; אסאסיאסיאן דעמאקראטישע רעפובליקאנס העברעס; צעזעל־שאפט „ארט"; ערת ישראל; בנות ישראל; ווארשעווער לאנדסמאנשאפט פארויז; חסד של אמת; שאן־זעליב בייס צענטער; יוגנט־סעקציע בייס צענטער; יוגנט־ארגאניזאציע בית־ד; השומר הצעיר; ליר־קאסע בייס פרויען פארויז; אידיש־קובאנער הילפס־קאמיטעט פאר די אליאירטע; אוניאן איז ראעליסטע אין גואטאנאמא; אידישער צענטער אין קאמאגוי; אוניאן איז ראעליסטע אין סאנטיאגא דע קובא; אוניאן איזראעליטא אין ארטעמיסא; און א טעלעגראפישע באגריסונג פון דר. משה מיטראני.

88 יאר פון אומאויפהערלעכער פארבעסערטער באדינונג!

א פאליסע פון „אידים" גיט אייך די העכסטע גאראנטיע און די גרעסטע עקאנאמיע

ספעציעלער רעזערוו־פאנד: $1.869.574.58

אויסגעצאלט ביז איצט: $2.144.538.87

EL IRIS

Compañía de Seguros Mutuos contra Incendio
Fundada en La Habana en 1855

גוטע באנינונג! אבסאלוטע זיכערקייט!

Oficina: En su Edificio propio, calle Empedrado No. 312
Habana. — Teléfonos: M-1394 y M-2186

תיקון־טעות

זייט	געדרוקט	מוז זיין
37, רעכטס, אונטן, פעלט:	דעצעמבער 1943.	
45, רעכטס, שורה 13 פון אונטן:	פארוואלטונג;	פארזאמלונג.
50, רעכטס, שורה 8 פון אונטן:	פאר דעם נע־;	פאר דעם „נע־
50, רעכטס, שורה 6 פון אונטן:	פאלעסטינע;	פאלעסטינע".
56, לינקס, שורה 9 פון אונטן:	רפאגן;	פראגן.
61, רעכטס, שורה 13 פון אויבן:	פאטעק;	פאטעק.
69, רעכטס, שורה 12 פון אונטן:	אין;	און.
73, לינקס, שורה 16 פון אויבן:	ח' לואים;	ה. לואים.
73, לינקס, שורה 4 פון אונטן:	זאנען.;	זאנען).
75, לינקס, שורה 6 פון אונטן:	אין;	איז.
77, לינקס, שורה 12 פון אונטן:	1626;	1926.
78, רעכטס, שורה 19 פון אויבן:	פון 23־טן;	פון 29־טן.
78, רעכטס, שורה 11, פון אונטן:	פון 28־טן;	פון 29־טן.
78, לינקס, שורה 11 פון אונטן:	1298;	1928.
79, רעכטס, שורה 8 פון אונטן:	דעצעמבער;	דעצעמבער 1935.
81, רעכטס, שורה 17 פון אויבן:	27־טן;	24־טן.
81, רעכטס, שורה 18 פון אויבן:	1937;	1927.
85, רעכטס, שורה 11 פון אויבן:	1941;	1941 (קאאפטירט?).
86, רעכטס, שורה 12 פון אויבן:	(קאאפטירט);	(קאאפטירט?).
87, לינקס, שורה 4 פון אונטן:	ביז 28־טן;	ביז 27־טן.
104, לינקס, שורה 7 פון אויבן:	אוז;	אי.
110, רעכטס, שורה 8 פון אונטן:	פעלט דער נאמען: ח. וואלפע.	

אין דער טאבעלע פון עקזעקוטיוו, אויף זייט 90, אין דעם צווייטן קאלום: דוד בלים — אנשטאט 16־טן אקטאבער, מוז זיין 2־טן אקטאבער.

אין דעם פינפטן קאלום: כ. גוטמאן און גרשון סמאלארטשיק — אנשטאט 21־טן אפריל, מוז זיין 21־טן אפריל 1937.

אין דער גראפיקן נומער 3 און 4, אויף זייט 108 און 109, באצויט זיך דאס וואלרט ב י ז אויף דאם יאר 1914.

CORTESIA DE
PRIMERA INDUSTRIA CUBANA DE DIAMANTES
(Sociedad Anónima)
Manzana de Gómez 501. Habana.

די האַרציקסטע באַגריסונגען צום 18־טן יובילייאום פון אידישן צענטער, און פּיל ערפאָלג אין דער ווייטערדיקער אַרבעט פּאַרן וואוילזיין פון גאַנצן ישוב!

מאיר שפּיגעלמאַן

סאַמועל טייכטעל

קאַץ און סאַלאָוויטשיק

זיגפריד האָפּערט

הענרי שינדעלהיים

מאַרקוס ליפינער

וואָלף מעיטעלעס

דאָמב און וולאדאווסקי

לאוב און זין

בירנבאום פון בוענאַ וויסטאַ

SAMUEL GALFOND
BERNAZA 230. HABANA.
מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

Fábrica de Calzado "EL PASO"
De LEON OLEMBERG
SAN SALVADOR 439. Teléfono I-3504
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין ווייטער־
דיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

"LA GARANTIA"
Ropa Interior y Camisas de Trabajo
De N. SMOLANSKY
BERNAZA NUM. 236 HABANA.
מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

L. LEVIN
Fabricante de Ropa Interior de Señora en General
Especialidad en Kimonas y Batas
Marca "ANITA"
VILLEGAS 434. TELEF. A5-1581
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאָריקן יובל!

LA CASA TOMAS
Taller de Ropa Hecha en General
De FUKS y SZUCHMACHER
BERNAZA 214, Telf. A5-1181 Habana, Cuba.
מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צום 18־יאָריקן יובילייאום.

UNIVERSAL TEXTILE
De M. EPSTEIN
MURALLA NUM. 166. TELEF. A5-1022
מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאַנצן ישוב!

Gran Fábrica de Ensembles y Camisas de Sport
De DIGNA L. Vda. de FRIDZON
BERNAZA NUM. 215 TELEF. A5-8312
H A B A N A
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאָלג אין זיין ווייטער־
דיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

Rediker Bros

Shipping Corp.

377 BROADWAY — New York.

PEDROSO 102 — Habana.

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום טוב פון איר. צענטער.
די אינספּיטוציע. וואָס שטייט שטענדיק אויף דער
וואך צו דינען און פּאַרטיידיקן די אינטערעסן
פון אַלע קובאַנער אידן!

Confecciones

"KIVEST"

De Kive Szlezinger

EGIDO 573, entre Luz y Acosta. — HABANA

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום טוב פון איר. צענטער.
זאָל דער יובילויאום סטימולירן אויפצובויען א אייגענע
געבוידע וועלכע זאָל זיין די היים פון די קובאַנער אידן.

Cortesía de

Dr. WILFREDO LOPEZ PORTO

Abogado Consultor del "Centro Israelita de Cuba"
y de la Asociación cultural "Ort"
Empedrado No. 407, bajos. Telef. A-0300

LA FRANCIA

BECKER y BLUM

Almacenistas e Importadores
Sol Nos. 407-409. Habana, Cuba.
Teléfono A-9212

מיר שלייסן זיך אן אין דעם יום טוב פון אידישן צענטער —
וואס איז דער יום־טוב פון נאנצן ישוב!

Trajes "MASCOT" Pantalones "LA CONFIANZA"

M. SHLESINGER y CIA.

Fabricantes Importadores
Aguacate No. 509, entre Sol y Muralla. Telf. A-6645
Habana, Cuba.

מיר וויינשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין
וויייטערדיקער נעזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

Nuestro Lema:
MAS BARATO NADIE ¡VISITENOS!
Ahorrará tiempo y dinero

MUEBLERIA "LA UNICA"

Talleres Propios: Villegas No. 507
Sol NUm. 453-455. Teléfono A-4757
Plazos Cómodos — Cambiamos Muebles

מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18-טן יובילי.

Yuken, Mudyano y Cía.

Confecciones

BERNAZA 210. Habana. MARTI 97. P. del Río.

מיר שליסן זיך אן אין דעם יום טוב פון איד. צענטער. זאל דער יובילייאום סטימולירן אופצובויען א איגענע געביידע וועלכע זאל זיין די היים פון די קובאנער איד.

KALMAN WODONOS

ALMACEN DE PIELES AMERICANAS Y DEL PAIS
HULES, BADANAS y CORDONES

Bernaza Núm. 210. Telf. A-4385, Habana.

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין ווייטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

"La Nueva"

De MALER y CIA.

Artículos de Talabartería y Zapatería

TENIENTE REY. NUM. 513. TELEF. A5-2457

HABANA

די האדיקסטע באגריסונגען צום 18־טן יובילייאום פון אידישן צענטער, און פיל ערפאלג אין דער ווייטערדיקער ארבעט פאר וואוילזיין פון גאנצן ישוב!

ELIAS L. GOLDSMIT
Almacén de Tejidos
SOL NUM. 258 Teléf. A-9304, Habana
א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

KUBILIUN y Co.
ALMACEN DE PIELES
TENIENTE REY Núm. 318. TELEFONO M-9524
מיר שליסן זיך אן אין דעם יום טוב פון אידישן צענטער —
וואס איז דער יום־טוב פון נאנצן ישוב!

"SONNY SHOP"
M O D A S
SAN RAFAEL 214, Esq. a AGUILA TELEF. A-3090
— VISITENOS —
כיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18־יאריקן יובילייאום!

"CUBAN TEXTILE MILLS
HILLER Y VITKINAS
Fabricantes de toallas. — Batas de Baño y otros Tejidos
TELEFONO X0-1987. — GUANABACOA
מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין
וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

Fábrica de ropa interior, camisas y pijamas
GURIS
VILLEGAS 428. TELEF. A-8481
H A B A N A
א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

"LA CASA ADOLFO"
De A. ROTBART
TENIENTE REY No. 362. TELEFONO A5-5781
H A B A N A
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילי!

JOSE LIVOVICH
CRISTO NUM. 44. HABANA.
באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילי!

M. FETERMAN

Fabricante de Ropa Interior de Señora de la Marca

HABANA NUM. 656 TELEFONO A5-5942

באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילייי!

ALMACEN DE PIELES

"LA MODA"

GILFARB BROS.

TENIENTE REY. NUM. 361. TELEFONO A-3044

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין
וויטערדיקער געזעלשאפטלעכער און קולטורעלער ארבעט.

JAIME TERNER

LUZ 317, ALTOS. HABANA.

מיר שליסן זיך אן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

Fábrica de Trajes

MIGUEL CIMBLER

Teléfono A5-2162

PLACIDO (Bernaza) 221. Habana, Cuba.

א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

KREPLAK BROTHERS

Almacén de Tejidos, Retazos y Novedades

Tenemos hilos en conos de 12,000 pulgadas para talleres y sastrerías

מיר האבן אויך א אפיס אין ניו־יארק, בראדווי 395.

VILLEGAS No. 422. TELEF. A5-6801

באגריסט דעם איהישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילייי!

JAIME KIER

COMPOSTELA 558. HABANA.

א סך ערפאלג דעם אידישן צענטער אין זיין וויטערדיקער ארבעט!

GUARDADO RODRIGUEZ y Co., S. en C.

"LA TIJERA

Importadores de Tejidos, Sedería y Artículos de Punto, Perfumería y Quincalla

MURALLA 117 TELEF. M-1563. Habana.

JOSE GARBUZ

ALMACEN DE PAÑOS

CRISTO NUM. 46. HABANA.

מיר שליסן זיך אן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער — וואס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

Almacén de Muebles

LA GARANTIA

Muebles garantizado en los estilos de última novedad.
Al alcance de todas las fortunas
La casa de los Precios más bajos y mayores facilidades de pago.

Sol Nos. 415-417 Teléfono A-8562
entre Villegas y Aguacate

מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18-טן יובילי.

ALMACEN DE PIELES

SALOMON PRESENT

TENIENTE REY 364. TELEFONO M-9325
HABANA

מיר ווינטשן דעם אידישן צענטער א סך ערפאלג אין זיין ווייטערדיקער געזעלשאפטלעבער און קולטורעלער ארבעט.

מ׳ר שלימן זײַך אָן אין דעם יום טוב פון איד. צענטער, די אינסטיטוציע, וואָס שטייט שטענדיק אויף דער וואַך צו דינען און פֿאַרטיידיקן די אינטערעסן פון אַלע קוואַנער אידן!

כאַקאָבאָ קאָאָלטשיק	יודי אפרין
קאַרלאָם פאַרבער	אַלטער כץ
אָסקאַר לוסקי	אברהם או. פיש
סימאָן קאַץ	חיים וואָלפע
כאָסע באַסעוויטש	כאַקאָבאָ מוקאַסעי
אייזיק באַקאָלטשוק	ליבער און פעטשעניק
הערמאַן טשערוואַני	איסאַק גערשקאָוויטש
סימאָן באָלטיאַנסקי	אהרן פרידמאַן
נתן פֿראַשניק	ראובן סאַפליצקי
לעאָ דושאָוף, בערנאזע 239	אברהם ראַפאָפּאָרט
כאַקאָבאָ איזראַליט	וואָלף שאַפטאַל
משה נוימאַן, בערנאזע 217.	גרשון פּאַרטנאי
לאָשינסקי און מעכאַבער	שמחה גאָלדבערג
כאָסע ראָוינסקי	לעאָן יאַרמום
אברהם גאַנאַפּאָלסקי	בראַסלאַווסקי און רייכמאַן
משה פּיחטאָוער. בערנאזע 211.	מאַטל קלעפּאָטש
פֿרוי רויזל ווינשטיין פון רעסטאָראַן „ווינענא"	כאָסע אייבשיץ און פאַמיליע רעינא 201.

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום טוב פון איד. צענטער.
די אינסטיטוציע. וואָס שטייט שטענדיק אויף דער
וואַך צו דינען און פאַרטיידיקן די אינטערעסן
פון אַלע קובאַנער אידן!

ישראל גאַרלעם	מאָרים ראָזענבאַנד און קאָמפּ.
עליאם קאָזאַלטשיק	כאַקאָבאָ גוסעוויטש
אהרן פעלינאָוסקי	איסאק עלענקאָוו (גואיוס)
אברהם קליינמאן	חיים קערבעל
חיים האַרנשטיין	ווינדאָר מעלעם
כוליאָ סעלעצקי	בערנאַרדאָ ווילדער
סעם מאַנאַט	„קאָפּע לילי"
יוסף שערלי	אברהם קאָזאַלטשיק

די אידישע בעקעקי פון אקאָסטא 256

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאנצן ישוב!

די באָדענפון ה' זישע פיסאַטע — אקאָסטא 264.

מיר באגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18־יאריקן יובילייאום!

די באָדענע וואָלף — אקאָסטא 585.

א סך ערפאָלג דעם אידישן צענטער אין זיין ווייטערדיקער ארבעט!

אברהם ווינשטין — בערנאזע 209.

באגריסט דעם אידישן צענטער צו זיין יום־טוב פון 18־יאריקן יובילי!

TENERIA IMPERIAL
— D E —

Usher Ejenbaum

Telf. F0-7175. Lisa, Marianao, Cuba.

מיר שליסן זיך אָן אין דעם יום־טוב פון אידישן צענטער —
וואָס איז דער יום־טוב פון גאַנצן ישוב!

H. Stein e Hijo

Artículos de Zapatería y Talabartería

Amargura 310 Habana

מיר באַגריסן דעם אידישן צענטער צו זיין 18-טן יובילי.

CASA DE ARNO TOPP

Almacén Importador de Quincalla, Juguetería,
Sedería, Fantasías y Novedades

PASEO DE MARTI 609. TELEF. A-9267
(Antes Prado) Habana, Cuba.

די האַרציקסטע באַגריסונגען צום 18־טן יובילויאום
פון אידישן צענטער, און פּל עריפֿאַלג אין דער וויי־
טערדיקער אַרבעט פֿאַרן וואוילזיין פון גאַנצן ישוב!

CUERVO y Cia.

Almacenistás de Tejidos

MONTE 430. TEL. A-9090. HABANA

פאר דעם אידישן סוחר איז אונזער געשעפט
ווי זיין אייגענער!!!

אויב איר זוכט נאך ניט אונזער קליענט, שרייבט אונז גלייך. אן
מיר ווילן אייך צושיקן אייגעם פון אונזערע אידישע וויאכאנטעס!

מיר האבן די בעסטע טורטידע
און די נידעריקסטע פריזן!!!

מיר האבן שטענדיק לאגעם און מציאות!

פארדינט געלט און ציט צו
קליענטן — פארקויפנדיק די
באריממטע לייענער נאוויא!

Sabanas NOVIA

איך באגריס דעם אידישן צענטער צו זיין 18 יאריקן
יוביליאום און ווינטש ער זאל האבן פיל ערפאלג אין
זיין ווייטערדיקער ארבעט!

לואים שטאקהאמער

אלס פרעזידענט פון אידישן צענטער דריק איך אוים מיין אויפריכטיקסטן דאנק אלע פארוואלטונגס־מיטגלידער, וועלכע האבן אומרמידלעך קאמפירט פאר דער דערשיינונג פון ״ער אזוי ווכטיקע אויסגאבע, ווי עס איז דער יובל־בוך פון אידישן צענטער.

דעם וואשינגטאן דאנק, אין נאמען פון דער פארוואלטונג אלע קובאנער־און אידישע אינדוסטריאליסטן, סיי־רים און יחידים פאר זייערע אנאנימן און באגריסונגען, מיט וועמענס מע־טערייעלער הילף עס איז דערמעגלעכט געוואָרן די דערשיינונג פונם יובל־בוך.

אראן יוקנן, פרעזידענט

UNIVERSITY OF FLORIDA
3 1262 05226 9767
F
1789
.J4
C461
1943
JUDAICA
LIBRARY